

The Project Gutenberg eBook of Annan unelmavuodet, by L. M. Montgomery

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Annan unelmavuodet

Author: L. M. Montgomery

Translator: Toini Kalima

Release date: October 19, 2015 [EBook #50250]

Language: Finnish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK ANNAN UNELMAVUODET ***

E-text prepared by Tapio Riikonen

ANNAN UNELMAVUODET

Kirj.

Lucy M. Montgomery

Jatkoa kertomukseen "Anna ystävämme"

Suomentanut Toini Kalima

WSOY, Porvoo, 1921

SISÄLLYS:

- I. Miten erilaista kuin ennen.
- II. Syyskukkasia.
- III. Pois kotoa.
- IV. Uusia vaikutelmia.
- V. Kotoa saapuu kirjeitä.
- VI. Puistossa.
- VII. Jälleen kotona.
- VIII. Annan ensimmäinen kosija.
- IX. Merkillinen ehdotus.
- X. Karoliinan maja.
- XI. Atossa-tädin luona.
- XII. Semiramiksen sovitusuhri.

- XIII. Pikku syntejä.
- XIV. Kutsu.
- XV. Kun unelma toteutuu.
- XVI. Uusi koti.
- XVII. Davyn kirje.
- XVIII. Hyväsydäminen Josefina-täti.
- XIX. Pikku pakinaa.
- XX. Gilbert puhuu.
- XXI. Vanha lapsuudenkoti.
- XXII. Kevät ja Anna palaavat Vihervaaraan.
- XXIII. Paul ei löydä luotoihmisiä.
- XXIV. Uusi henkilö tulee näyttämölle.
- XXV. Lumottu prinssi.
- XXVI. Uusi henkilö.
- XXVII. Molemminpuolista luottamusta.
- XXVIII. Kesäkuun ilta.
- XXIX. Dianan häät.
- XXX. Anna Philipalle.
- XXXI. Teekutsuissa.
- XXXII. Miten kauan tätä kestääkään.
- XXXIII. John Douglas saa puhekyvyn.
- XXXIV. Viimeinen vuosi korkeakoulussa.
- XXXV. Hienoja vieraita.
- XXXVI. Jäähyväiset korkeakoululle.
- XXXVII. Rantapaviljongissa.
- XXXVIII. Toisten onni.
- XXXIX. Anna lukee ilmestyskirjaa.
- XL. Vanhassa puutarhassa.

I.

MITEN ERILAISTA KUIN ENNEN...

— On korjattu elo, ah, kesä, oot poissa, hyräili Anna Shirley katsellen uneksien leikattuja vainioita. Hän oli Diana Barryn kanssa poiminut omenat Vihervaaran puutarhasta, ja tytöt istuivat nyt leväten vaivoistaan aurinkoisessa nurkkauksessa, minne yhä vielä kesäisen lauhalta tuntuvat tuulet, leyhähdellen Kummitusmetsän sananjalkain tuoksua, lennättivät kevyitä ohdakkeenhahtuvia.

Mutta koko heidän ympärillään oleva luonto toi kuitenkin mieleen syksyn. Meri kohisi kumeasti kaukana, ja vainiot heidän edessään olivat autiot ja kuivettuneet, vain siellä täällä pilkisti joku kultapiisku. Notkossa, jossa puro virtasi Vihervaaran sivuitse, heloittivat sinervän purppuraiset asterit, ja Tumma, päilyvä aallokko oli sinisempi kuin milloinkaan. Sen sini ei kuitenkaan ollut veitikkamaisesti väreilevää kevään sineä eikä myöskään kesän haaleata taivaansineä, vaan selkeätä, tyyntä, täyteläistä väriä, ikäänkuin vesi olisi vapautunut kaikesta maltittomuudestaan ja levottomuudestaan ja vaipunut rauhaan, jota eivät koskaan enää tulisi häiritsemään vaihtuvat, oikukkaat unelmat.

— Kesä on ollut ihana, virkkoi Diana kiertäen hymyillen vasemman käden sormessa olevaa sileätä sormusta.

— Ja neiti Lavendelin häät aivan kuin kruunasivat kaiken. Hän on varmaankin miehensä kanssa nyt kaukana Tyynenmeren rannoilla.

— Minusta tuntuu aivan kuin he jo olisivat olleet niin kauan poissa, että siinä ajassa ehtisi matkustaa maailman ympäri, virkkoi Anna huohtaen. — En voi mitenkään käsittää, että on kulunut vasta viikko heidän häistään. Kaikki on niin muuttunut. Neiti Lavendel on poissa, pastori Allan ja hänen rouvansa ovat poissa — kylläpä pappila näyttääkin yksinäiseltä suljettuine ikkunaluukkuineen! Kuljin eilen sen ohi, ja minusta tuntui kuin kaikki ihmiset olisivat sieltä kuolleet.

— Me emme saa koskaan niin kilttiä pappia kuin pastori Allan, virkkoi Diana asiastaan synkästi vakuutettuna.

— Tänne kai yrittää talvella kokonainen liuta vaalia saarnaamaan, mutta saat uskoa, ettei heidän saarnoistaan kuitenkaan ole mihinkään. Ja sinä ja Gilbert olette poissa — oh, kuinka yksitoikkoista ja ikävää täällä tulee olemaan!

— Sinullahan on sulhasesi, hyvä ystävä, vastasi Anna veitikkamaisen näköisenä.

— Milloin rouva Lynde muuttaa tänne? kysyi Diana, joka ei näyttänyt kuulevan Annan huomautusta.

— Huomenna. On hauskaa, että hän tulee, niin äärettömän toisenlaiseksi kuin kaikki muuttuikin. Eilen kitkin Marillan kanssa vierashuoneesta pois joka ainoan esineen. Usko pois, minusta se oli oikein vaikeata. Minusta tuntui — niin typerää kuin se luonnollisesti olikin — aivan kuin me olisimme tehneet pyhänryöstön. Vanha vierashuone on aina ollut kuin pyhäkkö. Pienenä pidin sitä maailman ihmeellisimpänä huoneena. Muistatko, kuinka hartaasti toivoin saavani kerran nukkua jonkin vierashuoneen sängyssä — ei kuitenkaan Vihervaaran vierashuoneessa? Ei siinä, ei toki mitenkään. Se olisi ollut liian kaameata — pelkästä kunnioituksesta olisi minun ollut mahdotonta saada siellä unta silmiini. Kun Marilla joskus lähetti minut sinne jotain toimittamaan, en koskaan kävellyt huoneen poikki, sipsutin vain varpaisillani henkeä pidättäen, aivan kuin olisin ollut kirkossa, ja tuntui helpotukselta päästä taas pois. Georg Washingtonin ja Wellingtonin herttuan muotokuvat riippuivat molemmin puolin peiliä katsoen minuun hyvin tuiman näköisinä, varsinkin jos satuin katsomaan itseäni peilistä, talon ainoasta peilistä, jossa kasvot eivät vääristyneet aivan muodottomiksi. Minusta oli aina kummallista, että Marilla uskalsi panna toimeen suursiivouksen siinä huoneessa. Ja nyt se on sekä lakaistu että puhdistettu, ja lisäksi on vielä kaikki tavarat viety pois. Georg Washington ja herttua on karkoitettu kerrosta ylempänä olevaan suureen eteiseen. Niin voi käydä tämän maailman kuuluisuuksille. Ei ole koskaan hauskaa nähdä entisiä pyhättöjään hävitettyinä, vaikkakin ne merkitsisivät jo voitettua kantaa, päätti Anna naurahtaen, naurussa hiukan surumielinen sointu.

— Voi, voi, miten täällä tulee olemaan yksinäistä, kun sinä olet matkustanut pois, valitteli Diana ainakin sadannen kerran. — Ja sinähän matkustat jo ensi viikolla.

— Mutta nythän me vielä saamme olla yhdessä, sanoi Anna hilpeästi. Me emme saa antaa tulevan viikon turmella itseltämme tämän viikon iloa. Minusta ei suinkaan ole hauskaa, että täytyy matkustaa, siitä saat olla varma, sillä minä, jos kuka, olen oikea kotikissa. Sinä sanot jääväsi yksin. Minun kai täytyisi pikemmin sitä valittaa. Sinun ympärillesi jää tänne koko joukko hyviä ystäviä — sinun oma Fredisikin muitten mukana. Mutta minä joudun olemaan yksin aivan vieraassa ympäristössä, jossa en tunne ainoatakaan elävää sielua.

— Paitsi Gilbertiä — ja Charlie Sloanea, virkkoi Diana jäljitellen Annan veitikkamaista ilmettä ja äänensävyä.

— Niin, Charlie Sloanea, hänestähän minulla tosiaan on paljon iloa ja virkistystä, myönsi Anna. Ja molemmat parantumattomat neitokset purskahtivat ääneensä nauramaan. Diana tiesi aivan tarkoin, mitä mieltä Anna oli Charlie Sloanesta, mutta monen monesta tuttavallisesta keskustelusta huolimatta hän ei ollut aivan selvillä siitä, miten Anna suhtautui Gilbert Blytheen. Ja täytyy sanoa, ettei Anna itsekään sitä oikein tietänyt.

— Pojat tulevat luultavasti asumaan Redmondin toisessa päässä, niin olen kuullut, virkkoi Anna. — Minusta on tietysti hyvin hauskaa päästä korkeakouluun, ja olen melkein varma siitä että viihdyn siellä jonkun ajan kuluttua oikein hyvin. Mutta ensi viikkoina tulee minulla varmasti olemaan koti-ikävä. Ei ole edes sitä lohdutusta, että voi odottaa lauantaipäiviä, jolloin minä seminaarissa ollessani aina sain matkustaa kotiin. Tuntuu siltä kuin jouluun olisi tuhat vuotta.

— Kaikki on muuttunut — tahi muuttuu aivan pian, virkkoi Diana alakuloisesti. — Tunnen selvästi, ettei meillä koskaan enää tule olemaan semmoista kuin ennen oli, Anna.

— Me olemme kai nyt tosiaan tulleet tienristeykseen, virkkoi Anna miettivänä. — Ja sitähän ei voi välttää. Uskotko sinä, Diana, että todellakin on niin viehättävää olla täysi-ikäinen kuin me pieninä aina kuvittelimme?

— En tiedä — muutamissa suhteissahan se on aika hauskaa, vastasi Diana hyväillen jälleen sormustansa vienon onnellisesti hymyillen, mistä oli ehdottomasti seurauksena, että Anna tunsikin äkkiä olevansa ulkopuolelle jäänyt ja kokematon. — Monet seikat tuntuvat myös hyvin häiritseviltä. Joskus minua oikein peloittaa tuo tunne, että on täysi-ikäinen, ja silloin minä antaisin mitä hyvänsä, jos voisin kasvaa takaisin päin ja tulla taas pikku tytöksi.

— Me kai totumme aikanamme täysi-ikäisyyden tunteeseen, sanoi Anna päättävästi. Kun kaikki käy vähitellen, ei yllätyksiä varmaankaan satu kovin usein — vaikka juuri yllättävä ja odottamatonhan antaa elämälle puhtia. Me olemme nyt täyttäneet kahdeksantoista vuotta, Diana. Kahden vuoden perästä me olemme kaksikymmenvuotiaita. Kymmenvuotiaana oli minusta kaksikymmentä kauhea ikä. Ei kestä kauan, ennenkuin sinä olet vakava keski-ikäinen matruuna, ja minä kiltti vanhapiika, Anna-täti, joka tulee pyhäisin luoksesi sinua katsomaan. Kyllä kai sinulla on sitten pikku nurkka minullekin antaa, Diana kulta? Tietystikään ei vierashuoneessa, vanhatpiiat eivät tietenkään saa olla niin vaativaisia. Jos

annat minulle pienen ulla-kokomeronkin, niin olen erittäin tyytyväinen.

— Kylläpä sinä jaksat hullutella, Anna, nauroi Diana. Sinä menet naimisiin jonkun komean, kauniin ja rikkaan kanssa, ja sitten ei ainoakaan Avonlean vierashuone ole sinulle tarpeeksi hieno. Sinä vain nyrpistät nenääsi kaikille entisille nuoruudenystävillesi.

— Se olisi hyvin typerää. Minun nenäni on nyt jotakuinkin hyvä, mutta jos rypistäisin sitä, niin se kaikkea muuta kuin somistaisi sitä, virkkoi Anna sivellen hellästi kasvojensa hyvinmuodostunutta keskiosaa. — Minussa ei tosiaankaan ole niin paljon kaunista, että kannattaisi turmella sitä vähää, mikä menettelee, joten en nyrpistäisi nenääni sinulle, Diana, vaikka menisin naimisiin hänen majesteettinsa Kannibal-saarten kuninkaan kanssa.

Näiden sanojen jälkeen tytöt erosivat, Diana palatakseen kotiin Mäntymäelle, Anna jatkaakseen matkaa postikonttoriin. Siellä oli kirje häntä odottamassa, ja hänen silmänsä loistivat iloista yllätystä, kun Gilbert Blythe saavutti hänet Tumman, päilyvän aallokon sillalla.

— Kuule, Priscilla Grant pääsee myöskin korkeakouluun! huudahti Anna. — Kuinka kauhean hauskaa! Toivoin kovasti, että hän pääsisi, mutta hän ei ollenkaan uskonut isänsä suostuvan. Isä on kuitenkin nyt suostunut, ja me tulemme asumaan samassa täysihoidolassa. Nyt minusta tuntuu kuin uskaltaisin käydä professoreja vastaan, vaikka he tulisivat kaikki tyynni yhdessä rykelmässä, kun minulla on mukana niin hyvä ystävä kuin Priscilla.

— Luultavasti me tulemme pitämään Kingsportista, virkkoi Gilbert. — Siellä kuuluu olevan komea vanha linna ja sen ympärillä mitä kaunein luonnonpuisto. Ihana näköala taitaa siellä myös olla.

— Onkohan — voikohan mikään näköala olla kauniimpi kuin tämä, virkkoi Anna hiljaa. Hän katseli ympärilleen rakastavin, ihastunein silmin, joille koti aina pysyy maailman viehättävimpänä paikkana, vaikka paljon ihanampia seutuja kangastaisi etäämpänä.

Iltahämärän tunnelmaan vaipuneina he nojasivat kaidepuuhun, joka reunusti pieneen järveen pistäytyvää laituria. Juuri tällä kohtaa oli Anna kiivennyt vajoavasta ruuhestaan samana päivänä, jona virta oli vienyt Elainen, liljaneidon, Camelotiin. Auringonlaskun himmeä purppuranhohde viipyi vielä lännen kevyissä pilvenhattaroissa, kuu alkoi nousta, ja vedenpinta välkkyi hopeaisena sen valossa. Muistot johtivat huomaamatta nuoret suloiseen taikapiriinsä.

— Sinä olet hyvin vaitelias, Anna, virkkoi Gilbert lopulta.

— Pelkään liikahtaa tahi sanoa sanaakaan, jottei tämä ihmeellinen ihanuus katoaisi palaamatta enää samanlaisena, kuiskasi Anna.

Gilbert laski äkkiä kätensä hennolle valkealle kätöselle, joka nojasi laiturin kaiteeseen. Ruskeat silmät kävivät vielä syvemmiksi ja tummemmiksi, vielä poikamaiset huulet erkanivat sanoakseen jotain unelmista ja toiveista, joita sielu oli täynnä. Mutta Anna tempasi pois kätensä ja vetäytyi syrjään. Hämyhetken lumous oli hänen sielussaan auttamattomasti särkynyt.

— Minun täytyy kai lähteä kotiin, sanoi hän koettaen pysyä luontevana, mikä yritys kuitenkin teki hiukan teennäisen vaikutuksen. — Marillaa vaivasi nyt iltapäivällä hänen tavanmukainen päänsärkynsä, ja kaksoiset ovat varmasti taas olleet jossain kauhistuttavassa pahanteossa. Minun ei olisi pitänyt mitenkään olla näin kauan poissa.

Annan juttellessa tähän tapaan, jotakuinkin hajanaisesti, he tulivat Vihervaaraan erkanevalle tielle. Gilbert-raukalla tuskin oli tilaisuutta pistää väliin paria sanaa silloin tällöin. Heidän erotessaan Anna tunsu helpotusta. Outo arkuus Gilbertiä kohtaan oli päässyt hänessä valtaan siitä hetkestä lähtien, jolloin hänen mielestään hänen tunne-elämänsä peittävä verho äkkiä oli vedetty syrjään Kaikurannan puutarhassa. Jotain vierasta ja kylmää oli tunkeutunut entiseen kouluaikojen viihtyisään toveruuteen — jotain, joka uhkasi sen täydelleen turmella.

— En ole koskaan ennen tuntenut iloa siitä, että Gilbert on lähtenyt tiehensä, ajatteli Anna puolittain häpeissään, puolittain pahoillaan, kulkiessaan Vihervaaraan vievää tietä pitkin. — Jos hän jatkaa noita tuumuuksiaan, on meidän ystävytemme pilalla. Enkä minä tahdo, että se turmeltu — se ei saa turmeltua. Miksi pojat eivät voi olla järkeviä?

Annalla oli hämärä aavistus, ettei hänen "järkevyys"-käsitteittänsä kanssa ollut juuri enempää sopusoinnussa sekään, että hän yhä edelleen tunsu Gilbertin käden lämpimän kosketuksen yhtä selvästi kuin sinä lyhyenä hetkenä, jolloin Gilbert painoi sitä omaa kättään vastaan. Samoin hänellä oli vahvat epäilyksensä siitä oliko "järkevää" pitää tätä tunnetta kaikkea muuta kuin epämiellyttävänä — tunnetta, joka oli äärettömän erilainen kuin se, mitä samanlainen temppu Charlie Sloanen suorittamana oli herättänyt, kun Anna erään tanssin ajan oli istunut mainitun nuoren herran kanssa Valkorannan

kutsuissa pari iltaa sitten. Kaikki häiritsevät ajatukset rakastuneista nuorukaisista häipyivät kuitenkin hänen mielestään heti kun hän taas sai hengittää Vihervaaran keittiössä kaikenlaisten kodikkaiden tuoksujen täyttämää ilmaa. Penkillä istui kahdeksanvuotias poikanen vuodattaen surun kyöneleitä.

— Mikä nyt on, Davy? kysyi Anna ottaen hänet syliinsä. — Missä ovat Marilla ja Dora?

— Marilla panee juuri Doraa nukkumaan, nyyhkytti Davy, — ja minä itken, kun Dora putosi kellarinportaita alas — hän meni ihan nurinniskoin ja nahka lähti nenästä, ja —

— Vai niinkö kävi, no niin, älä nyt kuitenkaan itke noin kauheasti! Onhan sinun tietysti sääli pikku siskoa, mutta hän ei parane siitä, että sinä vaan itkeä pillität. Kyllä hän huomenna taas on terve, Davy-poju, saatpas nähdä... Itkemisestä ei ole suurta apua...

— En minä itke siksi, että Dora putosi kellarinrappusia alas, keskeytti Davy ja katsoi Annaa väärinkäsityksestä loukkaantuneena. — Minä itken siksi, etten ollut näkemässä, kun hän putosi... Kaikki, mikä on hauskaa, sattuu, kun minä olen poissa.

— Mutta Davy! — Annan täytyi ponnistaa kaikki voimansa saadakseen naurunsa pidätetyksi. Olisiko sinusta todellakin hauskaa nähdä pikku Dora-paran putoavan ja loukkaantuvan?

— Ei häneen *paljon* sattunut, vastasi Davy uhmaavasta. — Kyllä kai sinä tiedät, että olisin ollut pahoillani, jos hän olisi kuollut. Mutta me olemme aika sitkeähenkisiä, Dora ja minä. Kuule, eräänä päivänä Herb Blewett tipahti tallinvinniltä suoraan luukusta, josta heinät ja kaurat työnnetään, ja joutui samaa kyytiä talliin, missä on kauhean vihainen hevonen, joka potkii ja puree, ja putosi ihan sen jalkoihin. Hänet saatiin kumminkin elävänä ulos, kolme pikku luuta oli vain poikki. Rouva Lynde sanoi, että on ihmisiä, joista ei saa henkeä lähtemään lihakirveelläkään. Tuleeko rouva Lynde tänne huomenna, Anna?

— Tulee, pikku Davy, ja minä toivon, että sinä olet aina kiltti ja kohtelias hänelle.

— Kyllä minä olen kiltti ja kohtelias. Mutta ei kai hän vaan pane minua nukkumaan iltaisin?

— Kyllä kai hän joskus panee. Miksi hän ei saisi sitä tehdä?

— Kun hän panee minut nukkumaan, en voi lukea iltarukouksiani niinkuin sinun kuullen.

— Sehän on omituista. Miksi et sitten voi?

— Hyi kaikkea! Minusta ei ole hauskaa puhua Jumalan kanssa, kun vieras ihminen istuu vieressä kuulemassa. Puhukoon Dora, jos tahtoo, kun tuo rouva on sisällä, minä en tahdo. Minä odotan kunnes hän on mennyt, sitten minä annan tulla. Eikö niin?

— Vaikka niinkin, kun vaan et unhota lukea rukouksia, Davy-poju.

— En toki — voit olla rauhassa. Minusta on metkaa lukea iltarukouksia. Mutta silloin saat vain sinä olla sisällä. Kun sinä jäisit kotiin, Anna! En voi ymmärtää, miksi sinun pitää lähteä pois täältä.

— Älä usko, että se on kovin hauskaa naimistakaan, mutta minusta tuntuu, että minun täytyy lähteä.

— Jos se ei ole sinustakaan hauskaa, niin ei kai sinun tarvitse lähteä. Olethan sinä täysi-ikäinen. Kun minä tulen täysi-ikäiseksi, niin saat uskoa, etten minä aio tehdä mitään, mikä ei minusta ole hauskaa.

— Niin kauan kuin elät, täytyy sinun useinkin tehdä sellaista, mikä ei sinusta ole hauskaa.

— No, se on sitten vale, vastasi Davy hyvin vakuuttavasti. — Älä usko! Nyt minun on pakko tehdä sellaista, jota en tahdo, muuten sinä ja Marilla toimitatte minut sänkyyn. Mutta kun minä tulen isoksi, jätätte te minut kauniisti rauhaan, ja tahtoisin tietää, kuka muu uskaltaisi... Siinä saakin olla miestä. Kuulepas, kun Milty Boulter sanoo, että hänen äitinsä sanoo, että sinä lähdet korkeakouluun katsomaan, etkö saisi sieltä pyydystetyksi miestä itsellesi. Onko se totta? Sanopas.

Anna tunsu hetkeksi punastuvansa närkeästyksestä. Mutta sitten hän purskahti nauramaan ja rauhoitti itseään ajatteleamalla, ettei rouva Boulterin viheliäiset sukkeluudet voineet häntä vahingoittaa.

— Ei ole, pikku ystävä. Sentähden minä en matkusta. Minä aion lueskella ja kehittyä ja oppia koko paljon kaikenlaista.

— Mutta jos tahtoisit pyydystää miehen, miten sinä silloin tekisit? Minä tahtoisin tietää sen hyvin mielelläni, jatkoi Davy, joka näytti tuntevan suurta mielenkiintoa asiaan.

— Eiköhän liene parasta kysyä sitä rouva Boulterilta, vastasi Anna harkitsematta. — Hän kai tietää paremmin kuin minä, miten se käy päinsä.

— Minä kysynkin heti ensi kerralla, kun hän tulee tänne, vastasi Davy vakavasti.

— Uskallapas vaan, sinä vekkuli, huudahti Anna huomattuaan erehdyksensä.

— Sanoithan sinä itse, että kysyisin, huomautti loukkaantunut Davy kaikessa viattomuudessaan.

— Kyllä nyt jo on aika sinun mennä nukkumaan, komensi Anna lopettaen keskustelun.

Davyn mentyä levolle, lähti Anna Viktoria-saareen, jonne istuutui yksin hämärän kevyen autereen liihoittellessa ympärillä. Hän kuunteli puron sorinaa ja tuulen huminaa. Sitä puroa hän oli aina rakastanut. Ennen aikaan hän oli usein uneksunut täällä valveillaan, katse suuntautuneena välkkyvään virtaan. Hän unohti nyt huokailevat nuorukaiset, ilkeiden naapurirouvien pistelyt ja kaikki pikku ongelmat, joita saattaa sukeltautua nuoren tytön elämään. Mielikuvitus sai nostaa purjeensa, iltatähti majakkana, ja suunnata kulkunsa satujen kietomain merten ulapoille, jotka huuhtovat etäällä kangastavia paratiisillisten seutujen rantamia. Unelmat tekivät hänet rikkaammaksi kuin elämän todellisuus, sillä näkyvä katoaa, mutta näkymätön pysyy ikuisesti.

II.

SYYSKUKKASIA.

Seuraava viikko kului hyvin pian, mutta siihen sisältyvätkin Annan niin sanotut "viimeiset päivät". Jäähyväiskäyntejä oli tehtävä ja vastaanotettava, ja ne olivat sekä hauskoja että ikäviä riippuen siitä, ottivatko rakkaat ystävät osaa Annan iloon ja toiveihin vai pitivätkö he Annaa liian ylpeänä siitä, että hän sai lähteä korkeakouluun, ja katsoivat hänen olevan hiukan "höyhentämisen" tarpeessa.

Yhdistys A.N.Y. — Avonlean Nuoret Yhteiskunnan-parantajat — pani toimeen jäähyväisjuhlan Annan ja Gilbertin kunniaksi eräänä iltana Josie Pyen kodissa. Hänen kotinsa valittiin osaksi sen vuoksi, että talo oli avara ja mukava, mutta myös siksi, että oli suuresti syytä otaksua, etteivät Pyen työt olisi suostuneet olemaan missään tekemisessä kekkerihomman kanssa, ellei heidän huoneistotarjoustaan olisi otettu kiitollisina vastaan. Juhlusta tulikin erittäin onnistunut, sillä Pyen neitokset olivat hyvällä tuulella eivätkä sanoneet tahi tehneet mitään, joka olisi sorahtanut epäsointuna yleisen mielialan sopusointuisuudessa — mikä kylläkin oli vasten heidän tapojaan. Josie oli harvinaisen suosiollinen — siinä määrin, että hän tuli tuona iltana sanoneeksi Annalle alentuvalla sävyllä:

— Sinun uusi pukusi oikein pukee sinua. Sinä olet melkein sievä siinä.

Tähän Anna vastasi säteilevin silmin:

— Sinä olet hyvin kiltti, kun sanot noin.

Hänen huumorintunteensa oli aikaa myöten kehittynyt, ja sanat, jotka olisivat syvästi pahoittaneet neljätoistavuotiaan mieltä, olivat hänestä vain huvittavia. Josie epäili kyllä naurun piileskelevän Annan veitikkamaisessa katseessa, mutta hän tyytyi kuiskaamaan Gertie-sisarelleen heidän kulkiessaan alas rappusia, että Anna Shirley varmasti kulkee nenä vielä pystymässä, kun pääsee korkeakouluun — katsotaanpas!...

Koko "vanha kaarti" oli saapuvilla, kaikki uhkuen elämänhalua ja nuorekasta huolettomuutta. Diana Barry ruusuisena, hymykuopat poskissa, uskollinen Fred alinomaa kintereillään. Jane Andrews sievän ja sirona, vaikka häntä ei voinutkaan pitää kauniina, Ruby Gillis häikäisevän kauniina, yllään kermanvärinen silkkipusero ja punaisia kurjenpolvia kullankeltaisissa hiuksissaan, Gilbert Blythe ja Charlie Sloane kumpikin koettaen pysytellä niin lähellä taitavasti väistelevää Annaa kuin suinkin, Carrie Sloane kalpean ja surumielisen näköisenä, kun — niin tiesi huhu kertoa — hänen julma isänsä ei suosinut sitä, että Oliver Kimball kävi tyttöä katsomassa; Moody Spurgeon Mac-Pherson, pyöreä mukulapää, ulkonevat korvat yhtä pyöreinä ja ulkonevina kuin ennenkin, ja lopuksi Billy Andrews, joka istui koko illan samassa nurkassa nauraa virnistäen, kun hänelle jotain sanottiin, ja tuijottaen Annaan leveät, kesakkoiset kasvot tyytyväisessä hymyn irvissä.

Anna oli tietänyt edeltäpäin kutsuista, mutta hänellä ei ollut aavistusta siitä, että Gilbertiä ja häntä

juhlittaisiin ja että he yhdistyksen perustajina saisivat kunnialahjan — näkyväksi tunnustuksen ilmaiseksi ansioistaan. Anna sai lahjaksi Shakespearen näytelmät ja Gilbert mainion täytekynän. Anna joutui kovasti hämilleen ja liikutuksen valtaan kuullessaan kauniit sanat, jotka oli kirjoitettu kunnialahjaan liittyvään "adressiin" ja jotka Moody Spurgeon lausui mitä papillisinta äänenpainoa käyttäen. Pusertautumaisillaan olevat kyyneleet antoivat Annan suurille harmaille silmille kostean loisteen. Hän oli työskennellyt innokkaasti A.N.Y:n hyväksi, ja häntä ilahdutti syvästi, että muut yhdistyksenjäsenet antoivat niin suuren arvon hänen pyrinnoilleen. Kaikki olivat tosiaan sydämellisen herttaisia ja ystävällisiä, Pyen neitoksetkin käänsivät tänä iltana parhaimmat puolensa ulospäin... Anna piti koko maailmasta.

Hän nautti sanomattomasti tästä illasta — mutta ennenkuin päästiin loppuun, turmeltui kaikki. Gilbert erehtyi jälleen sanomaan hänelle jotain tunteellista heidän syödessään illallista kuutamon valaisemalla verannalla. Rangaistakseen häntä Anna oli hyvin suosiollinen Charlie Sloanea kohtaan ja antoi tuon muulloin halveksimansa pojan tulla saattajakseen kotimatikalle. Hän huomasi kuitenkin, ettei ilkeys vahingoita ketään niin paljon kuin sitä itseään, joka siihen turvautuu. Gilbert lähti kutsuista hyvätuulisena Ruby Gilliksen seurassa, ja Anna kuuli heidän puhuvan ja nauravan minkä jaksoivat tyynessä syysilmassa, joka kantoi äänet kauas. Saattoi sekä silmin että korvin todeta, että heillä oli hyvin hauska toistensa seurassa, kun taas hänestä tuntui hirveän tympäisevältä kuulla koko ajan saattajansa lörpöttelyä. Charlie Sloane ei näet kyennyt kertaakaan, ei edes sattumalta, sanomaan mitään kuulemisen arvoista. Anna vastasi joskus hajamielisesti "kyllä" tai "ei" ajatellen, miten viehättävän kaunis Ruby oli ollut samana iltana, kuinka Charlien silmät muistuttivat kuutamossa pyöriviä tinanappeja — ne olivat vieläkin hassummat kuin päivänvalossa — ja ettei maailma sittenkään ollut aivan niin hauska kuin se hänestä oli ollut vähän aikaisemmin iltopäivällä.

— Minä olen väsynyt ja lopussa — siitä johtuu kaikki, ajatteli hän istuessaan vihdoinkin yksin huoneessaan, mistä tunsu suurta kiitollisuutta. Ja hän uskoi täyttä totta, että siinä oli syy. Hänen sydämässään pulpahti kuitenkin pieni ilonlähde, varmaan jostain salaisesta, piiloutuneesta suonesta, kun hän seuraavana päivänä näki Gilbertin tulevan pitkin askelin Kummitusmetsästä ja reippaasti jatkavan matkaansa kapealle sillalle. Gilbert ei siis aikonut viettää viimeistä iltaansa Ruby Gilliksen seurassa.

— Sinä näytät väsyneeltä, virkkoi Gilbert.

— Minä olenkin väsynyt ja, mikä on pahempaa, joutunut pois tasapainosta. Minua väsyttää, kun olen seisonut koko päivän päälläni matka-arkussani ja paikkaillut ja korjannut. Ja tasapainosta jouduin, kun kuusi akk..., ei, kuusi naista kävi täällä sanomassa minulle hyvästi, ja jokainen heistä tuli sanoneeksi juuri sellaista, mikä vei elämästäni värin ja teki sen yhtä harmaaksi ja synkäksi kuin on kolea marraskuun aamu.

— Senkin ilkeät marakatit, arvosteli Gilbert.

— Ei, kuule, jatkoi Anna. — Juuri sitä ne eivät olleet. Jos he olisivat olleet ilkeitä marakatteja, en minä olisi välittänyt vähääkään heidän sanoistaan. Mutta he olivat kaikki kilttejä, herttaisia ja hyväätarkoittavia sieluja, jotka pitävät minusta ja joista minä pidän, ja siksi se, mitä he sanoivat tahi mihin he viittailivat, kiusaa minua. Minä sain huomata, että he pitivät minua hulluna, kun matkustan Redmondiin ja koetan suorittaa tutkinnon, ja siitä asti olen ajatellut, että ehkä he loppujen lopuksi ovatkin oikeassa. Rouva Sloane sanoi huoaten toivovansa, että minun terveyteni kestää, kunnes tulen valmiiksi — ja kohta kuvittelin olevani kolmannen vuoden lopussa rasittunut ja näivetynyt ja mahdoton mihinkään kunnolliseen työhön... Rouva Wright huomautti, ettei maksa aivan vähän olla neljä vuotta Redmondissa, ja minä tunsin sormenpäissänikin, että on anteeksiantamatonta tuhлата Marillan ja omia rahoja sellaiseen järjettömyyteen... Rouva Bell toivoi, ettei oleskelu korkeakoulussa kokonaan panisi päätäni nurin, sellaista kun joskus sattuu, ja minä näin jo hengessäni miten itserakas ja ylpeä ja tuiki sietämätön ja kaikkietävä olen neljän vuoden kuluttua ja miten vähäarvoisina pidän kaikkia avonlealaisia. Rouva Elisha Wright sanoi kuulleensa, että kaikki Redmondin tytöt, varsinkin korkeakoulussa opiskelevat, ovat pukuhulluja ja hirvittävän keimailevia, ja hänen arvelunsa mukaan minä en tule viihtymään heidän seurassaan... Silloin näin heti mielessäni, miten tallustelen kömpelönä, saamattomana ja masentuneena maalaistollona korkeakoulun vanhoissa saleissa kenkärohjakkeet jalassa, tallukat kenkien päällä ja villahuivi sidottuna karvalakin ylle...

Anna vaiken huoaten ja naurahti. Hänen tunteellinen luonteensa ei voinut sivuuttaa kevyesti mitään paheksumista, ei silloinkaan kun se tuli sellaisten ihmisten taholta, joiden mielipiteisiin hän muuten kiinnitti hyvin vähän huomiota. Juuri tällä hetkellä oli hänen elämänsä vailla virikettä, ja kunnianhimo oli sammunut kuin liian kovakouraisesti niistetty kynttilä.

— Et kai sinä välitä siitä, mitä tuollaiset puhuvat! virkkoi Gilbert. — Sinähän tiedät erinomaisesti, miten ahdas heidän näköpiirinsä on, niin kilttejä ja kunnan ihmisiä kuin he muutoin voivat ollakin. Kun tekee sellaista, jota he eivät koskaan ole tehneet, on se jo heistä miltei luvatonta. Sinä olet

ensimmäinen tyttö, joka Avonleasta lähtee korkeakouluun, ja onhan tunnettu asia, että kaikkia tienraivaajia pidetään enemmän tahi vähemmän mielenvikaisina.

— Tietysti. Mutta se vaikuttaa minuun joka tapauksessa. Terve järki sanoo kyllä, että sinä olet aivan oikeassa, mutta on hetkiä, jolloin terveellä järjellä ei ole mitään valtaa minuun. Se, mikä on täydelleen vastoin tervettä järkeä, saa vallan sielussani. Minun täytyy tunnustaa, että rouva Wrightin mentyä tuskin saatoin jatkaa matka-arkkuni pakkaamista. Olin niin pahoillani ja suuttunut.

— Se johtui siitä, että olit väsynyt, Anna. Unohda nyt kaikki ja tule minun kanssani kävelemään — tehdään retki metsän läpi suon toiselle puolen. Siellä pitäisi olla jotain, jota näyttäisin mielelläni sinulle.

— Pitäisi olla? Etkö sitten tiedä, onko siellä?

— En. Minun laskelmaini mukaan vaan pitäisi olla, päättäen siitä, mitä näin siellä keväällä. Tule, lähdetään sinne. Kuvitelkaamme, että olemme jälleen lapsia ja että lähdemme löytöretkelle.

He läksivät iloisina retkelleen. Annalla oli tuoreessa muistissa edellisen illan ikävyys, minkä vuoksi hän oli hyvin kiltti Gilbertille, ja Gilbert, joka oli kokemuksesta viisastunut, teki kaikkensa nähdäkseen seuralaisessaan vain entisen koulutoverin. Rouva Lynden ja Marillan katseet seurasivat heitä keittiön ikkunasta.

— Noista kahdesta tulee aikaa myöten pari, sanoi rouva Lynde, äänessä hyväksyvä sävy.

Marilla teki pienen vastahakoisuutta ilmaisevan eleen. Hän toivoi sydämessään, että niin kävisi, mutta hän ei ohut halukas käsittelemään aihetta kuivan juorumaisesti, joka oli rouva Lyndelle ominainen tapa.

— Vastahan he ovat lapsia, vastasi hän lyhyesti.

Rouva Lynde nauroi hyväntahtoisesti.

— Anna on täyttänyt kahdeksantoista; siinä iässä olin minä naimisissa. Meillä vanhuksilla, Marilla, on vain suuri halu uskoa, etteivät lapset milloinkaan kasva suuriksi, siinä on koko asia. Anna on nuori nainen ja Gilbert mies, ja sen voi helposti nähdä, että Gilbert jumaloi maata, jota Annan jalat koskettavat. Gilbert on kelpo poika, Annan ei tarvitse valittaa kauppojaan. Toivottavasti Anna ei päästä Redmondissa päähänsä mitään romanttisia houreita. Minä en ole koskaan suosinut yhteiskouluja, olivatpa ne sitten ylemmän tai alemman asteen kouluja, enkä tule koskaan niitä suosimaan. Minä en uskokaan, virkkoi rouva Lynde lopuksi juhlallisen ratkaisevasti, että nuoriso tuollaisissa korkeakouluissa juuri tekee muuta kuin "hakkailee", niinkuin se itse sanoo.

— Rakas ystävä, kyllähän he sentään pitävät huolta opinnoistaankin, virkkoi Marilla hiukan hymyillen.

— Ei sitä taida kannattaa kehua, tuhisi Rachel. — Joka tapauksessa luulen Annan ainakin lukevan. Hän ei ole milloinkaan ollut mikään poikatyttö. Mutta asian laita on se, ettei hän anna tarpeeksi arvoa Gilbertille. Minä kyllä tunnen tytöt! Hännystelee hän Charlie Sloanekin häntä, mutta en neuvoisi Annaa milloinkaan menemään naimisiin kenenkään Sloanen kanssa. Suku on kilttiä, kunnollista ja kunnioitettavaa. Mutta se ei paljon auta, he ovat kuitenkin Sloaneja!

Marilla nyökkäsi päätään. Sivulliselle ei selitys, että Sloane aina oli ja tuli pysymään Sloanena, ollut kovinkaan valaiseva, mutta hän ymmärsi. Jokaisessa kylässä on sellainen perhe; olipa se sitten miten kiltti, kunnollinen ja kunnioitettava tahansa, pysyy se kuitenkin sinä, mitä se on; asia ei parane, vaikka se puhuisi enkelien kielillä.

Gilbert ja Anna, jotka onnellista kyllä eivät tietäneet, miten rouva Rachel ratkaisi heidän kohtalonsa, kulkivat hitain askelin Kummitusmetsän hämärässä. Heidän toisella puolellaan viljavainiot vielä hehkuivat auringonlaskun punertavankeltaisessa valossa, kalpean läpikuultavan taivaan alla, joka liekehti ruusunpunaisin ja sinisin juovin. Etäällä havumetsät vivahtivat pronssinruskeaan, ja honkien pitkät varjot loivat tummia viivoja niityille. Heidän ympärillään soi tuuli vienosti sammaleisten oksien lomitse, sävel syksyn sointuun viritettynä.

— Tässä metsässä kummittelee nyt tosiaan, virkkoi,

Anna kumartuen poimimaan hallanpuremia sananjalkoja. Minusta tuntuu aivan kuin Diana ja minä pikkutyttöinä vielä leikkisimme täällä ja istuisimme Metsänymfin lähteellä hämärässä odottamassa kummituksia. Uskotko, minä en voi koskaan astua tätä polkua pimeässä ilman että kylmät viireet kulkevat selässäni. Olimme keksineet yhden aivan erikoisen ilkeän pikku kummituksen — murhatun lapsen haamun, joka kulki hiipien meidän takanamme ja tarttui meihin kylmillä sormillaan. Minun täytyy tunnustaa, että minä vielä tänään kuvittelen kuulevani sipsuttavia askeleita takanani, kun kävelen metsän läpi auringon laskettua. En pelkää Valkeata rouvaa enkä päätöntä miestä tahi kalisevia

luurankoja, mutta minä toivoisin, ettemme olisi koskaan mananneet esiin tuota pientä lapsenhaamua. Kyllä Marilla ja rouva Barry olivat äkäisiä, kun saivat kuulla siitä! virkkoi Anna lopuksi ja nauroi sitä muistellessaan.

Suon toisessa päässä oli metsässä purppuranhohteisia aukeamia. Hämähäkit olivat kutoneet isoja verkkoja puunrunkojen väliin. Kun retkeilijät olivat kulkeneet kukkulan ohi, jossa kasvoi monista myrskyistä kunnialla selviytyneitä jyliä mäntyjä, ja sivuuttaneet vaahterain reunustaman notkon, jota aurinko vielä lämmitti, olivat he tulleet suoraan sen "jonkin" eteen, jota Gilbert oli etsiskellyt.

— Katsopas, tässä se on, sanoi hän hyvin tyytyväisenä.

— Omenapuu — näin kaukana piilossa, huudahti Anna ihastuneena.

— Niin juuri, oikea omenapuu, jossa on omenia, vaikka se on havumetsän ja koivujen keskellä, pari kilometriä lähimmästä hedelmäpuutarhasta. Kun kävin täällä keväällä, kukki se aivan valkeana, päätin silloin tulla tänne taas syksyllä katsomaan, tulisiko siihen hedelmiä. Katso, sehän on aivan täynnä omenia. Hyviltä ne näyttävätkin — vähän tummarintaisilta ja karkeakuorisilta, mutta puhtailta ja punaposkisilta. Metsistyneet omenat näyttävät tavallisesti vihertäviltä ja pahanmakuisilta.

— Se on varmaan lähtenyt kasvamaan jostain siemenkodasta, joka on tänne heitetty, virkkoi Anna. — Ja sitten se on kasvanut ja puhjennut lehteen ja ylennyt korkeaksi täällä muukalaisten keskellä — kylläpä se on tarmokas ja kestävä puu!

— Tässä on kaatunut puunrunko, jossa on pehmeä sammalpeite. Istuhan Anna — se ei ole ollenkaan huono sohva. Minä kiipeän poimimaan omenia. Ne ovat kaikki korkealla — puun on täytynyt kurottautua yläilmoihin saadakseen aurinkoa.

Omenat olivatkin ihania. Ruskeanpunaisen kuoren alla oli hieno valkea sisus, jossa kulki himmeitä, punertavia syitä. Tavallisen hyvän omenanmaun ohella oli siinä jotain metsistynyttä ja kirpeätä, jota ei milloinkaan ole viljellyissä omenissa.

— Katso, virkkoi Anna äkkiä, — kolme minuuttia sitten oli vielä hämärä, mutta nyt on kuutamono. Mikä vahinko, ettemme kiinnittäneet huomiota juuri siirtymähetkeen. Mutta nyt on meidän lähdettävä kotiin.

— Mennään takaisin suon ympäri ja kuljetaan sitten Rakastavaisten polkua. No, Anna, oletko vielä yhtä alakuloinen ja haluton kuin kotoa lähtiessäsi?

— Älä puhukaan! Omenista virkistyi sekä sielu että ruumis. Nyt minusta tuntuu kuin tulisin viihtymään Redmondissa ja viettämään siellä neljä ihanaa vuotta.

— Ja niiden neljän vuoden kuluttua — millaista on elämä sitten?

— Sitten tie taaskin kääntyy, vastasi Anna kevyesti. — Mutkan taa ei voi katsoa, eikä minulla ole siihen haluakaan. On parempi olla mitään tietämättä.

Rakastavaisten polku oli ihastuttava sinä iltana, se oli äänetön ja salaperäinen kuutamono himmeässä valossa. Gilbert ja Anna astuivat hitaasti eteenpäin, toverillinen äänettömyys ei tuntunut heistä kummastakaan painostavalta. Kumpaakaan ei haluttanut puhua.

— Jos Gilbert olisi aina juuri tällainen kuin tänä iltana, kuinka hauskaa ja yksinkertaista kaikki silloin olisi, ajatteli Anna.

Gilbert katseli kulkiessaan Annaa. Vaaleassa puvussaan ja hienoine hentoine piirteineen Anna muistutti Gilbertin mielestä valkeata kurjenmiekkää.

— Voinkohan koskaan saada häntä välittämään itsestäni, mietti Gilbert ääneti itsekseen, ja epäily tuntui pieneltä, terävältä pistolta.

III.

POIS KOTOA.

Seuraavana maanantai-aamuna Charlie Sloane, Gilbert Blythe ja Anna Shirley lähtivät Avonleasta. Anna oli kaihoisesti toivonut kaunista ilmaa. Dianan tuli saattaa häntä hevosella asemalle, ja he

toivoivat tästä pitkiksi ajoiksi viimeisestä yhteisestä ajelusta tulevan oikein hauskan. Annan kiivetessä vuoteeseensa sunnuntai-iltana vinkui itätuuli Vihervaaran nurkissa ennustaen ilmanmuutosta, mikä todella pian tulikin. Annan herätessä ropisivat sadepisarat hänen ikkunaansa vasten ja himmensivät pienen järven harmaata pintaa lukemattomin laajentuvien ja aina uusiutuvien renkain; harjut olivat sumun peitossa, ja koko maisema tuntui väriltömältä ja alakuloiselta. Kolean harmaassa aamuhämärässä Anna nousi pukeutumaan, heidän kun tuli lähteä matkaan ehtiäkseen junaan ja höyrylaivaan; hän taisteli kyyneleitä vastaan, jotka väkisinkin itsepintaisesti pusertuivat silmistä. Hänen oli erottava kodista, joka hänelle oli hyvin rakas, ja jokin ääni hänessä sanoi, että hän jätti sen ainiaaksi, ellei oteta lukuun matkoja kotiin loma-ajoiksi. Aivan entisenlaista ei tulisi enää milloinkaan olemaan; aivan toista on tulla kotiin sattumalta pyhiksi ja kesälomiksi kuin oikein asua kotona. Ah, miten hän rakasti kaikkea: pientä valkeaksi rapattua, tyttöunelmille omistettua ullakkokamaria, vanhaa Lumikuningatarta jonka oksat hiljaa kopauttelivat ikkunaan, alhaalla notkossa juoksevaa puroa, Metsänymfin lähdeettä, Kummitusmetsää ja Rakastavaisten polkua, kaikkia tuhansia rakkaita paikkoja, joihin kätkeytyi menneiden aikojen muistoja. Voisiko hän koskaan tulla oikein onnelliseksi missään muualla?

Aamiainen Vihervaarassa nautittiin tänään mitä surkeimman mielialan vallitessa. Davy oli — luultavasti ensi kertaa elämässään — aivan kykenemätön syömään ja vuodatti vuolaita kyyneleitä puuroonsa. Muillakaan ei näyttänyt olevan sanottavaa ruokahalua paitsi Doralla, joka hyvällä ruokahalulla pisti poskeensa annoksensa, nauttivan näköisenä. Dora kuului niihin onnellisiin olentoihin, jotka antavat harvoin minkään painaa sydäntään. Vaikka hän oli täyttänyt kahdeksan ja häneen jo alkoi ilmestyä järkeä, vaadittiin paljon, ennenkuin hänen sielunsa tasapaino järkkäyi. Hän oli luonnollisesti pahoillaan, kun Annan tuli matkustaa pois, mutta se ei estänyt häntä mitä tyytyväisimmin popsimesta munakokkeliä ja paahdettua leipää... Ja huomattessaan, että Davyn oli mahdotonta saada niellyksi ruokaansa, söi Dora hänenkin annoksensa pelkämästä hyvän tahtoisuudesta.

Sovittuun aikaan ilmestyi Diana hevosineen ja nelipyörärattaineen, kasvojen pilkistäessä ruusuisina ja raikkaina esiin sadetakin hilkasta. Eron hetki oli tullut. Rouva Lynde tuli omalta taholtaan sydämellisesti syleilemään Annaa ja kehoittamaan häntä kaikin mokomin pitämään huolta terveydestään. Kasvot maahan kääntyneinä puuhaili Marilla matkatavarain kimpussa vuodattamatta kyyneltäkään. Hän hipaisi huulillaan Annan poskea ja mumisi jotain siitä, että Anna kai antaa tietoja itsestään, kun on päässyt perille ja saanut siellä elämänsä kuntoon. Pintapuolinen katsoja olisi saanut sen käsityksen, ettei Annan matka merkinnyt hänelle paljoakaan — ellei tuo katsoja tullut syvemmältä tarkastaneeksi hänen silmiään. Dora suuteli Annaa mieli täysin tasapainossa ja hänen silmistään pusertui pari kyyneltä kasvojen ollenkaan vääntymättä, mutta Davy oli aamiaisesta saakka ulissut ääneen keittiöportailta ja kieltäytyi nyt kokonaan jäähyväisistä. Nähdessään Annan tulevan vastaan lennähti hän paikaltaan, syöksyi portaita ylös ja piilottautui vaatekaappiin, mistä häntä ei saanut esiin hyvällä eikä pahalla. Viimeisinä ääninä kuului Vihervaarasta Annan korviin Davyn tukahdutettu ulvonta.

Satoi rankasti koko matkan asemalle saakka. Charlie ja Gilbert seisoivat asemasillalla Annan ja Dianan sinne tullessa, ja juna vihelsi tulovihellystään. Anna ehti töintuskin ostaa itselleen lipun ja panna tavaransa pakaasiin ja sanoa hätäisesti jäähyväiset Dianalle sekä kiivetä erään vaunun takasillalle. Hän olisi tahtonut päästä takaisin Avonleahin Dianan kanssa — hän tiesi tulevansa menehtymään kotikävystä... Kunpa edes tuo kauhea sade lakkaisi. Oli aivan kuin koko maailma olisi virtanaan itkenyt mennyttä kesää ja päättynyttä iloa. Gilbertin läsnäolokaan ei tuottanut hänelle mitään lohdutusta, kun Charlie Sloane myöskin oli läsnä, jota saattoi sietää vain kauniilla ilmalla. Sadeilmalla semmoinen seura tuntui kerrassaan sietämättömältä.

Laivan kääntäessä kokkansa ulapalle Charlottetownin satamasta kävi taivas valoisammaksi, eikä vain taivas. Sade lakkasi, pilviin ilmestyi suuria aukkoja, ja niistä pilkisti aurinko näkyviin vallan pyöreänä ja kirkkaana, luoden kuparinpunaisen loiston harmaille laineille ja hälventäen sumuharsot, jotka siihen saakka olivat peittäneet saaren punahohteisia rantoja. Näytti siis kuitenkin tulevan kaunis päivä. Charlie Sloane tuli heti niin merikipeäksi, että hänen täytyi mennä alas hyttiin. Anna ja Gilbert jäivät siis kahden kannelle.

— Mainiota, että kaikki Sloane-nimiset tulevat merikipeiksi heti kun joutuvat johonkin alukseen, ajatteli Anna sydämättömästi. — En olisi voinut oikein sanoa jäähyväisiä näille rakkaille seuduille, jos Charlie olisi istunut vieressäni ja koettanut näyttää tunteelliselta.

— No niin, nyt me olemme matkalla, virkkoi Gilbert hilpeästi.

— Niin, minusta tuntuu aivan samoin kuin Childe Haroldista — ero on vain siinä, ettei tämä kuitenkaan ole oikean "isänmaani rantama", virkkoi Anna räpäyttäen ahkeraan silmäluomiaan. — Se on Nova Scotia. Mutta se maa, josta me eniten pidämme, tulee meidän "isänmaamme rantamaksi", ja siksi on vanha herttainen Prinssi Edvardin saari minulle sitä. On vaikea ajatella, etten ole aina siellä asunut. Ne yksitoista vuotta, jotka kuuluivat ennen tuloani sinne, tuntuvat tuskalliselta unelta. Seitsemän vuotta

sitten tulin tänne juuri tällä samalla laivalla — samana iltana rouva Spencer nouti minut Hopetownista. Muistan niin selvästi vanhan, kauhean kotikutoisen hameeni ja haalistuneen merimieslakkini ja kuinka juoksentelin ihastuneena nuuskimassa kaikki kolkat sekä kannella että hyteissä. Oli kaunis ilta, voit kuvitella kuinka punaisina rantakalliot hehkuivat auringonpaisteessa! Nyt lähdän taas samaa tietä, vaikka päinvastaiseen suuntaan. Oi, Gilbert, toivoisin niin äärettömän mielelläni viihtyvänä Kingsportissa ja korkeakoulussa, mutta tiedän varmasti, etten voi viihtyä.

— Mutta Anna, mihin on filosofiasi livistänyt?

— Se on hukkunut kauheaan, kaikkinielävään yksinäisyyden ja koti-ikävän hyökyaaltoon. Olen kolme vuotta toivonut pääseväni korkeakouluun — nyt olen matkalla sinne, ja tahtoisin kovasti taas saada istua kotona, omassa pienessä huoneessani. Mutta yhdentekevää! Hyvä tuuleni ja filosofiani kyllä tulevat takaisin, kun kerrankin olen saanut itkeä kunnollisesti... Minun täytyy tehdä se, mutta on pakko odottaa kunnes pääsee illalla johonkin täysihoidolan sänkyyn, olipa se sitten missä tahansa. Sen jälkeen olen taas entinen Anna. Olisi hauska tietää, onko Davy jo ryöminyt esiin vaatekaapista.

Kello oli jo yhdeksän illalla, kun juna puhisten saapui Kingsportin asemalle. Pian seisoivat matkatoverukset kupusähkölamppujen sinertävässä valossa ihmisiä täynnä olevalla asemasillalla. Anna tunsu olevansa aivan ymmällä ja päästä pyörällä, mutta äkkiä häntä syleili Priscilla Grant, joka oli saapunut Kingsportiin jo lauantaina.

— Tervetuloa, rakas ystävä! Sinä olet varmaankin yhtä väsynyt kuin minä lauantaina tänne tullessani.

— Väsynytkö! Älä puhukaan, Priscilla! Olen kuolettavasti nääntynyt ja maalaistollo ja vain kymmenen vuoden vanha. Vie nääntynyt ja rusikoitu ystäväparkasi jonnekin, missä taas tulee tajuuhinsa.

— Vien sinut suoraapäätä meidän täysihoidolaamme. Minulla on ajuri odottamassa, täällä ulkopuolella.

— On suorastaan siunattu asia, että sinä olet täällä, Prissy. Ellet sinä olisi täällä, niin minä luultavasti istuisin ruskealle matkalaukulleni ja rupeaisin ulvomaan. Kyllä on suuri lohdutus nähdä edes yhden tutut kasvat koko tässä myllertävässä vieraassa ihmiseressä!

— Gilbert Blythekö tuossa seisoo? Kylläpä hän on kasvanut viime vuosina! Hän oli vasta koulupoika, kun minä olin Carmodyssa opettajana. Ja tuo toinen on tietysti Charlie Sloane. Hän ei sitten ole muuttunut. Kehdossa hän oli samannäköinen kuin nytkin ja tulee vielä kahdeksankymmenen vanhana näyttämään samanlaiselta. Tätä tietä, ole hyvä. Me olemme kotona kahdessakymmenessä minuutissa.

— Kotona! kauhistui Anna. — Tarkoitat kaiketi, että saamme istua hirveässä täysihoidolassa, ikävässä, ahtaassa huoneessa, joka on roskaiselle takapihalle päin.

— Hyvä ystävä, se ei ole ollenkaan mikään kauhea täysi-hoitola. Tässä on meidän ajurimme. Nouse vain — ajuri pitää huolta matka-arkustasi. Saat pian nähdä, että meillä on oikein hauska asunto, sen myönnät itsekin huomenna, kun olet nukkunut suloisesti ja pystyt näkemään asiat valoisammalta kannalta. Meidän asuntomme on isossa harmaassa vanhanaikaisessa kivirakennuksessa Johanneksenkadun varrella, sopivan kävelymatkan päässä korkeakoulusta. Siellä päin asui ennen aikaan vain hienoa ja ylhäistä väkeä, mutta nykyään Johanneksenkatu ei ole enää muodissa, ja sen talot saavat vain uneksien muistella mennyttä loistoaikaansa. Asunnot ovat niin avaria, että asukkaiden täytyy ottaa täysihoidolaisia sadakseen huoneistoihinsa edes hiukankin elämää. Meidän emäntämme näyttävät ainakin pitävän hyvin tärkeänä ilmoittaa meille, että he ovat yksistään suunnattoman tilan paljouden vuoksi ottaneet meidät. He ovat tosiaankin ihania — meidän emäntämme, tarkoitan.

— Kuinka monta heitä on?

— Kaksi kappaletta. Neidit Hanna ja Ada Harvey. He ovat kaksoisia, syntyneet noin viisikymmentä vuotta sitten.

— Kaksoiset näyttävät minua oikein vainoavan, virkkoi Anna. — Minun tielleni ilmestyy kaikkialla kaksoisia.

— Hyvä ystävä, he eivät ole enää kaksoisia. Sitä he lakkasivat olemasta noin kolmikymmenvuotisia. Hanna-neiti on vanhentunut, mutta ei erikoisen viehättävästi, ja Ada-neiti on säilynyt kolmikymmenvuotisena, pysyen paikoillaan yhtä vähän viehättävästi. En tiedä osaako neiti Hanna hymyillä vai eikö, en ole koskaan nähnyt hänen hymyilevän, mutta neiti Ada hymyilee lakkaamatta, ja se on monin verroin hullumpaa. He ovat kuitenkin hyvin kilttejä ja kunnollisia ja joka vuodeksi he ottavat pari täysihoidolaista, kun neiti Hannan taloudellisuus ei voi sietää ajatusta, että niin paljon tilaa "menee hukkaan"... Sillä heidän ei kylläkään tarvitsisi vuokrata huoneitaan vieraille ihmisille — sen on Ada-neiti maininnut minulle senkin seitsemän kertaa lauantaista saakka. Mitä meidän pikkuisiin komeroihimme

tulee, ei niissä voi juuri mitään muuta kuin nukkua. Minun huoneeni on pihalle päin ja sinun on talon julkisivulla ja ikkunat ovat vanhaan kirkkotarhaan päin, joka on vastapäätä toisella puolen katua.

— Sehän on kolkkoa, huudahti Anna väristen. Mieluummin katselisin pihaa.

— Älä sano. Odotahan, niin saat nähdä. Vanha kirkkomaa on ihastuttava paikka. Se on ollut jo niin kauan hautausmaana, ettei se enää ole mikään hautausmaa, vaan kuuluu paikkakunnan nähtävyyksiin. Kävelin siellä kauan huvikseni eilen. Sitä ympäröi kiviaita ja ikivanhat jättiläispuut ja puistokäytäviä kulkee ristiin rastiin, ja siinä on mitä merkellisimpiä vanhoja hautakiviä kummallisine kirjoituksineen. Sinä tulet menemään sinne vielä usein niitä tutkimaan, saatpas nähdä! Nyt ei sinne enää tietysti kaiveta hautoja. Muutama vuosi sitten pystytettiin sinne kaunis muistopatsas Krimin sodassa kaatuneille Nova Scotian sotilaille. Muistopatsas on vastapäätä hautausmaan suurta ristikkoporttia ja antaa mielikuvituksellesi tilaisuuden "vapaasti lentää", niinkuin sinä tavallisesti sanot. Tuossa tulee vihdoin viimein matka-arkkusi, ja pojat tulevat sanomaan hyvästi. Pitääkö minun todellakin antaa Charlie Sloanelle kättä? Hänen käsissään oli aina jotain kylmää ja kalamaista. Meidän täytyy pyytää heitä joskus käymään katsomassa. Neiti Hanna sanoi minulle aivan vakavasti tässä eräänä päivänä, että me saisimme pyytää nuoria herratuttaviamme "pistäytymään" parina iltana viikossa, jos heillä vain on ymmärrystä lähteä pois säädylliseen aikaan. Ja Ada-neiti pyysi hymyhuulin minua kaikin mokomin katsomaan, etteivät he istu hänen hienoilta kirjailluille sohvatyynyilleen. Sen minä lupasin, mutta herraties missä ihmeessä he siinä tapauksessa saavat istua, elleivät tahdo istua lattialla, sillä tyynyjä on joka paikassa. Ada-neiti on pianollekin asettanut pörröisen nukkatyynyn.

Anna ei voinut muuta kuin nauraa. Priscillan iloinen pakina vaikutti tarkoituksensa mukaisesti ja virkisti häntä; koti-ikävä katosi hetkeksi eikä myöskään palannut yhtä voimakkaana, kun Anna vihdoin oli yksin omassa pikku huoneessaan. Hän astui ikkunan ääreen ja katseli ulos. Katu sen alapuolella oli hämärä ja hiljainen. Vastapäätä paistoi kuu pilvenhattarain lomitse vanhan kirkkomaan puiden yllä, juuri muistopatsaan ison leijonapään takana.

Anna ei voinut ymmärtää, että hän todella oli saman päivän aamuna lähtenyt Vihervaarasta. Hänestä tuntui kuin siitä olisi kulunut rajattoman pitkä aika. — Senhän saa usein matka ja muutos aikaan.

— Juuri tuo sama kuu pilkistää nyt Vihervaaraankin, ajatteli hän puoliääneen itsekseen. — Mutta minä koetan olla sitä ajattelematta — muutenhan minä oikein hemmottelisinkin koti-ikäväni. En aio edes suoda itselleni suloista itkuhetkeä. Jätän sen sopivampaan tilaisuuteen, ja nyt minä menen kilttinä ja järkevänä tyttönä nukkumaan.

IV.

UUSIA VAIKUTELMIA.

Kingsport on omituinen vanha kaupunki, jonka juuret palautuvat ensimmäisten siirtolaisten aikoihin saakka. Siitä henkii vanhanaikaisuus, ja se muistuttaa vanhaa hienoa naista, joka pukeutuu vielä lavendelituoksuihin, oman nuoruutensa aikojen muotien mukaisiin vaatteisiin. Se on hankkinut itselleen jonkun uudenaikaisen vivahduksen, mutta sydän on säilynyt entisenä; se on täynnä omituisia vanhoja muistomerkkejä ja verhoutuu muinaisten tarujen ja legendain romanttiseen sädekehään. Aluksi se vain oli raja-asema, etuvartiopaikka erämaan laidassa, siihen aikaan, jolloin intiaanit yhtämittaa toivat vaihtelua uutisasukkaiden elämään, johon sisältyi hyvinkin jännittäviä tapauksia. Kaupungista tuli sitten englantilaisten ja ranskalaisten välinen riidanaihe, ja sen miehitti milloin toinen, milloin toinen puoli. Ja jokaisesta miehityksestä jäi siihen uusi arpi, jonka taistelevat kansallisuudet olivat siihen polttaneet.

Kingsportin puistossa on pyöreä torni, joka ennen muinoin kuului rannikopuolustukseen ja oli varustettuna kiertotykillä, mutta nykyään on muurit töhritty täyteen matkailijain nimikirjoituksia. Vanha hävitetty ranskalainen linnoitus näkyy kaupungin ulkopuolella olevalla kukkulalla, ja sen toria koristavat muutamat umpeennaulatut vanhanaikaiset kanuunat. Maankamara on täällä historiallista, eikä vanhoista muistorikkaista paikoista mikään ole niin erikoinen ja viehättävä kuin vanha Pyhän Johanneksen kirkkotarha aivan kaupungin sydämessä. Sitä ympäröi kahdelta puolen hiljaisten, vanhanaikaisten talojen reunustamat kadut, kahdelta muulta taas uudenaikaiset liikennereitit tärisevine vaunuineen ja kiiruhtavine kulkijoineen. Jokainen Kingsportin kansalainen on ylpeä omistusoikeudestaan vanhaan Pyhän Johanneksen kirkkotarhaan, sillä jos hän kuuluu edes jotakuinkin hyvään sukuun, niin hänellä on joku "esi-isä" sinne haudattuna, mureneva kivilaatta pystyssä pään

puolella tahi suojaavasti haudan yli asetettuna ja tärkeimmät päivämäärät vainajan elämästä kiveen kaiverrettuina. Harvoin on näiden vanhojen hautapatsaiden koristamiseen uhrattu mitään taiteellista taituruutta. Useimmat ovat hakatut ympäristön kivilouhimojen ruskeasta tahi harmaasta kivistä, ja niissä voi harvoin huomata koristeluyrityksiä. Muutamia koristaa pääkallo ynnä ristiin asetetut luut, joita kruunaamassa on enkelinpää suuremman esteettisen vaikutuksen aikaansaamiseksi. Moni hautapatsas on kaatunut ja mennyt rikki. Miltei kaikkia on ajan hammas kalvanut, joten muutamista on kirjoitus kulunut aivan näkymättömiin ja toisissa tullut hyvin epäselväksi. Kirkkotarha muistuttaa suurta lehtimajaa, jonka ympärillä ja sisällä kasvaa rivissä tuuheita jalavia ja pajupuita. Luulisi vainajien uinuvan täällä hyvin häiritsemättä, hiljaa lepattelevien lehtien huminassa, rauhassa läheisten katujen hälinältä.

Ensimmäisenä iltapäivänään Kingsportissa kuljeskeli Anna hitaasti kirkkomaalla. Aamupäivällä hän oli Priscillan kanssa mennyt korkeakouluun kirjoittautumaan oppilaaksi, eikä sinä päivänä enää ollutkaan muuta tehtävää. Tytöt poistuivat sieltä mahdollisimman pian, sillä oli hyvin vähän rohkaisevaa liikkuu suurissa nuorisoparvissa, missä useimmat näyttivät olevan jokseenkin ymmällä, ikäänkuin he eivät olisi vielä oikein tietäneet, missä heidän paikkansa oh.

Vastatulleet, tahi akateemisesti sanottuna keltanokat, seisoivat hajallaan kahden tahi kolmen hengen ryhmissä katsoen vieraasti toisiaan. Junior-ylipöppilaat, iän ja opin puolesta jo jonkun verran pitemmälle päässeet, olivat kokoontuneet eteisen isoon porraskäytävään ja päästivät silloin tällöin kuuluville keuhkojensa koko voimalla jonkinlaisen sotahuudon, jonka tarkoituksena oli "tympäistä" otaksuttuja vihamiehiä, senioreja, jotka olivat olleet kahta vuotta kauemmin korkeakoulussa ja katsoivat voivansa luoda silloin tällöin ylimielisen arvostelevan katseen "poikasiin". Gilbertiä ja Charliea ei näkynyt missään.

— Ajat muuttuvat, sanoi Priscilla. — En olisi uskonut sen päivän milloinkaan koittavan, jolloin minusta olisi ilo nähdä Charlie Sloanen tinanapit. Ne olisivat ainakin tuttua nähtävää.

— Voi, huokasi Anna, — en voi selittää, miltä minusta tuntui, kun seisoin odottamassa vuoroani ilmoittauduttaessa — tunsin olevani yhtä vähäpätöinen kuin pienistä pienin pisara vesiämpärissä. Ei ole hauskaa tietää olevansa vähäpätöinen, mutta on sietämätöntä, kun sieluun hankautuu tietoisuus siitä, ettei koskaan voi tullaakaan miksikään muuksi... Ihan siltä minusta tuntui kuin olisin ollut näkymätön ilman suurennuslasia ja kuin kuka tahansa noista hirttämättömistä "senioreista" olisi voinut astua päälleni.

— Odota vain ensi vuoteen, lohdutti Priscilla. — Silloin on meidän vuoromme näyttää alentuvilta. Tietysti on tuskallista tuntea itsensä noin vähäpätöiseksi, mutta luulen sen kuitenkin olevan helpompaa kuin tuntea olevansa niin iso, karkea ja kömpelö kuin minä tunsin olevani — vain siksi että satuin olemaan pari tuumaa pitempi muuta joukkoa. En tietenkään pelännyt kenenkään "seniorin" astuvan päälleni — pikemminkin tuli mieleeni, että he ehkä luulevat minua aarniometsän jättiläisnaiseksi, joka on ruvennut himoitsemaan sivistyksen murusia.

— Vika on kai siinä, että me emme ole vielä ehtineet tottua siihen, että kaikki on täällä suuripiirteisempää kuin seminaarissa, jatkoi Anna, joka otti mielellään selvän asioista pohjia myöten. — Kun lähdimme seminaarista, niin me tunsimme siellä joka ainoan ja meillä oli oma, kaikkea muuta kuin halpa asemamme muitten joukossa. Me olemme kaiketi tietämättämme odottaneet saavamme jatkaa Redmondissa elämää juuri siitä, mihin se päättyi seminaarissa, ja nyt meistä tuntuu siltä kuin olisimme pohjaa vailla ja maa liukuisi jalkojemme alta. Minä olen sekä iloinen että kiitollinen, ettei kukaan kilteistä Avonlean tädeistä voi katsoa sydämeeni juuri tällä hetkellä, sillä he saisivat silloin vain vettä myllyhinsä ja huudahtaisivat: enkö minä sanonut! — He olisivat varmoja siitä, että tämä on lopun alkua, vaikka se onkin aivan päinvastoin — sen alun loppua, joka epäilemättä on sujunut vähän niin ja näin.

— Niin juuri. Niin puhuu oikea Anna. Kyllä me pian totumme ilmanalaa, ei ole hätää. Huomasitko sinä tyttöä, joka seisoj kauan aikaa aivan yksin vaatesäiliön oven vieressä — hyvin sievä, ruskeasilmäinen tyttö, ylähuuli aivan lyhyt?

— Huomasin. Kiinnitin erikoisesti huomiota häneen, sillä hän oli varmaan ainoa koko joukossa, joka näytti yhtä yksinäiseltä ja orvolta kuin tunsin olevansakin. Sinä olit minun seuranani, mutta hän oli aivan yksin.

— Kyllä hän taisi tuntea itsensä hyvin hyljättyksi. Näin hänen monta kertaa tekevän yrityksiä tulla meidän luoksemme, mutta hän ei tullut sitä kuitenkaan tehneeksi — hän oli varmaan liian ujo. Olisin toivonut hänen tulevan. Ellen minä olisi mielestäni ollut ihan jättiläinen, olisin kyllä ensiksi lähestynyt. Mutta en olisi mistään hinnasta suostunut marssimaan leveään käytävän poikki, kun pojanheittiöt vetelehtivät portaissa. Sievä ja herttainen hän joka tapauksessa oli.

— Aamiaisen jälkeen aion pistäytyä kirkkomaalla, virkkoi Anna. — En kylläkään usko, että kirkkomaa on luotu virkistämään mieltä, mutta se on lähin paikka, missä on puita, ja ilman puita en voi olla. Aion istua jollekin vanhalle kivelle, uinailla ja kuvitella olevani Avonlean metsässä.

Hänen suunnitelmansa ei kuitenkaan semmoisenaan toteutunut, sillä päästyään määräpaikkaansa Anna näki niin paljon mielenkiintoista, ettei voinut uinailla, vaan päinvastoin piti silmänsä selko selällään. He astuivat valtavasta ristikkoportista sisään ja kulkivat yksinkertaisen, mutta jyrkän kaariholvin alta, jota kruunaa Englannin majesteettinen leijona, ja olivat kohta vihertävässä ympäristössä, viileässä hämärässä, jossa vain tuuli hiljaa kuiskaili. He astuivat eteenpäin puiden muodostamia pitkiä, ruohonpeittämiä holvikäytäviä ja lukivat outoja, seikkaperäisiä hautakirjoituksia. Silloin, kun nämä kirjoitukset oli kaiverrettu, oli ihmisillä ollut runsaammin aikaa kuin nykypäivinä.

"Tässä lepää Hänen Ylhäisyytensä Albert Crawford", luki Anna kuluneesta, harmaasta kivistä, — "useita vuosia ollut Hänen Majesteettinsa tykistönpäällikkönä Kingsportissa. Palveli sotaväessä v:n 1763 rauhaan, jolloin erosi heikontuneen terveytensä vuoksi. Hän oli urhoollinen upseeri, mitä parhain puoliso, isä ja sydämellisin ystävä. Kuoli 29 p:nä lokakuuta 1792, 84 vuoden iässä." — Ajattele, Prissy, miten täynnä seikkailuja hänen elämänsä on varmaankin ollut! Mitä hänen henkilökohtaisiin ominaisuuksiinsa tulee, näyttävät ne olleen kaiken kiitoksen yläpuolella. Saikohan hän yhtä paljon tunnustusta eläessään?

— Niin, kuka tietää, vastasi Priscilla. — Tässä on toinen. "Aleksanteri Rossin muistolle. Kuoli 22 p:nä syyskuuta 1840, 43 vuoden iässä. Kiven pystytti kiitollisuuden osoitukseksi eräs, jota hän palveli 27 vuotta niin uskollisesti, että vainajaa pikemmin pidettiin täyden luottamuksen ja syvän kiintymyksen ansainneena ystäväenä."

— Siinä oli kaunis hautakirjoitus, sanoi Anna miettivänä. — En osaisi toivoa itselleni sen parempaa. Me olemme kaikki palvelijoita tavalla tahi toisella, ja jos hautakirjoitus pitää paikkansa sanoessaan, että olemme olleet uskollisia, niin eihän muuta tarvita. Tässä on pieni surullisen näköinen harmaa kivi "pikku lemmikin muistoksi". Ja tähän on toinen kivi "pystytetty muistoksi vainajalle, joka on muualle haudattu". Tahtoisin tietää, missä se tuntematon hauta on. Voi, Prissy, nykyajan kalmistot eivät milloinkaan liikuta niin sydäntä kuin tämä. Sinä olit oikeassa — tänne minä tulen usein. Olen jo aivan ihastunut tähän paikkaan. Mutta katsohan, me emme ole täällä ainoat — tuolla on nuori tyttö viereisen käytävän päässä.

— Niin, ja minä luulen, että se on sama tyttö, jonka minä näin korkeakoulun eteisessä aamulla. Olen pitänyt häntä silmällä vähän aikaa. Hän on noin viisi, kuusi kertaa tullut vähän matkaa tännepäin ikäänkuin haluten tulla meitä puhuttelemaan, mutta yhtä monta kertaa kääntynyt takaisin. Joko hän on hirmuisen ujo taikka hänellä on paha omatunto. Mennään häntä vastaan. On varmasti helpompaa tutustua täällä ulkoilmassa kuin korkeakoulun seinien sisäpuolella.

He alkoivat kulkea nurmettunutta puistokäytävää pitkin tuntematonta nuorta tyttöä kohti. Tyttö oli istuutunut hautakivelle tuuhean, kauniin halavan suojaan. Hän oli todella hyvin kaunis, sitä kauneustyyppiä, jossa enemmän viehättävät värit ja eloisuus kuin säännölliset piirteet. Silkinhienoissa hiuksissa oli ruskean kastanjan loiste, ja vieno puna oli kohonnut hänen pyöreille poskilleen. Suurten, ruskeiden ja lempeiden silmien yllä kaareutuivat mustat, selväpiirteiset kulmakarvat, ja suu liian lyhyine ylähuulineen oli ruusunpunainen. Hän oli pukeutunut hyvin sulavaan ruskeaan kävelypukuun, jonka helman alta pilkisti esiin pari pientä, erittäin muodinmukaista kenkää, ja bananinkeltainen hattu, jonka kupua seppelöivät isot, kullanruskeat unikat, todisti ehdottomasti tulleensa hattuompelijattaren käsistä, joka oli mestari alallaan. Priscillan mieleen tuli omituisen kiusallisesti se seikka, että Avonlean ompelutarpeidenkaupan neiti oli vaatettanut hänen hattunsa, ja Anna, jolla oli hiukan häiritsevä tunne, olisi tahtonut tietää, näyttiköhän hänen puseronsa, jonka hän oli itse ommellut ja jonka rouva Lynde oli hänen sitä koettaessaan nuppineuloilla merkinnyt pienennettäväksi, hyvin maalaiselta ja kotitekoiselta tuntemattoman nuoren tytön harvinaisen tyylikkään puvun rinnalla. Annan ja Priscillan mieli teki yhtäkkiä kääntyä takaisin.

Mutta he olivat jo pysähtyneet ja kääntyneet harmaata kiveä kohti. Oli liian myöhäistä peräytyä, sillä ruskeasilmäinen tyttö oli nähtävästi jo huomannut, että he olivat tulleet tehdäkseen hänen kanssaan tuttavuutta. Hän nousi hyvin nopeasti ja lähestyi heitä käsi ojennettuna ja iloisesti ja ystävällisesti hymyillen, osoittamatta vähääkään ujoutta tahi pahaa omaatuntoa.

— Olen niin kovasti toivonut saada tietää, ketä te molemmat olette, huudahti hän innokkaasti. — Olen toivonut sitä ihan kuolemakseni... Näin teidät aamulla eteisessä. Huh, eikö siellä ollut kauheata? Minä toivoin jo todellakin, että olisin jäänyt kotiin ja mennyt naimisiin.

Tytöt purskahtivat ääneen nauramaan kuullessaan tämän odottamattoman tunnustuksen. Ruskeasilmäinen nauroi myöskin.

— Se on totinen tosi — minä olisin voinut mennä naimisiin. Tulkaa istumaan tähän hautakivelle, niin tutustumme. Se ei ole vaikeata. Minä tiedän, että me ihastumme hirmuisesti toisiimme — sen minä tunsin hengessäni heti kun näin teidät aamulla korkeakoululla. Minulla oli kova halu tulla teitä syleilemään.

— Miksi te ette tehnyt sitä? kysyi Priscilla.

— Niin, en tullut sitä tehneeksi. Minulla on se vika, etten voi koskaan mitään päättää — minä epäröin aina. Kun päätän jotain tehdä, on heti kuin jokin sisäinen ääni käskisi tehdä päinvastoin. Se on kauhean kiusallista, mutta sellaiseksi minä olen syntynyt. On aivan turhaa koettaa muuttaa minua toisenlaiseksi tahi torua, niinkuin muutamat tekevät. Sentähden en myöskään voinut olla niin päättäväinen, että olisin tullut teitä tervehtimään, vaikka kuinka olisi haluttanut.

— Me luulimme teitä ujoksi, virkkoi Anna.

— E-ei. Ujous ei kuulu Philippa Gordonin moniin puutteisiin tahi hyveisiin. Minua sanotaan mukavuuden vuoksi Philiksi. Niin voitte tekin aivan hyvin sanoa. No, mikä teidän nimenne on?

— Tämä on Priscilla Grant, vastasi Anna osoittaen sormellaan toveriaan.

— Ja tämän nimi on Anna Shirley, virkkoi Priscilla osoittaen vuorostaan toista sormellaan.

— Ja me olemme Prinssi Edvardin saarelta, sanoivat molemmat yhtäikaa.

— Ja minä olen kotoisin Bolingbrokesta, Nova Scotiasta, ilmoitti Philippa.

— Bolingbrokesta! huudahti Anna. — Mutta minähän olen syntynyt siellä! Sehän on mainiota, että olemme ihan kuin heimolaisia. Kaiken ikäni olen kuitenkin ollut Prinssi Edvardin saarella ja olen sen puolesta valmis vaikka mihin.

— Niinkö! virkkoi Philippa. Se on minustakin hauskaa, sillä kun minä nyt kohta tässä käyn kertomaan salaisuuksiani teille, niin en kerrokaan mielestäni vieraille. Ja minun täytyy kertoa. Minä en voi itsekseni hautoa salaisuuksia — ei kannata koettaakaan Se on minun pahin vikani — ja se etten voi päättää, niinkuin äsken sanoin. Voitteko uskoa, että meni puoli tuntia, ennenkuin päätin minkä hatun ottaisin, kun läksin tänne — tänne kirkkomaalle. Aioin ensin ottaa ruskean, jossa on siipi, mutta kohta kun sain sen päähäni oli minusta tämä mutkalierinen pukevampi. Kun se lopulta oli päässäni, pidin enemmän ruskeasta. Viimeksi asetin molemmat vierekkäin vuoteelleni, puristin silmäni kiinni ja tökkäsin hattuneulan umpimähkään hattuja kohti. Onkeen tuli vaalea, ja siksi otin sen. Se pukee minua ihanasti, eikö se ole totta? Ja nyt teidän täytyy sanoa minulle, miltä minä teistä näytän!

Priscilla purskahti jälleen nauramaan lapselliselle kysymykselle, joka tehtiin aivan vakavalla äänellä. Mutta Anna tunne-ihmisenä puristi lujasti Priscillan kättä sanoen:

— Meidän mielestämme sinä olit aamulla kaunein tyttö, mitä me olemme Kingsportissa nähneet.

Philippa hymyili tyytyväisesti, jolloin lyhyt ylähuuli paljasti rivin pieniä, hyvin valkeita hampaita.

— Olin ainakin omasta mielestäni, oli odottamaton vastaus, — tahdoin kuitenkin mielelläni kuulla myös jonkun toisenkin mielipiteen tullakseni siitä varmaksi. Minä en ole varmempi ulkomuodostani kuin mistään muustakaan. Juuri kun olen vakuutettu, että tosiaan olen jokseenkin sievä, tulen alakuloiseksi ja uskon olevani kauhean ruma. Minulla on muuten hirmuisen vanha äidintäti, joka aina sanoo minulle valittavalla äänellä ja huokailleen: "Voi, kuinka sievä sinä olit pienenä ollessasi kehossa. Merkillistä, kuinka lapset voivat muuttua, kun kasvavat suuriksi!" — Pidän kyllä omista tädeistäni, mutta en vanhempien tädeistä. Ettekö tahtoisivat olla niin kilttejä ja kultaisia että joskus sanotte minulle, että olen sievä. Silloin olisi paljon parempi olla. Ja minä teen mielelläni teille saman palveluksen — ja hyvällä omallatunnolla voin tehdäkin.

— Kiitoksia vaan, nauroi Anna, — mutta Priscilla ja minä olemme itse niin varmasti vakuutettuja siitä että olemme hauskan näköisiä, ettei kenenkään tarvitse vahvistaa meitä siinä asiassa.

— Sinä teet vain pilaa minusta. Minä tiedän kyllä olevani teidän mielestänne hirvittävän itserakas ja turhamainen, mutta minä en ole kuitenkaan. Minussa ei ole totta tosiaan itserakkautta hiventäkään. Enkä minä koskaan epäilisi sanoa toiselle tytölle ystävällisiä sanoja hänen ulkomuodostaan, jos se tekisi hänet vähän iloiseksi. Kuinka hauskaa, että me olemme tulleet tutuiksi! Tulin tänne lauantaina, ja olen ikävöinyt kotiin, niin että olen ollut menehtyä. En tiedä mitään kauheampaa tunnetta. Kotona Bolingbrokesta olen jotakuinkin merkitsevä, mutta täällä minä olen pelkkä nolla. Olen ollut vähällä tulla aivan hupsuksi... Missä te oikein asutte?

— Johanneksen kadulla, kolmessakymmenessä kahdeksassa.

— Sehän on hienoa — minä asun aivan kulman takana Wallace-kadulla. Minä en ollenkaan pidä täysihoitopaikastani. Siellä on niin synkkää ja ikävää, ja minun huoneeni on inhottavalle pihalle päin. Se on rumin paikka mitä voi kuvitella. On ehkä liikaa sanoa että kaikki Kingsportin kissat kokoontuvat siellä öisin, mutta puolet kokoontuu aivan varmasti. Rakastan kissoja, jotka kehräävät sohvanurkassa tahi jollain matonpalasella, kodikkaasti räiskyvän uunivalkean ääressä, mutta takapihan kissat keskellä yötä ovat aivan toista. Koko ensimmäisen yön täällä itkin, ja kissat panivat kaikki voimansa liikkeelle ja naukuivat aivan hirvittävästi. Olisitte nähneet kuinka punainen ja turvonnut minun nenäni oli aamulla! Kyllä minä kadun, että tulin tänne ollenkaan!

— En käsitä, kuinka sinä ensinkään saatoit päättää tulla tänne, kun olet niin epäröivä, huomautti Priscilla.

— Hyvä lapsi, enhän minä päättänyt. Isä oli saanut sen päähänsä — en tiedä todellakaan minkätähden. Eikö olekin naurettavaa, että minun pitää olla täällä lukemassa tutkintoa varten! Ei silti, etten voisi selviytyä, jos tahdon Minulla on mainion hyvä lukupää.

— Niinkö! virkkoi Priscilla äänensävyllä, joka oli hiukan monivivahteinen.

— Niin juuri. Mutta kyllä se kysyy voimia. Ja ne, jotka valmistautuvat tutkintoon, tulevat hyvin viisaiksi ja oppineiksi ja arvokkaiksi — sitähan ei voi välttää. Ehei — minä en tahtonut korkeakouluun. Tulin tänne vain siksi, että tahdoin olla pikku isä-ukolleni mieliksi — hän on niin kultuinen. Tiesin muuten, että olisi täytynyt mennä naimisiin, jos olisin jäänyt kotiin. Sen keksi äiti — ja hän tietää kyllä, mitä tahtoo, sen saat uskoa. Mutta hyi — minä en tahdo mennä naimisiin vielä moneen vuoteen. Täytyy sitä nyt vähän huvitella ennenkuin perustaa kodin ja tulee vanhaksi ja ymmärtäväiseksi. Olen vasta kahdeksantoista vanha. Mieluummin matkustin tänne, kuin menen naimisiin. Miten ihmeessä minä sitten olisin voinut päättää, kenet minun oli otettava?

— Oliko sinulla niin monta valittavana? kysyi Anna ihmeissään.

— Varmasti! Tusinoittain! Minä olen kovasti miesten makuun. Mutta vain kaksi saattoi tulla kysymykseen. Kaikki muut olivat liian nuoria ja liian köyhiä. Minun täytyy tietysti mennä naimisiin rikkaan kanssa.

— Minkätähden?

— Rakas pikku hupakko — et suinkaan sinä voi kuvitella minua naimisissa jonkun köyhän kirkonrotan kanssa? Minä en voi tehdä kerrassaan mitään hyödyllistä, ja minä olen hirmuisen tuhlaavainen, mitä rahoihin tulee. E-ei — minun tulevan mieheni täytyy olla upporikas. Siksihän ne hupenivat vain kahteen. Mutta minun oli yhtä vaikea valita kahdesta kuin kahdestasadasta. Tunsin ihan varmasti, että jos olisin valinnut kumman hyvänsä, niin olisin surrut koko loppu-ikäni, etten ottanut toista.

— Etkö sinä ollut — rakastunut — kumpaankaan, kysyi Anna epäröiden. Hänestä tuntui vastahakoiselta puhua aivan uuden tuttavan kanssa niistä salaperäisistä voimista, jotka ovat omiaan järkyttämään ihmiselämää.

— Hyvät ihmiset — en minä osaa rakastua kehenkään! Minulta puuttuu siihen kaikki edellytykset. En muuten tahtoisikaan rakastua. Rakkaushan tekee ihmisen vain orjaksi. Miehet saavat sitten niin paljon valtaa meihin — minä tahdon säilyttää itsenäisyyteni... Ei mistään hinnasta! Alec ja Alonzo ovat kunnan poikia, ja minä pidän oikein paljon heistä kummastakin. Täsmälleen yhtä paljon — siinähan sitä taas ollaan... Alec on kyllä komeampi, enkä voi kuvitellakaan koskaan ottavani ketään, joka ei ole kaunis. Hänellä on lisäksi vielä tasainen ja hyvä luonne ja niin herttainen musta, kihara tukka. Hänessä ei ole kerrassaan mitään muistuttamista, mutta niin täydellinen mies olisi varmaan kyllästyttävä ajan pitkään.

— Miksi et sitten ottanut Alonzoa? kysyi Priscilla vakavana.

— Hyi kauhistusta, olla naimisissa miehen kanssa, jonka nimenä on Alonzo! huudahti Phil surkealla äänellä. — Sitä en jaksaisi. Mutta hänellä on hieno roomalainen nenä, ja olisi aika hauskaa saada sukuun mies, jolla on ylhäinen nenä. Olen aivan hullaantunut hienoihin neniin. Sinun nenäsi on erinomaisen hyvä, Anna Shirley. Alonzon komea nenä painoi paljon vaa'assa. Mutta nimi! Ei, en voinut mitenkään päättää. Olisi kai ollut paras tehdä Alecin ja Alonzon suhteen niinkuin tein hatuille — asettaa ne vierekkäin, sulkea silmät ja keihästää hattuneulalla.

— Miltä mahtoi tuntua Alecin ja Alonzon sydämessä, kun matkustit tiehesi? tiedusteli Priscilla.

— Oh, he elävät vielä toivossa. Sanoin heille, että he saavat odottaa siksi kunnes olen ehtinyt päättää. He odottavat hyvin mielellään. He ovat hullaantuneet minuun kumpikin. Sillaikaa aion huvitella täällä

niin paljon kuin jaksan. Pian minulla on koko liuta hakkailevia kavaljeereja täällä korkeakoulussa. Minä en viihtyisikään, ellei olisi. Vastatulleet eivät olleet kuitenkaan minkäänäköisiä minun mielestäni. Näin vain yhden ainoan oikein komean. Hän meni tiehensä jo ennenkuin te tulitte. Kuulin, että hänen toverinsa kutsui häntä Gilbertiksi. Toverin silmät muistuttivat hillottuja karviaismarjoja sameassa kastikkeessa. Ette kai te vielä lähde, tytöt? Äh, istukaa vielä!

— Meidän täytyy kyllä jo mennä, vastasi Anna hieman kylmästi. — Tulee jo myöhä, ja minulla on vielä koko lailla työtä, joka on saatava valmiiksi.

— Tulettehan molemmat minua katsomaan, ettekö tulekin? pyysi Philippa nousten ja kietoen käteensä heidän ympärilleen. — Ja minä kai saan tulla katsomaan millaista teillä on. Tahdon tulla teidän parhaimmaksi ystäväksenne. Pidän niin paljon teistä. Mutta teidän mielestänne minä kaiketi olen kovasti hupsu.

— Sitä ei tarvitse pahasti pelätä, nauroi Anna syleillen vuorostaan Philia sydämellisesti.

— En ole kuitenkaan puoleksikaan niin hassu kuin miltä päältäpäin näyttää... Ottakaa vain levollisesti vastaan Philippa Gordon sellaisena kuin Luoja on hänet luonut, kaikkine vikoineen ja puutteineen, niin luulisin teidän pitävän hänestä. Eikö tämä hautausmaa ole suloinen paikka? Täällä tahtoisin mielelläni olla haudattuna. Katsokaa — tätä hautaa en ole vielä nähnyt. Tämä rauta-aitauksen sisässä oleva — oi tytöt, katsokaa, kiveen on kirjoitettu: "tässä lepää nuori merikadetti, joka sai surmansa Shannonin ja Chesapeaken välillä tapahtuneessa suuressa meritaistelussa." Oh, ajatelkaa!

Anna pysähtyi rauta-aitauksen ääreen ja katseli kulunutta kiveä sydän kiivaasti sykkien. Vanha kirkkomaa tuuheine puineen ja varjoisine käytävineen häipyi hänen silmistään. Hän näki sen sijaan Kingsportin sataman noin vuosisata sitten. Sumusta sukelsi näkyviin mahtava fregatti, jossa Englannin värikäs lippu hulmusi. Sen takaa ilmestyi toinen, jonka kannella virui, oman tähtilippunsa peittämänä, kuoleman kangistamana, urhoollinen Lawrence. Ajan sormi oli kääntänyt taaksepäin suuren kirjansa lehtiä — "Shannon" purjehti voittoa säteillen lahteen voitettu "Chesa-peake" sotasaaliina.

— Tule takaisin, Anna Shirley — tule takaisin! nauroi Priscilla. — Sinä olet siirtynyt ajassa sata vuotta taaksepäin. Tule kohta takaisin!

Anna tuli huoaten takaisin, hänen silmänsä loistivat lempeästi.

— Olen aina pitänyt hyvin paljon tuosta sotatapauksesta, vaikkakin englantilaiset voittivat. Rakastan sitä luultavasti tuon urhean, kaatuneen ylipäällikön vuoksi. Tämä hauta tuo sen tapauksen niin lähelle ja tekee sen niin todelliseksi. Pikku kadettiraukka oli vain kahdeksantoistavuotias. "Hän kuoli jaloihin haavoihin, kunniakkaassa taistelussa saatuihin" — niin sanotaan hautakirjoituksessa. Juuri sellaista hautakirjoitusta pitäisi reippaan sotilaan tavoitella.

Ennenkuin he poistuivat irroitti Anna vyöstään pienen kimpun tummia punertavansinisiä orvokkeja ja antoi sen hiljaa pudota vihertävälle kummulle, jonka povessa uinui suuressa meritaistelussa kaatunut nuorukainen.

— No, mitä sinä pidät meidän uudesta ystävästämme? kysyi Priscilla heidän erottuaan Philistä.

— Hän on minusta miellyttävä. Vaikka hän hulluttelee niin paljon, on hänessä jotain hyvin kultuista ja herttaista. Hän on luultavasti oikeassa väittäessään, ettei hän ole puoleksikaan niin hupsu kuin miltä näyttää. Hän tekee kiltin, mutta hemmoitellun tyttölapsen vaikutuksen. Herraties, tuleeko hänestä milloinkaan oikein täysi-ikäistä.

— Minä pidän myöskin hänestä, vakuutti Priscilla. — Hän puhuu kyllä aivan yhtä paljon pojista kuin Ruby Gilliskin. Minua aina kiusaa ja tuntuu äitelältä, kun Ruby puhuu, mutta Phil saa minut vain nauramaan. Mistähän sekin johtuu?

— Niin, siinä on varmasti eroa, virkkoi Anna miettiväisenä.

— Se johtuu kai siitä, että Ruby oikeastaan on kauhean itsetietoinen ja pikkuvanha. Hauska ja luonnollinen suhde poikien ja tyttöjen välillä täytyy hänen aina tehdä hakkailuksi tahi joksikin rakkauden parodiaksi. Huomaa sitäpaitsi hyvin selvästi, että hän oikein tahtomalla tahtoo kerskailla ihailijalaumallaan ja saada toisen päähän, ettei muilla ole puoltakaan siitä määrästä. Mutta kun Phil juttelee ihailijoistaan, kuuluu vain siltä kuin hän puhuisi hyvistä tovereistaan. Hänestä kaikki pojat ovat tovereita, ja hän on iloinen ja tyytyväinen, kun näkee niitä suunnilleen tusinan ympärillään, ja hänelle tuottaa lapsellista ihastusta huomio, että hänestä yleisesti pidetään. Alec ja Alonzokin — vastedes nämä nimet varmaankin tulevat kulkemaan minun mielessäni rinnakkain — ovat hänelle vain kaksi leikkiveria, jotka toivoisivat hänen leikkivän heidän kanssaan koko elämän ajan. Minusta on oikein

hauskaa, että me tapasimme hänet ja että me tulimme tänne vanhalle kirkkomaalle. Tuntuu kuin sieluni olisi iltapäivällä hiukan juurtunut Kingsportin maaperään. Niin ainakin toivon. Ei tunnu hauskalta tulla istutetuksi uuteen maaperään.

V.

KOTOA SAAPUU KIRJEITÄ.

Seuraavina kolmena viikkona Annasta ja Priscillasta yhä edelleenkin tuntui siltä kuin he olisivat olleet muukalaisina vieraalla maalla. Mutta tulipa päivä, jolloin äkkiä kaikki alkoi heistä hahmottua tuttuihin, miellyttäviin piirteisiin — korkeakoulu, professorit, kurssit, toverit, seuraelämä. Elämä muodostui jälleen yhtenäiseksi, tähän asti se oli ollut vain joukko hajanaisia sirpaleita. Vastatulleet, jotka aluksi olivat esiintyneet kirjavana ja jotakuinkin päättömänä laumana, olivat nyt sulautuneet yhdeksi elimistöksi, jota elähytti voimakas yhteenkuuluvaisuuden tunne, yhteiset sympatiat ja antipatiat ja väkevästi kuohuva halu kunnostautua. Oli liian aikaista ajatella voittoja älyllisellä alalla, mutta vuosittain toistuvassa isossa jalkapallokilpailussa voitti tulokkaiden puoli "seniorien" vanhan, kokeneen puolen, millä edellämäinitut hankkivat itselleen katoamattoman kunnian ja suunnattomasti suosiota. Kolmen vuoden aikana oli voitto ollut seniorien käsissä; onnen kääntyminen tänä vuonna luettiin yleisesti Gilbert Blythen harvinaisten johtajaominaisuuksien ansioksi. Hän kiihoitti reippaita joukkojaan ja keksi osittain uusia taistelutapoja, joista seniorit joutuivat ymmälle ja joiden avulla tulokkaat pääsivät yhä lähemmäksi houkuttelevaa voittoa. Palkinnoksi valittiin hänet "uusien" luottamusmieheksi, kunniakas ja — ainakin tulokkaiden näkökannalta — vastuunalainen tehtävä, jota moni oli turhaan tavoitellut. Erikoisen pätevyuden saavuttamiseksi tähän tehtävään tuli hänen terästää luonnettaan eräiden kokeiden avulla, jotka hänen oli suoritettava. Ensimmäinen koe edellytti jotakuinkin suurta moraalista rohkeutta, mutta Gilbert suoritti sen täysin kunniakkaasti. Hänen tuli kokonainen päivä kulkea pitkin Kingsportin vilkasliikkeisimpiä katuja päässään räikeä, kukilla koristettu olkihattu ja edessään valtavan suuri kukallisesta kankaasta tehty hihallinen esiliina. Hän teki sen hilpeän reippaasti ja nosti kohteliaasti olkihattua kohdatessaan naistuttaviaan. Charlie Sloane, joka oli turhaan ponnistellut samaan asemaan, sanoi Annalle, ettei hän voi käsittää, kuinka Blythe saattoi alentua sillä tavoin — täytyyhän ihmisellä olla oman arvon tuntoa...

— Ajattelepas millainen Charlie Sloane olisi edessään kirjava esiliina ja päässä leveälierinen, kukilla koristettu olkihattu, nauraa hihitti Priscilla.

— Hän olisi aivan Sloane'ien vanhan isoäidin näköinen. Mutta Gilbert näytti mieheltä sormenpäitä myöten — aivan kuin omissa vaatteissaankin.

Anna ja Priscilla huomasivat ihmeellisen äkkiä joutuneensa niiden korkeakoulun piirien huostaan, joissa ei ainoastaan opiskeltu vaan myöskin vilkkaasti huviteltiin. Siitä he saivat suureksi osaksi kiittää Philippa Gordonian. Hän oli arvossapidetyn ja varakkaan miehen tytär ja kuului vanhaan, hienoon sukuun. Mainitut seikat sekä niiden lisäksi hänen miellyttävä ulkomuotonsa ja herttainen välittömyytensä hankkivat hänelle pian pääsyn kaikkiin harrastuspiireihin, kerhoihin ja yhdistyksiin, ja milloin hänet kutsuttiin, kutsuttiin myös Anna ja Priscilla. Phil oli ihastunut molempiin Avonlean tyttöihin, varsinkin Annaan. Hän oli välitön, uskollinen sielu, jossa ei ollut oikullisuutta eikä alhaisia laskelmia. "Jos pidät minusta, niin pidä ystävästäni", näytti olevan tiedottomasti hänen tunnuslauseensa. Mitä yksinkertaisimmalla ja luonnollisimmalla tavalla hän vei heidät yhä taajenevaan ystävä- ja tuttavapiiriinsä, joten Anna ja Priscilla huomasivat joutuneensa Redmondin seuraelämään hyvinkin vaivatta ja miellyttävästi, mitä muut uudet naisylioppilaat eivät voineet olla ihmettelemättä ja kadehtimatta. Sillä kukaan Philippa ei ottanut heitä siipiensä suojaan, vaan he saivat ensimmäisenä opiskeluvuotenaan useinkin pysyä jotakuinkin passiivisina katsojina, kun huvituksia pantiin toimeen.

Anna ja Priscilla, jotka ottivat elämän vakavammalta kannalta, näkivät Philissä edelleenkin saman herttaisen ja kehittymättömän tyttölapsen kuin tavatessaan hänet ensi kerran. Hän oli itse maininnut "kauhean hyvästä lukupäästään". Mutta selittämättömänä salaisuutena pysyi, milloin ja missä hänellä oli aikaa lukea, sillä hän näytti aina ajavan takaa jotain 'metkaa', ja niinä iltoina, joina hän sai ottaa vastaan vieraita, tuli näitä huone täyteen — enimmäkseen "tuttuja poikia". Hänellä oli ihailijoita loppumattomiin, sillä yhdeksän kymmenesosa 'uusista' ja suuri osa muista ikäluokista kilpaili hänen hymyilystään. Hän oli siitä lapsellisen onnellinen ja kertoi ilosta säteillen Annalle ja Priscillalle jokaisesta uudesta valloituksestaan — nenäkkäin huomautuksin ja selittelyin, joista miespoloisten korvat olisivat tulleet tulikumiksi, jos he olisivat saaneet olla niitä kuulemassa.

— Alecia ja Alonzoa ei ole kuitenkaan vielä lyöty laudalta, kiusoitteli Anna.

— Ohoh, siltäkö näyttää, virkkoi Philippa. — Minä kirjoitan heille kerran viikossa ja kerron, miten minua suositaan. Luulen sen varmasti huvittavan heitä. Mutta tietysti on niin, että se, josta minä eniten pidän, ei välitä minusta. Gilbert Blythe ei välitä minusta vähääkään — hän pitää minua korkeintaan sievänä pikku kissanpoikana, jota tekisi mieli taputtaa. Minä kyllä tiedän syyn siihen. Oikeastaan minun pitäisi olla sinulle kateellinen, Anna. Sen sijaan jumaloi minun sydämeni sinua, ja minä olen onneton sinä päivänä, jona olen sinua näkemättä. Sinä olet erilainen kuin kaikki muut tytöt, jotka tunnen. Kun sinä katsot minuun erikoisella tavalla, niin minä tunnen, miten tyhjä ja ryhdytön minä olen, ja teen kaikkein parhaimmat päätökset vakaantua ja kehittyä. Mutta sitten tulee taas paljon muuta väliin, joka vie ajatukseni muuhun... Kyllä on kauhean hauskaa opiskella korkeakoulussa. Ajattele, kuinka typerä minä olin ensimmäisenä päivänä — kaduin, että olin tänne ollenkaan tullut! Ellen olisi tullut, niin en olisi koskaan tullut sinun kanssasi tutuksi. Anna, kultamuru, sano minulle nyt taas, että pidät minusta edes aivan, aivan pikkuruisen. Minä kaipaen kauheasti saada sitä kuulla.

— Minä pidän sinusta oikein paljon. Sinä olet herttainen ja pehmyt ja sametinlauhkea pikku kissimirri — kynnet vedettyinä käpälänsisään ainakin mitä minuun tulee, nauroi Anna. — Mutta vaikka mieltäisin huomisaamuun, niin en ymmärrä, milloin sinulla on aikaa edes vilkaista oppikirjojasi.

Philillä täytyi kuitenkin olla salatut ahkeruushetkensä, sillä hän selvisi hyvin kaikissa aineissa. Vanha ärtyisä matematiikan professorikaan, joka inhosi yhteisopetusta ja kiukkuisasti vastusti tyttöjen pääsyä korkeakouluun, ei voinut keksiä mitään keinoa hänen reputtamisekseen. Phil oli 'uusista' paras kaikissa aineissa, paitsi Englannin kirjallisuuden historiassa, jossa Anna Shirley pääsi voitolle. Annasta itsestään oli hänen ensimmäinen opiskeluvuotensa odottamattoman helppo, mikä johtui siitä utteruudesta, johon hän ja Gilbert olivat kannustaneet toisiaan kahtena viimeisenä vuonna Avonleassa. Näin saattoi hän antautua nauttimaan iloisesta toveri-elämästä, joka oli hänestä erittäin hauskaa.

Mutta hän ei unohtanut kuitenkaan hetkeksikään Avonleassa olevia ystäviään. Onnellisimmat hetket viikossa olivat hänelle ne, jolloin kirjeenkantaja kävi talossa. Vasta sitten kun hän oli saanut ensimmäiset kirjeet kotoaan, alkoi hän uskoa voivansa pitää Kingsportista ja tulevansa siellä toimeen. Ennen niiden tuloa tuntui hänestä kuin Avonlea olisi ollut tuhannen peninkulman päässä; kirjeet ikäänkuin lyhensivät välimatkan ja liittivät uuden elämän niin läheisesti entiseen, että ne alkoivat sulautua yhteen eivätkä enää tuntuneet olevan, kuten tähän asti, kaksi toivottomasti erotettua olotilaa. Ensimmäisessä lähetyksessä oli kuusi kirjettä, Jane Andrewsilta, Ruby Gillisiltä, Diana Barrylta, Marillalta, rouva Lyndeltä ja Davylta.

Janen kirje oli huoliteltua kaunokirjoitusta, jokaisella "i:llä" oli pisteensä juuri siinä, missä piti ollakin, eikä minkään "t:n" tarvinnut tuskittelaa viivan unohtumista. Mutta siinä ei ollut ainoatakaan mielenkiintoista lausetta. Koulua hän ei edes maininnut, ja siitä oli Anna kovasti kaivannut uutisia. Hän ei vastannut ainoatakaan Annan kirjeessä tehtyyn kysymykseen. Sitävastoin hän selitti tarkoin, montako metriä pitsiä hän oli virkannut, sekä välipitsiä että reunapitsiä; hän kertoi, millainen ilma oli ollut, miten hän aikoi ommella pukunsa ja että hänen päänsä oli "pakahtua" jollain erikoisella tavalla, kun sitä pakotti. Ruby Gillis kirjoitti hyvin tunteellisen epistolan kuvaten suruaan ja kaipaustaan Annan lähdettyä. Hän siirtyi vähitellen iloisempiin asioihin, kysyi, minkä vaikutuksen korkeakoulun "pojat" tekivät ja täytti molemmat viimeiset sivut ihmeellisillä elämyksillä, joita hän oli saanut kokea ollessaan ihailijoittansa kanssa kahden kesken kävelymatkoilla ja tanssitilaisuuksissa. Se oli turhanpäiväinen kirje, kiltille ja huolimattomalle Rubylle hyvin ominainen, ja Anna olisi nauranut sille, ellei siinä olisi ollut seuraava jälkikirjoitus: "Gilbert näyttää viihtyvän erinomaisesti Kingsportissa kirjeistä päättäen. Charlie ei taida olla yhtä tyytyväinen."

Gilbert siis kirjoitti Rubylle! Kirjoittakoon vaan — siihen hänellä tietysti on täysi oikeus. Vaikka... Anna ei tietänyt, että Ruby oli kirjoittanut ensin ja että Gilbert vastasi vain kohteliaisuudesta. Anna heitti halveksien Rubyn kirjeen syrjään. Dianan raikas kirje, johon oli ahdettu hauskaa lörpöttelyä ja huvittavia uutisia, oli kuitenkin hyvin välttämätön lääkitsemään sen pienen piston kirvelyä, jonka Rubyn jälkikirjoitus oli jättänyt. Hiukan liian laveasti oli Dianan epistolassa rakkaasta Fredistä, mutta muuten siinä kerrottiin niin paljon mieltäkiinnittäviä seikkoja, että Anna niistä lukiessaan melkein tunsikin olevansa jälleen Avonleassa. Marillan pikku kirje oli mallikelpoinen ja persoonaton, siinä ei ollut tunnepurkauksia eikä pirteitä juoruja. Mutta siinä oli hyväatekevä henkäys yksinkertaisesta ja terveestä Vihervaaran elämästä, siinä oli vanhanaikaisen rauhallisuuden tuoksua ja sen uskollisesti valvovan rakkauden henkeä, jota Anna sai siellä aina nauttia.

Rouva Lynden kirjeessä oli enimmäkseen kirkollisia asioita. Nyt, kun hän oli lakannut pitämästä omaa taloutta, riitti häneltä runsaasti aikaa seurakunnan asioihin, ja hän oli tällä hetkellä kovasti kuohuksissaan niiden vaalisaarnaajien viheliäisyydestä, jotka sunnuntaisin korottivat aran äänensä Avonlean kirkon saarnastuolista.

"Jumala ties", minkälaista väkeä nykyään antautuu papin uralle, kirjoitti hän. "Siunatkoon, millaisia

vaivaisia jäniksiä tänne lähetetään ja millaista soppaa saarnataan! Puoletkaan ei ole totta ja, mikä on paljon pahempaa, se on väärää oppia. Meillä on nyt paraikaa kauhein kaikista. Hän valitsee tekstin, mutta saarnaa aivan muusta. Ja lisäksi hän ei sano uskovansa, että pakanat ovat ikuisesti kadotettuja. Kylläpä se olisi kaunista! Jos niin olisi, niin kaikki rahat, jotka me olemme vuosien kuluessa antaneet pakanalähetykselle, olisivat suorastaan kaivoon heitettyjä. Missä kirkossa sinä käyt? Toivon sinun käyvän säännöllisesti. Usein on niin, että ne, jotka matkustavat pois kotoaan, eivät enää yhtä ahkeraan käy kirkossa, ja minä olen kuullut sanottavan, että korkeakoulun oppilaat tekevät paljon syntiä siinä suhteessa. Väitetään vielä lisäksi, että moni lukee läksyjään sunnuntaisin juuri jumalanpalveluksen aikana. Niin syvälle et varmaan lankea, rakas Anna. Muista, miten sinua on kasvatettu. Ja katso tarkkaan, millaisia ystäviä valitset. Taitaa olla hyvin sekalaista seurakuntaa noissa korkeakouluissa. Ulkoapäin ne voivat olla kuin valkeaksi rapatut haudat, mutta sisällä on raatelevia susia, se on varmaa. Äläkä antaudu seurusteluun kenenkään nuoren herran kanssa, joka ei ole meidän saareltamme kotoisin.

"Minun täytyy kai kertoa sinulle, miten hullunkurisesti sattui, kun virkaatekevä pastori tuli meillä käymään. Hullumpaa en ole koskaan nähnyt. Sanoin juuri Marillalle: jos Anna olisi ollut täällä, niin hän olisi nauranut itsensä kuoliaaksi. Marillakin nauroi. Kuten tiedät, on pastori lyhyt, paksu ja vääräsäärinen. Harrisonin vanha sika — se suuri paksu — oli, niinkuin se usein tekee, eksynyt tänne pihaan ja astunut keittiönporstuaan meidän ollenkaan sitä aavistamatta ja oli siinä vielä pastorin marssiessa sisään. Se lähti luonnollisesti pötkimään pihalle, mutta kun ei ollut muuta tietä, pujahti se pastorin länkäsäärien väliin, ja kun se oli iso ja pastori pieni, nosti se pastorin maasta ja laukkasi eteenpäin pastorin istuessa hajareisin selässä. Pastorin hattu lensi toiseen suuntaan ja kävelykeppi toiseen, juuri kun Marilla ja minä tulimme ulos. Sitä näkyä en unohda koskaan. Ja sika tuli melkein hulluksi pelosta. En voi enää koskaan lukea raamatusta sitä kohtaa, jossa puhutaan kalliolta mereen syöksyvistä sikolaumasta, näkemättä sielussani, miten herra Harrisonin sika laukkaa mäkeä alas pastori selässä. Jumalan kiitos, etteivät kaksoiset olleet kotona. Olisi todellakin ollut kovin sopimatonta, jos he olisivat nähneet Herran palvelijan niin epäarvokkaassa tilanteessa. Juuri ennenkuin sika tuli purolle, hyppäsi tahi putosi pastori selästä. Mutta sika jatkoi matkaa kuin villitty laudan yli puron toisella puolella olevaan metsään. Marilla ja minä juoksimme pastorin luokse, autoimme hänet ylös ja pudistimme pölyn hänen takistaan. Hän ei ollut saanut mitään vammaa, mutta oli kauhean suuttunut. Hänestä varmaan kaikki oli Marihan ja minun syytä, vaikka me sanoimme hänelle, ettei sika edes ollut meidän, vaan oli kulkenut tässä meidän kiusanamme koko kesän. Miksi hänen sitten piti tulla keittiön kautta? Pastori Allan ei koskaan tehnyt sitä. Kyllä kestää ennenkuin saamme tänne hänen vertaisensa. Ei ole kuitenkaan mitään niin pahaa, jossa ei samalla olisi jotain hyvää. Me emme ole nähneet sikaa vilaukseltakaan sen jälkeen, ja minun uskoni on, ettei meidän tarvitsekaan nähdä.

"Hiljaista ja rauhallista on täällä Avonleassa. Minusta ei ole kuitenkaan niin yksinäistä Vihervaarassa kuin alussa pelkäsin olevan. Alan pian kutoa kangasta uuteen vieraspeitteeseen. Rouva Silas Sloanella on kaunis malli, väri punainen ja valkea, kuvioina omenankukkasia ja lehtiä.

"Kun kaipaen vähän virkistystä, luen murhajuttuja Bostonin lehdestä, jonka veljentyttäreni lähettää minulle. En ole koskaan maailmassa ennen lukenut, mutta ne ovat aika huvittavia. Hyvänen aika, millaista mahtaa olla Yhdysvalloissa! Toivottavasti et joudu sinne milloinkaan. Mutta tytöthän kulkevat ja retkeilevät nykyään aivan kauheasti. Se tuo mieleen saatanan Jobin kirjasta — kuinka siitä sanotaankaan: 'olen kulkenut ympäri kaiken maan'. En voi milloinkaan saada päähäni, että se olisi meidän Herramme tarkoitus.

"Davy on ollut aika kiltti lähtösi jälkeen. Eräänä päivänä, kun hän oli paha, ja Marilla pakotti hänen kulkemaan Doran esiliina edessään koko päivän, meni hän leikkaamaan isoja lovia Doran kaikkiin esiliinoihin. Mutta silloinpa minä otinkin ja kuritin nuorta herraa, ja niin pian kuin hän pääsi käsistäni, juoksi hän ulos ja alkoi ajaa takaa minun suurta kukkoani, kunnes se kaatui kuoliaana maahan. MacPhersonit ovat muuttaneet minun vanhaan tupaani. Rouva on kelpo emäntä ja kauheasti tarkka. Hän on nyhtänyt pois kaikki minun kieloni. Hän sanoo, että ne tekevät puutarhan roskaiseksi. Thomas istutti ne heti meidän mentyämme naimisiin, mutta täytyy kyllä myöntää, ettei hän istuttanut niitä mitenkään järjestykseen, vaan jotakuinkin miten sattui. Luulen että MacPherson on kiltti kunnan mies, mutta rouva ei koskaan pääse vanhanpiian tavoistaan.

"Älä vain lue liiaksi, niin että rasiut, ja muista ottaa yllesi villahousut, kun ilma alkaa käydä kylmäksi. Liivit sait myöskin mukaasi. Marilla on aina niin huolissaan sinusta, mutta minä olen sanonut hänelle, että sinä olet viime aikoina tullut aika paljon järkevämmäksi kuin mitä uskalsinkaan toivoa ja että sinä kyllä tulet toimeen."

Davyn kirje lähti heti hyvin surullisesta aiheesta: "Kiltti Anna, ole niin kiltti ja kirjota ja sano Marillalle ettei hän saa sitoo minua siltaan kiini, ku menen onkiin, pojat vaan nauraa minule, ku hän niin tekee. On kamalan yksinästä ilman sinuu, mutta me tehhään paljo kivaa koulussa. Jane Andrews ei ole niin mukava kun sinä. Pelotin rouva lyndeä paukulla eilen illalla ja hän oli vihanen! Ja sitte hän oli vihanen ku minä jahtasin pihalla sitä vanhaa kukkovaaria että se kaatu ja kual. Em minä ajatellu sit tappaa

mistä sinä luulet että se kuul sanoppas. Rouva lynde viskas sen tunkiolle, olishan hän voinu sen myyvää taikka me oltas voitu ite se syyvä. Minä kuulin ku rouva lynde pyysi että pastor rukoilis häne puolestaa mitä koirankujeita luulet että hän on tehny. Minulla on lohikäärme ja sillä on komija häntä. Milty Boulter jutteli eilen koulussa jotain mikä on ihan totta saat uskoa. Niin vanha Joe noser istui renkisä kanssa metsässä korteja pelamassa yhtenä iltana viime viikolla. Kortit oli kannon päällä ja yks kaks tuli sinne pitkä musta mies pitempi kuin puut ja kisko kannon ja kortit ja lensi tiehensä semmosella jyrinällä ku kamalin ukkonen. Ja Joe ja renki kaatu maahan ne ku nii pelästyi. Milty sanoo että musta mies oli ite paholainen, olikohan se, luuletko. Herra Kimball spencervale on kovasti sairas ja ne vie hänet pian sairashuoneeseen. Odota hiukan ku minä kysyn Marilalta olenkos kirjottanu oikeen. Marilla sanoi että hän on hupsu niin että hän ei menekää sairashuoneeseen vaan hulluinhuoneeseen. Hän uskoo että häellä on käärme vattassa. Miltä mahtaa tuntua kun on käärme vattassa? Hyi, kyllä kai se siinä osaakin kiemurrella. Rouva Lawrencebeel on kanssa kipee mutta rouva Lynde sanoo että hän ajattelee liian paljon mikä häntä mahtaa vaivata ja että se on koko tauti."

— Mitähän rouva Lynde pitäisi Philipasta? sanoi Anna kääntäessään kirjeen kokoon.

VI.

PUISTOSSA.

— Mitä te aiotte hommata tänään tytöt? kysyi Philippa kurkistaessaan eräänä lauantai-iltana Annan huoneen ovesta.

— Me aiomme lähteä puistoon kävelemään, vastasi Anna, — Minun pitäisi tietysti jäädä kotiin, jotta saisin puseroni valmiiksi. Mutta ei tule mitään ompelemisesta tällaisena päivänä. Ilmassa on jotain, joka saa veren nopeammin kiertämään ja sielun riemuitsemaan. Sormet hyppisivät, ja jokainen sauma menisi vinoon. Sentähden me aiomme heittäytyä vapaiksi ja marssimme honkien juurelle.

— Ketä kaikkia sinä oikeastaan tarkoitat sanalla "me"? Vain Priscillaa ja itseäsi?

— Sillä tarkoitan myöskin Gilbertiä ja Charliet'a, ja meistä on erittäin mieluista saada tarkoittaa sillä myös sinua.

— Mutta, virkkoi Philippa alakuloisesti — siinä tapauksessa pyörin vain tarpeettomana viidentenä pyöränä, ja se on Philippa Gordonille uusi kokemus.

— Uudet kokemukset laajentavat näköpiiriä. Tule sinä vaan mukaan, niin kykenet vastedes antamaan myötätuntosi kaikille raukoille, joiden täytyy useinkin pyöriä viidentenä pyöränä. Mutta missä on kunnia-tervehdykselle tuleva ritaristo?

— Oh, minä olin väsynyt heihin kaikkiin, he tympäisivät minua kaikki tyynni. Olen suoraan sanoen vähän huonolla päällä tänään. Kirjoitin viime viikolla Alecille ja Alonzolle ja pistin kirjeet kirjekuoriin ja kirjoitin niihin osoitteet, mutta en sulkenut niitä. Ja sitten tapahtui ihan kamalan hassua. Nimittäin Alecista se saattoi olla hassua, mutta ehkäpä ei Alonzosta. Minulla oli kauhean kiire ja vedin kirjekuoresta Alecin kirjeen, — niinkuin luulin — ja töhersin vitsikkään jälkikirjoituksen. Pistin sitten molemmat kirjeet postilaatikoon kulmassa. Tänä aamuna sain kirjeen Alonzolta, — kuulkaa nyt, tytöt, miten hullua! Minä olin lisännyt jälkikirjoituksen hänen kirjeeseensä, ja hän oli suunniltaan! Hänen on lepyttävä taas — ja ellei hän sitä tee, on se minusta yhdentekevää — mutta hyvä tuuli meni kuitenkin. Tulin siksi teidän luoksenne, kullannurmet, että saisitte minut vähän paremmalle tuulelle. Aion vastedes mennä joka lauantai katsomaan jalkapalloilua. Minulla on räikeä lakki ja juovikas urheilupaita, juovissa Redmondin värit. — Minä olen sitten melkein krokettipaalun näköinen. Oletteko kuulleet, että naisten Gilbert on valittu "uusien" joukkueen kapteeniksi?

— Olemme, hän kertoi sen meille eilen illalla, virkkoi Priscilla nähdessään, että Annaa harmitti ja että hän oli haluton vastaamaan. — Gilbert ja Charlie pistäytyivät täällä. Me tiesimme, että heidän piti tulla, siksi me tahallamme poimimme pois kaikki neiti Adan tyynyt. Suuritöisimmän, sen, jossa on koholla seppeleitä ja lehtiä, asetin lattialle nurkkaan tuolin taakse, johon se oikeastaan kuuluu. Luulin sen saavan olla siellä rauhassa. Mutta voitko ajatella — Charlie Sloane marssi suoraan tuolia kohti, näki tyynyn lattialla ja onki sen sieltä varovasti ja istui sen päällä koko illan. Tyynyparkaani tuli aika kuoppa! Ada-neiti poloinen kysyi minulta tänään huulillaan ikuinen hymy, mutta kuitenkin masentuneena,

kuinka minä olin voinut antaa kenenkään istua sen päällä. Sanoin hänelle, että olin aivan viaton — kuinka voisın torjua kohtalon, joka saapuu Sloanen hahmossa?

— Neiti Adan tyynyt kysyvät oikein hermojani, virkkoi Anna — Kaksi uutta hän taas ompeli viime viikolla, kirjaili ja täytti, niin että ne olisivat pysyneet pystyssä vaikka missä. Kun ei enää ollut mitään muuta tyynyntöntä paikkaa, mihin ne olisi voinut asettaa, pani hän ne pystyyn seinää vasten porraskäytävään. Joskus ne tekevät kuperkeikan ja ovat jaloissa, kun juoksee pimeässä ylös tahi alas rappusia. Toissa sunnuntaina, kun pastori Davis saarnassaan puhui merenkulkijoista ja kaikesta, mitä he saavat kestää, niin minä ajattelin, mitä ne saavat kärsiä, joiden asunnossa palvotaan epäjumalina paksuja täytettyjä tyynyjä. Kas niin, nyt ollaan jo valmiit ja tuossa näkyvät pojatkin tulevan kirkkomaan kautta. No tuletko mukaan, Phil?

— Kyllä kiitos, jos minä saan kulkea Priscillan ja Charlien kanssa. Silloin tuntuu vielä siedettävältä viidentenäkin pyöränä. Sinun Gilbertisi on suloinen, Anna, mutta miksi hän raahaa aina muassaan tuota "Mulkosilmää"?

Anna jäykistyi. Hän ei itse ollut ollenkaan mikään Charlie Sloanen suosija. Mutta Charlie oli avonlealainen eikä kenelläkään vieraalla ollut oikeutta tehdä hänestä pilaa.

— Charlie ja Gilbert ovat aina olleet hyviä ystäviä, sanoi hän kylmästi. — Charlie on kunnan poika. Hän ei voi sille mitään, millaiset hänen silmänsä ovat.

— Älä sinä! Kyllä hän voi. Uskon aivan varmasti, että hän on tehnyt jotain kauheaa jossain edellisessä olotilassa ja siksi hänen nyt täytyy rangaistukseksi kulkea tuollaiset pyörivät mulkosilmät päässä. Priss ja minä aiomme iloita oikein vimmatusti hänen kustannuksellaan nyt iltapäivällä. Kujeilemme kamalasti hänen kanssaan, mutta sitäpä hän ei tule huomaamaan.

"Hyljätyt P:t", kuten Anna heitä kutsui, toteuttivat hauskan suunnitelmansa. Mutta Charlie ei aavistanut mitään, hän oli ylpeä ja tyytyväinen saadessaan kävellä kahden niin komean tytön kanssa, varsinkin Philippa Gordonin, joka oli kaunotar ja ensimmäinen "uusista tytöistä". Ei haittaa ollenkaan saada näyttää Annalle, että on niitäkin, jotka ymmärtävät antaa minulle oikean arvon, ajatteli Charlie.

Gilbert ja Anna kulkivat muita hitaammin; he nauttivat syksyisen iltapäivän tyynestä, hiljaisesta kauneudesta ja hengittivät pihkantuoksua jota laivareitille päin johtavan rantapolun varressa kasvavat hongat levittivät.

— Tämä hiljaisuus tuntuu aivan rukoukselta. Miten paljon pidätkään hongista, sanoi Anna, kasvat suunnattuina kirkaspaisteista taivasta kohti. On kuin honkien juuret ulottuisivat syvälle menneisiin aikoihin ja niiden koko romantiikkaan. On niin viihdyttävää päästä välistä tänne hetkiseksi puhelemaan niiden kanssa. Täällä tunnen aina olevani onnellinen.

— Eikö sinusta meidän omat harrastuksemme niiden varjossa ikäänkuin kutistu vähäpätöisemmiksi, Anna?

— Ainakin on varmaa, että jos minua kohtaisi suuri suru, tulisin minä honkien juurelle lohdutusta hakemaan, sanoi Anna haaveksien.

— Toivottavasti sinun ei tarvitse milloinkaan kokea kovaa surua, sanoi Gilbert, jonka oli vaikea liittää suru-käsitettä vierellään astelevaan vilkkaaseen ja hilpeään olentoon. Hän ei tiennyt, että ne, jotka voivat liittää huimaavimpiin korkeuksiin, kadottavat myöskin helpoimmin jalkainsa alta tuen ja suistuvat syvään kuiluun. Ne luonteet, jotka kykenevät muita helpommin iloitsemaan, tuntevat myös voimakkaimmin kärsimyksen karvouden.

— Senhän täytyy kerran kuitenkin tulla, huomautti siihen Anna. — Elämä on minusta kuin riemun pikari, joka juuri nyt on nostettu minun huulilleni. Mutta siinäkin täytyy olla karvasta pohjasakkaa — sitähän on jokaisessa juomassa. Kerran saan minäkin sitä maistaa. No, minä uskon voivani ottaa sen vastaan urheasti ja pelkäämättä. Ja minä toivon, etten itse tule olemaan sen aiheuttaja. Muistatko, mitä pastori Davids sanoi viime sunnuntai-iltana — että ne surut, jotka Jumala lähettää meille, antavat voimaa ja alistuvaisuutta, kun taas ne surut, joihin me itse olemme syypäät ja jotka aiheutuvat meidän pahuudestamme ja ajattelemattomuudestamme, ovat paljon raskaampia kantaa. Mutta älkäämme puhuko suruista tällaisena iltana. Nyt tulee meidän vain tuntea, miten kaunista elämä on. Sitä varten tämä ilta on annettu.

— Jos minulla olisi valta, poistaisin minä sinun elämästäsi kaiken muun paitsi ilon ja onnen, Anna, sanoi Gilbert äänellä, joka oli käynyt Annalle tutuksi.

— Rakas ystävä, se ei olisi ollenkaan viisasta, vastasi Anna nopeasti. — Minä olen vakuutettu siitä,

ettei kenenkään kehitys kulje oikeata latua, jollei ole jonkunverran koettelemuksia ja suruja, mutta kenties me myönnämme sen vain silloin, kun meidän on oikein hauska... Joudupas — toiset ovat ehtineet huvimajalle, he seisovat ja vilkuttavat meille.

He istuutuivat kaikki pieneen huvimajaan katselemaan syksyistä auringonlaskua, joka verhoutui tummaan punaan ja himmeään kultaan. Vasemmalta näkyi Kingsport kattoineen ja sinipunertavasta sumusta sukeltavine torninhuippuineen. Oikealla oli satama, jonka tyyni pinta väreili ruusunpunervana ja vaskenvärisenä. Lähinnä rantaäyrästä, jolla he olivat, kimmelsi vesi hopeanharmaana, ja kauempana nousivat autereesta Williaminsaaren aaltomaiset ääriviivat. Sen majakan tuli vilkahti silloin tällöin pienen uneliaan tähden tavoin ja kaukana taivaanrannalla vastasi toinen vilkutukseen.

— Oletteko milloinkaan nähneet paikkaa, joka olisi noin torjuvan ja vieroittavan näköinen? kysyi Philippa. — Minä en erikoisesti kaipaa Williaminsaarta, mutta siitä olen varma, etten voisi sitä koskaan saada, jos mieleni sitä tekisi. Katsokaa vahtisotilasta, joka seisoo linnoituksen huipulla lipputangon oikealla puolella. Eikö hän ole aivan kuin romaanista siihen leikattu?

— Romaanista muistan, sanoi Priscilla, — että olemme etsineet kanervia, mutta luonnollisesti emme ole löytäneet ainoatakaan. Ehkä on syksy jo liian pitkällä, niin luulisin.

— Kanervia? kysäisi Anna. — Eihän kanervia kasva Amerikassa — vai mitä?

— Koko mantereella kasvaa kaksi kanervamätästä, sanoi Phil, — toinen on juuri tässä puistossa, toinen taas jossakin muualla Nova Scotiassa, en muista missä. Skotlannin vuoriston kuuluisa rykmentti "Musta vartio" majaili leireineen täällä eräänä vuonna, ja kun miehet keväällä pudistivat oljet matrasseistaan, joutui maahan kanervansiemeniä, joista muutamat rupesivat itämään.

Juuri tämäntapainen viehätti Annaa. — Voi, se on erinomaista! huudahti hän.

— Mennään kotiin Spofford-tietä, ehdotti Gilbert. — Silloin saamme nähdä kaikki ne komeat talot, joissa Kingsportin kapitalistit asuvat. Spofford-tie on hienoin katu koko kaupungissa. Sinne ei saa rakentaa kukaan, joka ei ole miljonääri.

— Niin, mennään sitä tietä, sanoi Phil. — Siellä on suorastaan hurmaava pikkupaikka, jonka tahtoisin näyttää sinulle, Anna. Sitä ei totisesti ole mikään miljonääri rakentanut. Se on ensimmäinen talo, kun tullaan puistosta, ja se on noussut siihen varmaankin jo silloin, kun Spofford-tie oli vasta maantie. Sillä se on noussut siihen muuten, sitä ei ole rakennettu. Minä en välitä valtatie rakennuksista. Ne ovat liaksi uutuutta hohtavia ja kopeilevia. Mutta se pikku talo on kuin unelma... Ja mikä sen nimi on, siitä ei sinulla saata olla aavistusta. Mutta sinä saat heti paikalla itse nähdä. He saivat nähdä sen kiivetessään puistosta honkien reunustamaa kumpua ylös. Ylinnä mäen huipulla, jonka laella upea valtatie oli jo muuttunut vaatimattomaksi maantieksi, oli pieni vaaleankeltainen puuhuvila, honkametsikön peitossa, rakennuksen matala katto suojaavien oksien alla. Talo oli punaa ja kultaa hohtavan tuuhean villiviinin peitossa, jonka välistä vihreiden luukkujen reunustamat ikkunat pilkistelivät. Talon edessä näkyi matalan kiviaidan ympäröimä pikku puutarha. Vaikka jo oltiin lokakuussa, loisti puutarhasta vielä runsaasti viehättäviä, värikkäitä, vanhanaikaisia kukkia — harjaneilikoita, saksankatajia, tuoksuva verbena, intiaanikrassi, kehäkukkia, päivänkukkia. Pieni käytävä, joka oli laskettu kuviomaisesti asetetuilla kirjavilla kivillä, johti portilta eteiskuistille. Koko paikka teki sen vaikutuksen, kuin se olisi äskettäin siirretty jostain etäisestä maalaiskolkasta, ja sillä oli sellainen luontevan yksinkertaisuuden leima, joka teki ruohikkoinaan toisella puolen olevan lähimmän naapuritalon, tupakkakuninkaan omistaman, torneja ja tankoja täyteensullotun huvilan, sangen pöyhkeilevän ja nousukasmaisena näköiseksi. Kuten Phil oli kerran sanonut, näki täällä synnyntäisen hienouden ja tuhrimalla tehdyn loisteliaisuuden välisen erotuksen.

— Sievempää paikkaa en ole milloinkaan nähnyt, sanoi Anna, äänessä syvän ihailun väreet. — Se on niin sievä, että suorastaan tunnen suloista kipua sydämessäni. Tämä on vielä somempi ja erikoisempi kuin neiti Lavendelinkin viehättävä pikku koti.

— Toivoisin sinun erikoisesti kiinnittävän huomiota nimeen, sanoi Phil — katso — valkeita kirjaimia portin holvikaaren päästä toiseen — "Karoliinan maja". Sepä on ihastuttavaa! Juuri tämän valtatie päässä, missä miljonäärien huvilat pöyhkeine nimineen kilpailevat keskenään. Karoliinan maja, eikä mitään muuta — se tuntuu suorastaan liikuttavalta.

— Onko sinulla mitään aavistusta siitä, kuka Karoliina on? kysyi Priscilla.

— Mikäli olen saanut tietää, on Karoliina Spoford sen vanhan naisen nimi, jonka hallussa paikka on. Hän asuu siellä veljentyttärensä kanssa, ja niin he ovat asuneet jo miltei vuosisatoja — ei sentään aivan, Anna. Lioittelu on vain runollisen mielikuvituksen korkeampaa lentoa. Mikäli olen kuullut, ovat rikkaat jo usein koettaneet saada ostaa tupaa tonttineen — niiden arvo on nyt tietenkin jo kokonainen

omaisuus. — Mutta Liina ei suostu myymään millään ehdoilla. Ja tuvan takana on vihannestarha känsäisine omenapuineen — saat nähdä sen, kun pääsemme vähän tuonnemmas. Kuvittele, että kaalimaa rabarbereineen ja omenapuineen on tämän keikarimaisen valtatie varrella!

— Minä näen unta Karoliinan majasta ensi yönä, sanoi Anna. — Minusta on aivan kuin olisin sen talon asukas. Olisi hauska tietää, tuleeko milloinkaan käymään niin, että me saamme nähdä sen sisältä.

— Se on tuskin luultavaa, sanoi Priscilla.

Anna hymyili salaperäisesti.

— Ei, luultavaa se ei ole. Mutta minä olen kuitenkin vakuutettu, että niin tapahtuu.. Minä tunnen aivan selvästi — tästä lähtien alat sinäkin uskoa aavistuksia — että Karoliinan maja ja minä tulemme vielä läheisiksi tuttaviksi.

VII.

JÄLLEEN KOTONA.

Kolme ensimmäistä korkeakoulussa vietettyä viikkoa oli tuntunut pitkältä, mutta lukukauden loppuosa meni yhtenä hurinana. Ennenkuin nuoret opiskelijat aavistivatkaan, olivat joulututkinnot edessä, joista he selviytyivät mikä suuremmalla mikä vähemmällä kiitoksella. Vastatulleista saivat Anna, Gilbert ja Philippa eniten kiittäviä arvosanoja; myös Priscilla suoriutui hyvin. Charlie Sloane selvisi niin ja näin. Mutta hänen tyytyväisistä ja itsetietoisista kasvoistaan päättäen olisi helposti tullut siihen käsitykseen, ettei koko Redmondissa ollut suurempaa tietomestaria kuin hän. — Minä en osaa mitenkään kuvitella, että huomenna tähän aikaan harhailen Vihervaarassa, sanoi Anna lähdön edellisenä iltana. — Mutta niin on joka tapauksessa asianlaita. Ja sinä, Phil, kävelet Bolingbrokea, Alecin ja Alonzon kanssa.

— Niin, minun on todella ikävä niitä kilttejä poikia, myönsi Phil ja pisti uuden chokoladipralinin suuhunsa. — Voi, minulla tulee olemaan äärettömän hauska loma. Tanssitilaisuuksia ja rekiretkiä tulee olemaan paljon — yhtämittaista juhlamista. En anna sinulle milloinkaan anteeksi, Anna Shirley, ettet tule minun luokseni joululomaa viettämään.

— "Ei milloinkaan" merkitsee sinun kielessäsi kolmea päivää, Phil. Teit hyvin kiltisti pyytäessäsi minua luoksesi — ja minä tulisin tavattoman mielelläni joskus toiste Bolingbrokeen. Mutta tänä vuonna se ei käy päinsä — minun täytyy matkustaa kotiin. Sinun on mahdotonta aavistaa, miten ikävöin sinne.

— Mitä iloa sinulla on Avonleassa? sanoi Priscilla halveksivasti. — Varmaankin vain pari kolme ompeluseura-kokousta "pullakahveineen", ja kaikki vanhat rouvat ja vanhatpiiat tulevat arvostelemaan sinua ja korkeakoulun vaikutusta, sekä edessäsi että selkäsi takana. Huh, miten kuivaa sinulla onkaan siellä.

— Avonleassa? sanoi Anna vetäen suunsa hymyyn.

— Mutta jos seuraat minua, niin tulee sinulla olemaan hauskeempaa kuin tähän saakka on milloinkaan ollut. Oh, minkä vaikutuksen tulet tekemään — tukallasi ja koko ulkomuodollasi! Sinussa on kaikki aivan omalaatuista ja sinä olet aivan erilainen kuin muut ihmiset. Sinä tulet herättämään suunnatonta ihastusta — ja minä saan lämmitellä sinun loisteessasi. Tule, tule, Anna, ei ole vielä liian myöhäistä!

— Sinä kuvaat minun voittokulkuni seurapiireissä äärettömän houkuttelevin värein, Phil, mutta nyt minä kerron sinulle vastapainoksi, mitä minä ikävöin. Minä matkustan vanhaan maalaistaloon, jonka päärakennus on aikoinaan ollut vihreä, mutta jonka väri nyt on jo miltei kokonaan lähtenyt ja jonka ympärillä on tähän aikaan paljaat, käänttyräiset omenapuut. Jonkun matkan päässä talon alapuolella lirisee puro ja toisella puolella humisee ja kohisee valtava havumetsä — väliin siitä kuuluu kuin harpun ääni, kun tuuli liikuttelee sen kieliä. Aivan talon vieressä on pieni lampi, joka nyt uinuu harmaan himmeänä. Talossa on kaksi iäkkäänpuoleista naista, toinen pitkä ja laiha, toinen lyhyt ja paksu, ja lisäksi on meillä kaksoiset, joista toinen on oikea mallilapsi, toinen rouva Lynden sanojen mukaan "mahdoton lurjuksenalku". Toisessa kerroksessa on pieni taitekattainen vinnikamari, ja siellä majailevat vanhat unet paksuina kuin hämähäkinverkot, ja eräässä nurkassa on sänky suurine, houkuttelevine, pöyheine höyhenpatjoineen, jotka tulevat tuntumaan erikoisen ihanilta täysihoitoasunnon laihan ja lutistuneen matrassin jälkeen. Mitä arvelet minun kuvauksestani, Phil?

— Eipä se juuri ole erittäin houkutteleva, sanoi Phil virnistellen.

— Mutta siellä on semmoista, mistä en ole sinulle vielä puhunut, sanoi Anna alentaen ääntään. — Siellä on rakkautta, Phil, uskollista ja hellää rakkautta, jonka vertaista en koskaan voi maan päällä tavata — ja se odottaa minua. Ja siinä on minun kuvaukseni valtti, jos värit muuten tuntuvat sinusta hiukan haaleilta.

Phil nousi äänetönnä, työnsi rajusti syrjään chokoladirasian, meni Annan luo ja syleili häntä.

— Anna, jospa minä olisin sinun kaltaisesi! sanoi hän vakavasti.

Seuraavana iltana oli Diana Annaa vastassa Cormodyn asemalla, ja he ajoivat kotiin äänettömän öisen tähtitaivaan alla. Vihervaara näytti erikoisen juhlallisen näköiseltä, kun matka päättyi, kynttilä paloi joka ikkunassa ja valo loisti pimeyteen muistuttaen tulipunaisena liekehtivää kukkaa, joka versoi Kummitusmetsän tummaa taustaa vasten. Ja pihalle oli tehty valtava riemurovio, jonka ympärillä tanssi kaksi pientä iloista olentoa. Toinen heistä päästi raikuvan sotahuudon, kun vaunut kääntyivät poppeliin alle.

— Tuo kuuluu olevan intiaanien sotahuuto, selitti, Diana. — Davy on oppinut sen herra Harrisonin renkipojalta ja hän on opetellut sitä hyvin ahkerasti voidakseen sillä lausua sinut tervetulleeksi. Rouva Lynde väittää, että hänen hermonsä vääristyvät, kun hän kuulee sen. Davy hiipii hänen taakseen, ajatteles, ja kiljaisee sen. Ja riemurovion tahtoi hän välttämättä tehdä sinun kunniaksesi, mikään ei auttanut. Kaksi viikkoa on hän yhtämittaa pinonnut oksia ja risuja ja piinannut Marilla-raukkaa jankutuksellaan, että Marihan tulee panna hiukan lamppuöljyä rovioon, ennenkuin hän sytyttää sen. Kaikesta päättäen on Marilla niin tehnytkin, koska rovio leimuaa noin kovasti, mutta rouva Lynde sanoi viimeiseen saakka, että Davy räjäyttäisi varmasti koko talon ilmaan, jos hän saisi täyttää tahtonsa.

Anna oli nyt hypännyt vaunuista ja Davy oli iki-ihastuneena syöksynyt syleilemään hänen polviaan, kun taas Dora oli tarttunut hänen toiseen käteensä.

— Eikö meidän roviomme ole tavattoman komea, Anna? Odotas, niin saat nähdä, miten sitä kohennetaan! Kuule, miten se rätisee! Minä olen toimittanut sen sinun kunniaksesi, sillä minä olin ihan äärettömän iloinen siitä, että sinä tulet kotiin.

Keittiön ovi avautui ja kulmikas Marilla näkyi valaistulla taustalla. Hän piti parhaana tervehtiä Annaa hämärässä. Hän näet pelkäsi kauheasti rupeavansa itkemään ilosta — niin vakava ja hillitty kuin hän olikin — ja piti kaikkia mielenliikutuksen ilmauksia sopimattomina. Hänen takaansa hämmötti rouva Lynde rehevänä, kukoistavana ja hyväntahtoisena, aivan kuin ennenkin. Se rakkaus, josta Anna oli Philille kertonut, tulvahti nyt häntä vastaan lämpimänä vuona ja valoi siunaustaan häneen. Oh, ei voi verrata mitään kaikkeen siihen vanhaan, joka yhdistää — nyt hän oli siis taas vanhojen ystäviensä parissa vanhassa Vihervaarassa! Miten loistivatkaan Annan silmät tähtinä, kun hän istuutui herkullisen illallispöydän ääreen, miten punehtuivat hänen poskensa, miten hopeankirkas oli hänen naurunsa! Ja Diana saisi olla täällä yötä. Sehän oli aivan kuin entisinä aikoina. Ja päivän kunniaksi oli otettu esiin ruusunnuppumalliset teekupit. Marilla oli kunnostautunut ihan ihmeellisesti.

— Varmaankin Diana ja sinä puhelette koko yön, sanoi Marilla vähän ivallisella äänensävyllä, kun tytöt vihdoinkin nousivat yläkertaan. Marilla pelkäsi liiaksi paljastaneensa, mitä hänen sisällään liikkui, ja silloin hän aina itsepuolustukseksi turvautui ivaan.

— Se on kyllä luultavaa, virkkoi Anna, mutta ensiksi pitää minun panna Davy "tutumaan". Hän pyysi sitä hyvin hartaasti.

— Et usko, miten kovasti olen odottanut ihmistä, joka kuuntelisi, kun minä luen iltarukoukseni, sanoi Davy, kun he kulkivat ullakkoporstuan läpi. — Ei ole yhtään kivaa lukea yksin.

— Ethän sinä luekaan yksin. Onhan Jumala aina sinun kanssasi ja kuuntelee sinua.

— Niin, mutta häntä minä en näe, huomautti Davy. — Minä tahdon rukoilla sellaista, jonka voin nähdä. Ja rouva Lynde ja Marilla — ei niistä ole.

Kun Davy vihdoinkin seisoj puettuna pitkään harmaaseen flanellipaitaansa, ei hänellä näyttänyt olevan kiirettä ryhtyä iltarukoukseen. Hän seisoj Annan edessä paljain jaloin siirtyen toiselta jalalta toiselle epäröivän näköisenä.

— No, Davy rakas, tuleeko siitä mitään? kysyi Anna.

Davy painoi päänsä Annan syliin, mikä jonkun verran häiritsi hänen puhettaan, kun hän vihdoin pääsi alkuun.

— Anna, mumisi Davy, minua ei vähääkään haluta lukea iltarukousta. Ei ole tehnyt mieli koko viikkoon. Minä en lukenut eilen — enkä toissapäivänäkään.

— Minkätähden et, Davy? kysyi Anna lempeästi.

— Sinä — sinä kai et suutu, jos minä kerron sinulle?

Anna nosti syliinsä harmaapukuisen pikku olennon

ja asetti Davyn pään olkaansa vasten.

— Suutunko minä koskaan, kun kerrot jotain minulle, Davy-poju?

— Et, ethän sinä suutu. Mutta sinä olet pahoillasi ja se on pahempaa. Sinä olet kauheasti pahoillasi, kun saat kuulla tämän asian, ja sinä häpeät minun puolestani.

— Oletko tehnyt jotain pahaa? Ja senkö vuoksi sinä et voi lukea iltarukoustasi?

— En, en ole tehnyt mitään pahaa — vielä. Mutta minä tahtoisin niin mielelläni tehdä.

— Mitä sitten?

— Tahtoisin niin mielelläni sanoa ruman kiroussanan, tuli epätoivoisen ponnistuksen jälkeen. — Kuulin viime viikolla herra Harrisonin renkipojan sanovan sen, ja siitä saakka minulla on ollut kauhea halu saada sanoa samalla lailla — vaikka minä olen lukenut iltarukouksenikin.

— No, sano se!

Davy nosti hämmästyneenä tummanpunaiset kasvonsa.

— Mutta se on kauhean ruma kiroussana.

— Sinä saat sanoa sen.

Davy loi Annaan vielä ihmettelevän katseen — sitten hän hiljensi ääntään ja lausui kauhean sanansa. Hän upotti päänsä Annan puseroon heti sen sanottuaan.

— En sano sitä enää koskaan. — En milloinkaan. Minulta on mennyt halu kokonaan. Tiesin kyllä, että se oli rumaa — mutta en voinut kuitenkaan uskoa, että — että se kuuluisi niin pahalta.

— Luulen varmasti, ettet sinä viitsi sanoa sitä enää koskaan — ja ettet viitsi ajatellakaan sitä. Ja sinun sijassasi minä en seurustelisi niin paljon herra Harrisonin renkipojan kanssa.

— Hän päästää niin komeita sotahuutoja, virkkoi Davy masentuneena.

— Aivan kuin intiaani.

— Niinkö! Mutta et kai sinä tahdo ahtaa ajatuksiisi rumia sanoja, Davy, — sanoja, jotka myrkyttävät ja kuolettavat sinussa kaiken, mikä on hyvää ja miehekästä, sanopas?

— En, vastasi Davy, silmät pyöreinä kuin pallo itsetutkistelun oudosta ponnistuksesta.

— Älä mene sellaisten ihmisten seuraan, jotka käyttävät niitä. Joko sinun nyt tekee mieli lukea iltarukous?

— Jo, vastasi Davy, ja hän kiepsahti kiireesti maahan polvilleen, — nyt minä kyllä voin. En pelkää enää sanoa: "jos kuoloon nukahtaisin, heräämättä jälleen". Pelkäsin aina niitä sanoja silloin, kun teki mieli päästää suusta kiroussana.

On otaksuttavaa, että Diana ja Anna purkivat toisilleen sydämensä sinä yönä, mutta mitään selontekoa heidän salaisuuksistaan ei ole säilynyt jälkimaailmalle. Kumpikin näytti aamiaispöydässä niin vastaheränneeltä ja kirkassilmäiseltä kuin vain nuoruudessa voi näyttää, kun on hekumoinut monta yön tuntia suloisissa tunnustuksissa. Siihen saakka ei ollut lunta vielä satanut, mutta juuri kun Diana kotimatallaan oli menossa puron yli, alkoi valkeita lumihiualeita liidellä metsissä ja niityillä, jotka uneksivat talviuntaan ruskeina ja harmaina. Etäisten harjujen aaltoilevat ääriiviivat peittyivät pian pehmoiseen valkovaippaan. Joululaiva saapui siis kuitenkin lumiasussa ja toi mukanaan paljon muutakin hauskaa. Jo aamupäivällä tuli jouluaattona kirjeitä ja joululahjoja neiti Lavendelilta ja Paulilta; Anna avasi ne Vihervaaran viihtyisässä keittiössä, joka oli täynnä sitä, mitä Davy, pystyyn kohonnut pikku nenä ihastuneesti tunnustellen, nimitti "hyviksi hajuiksi".

— Neiti Lavendel ja herra Irving ovat jo saaneet uuden kotinsa järjestykseen, kertoi Anna kirjeen luettuaan. — Olen varma siitä, että neiti Lavendel on rajattoman onnellinen, huomaa sen kirjeen koko

sävystä, mutta tässä on irtonainen lippu Charlotta Neljänneltä. Hän ei ollenkaan viihdy Bostonissa, vaan ikävöi kauheasti kotiin. Neiti Lavendel pyytää minua menemään jonakuna päivänä, kun olen kotona, Kaikurantaa lämmittämään ja tuulettamaan ja katsomaan, etteivät makuu vaatteet ole kosteina. Diana ja minä voimme mennä sinne joskus yhdessä.

Philipalta oli myös saapunut muutamia kirjoittajalle erittäin ominaisia variksenvarpaita, jotka toittivat pelkästään Alecia ja Alonzoa, mitä he sanoivat ja mitä tekivät ja miltä näyttivät, kun heidän silmänsä olivat suuntautuneet häneen.

— "En tiedä kuitenkaan vielä, kummanko minä otan", kirjoitti Phil. "Jos olisit tullut minun mukani, niin olisit voinut auttaa minua valinnassa. Sillä omin päin minä en voi milloinkaan mitään päättää. Kun näin Alecin, väräjäi sydämeni ja minä ajattelin: hän on oikea. Sitten vähän myöhemmin tuli Alonzo, ja uskotko, että tunsin aivan samanlaisen värähdyksen sydämessäni silloinkin? Siitä ei siis voi päättää, vaikka sen pitäisi romaanien mukaan olla pettämätön merkki. Mitä sinuun tulee, Anna, niin voin lyödä vetoa, ettei sydämesi värise ennenkuin Se Oikea ilmestyy. Mitähän sitten on minussa hullusti? Joka tapauksessa minulla on kauhean hauskaa. Toivoisin kovasti, että sinä olisit täällä. Tänään sataa lunta, ja se on vasta mainiota. Pelkäsin pahoin, että saamme tyytyä vihreään jouluun; inhoan sellaista. Onko sinusta muuten hiventäkään järkeä siinä, että sanotaan *vihreäksi* sellaista joulua, joka uiskentelee likaisenruskeassa savivellissä?

"Oletko koskaan noussut raitiovaunuun ja vasta vaunun liikkeessä huomannut, ettei sinulla olekaan mukana tarpeeksi rahaa, millä maksaa. Niin sattui minulle tässä eräänä päivänä. Se oli suorastaan kamalaa. Minulla oli hopearaha — tasainen summa — taskussani, kun nousin vaunuun. Luulin sen olevan kävelypukuni vasemmassa taskussa. Kun olin saanut paikan ja istuin oikein mukavasti, aloin kopeloida toista taskuani. Niks — ei ollut siinä. Kylmät väreet kulkivat pitkin selkää. Koettelin toista taskuani. Ei siinäkään. Nyt tunsin uudet vielä kylmemmät väreet selässäni. Riisuin hansikkaat, laskin ne penkille ja kopeloin uudelleen kaikki taskut sekä sisältä että päältä. Rahaa ei löytynyt. Nousin ja pudistelin ja katselin lattiaan. Raitiovaunu oli täynnä ihmisiä, jotka palasivat teatterista, ja kaikki katsoivat minuun, mutta sellaiseen pikkuasiaan en kiinnittänyt huomiota.

"Raha oli auttamattomasti kateissa. Tulin vakuutetuksi, että olin tietämättäni pannut sen suuhuni ja nielaissut.

"Mitä ihmeessä oli tehtävä? Uskoin konduktöörin pysähdyttävän vaunun ja häpeällisesti ajavan minut pimeään, räntäsateeseen. Onnistuisikohan minun saada hänet uskomaan, että vain olin oman hajamielisyyteni uhri ja ettei minulla ollut minkäänlaista aikomusta pettää yhtiötä? Miten kaipasinkaan Alecia ja Alonzoa! Mutta juuri siksi, että kaipasin heitä, olivat he tietysti toisessa maan ääressä. Ja minun oli aivan mahdoton keksiä, mitä sanoisin konduktöörille, kun minun vuoroni tulee maksaa. Niin pian kuin olin tekaissut lauseen, jonka tuli käydä jonkinlaisesta selityksestä, tunsin sen kuuluvan aivan mahdottomalta ja oli keksittävä uusi. Lopulta ei ollut muuta neuvoa kuin luottaa sallimukseen, mutta se tuotti minulle yhtä vähän lohdutusta kuin laivamatkalla olleelle entiselle rouvalle, jolle kapteeni sanoi myrskyn raivotessa, ettei ollut enää muuta neuvoa kuin luottaa sallimukseen ja joka huudahti epätoivoisena: 'Voi, hyvä kapteeni, onko meidän laitamme tosiaan niin huonosti?'

"Juuri viime hetkessä, kun viimeinen toivon kipinäkin oli sammunut ja konduktööri jo ojensi lähinnä minua istuvalle rahalippaansa, välähti äkkiä mieleeni, minne olin pistänyt hopearahani. En ollut sitä nielaissut. Vähääkään kiirehtimättä ongin sen käsineeni etusormen päästä ja pistin rahalaatikkoon. Hymyilin kaikille raitiovaunussa istuville, ja elämä tuntui jälleen ihanalta."

Käynti Kaikurannassa ei ollut suinkaan huonoimpia kaikista joululoman aikana tehdyistä hauskoista retkistä. Anna ja Diana kulkivat sinne vanhaa tietä pyökkimetsän läpi, eväskori mukanaan. Neiti Lavendelin häistä saakka oli Kaikuranta ollut suljettuna, mutta nyt sai jälleen vähän aikaa raikas tuuli ja auringonpaiste päästä sinne, ja uunivalkea valaisi taasen pieniä huoneita. Neiti Lavendelin ruukku kuivuneine ruusunlehtineen levitti vielä ilmaan tuoksuaan. Tuntui ehdottomasti siltä kuin neiti Lavendel itse minä hetkenä hyvänsä saattaisi sipsuttaa sisään, ruskeat silmät tapaamisen ilosta säteillen, ja että Charlotta Neljäs solmukkeiden koristamme, jäykkine palmikkoineen ja suu korvia kohti vetäytyneenä heti kurkistaa ovenraosta ja niiaa. Saattoipa melkein kuulla myös pikku Paul Irvingin tassuttelevan ympäri huoneita ja kuiskailevan "kuvitteluihmistensä" kanssa.

— Kuule, minusta tuntuu melkein vähän kolkolta tässä häärätä ja samalla houkutella esiin vanhoja muistoja, nauroi Anna. — Jos olet samaa mieltä kuin minä, niin menemme ulos kuulemaan, ovatko kaiut kotona. Tuo tänne vanha torvi. Se riippuu keittiön oven takana, kuten ennenkin.

Kaiut olivat kodissaan metsänlaidan takana, lumenpeittämän, jäätyneen joen rannalla, yhtä kirkkaina, hopeasointuisina ja moniäänisinä kuin ennenkin. Niiden mentyä levolle mäntyjen taa sulkiivat työt jälleen Kaikurannan oven ja astuivat kotiin päin talvisen auringonlaskun tulipunakeltaista värikarkeloa seuraavassa leppoisassa, utuisessa hämärässä.

VIII.

ANNAN ENSIMMÄINEN KOSIJA.

Vanha vuosi ei häipynyt vihertävän kuulakkaaseen iltahohteeseen, vaan kohiseva ja jyriävä lumimyrsky loi umpeen sen haudan. Oli niitä iltoja, jolloin myrskynpuuskat ulvoen kirmaavat jäätynneille vainioille ja tummiin rotkoihin, valittavat katonharjan äärellä kuin kadotetut henget ja pieksävät pyryävää lunta ikkunoihin.

— Kyllä on suloista saada puikahtaa hyvään pikku sänkyynsä ja tietää, ettei tarvitse mennä millekään asialle Kummitusmetsän kautta, virkkoi Anna Jane Andrewsille, joka oli tullut iltapäivällä häntä tervehtimään ja jota oli pyydetty jäämään yöksi. Kun he olivat jonkun aikaa oikoilleet itseään lämpöisten huopapeitteittensä alla Annan kodikkaassa päätyhuoneessa, kävikin ilmi, että Jane ajatteli aivan muuta kuin Kummitusmetsää.

— Kuulepas, Anna, aloitti hän oikein juhlallisesti, minulla on vähän kerrottavaa sinulle.

Anna oli aika lailla väsynyt edellisen illan kutsujen jälkeen, jotka oli pidetty Ruby Gilliksen kodissa. Hän olisi paljon mieluummin tahtonut nukkua rauhassa kuin kuunnella Janen salaisuuksia, joiden hän otaksui käyvän jokseenkin pitkäveteisiksi. Hänellä ei ollut aavistustakaan siitä, mitä oli tulossa. Luultavasti Janekin oli kihloissa. Huhu tiesi kertoa, että Ruby Gillis menisi kihloihin Spencervalen uuden opettajan kanssa, johon kaikki tytöt olivat kovasti ihastuneet.

— Pian minä olen ainoa meidän vanhasta neliapilaastamme, jolla ei ole sileätä sormusta, ajatteli Anna unisena. Ääneen hän sanoi: — Anna kuuluu, kultaseni!

— Anna, virkkoi Jane äänensävy yhä merkitsevämpänä — sano, mitä sinä arvelet Billystä?

Anna säpsähti kuullessaan odottamattoman kysymyksen ja sai vaivoin kootuksi ajatuksensa. Niin, mitä hän arveli Billy Andrewsista?... Hän ei ollut todellakaan koskaan tullut erikoisesti ajatelleeksi häntä, pyöreäposkista, typerää ja kilttiä, aina hymyilevää Billy Andrewsia. Saattoiko kukaan ihminen kiinnittää erikoisesti huomiota Billy Andrewsiiin?

— Minä — minä en oikein ymmärrä, änkytti Anna. — Mitä sinä tarkoitat — oikeastaan?

— Pidätkö sinä Billystä? kysyi Jane aivan mutkattomasti.

— Pidän toki — hyvänen aika — tietysti minä pidän hänestä, vakuutti Anna, itsekseen kuitenkin vähän ymmällä, puhuiko nyt aivan totta. Eihän hän ollut pitänyt Billyä vastenmielisenäkään... Mutta saattoiko välinpitämätön huolettomuus, joka oli hänen katseessaan, jos Billy sattumalta joutui hänen näköpiiriinsä, merkitä että hän piti Billystä? Mihin Jane oikein tähtäsi kysymyksellään?

— Tahtoisitko sinä saada hänet mieheksi? kysyi Jane tyyneästi.

— Mieheksikö? — Anna oli noussut istumaan vuoteeseensa päästäkseen paremmin selville tunteistaan Billy Andrewsiiin. Hän vaipui jälleen istumaan tyynejensä varaan ja hengitys salpautui. — Kenen mieheksi?

— Omaksi mieheksesi luonnollisesti, vastasi Jane. — Billy tahtoo mennä sinun kanssasi naimisiin. Hänhän on aina ollut sinuun ihastunut, ja nyt on isä antanut hänelle toisen meidän ulkokartanoistamme, jota hän saa hoitaa omassa nimessään, joten ei mikään estä häntä menemästä naimisiin. Mutta hän on niin ujo, ettei mitenkään voinut itse kosia, ja siksi minun piti tehdä se hänen puolestaan. Minulla ei ollut vähääkään halua siihen, minusta ihmisten pitäisi hoitaa tuollaiset asiat itse, mutta hän ei antanut minulle hengenrauhaa ennenkuin lupasin, jos sattuisi sopiva tilaisuus. No, mitä sinä ajattelet asiasta, Anna?

Oliko tämä unta? Oliko hänessä nyt tuollainen kauhea kuumehoure, jossa huomaa olevansa kihloissa tahi naimisissa jonkun kanssa, jota vihaa taikka jota ei tunne, eikä voi käsittää, miten kaikki on käynyt päinsä. Ei, valveillahan hän oli omassa sängyssään, ja aivan hänen vieressään makasi Jane Andrews, joka ilmaisi veljensä Billyn rakkauden. Anna ei tiennyt pitäisikö hänen voihkia ja valittaa vai purskahtaa nauruun, mutta kumpikaan ei ollut paikallaan, sillä Jane-siskon tunteita ei saanut loukata.

— Jane-kulta, en minä voi mennä naimisiin Billyn kanssa, onnistui hänen lopulta saada kuuluviin. — Sellainen ajatus ei ole milloinkaan pälkähtänyt päähänikään...

— Niin, onhan se mahdollista, myönsi Jane. — Billy on aina ollut niin ujo, ettei hän ole tullut hakkailleeksi, niinkuin on tavallista. Mutta voithan sinä ajatella asiaa, Anna. Billy on herttainen poika,

sen voin vakuuttaa, vaikka hän on oma veljeni. Hänellä ei ole mitään ikäviä tapoja, hän on työteliäs ja häneen voi luottaa. Parempi pyy pivossa kuin kymmenen oksalla. Hän pyysi minua sanomaan, että hän mielellään odottaa, kunnes olet päässyt korkeakoulusta, jos se nyt kerran on tuiki välttämätöntä — muuten hän kyllä olisi mieluummin mennyt naimisiin keväällä, ennen kyntöjen alkamista. Hän olisi kyllä hyvin hyvä sinulle aina, siitä voisit olla varma, ja sinähän tiedät, miten mielelläni minä ottaisin sinut sisarekseni.

— Ei se käy päinsä, vastasi Anna, ääni hyvin päättävänä. Hän oli jälleen päässyt tasapainoon ja oli vähän pahastunutkin. Olihan tuo kaikki läpeensä hullunkurista. — En voi mennä naimisiin Billyn kanssa, se on ihan mahdotonta, Jane, ei kannata ajatella asiaa. Minulla ei ole mitään sellaisia tunteita häntä kohtaan, saat sanoa hänelle.

— *Minä* en oikeastaan ihmettele sitä, virkkoi Jane alistuvasti huoaten. Hän tiesi tehneensä, mitä suinkin taisi, eikä kukaan voinut vaatia sen enempää. — Sanoin kyllä Billylle, että olisi turhaa kysyäkään sinulta, mutta hän oli itsepäinen kuin aina. Vai niin, sinä olet siis tehnyt päätöksesi. Kunhan et vaan tulisi katumaan!

Janen sanat kuuluivat jotakuinkin kylmiltä. Sisimmässään hän oli ollut täysin vakuutettu, ettei rakastuneella Billyllä ollut hiukkaakaan toiveita. Siitä huolimatta hän tunsu piston sydämessään, kun Anna Shirley, joka sittenkin oli vain orpo ottolapsi ja jolla ei ollut verisukulaisia, antoi rukkaset hänen veljelleen — hänen veljelleen, joka kuului hyvään perheeseen, nautti arvonantoa ja oli varakas. No, katukoon sitten itserakkauttaan, ajatteli Jane verrattain katkerana.

Anna rohkeni pimeässä hymyillä ajatellessaan, että hän tulisi vielä katumaan Billy Andrewsille antamia rukkasia.

— Soisin, ettei Billy olisi kovin pahoillaan, sanoi hän ystävällisesti.

Jane teki liikkeen kuin olisi hän äkkiä paiskannut päänsä tyynyjä vastaan.

— Ei se taida häneen erikoisesti koskea... Hän on liiaksi järkevä. Sitäpaitsi hän pitää aika paljon myöskin Nettie Blewettistä, ja äiti on aina kovasti pitänyt Nettien puolta. Hän on niin säästäväinen ja huolellinen. Kun Billy saa kuulla, ettet sinä hänestä välitä sillä tavalla, niin hän luultavasti ottaa Nettien. Tahdot kai olla niin kiltti, ettet kerro tästä kenellekään?

— Kyllä voin sen luvata, vastasi Anna, jolla ei ollut vähääkään halua saattaa yleisön tietoon, että Billy Andrews oli kosinut häntä, mutta loppujen lopuksi valitsikin mieluummin Nettien Blewettin. Pikku Nettie-kanan!

— Nukutaanko jo! ehdotti Jane.

Tuumasta toimeen — Jane nukahti hyvin pian. Vaikka hänessä ei muuten ollut mitään yhtäläistä lady Macbethin kanssa, oli hänen kuitenkin onnistunut tappaa uni Annalta. Nuori neito, jonka kättä oli pyydetty, lepäsi unettomana vuoteellaan vielä pikkutunneillakin, mutta hänen mietteensä olivat kaikkea muuta kuin romanttisia. Vasta seuraavana aamuna hän sai tuntea raikkaan naurun tuomaa vapautusta. Janen otettua jäähyväiset ja lähdettyä kotiin — yhä vielä hiukan kylmäkiskoisena ja hillittynä mitä tuli äänensävyyn ja käytökseen, Anna kun oli epäkiitollisesti kyllä kieltäytynyt siitä kunnian, jota liiton solmiminen Andrewsien perheen kanssa merkitsi — ryntäsi Anna ullakkokamariinsa, sulki oven lukkoon ja nauroi sydämensä pohjasta.

— Kun saisin uskoa salaisuuteni jollekin toiselle, joka nauraisi minun kanssani! ajatteli hän. — Mutta se ei käy päinsä. Diana on ainoa, jolle tahtoisin kertoa, mutta vaikka en olisi luvannutkaan Janelle olla vaiti, en voi enää kertoa mitään salaisuuksia Dianalle. Hän kertoo kaikki Fredille — minä tiedän, että hän tekee niin. Minua on nyt siis ensi kerran kosittu! Uskoin sellaista kyllä joskus tapahtuvan, mutta en voinut aavistaa, että se oli näin lähellä vaanimassa. Se on kauhean metkaa — mutta samalla se on vähän ikävääkin.

Anna tiesi varsin hyvin, missä piili pieni pistävä oka, vaikka hän ei ilmaissut sitä selvin sanoin. Hänellä oli ollut omat salaiset unelmansa hetkestä, jolloin tuo suuri kysymys ensi kerran tehtäisiin hänelle. Ja näissä hänen unelmissaan oli kaikki aina tapahtunut erittäin kauniisti ja runollisesti — tuon tuntemattoman tuli olla kaunis ja tummasilmäinen, ylhäisen näköinen ja kauniisti ajatuksiaan ilmaiseva, joko hän sitten oli lumotun linnan prinssi, jolle oli viivyttelemättä annettava myöntävä vastaus, tahi suhteellisesti jokapäiväistä lajia oleva komea ja miellyttävä ilmiö, joka oli torjuttava siroisti ja hienotunteisesti lausutulla, mutta peruuttamattomalla kieltävällä vastauksella. Rukkaset saatuaan, jotka, kuten sanottu, oli ilmaistava niin lempein ja tahdikkain sanoin kuin mahdollista, etteivät ne mitenkään loukkaisi kosijan tunteita, kumartuisi kosija syvään suutelemaan Annan kättä ja katoaisi hänen näkyvistään vakuuttaen hänelle koko elämänajan kestävä kunnioitustaan ja kiintymystään. Tapaus oli aina pysyvä ihanana muistona, josta saattoi olla ylpeä ja samalla vähän surumielinen.

Ja nyt olikin ensimmäinen elämys, joka olisi voinut olla ihastuttavan jännittävä, vajonnut pelkäksi naurettavaksi pilaksi. Billy Andrews oli saanut sisarensa kosimaan puolestaan siksi, että hänen isänsä oli antanut hänelle ulkokartanon viljeltäväksi pojan omissa nimissä, ja ellei Anna hänestä huolinut, pojan kävi koettaminen onneaan varmasti taipuvaisemman Nettie Blewettin taholla. Siinä oli romantiikkaa niin että paukkui! Anna nauroi — ja huokasi sitten. Kauniina väikkyvä nuoren tytön haave oli särkynyt... Jatkuisiko samaan tapaan, kunnes lopulta kaikki hänen ympärillään olisi tuhansina sirpaleina?

IX.

MERKILLINEN EHDOTUS.

Toinen lukukausi korkeakoulussa kului yhtä nopeasti kuin ensimmäinenkin — se tosiaan ihan suhahti, kuten Philippa sanoi. Annalle tuotti mielihyvää ja nautintoa kaikki, mitä se tarjosi, kannustava kilpailu toverien kesken, uusien ja hauskojen ystävyysuhteiden solminta, iloiset juhlat ja illanvietot, toiminta eri yhdistyksissä, joiden jäsenenä hän oli, harrastuksien kasvu, näköpiirin laajentuminen. Hän luki ankarasti, sillä hän oli päättänyt saada stipendin osaamalla parhaiten Englannin kirjallisuuden historian. Jos hän sen saisi, voisi hän palata Redmondiin tarvitsematta käyttää Marillan pieniä säästöjä, ja Anna tahtoi olla niihin turvautumatta mistään hinnasta.

Gilbert päätti myös päähänsä minkä jaksoi saadakseen erään stipendin, mutta ehti siitä huolimatta käydä verrattain tiheään Johanneksenkadun 38:ssa. Hän oli Annan uskollisena kavaljeerina kaikissa illanvietoissa, ja Anna tiesi, että juoruille otollisessa korkeakoulun maaperässä heidän nimensä liitettiin yhteen. Se oli kyllä aika ilkeätä, mutta mitä Anna sille voi? Ei käynyt mitenkään lähettäminen vanhaa ystävää tiehensä. Se olisi ollut sitä nolompaa, kun tämä oli muuttunut hyvin tahdikkaaksi ja varovaiseksi. Mutta saattoi hyvin nähdä, ettei Gilbert minkään rohkeamman toverin hyväksi aikonut lähteä paikaltaan hennon Avonlean-tytön vierestä, jolla oli harmaat tähtisilmät ja kuparinloisteiset hiukset. Annan ympärillä ei milloinkaan hyörinyt yhtä monipäinen kavaljeeriparvi kuin liehittelijäin saartaman sydäntemurtajan Philipan, tämän ensimmäisenä korkeakouluvuotena; mutta eräs pitkäsäärinen "uusi", joka hekkumoi korkeammassa matematiikassa, iloluontoinen pieni ja paksu "vanha" ja komea, monitaitoinen "nuori" pistäytyivät kaikki mielellään Johanneksenkadun 38:ssa keskustelemassa Annan kanssa sekä tieteellisistä kysymyksistä että kevyemmistä aineista. Gilbert ei välittänyt paljoa mainituista herroista, mutta hän piti varansa, etteivät he saaneet vilkaista hänen kortteihinsa. Hänen tunteensa Annaa kohtaan olivat kokonaan hänen oma asiansa. Annalle hän oli jälleen tullut kodikkaaksi Avonlean aikojen toveriksi ja sellaisena hän piti puolensa miten itserakasta narria vastaan tahansa, joka yritti tulla hänen kilpailijakseen. Kukaan ei voinut olla ihanteellisempänä seurana opinnoissa tahi kävelyillä, sen myönsi Anna itsekkin. Hän oli hyvin iloinen siitä, että Gilbert oli luopunut muutamista typeristä ajatuksista — Anna koetti ainakin hyvin hartaasti vakuuttaa sitä itselleen —, mutta hän mielti monet salaiset hetket, mikä siihen mahtoi olla syynä.

Eräänä päivänä tuli Anna juosten kovaa vauhtia Priscillan huoneeseen.

— Luepas tämä, virkkoi hän heittäen Prissylle kirjeen. — Se on Stellalta, ja hän tulee tänne korkeakouluun ensi vuonna. Ja mitä arvelet hänen ehdotuksestaan? Minusta se tuntuu erinomaiselta, jos se vain käy päinsä. Luuletko, että se on mahdollista, Priscilla?

— On helpompi antaa lausunto kun ensin saa kuulla, mistä on kysymys, vastasi Priscilla, työnsi syrjään paksun kreikankielen sanakirjan ja otti käteensä Stellan kirjeen.

Stella Maynard oli ollut heidän parhaita ystävättäriään seminaarissa. Tutkintonsa suoritettuaan hän oli toiminut opettajattarena.

"Mutta nyt minä lopetan tämän hommani, rakas Anna", kirjoitti hän, "ja aion laittautua korkeakouluun sen sijaan. Kun olen kolme vuotta ollut seminaarissa, saavutan teidät kyllä pian. Hullu täällä rupeaa kuluttamaan itseään loppuun typerien nulikkain kimpussa. Ennemmin tahi myöhemmin tekaisen kirjoituksen: 'Koulumamsselin vaivat'. Voit uskoa, että se tulee olemaan ääriään myöten täynnä pöyristyttäviä kuvauksia todellisuudesta. Ihmisillä näkyy olevan se käsitys, että meidän kouluihmisten elämä on huoletonta tyhjäntoimittamista, ettei meillä ole muuta tekemistä kuin nostaa palkkamme. Kirjoituksestani pursuaa peittelemätön totuus voimasanoin. Luuletko viikonkaan kuluvan ilman että tavalla tahi toisella minun päähäni juntataan selviötä, että saan nostaa suuret rahat oikeasta laiskantyyöstä? 'Niin', sanoo joku yhteiskunnan veronmaksajista, 'te nuori neiti ansaitsette helposti

rahaa. Pyörähdätte kateederiin, istutte siinä ja kuulustelette läksyjä'. Ennen maailmassa annoin kaunopuheisia selityksiä, mutta sen menettelytavan olen jo jättänyt. Hymyilen vain ylpeästi katsomatta arvonni mukaiseksi vastata.

"Talvisin on koulusalissa yhdeksän astetta, ja minun on opetettava yhtä ja toista, kastematojen sisälmyksistä aurinkokuntaan asti. Nuorin oppilaani on neljän vuoden vanha — hänen äitinsä lähettää hänet kouluun 'päästäkseen hänestä.' Vanhin on täyttänyt kaksikymmentä — hänen päähänsä pälkähti eräänä kauniina päivänä, että on vaivattomampaa käydä koulua ja hankkia yleissivistystä kuin kulkea härkään ja aurain perässä. Nämä eri ikävuodet ja lisäksi kaikki niiden välissä olevat on joka päivä ahdettava täyteen kuuden tunnin aikana heidän usein olemattomaan lahjakkuuteensa soveltuvia tietoja — ihmeteltäköön sitten, jos kaikesta tulee moskaa...

"Millaisia kirjeitä luulet minun saavan, Anna! Tommyn äiti kirjoitti minulle, ettei Tommy edisty matematiikassa niin paljon kuin hän olisi odottanut, Tommy kun on vasta päässyt kertolaskuun kokonaisilla luvuilla, mutta Johnny Johnson on jo murtoluvuissa, eikä Johnnyllä ole läheskään niin hyvä pää kuin Tommyllä, joten se on äidille aivan käsittämätöntä. Ja Susyn isä pyysi saada tietää, mikähän on syynä siihen, ettei Susy osaa kirjoittaa kirjettä, jossa ei joka toinen sana olisi hullusti, ja Dickin tati pyytää, että Dick saisi vaihtaa paikkaa, kun hänen vieressään istuva ilkeä Brownin poika opettaa hänelle kaikenlaisia rumia sanoja.

"Usko pois, ketä jumalat tahtovat rangaista, siitä he tekevät koulumestarin. Nyt minä voin jo paremmin, kun olen vähän purkanut sisuani. Aika paljon hauskaa on kyllä myös sattunut näinä vuosina. Mutta Redmondiin tulen joka tapauksessa.

"Nyt, Anna, saat kuulla — minulla on nimittäin pieni suunnitelma. Sinä tiedät, etten voi sietää täysihoitoloita. Olen asunut täysihoitolassa neljä vuotta ja olen kuolettavasti siihen kyllästynyt. En jaksa enää olla vuotta samassa kidutuksessa. Emmekö voisi, sinä, minä ja Priscilla yhtyä pieneen osuustoimintaan ja itse vuokrata pientä asuntoa jostain Kingsportista ja keittää ruokamme itse? Ensiksikin se olisi koko lailla huokeampaa. Meillä täytyy luonnollisesti olla joku, joka hoitaa taloutemme, ja tällaisen henkilön voin loihtia esiin nyt heti. Olet kai kuullut minun puhuvan Jamesina tädistä? Hän on herttaisain sielu, mitä koskaan on ollut olemassa, vaikka hänen nimensä kuuluu vähän konstikkaalta. Mutta sille hän ei mahda mitään. Hänet ristittiin Jamesinaksi siksi, että hänen isänsä, jonka nimi oli James, hukkuu vesillä kuukautta ennen hänen syntymäänsä. Minä kutsun häntä aina Jimsie-tädiksi. Hänen ainoa tyttärensä on äskettäin mennyt naimisiin ja lähtenyt lähetysaarnaajaksi — Kiinaan luullakseni. Jimsie-täti tepastelee yksin kauhean isossa talossa ja on nääntyä yksitoikkoisuuteen. Jos me tahdomme, niin hän tulee mielellään Kingsportiin hoitamaan meidän talouttamme, ja minä tiedän, että te tulette kumpikin pitämään hänestä aivan kauheasti. Kuta enemmän minä ajattelen tätä suunnitelmaa, sitä enemmän minua se viehättää. Ajattele, kuinka ihanaa elämä tulisi olemaan ja ennen kaikkea, miten saisimme nauttia kultaisesta vapaudestamme! Jos Priscilla ja sinä olette sitä mieltä, ettei tämä ajatus ole hullumpi, niin eikö olisi siinä tapauksessa käytännöllisintä, että te molemmat etsisitte sopivan asunnon kevääksi, kun olette siellä? Sillä olisi parempi valita jo nyt kuin syksyllä. Jos voisitte hankkia kalustetun asunnon niin sitä parempi, mutta ellei sitä saa, voimine kaiketi haalia kokoon vähän vanhoja tuoleja ja pöytiä ja kääntyä hyvien ystäviemme puoleen, joilla on ullakkokonttoreita. Miten päätättekä, päätäkää mahdollisimman pian ja kirjoittakaa minulle, jotta Jamesina-täti saa tietää, miten hänen on järjestettävä olonsa ensi vuodeksi."

— Minusta se on erinomainen ajatus, sanoi Priscilla.

— Niin minustakin, yhtyi Anna ihastuneena. — Onhan meillä kyllä jokseenkin hyvä täälläkin, mutta täysihoito on aina täysihoito, sitä ei voi kieltää. Täysihoitola ei voi milloinkaan olla koti. Mennään siis heti pyydystämään jotain hauskaa asuntoa, ennenkuin tutkintokausi alkaa.

— Minä pelkään, että tulee olemaan aika vaikeata saada sopiva asunto, jatkoi Priscilla huolestuneena. — Älä toivo liikoa, Anna. Hauska asunto hauskassa kaupunginosassa tulee varmaankin meille liian kalliiksi. Kyllä kai saamme tyytyä johonkin syrjäkadun surkeaan pieneen asuntoon, jossa meillä ei ole ainoatakaan tuttua. Koti on sitten tehtävä sitä hauskemmakeksi sisältä.

He lähtivät siis hyvin pian tiedusteluretkelle ja kävivät tarkastelemassa asuntoja, mutta juuri toiveidenmukaisen asunnon saanti näytti olevan vaikeampaa kuin mitä Priscillakaan oli voinut kuvitella. Asuntoja oli kyllä loppumattomiin, kalustettuja ja kalustamattomia, mutta milloin ne olivat liian suuria, milloin liian pieniä, milloin liian kalliita, milloin liian kaukana korkeakoulusta. Tutkinnot suoritettiin ja lopetettiin, lukukauden viimeinen viikko alkoi, ja heidän "unelmiensa koti", kuten Anna sanoi, pysyi yhä edelleen vain kangastavana tuulentupana.

— Meidän täytyy kai jättää asia toistaiseksi ja odottaa syksyyn, virkkoi Priscilla masentuneena heidän vaeltaessaan puiston läpi ihanana tuulisena huhtikuun päivänä, jolloin taivas oli kirkkaan sininen. — Ehkä me silloin löydämme oman pienen pesän. Ellei, niin onhan täysihoitoa saatavana missä tahansa

joka päivä.

— En aio ainakaan surra ja olla katkeralla mielellä juuri nyt, sanoi Anna katsoen ympärilleen ihastunein silmin. Raikas, viileä tuuli toi mukanaan pihkan ja havun tuoksua, ja aurinkoisella taivaalla purjehti siellä täällä kevyitä pilvenhattaroita. — Tällaisen iltapäivän turmeleminen olisi korvaamaton vahinko. Kevät laulaa tänään veressäni, ja minä näen näkyjä ja uneksin unelmia! Huhtikuussa on aina jotain ihmeellistä... Minä rakastan länsituulta. Se laulaa toivoa ja rakkautta eikö niin? Kun itätuuli puhalttaa, ajattelen aina katonräystästä tippuvaa sadetta ja alakuloisia laineita, jotka loiskivat harmaata autiota rantaa vasten. Kun tulen vanhaksi muoriksi, rupeaa varmaan reumatismi minua ahdistamaan heti kun tuuli kääntyy itään.

— Eikö ole rajattoman hauskaa ensi kerran jättää pois vanhat talvitamineet ja purjehtia eteenpäin, kuten nyt, uudessa kevätasussa? nauroi Priscilla. — Eikö sinusta tunnu niinkuin olisit uudesti syntynyt?

— Kaikki tuntuu uudelta keväältä, vastasi Anna. — Ja kevät on itsekin uusi, se ei ole milloinkaan samanlainen kuin muut kevät. Se tarjoaa aina uutta viehätystä. Katso kuinka ruoho vihannoi pikkulammen ympärillä — ja miten pajun umput pullistuvat!

— Ja tutkinnot on suoritettu! Viikon kuluttua me olemme kotona.

— Tulee olemaan suloista, sanoi Anna uneksien. — Kaipaamme yhtä ja toista, johon jo tahtoisin ryhtyä. Tahtoisin istua keittiön puolen portailla ja tuntea tuulen puhaltavan Harrisonin-ukon vainioilta. Tahtoisin etsiä sananjalkoja ja kallioimarteita Kummitusmetsästä ja poimia orvokkeja Orvokkienlaaksosta. Muistatko ihanaa huviretkipäiväämme, Priscilla? Tahtoisin kuulla sammakkojen kurnuttavan ja poppeliin humisevan. Mutta minä olen oppinut pitämään myöskin Kingsportista ja iloitsen koko sydämestäni, että saan tulla tänne taas syksyllä. Ellen olisi saanut stipendiä, ei se ollenkaan olisikaan mahdollista. En mitenkään tahdo enää kuluttaa Marillan vähäisiä säästörahoja.

— Kun vaan löytäisimme asunnon! huokasi Priscilla. — Katsohan tuonne Kingsportiin päin, Anna — taloja, pitkiä talorivejä, minne vain katsot, mutta ei ainoatakaan meille luotua asuntoa.

— Tukahuta valituksesi, Priss! Toivoa älä milloinkaan heitä! Eikö joku vanha roomalainen sanonut: 'Ellen löydä huonetta, niin rakennan itse'. Tällaisena päivänä ei epäonnistumisen käsitettä ole olemassakaan.

He vaelsivat puistossa auringonlaskuun asti, riemuiten kevään alati uudistuvasta ihanuudesta ja sulosta. Kuten tavallista kääntyivät he kotiin päin Spoffordkatua saadakseen nähdä Karoliinan majan.

— Minusta tuntuu aivan kuin jotain merkillistä ja salaperäistä olisi tekeillä, sanoi Anna, kun he nousivat rinnettä. — Vasenta silmäluomiani kutkuttaa ja nykäisee, ja se merkitsee iloista yllätystä. Mutta mitä ihmettä! Priscilla Grant, avaa tähystysluukut selälleen ja katso tuonne ja sano minulle, onko se totta — vai näenkö minä näkyjä.

Priscilla katsoi. Annan nykäisevä ja kutkuttava silmäluomi ei ollut ennustanut väärin eikä hänen silmänsä ollut pettänyt. Ristikkoportin holvikaareissa riippui pieni vaatimaton valkea plakaatti, johon oli kirjoitettu ilmoitus. Se kuului:

Vuokralle tarjotaan täysin kalustettuna. Lähempiä tietoja paikalla.

— Priscilla, sanoi Anna kuiskaukseksi hiljentyneellä äänellä. Uskotko, että saamme vuokrata Karoliinan majan?

— En, sitä en kylläkään usko, tunnusti Priscilla. — Mikään niin suloinen ei ole koskaan mahdollisuuden rajojen sisäpuolella. Ihmeitten aika on ohi. Minä en tahdo toivoa. En voisi kestää toivon sammumista. He tahtovat tietysti siitä paljon enemmän kuin mitä me raukat voimme maksaa. Muista, että tässä kulkee Spoffordkatu.

— Meidän täytyy joka tapauksessa ottaa selko asiasta, virkkoi Anna päättävästi. — On liian myöhäistä mennä sinne tänä iltana, mutta huomenna me tulemme takaisin tiedustelemaan. Voi, Prissy, mitä, jos me saisimme tuon ihastuttavan paikan! Minusta on aina tuntunut, kuin kohtaloni olisi kytketty Karoliinan majaan — siitä saakka, kun näin sen ensi kerran.

Seuraavana iltana he kulkivat päättäväisin askelin monivärisin kivin laskettua käytävää läpi puutarhan. Huhtikuun tuuli humisi petäjissä, ja lehdoissa kahisivat kultarintakertut — paksut, hyvinsyötetyt, rohkeat pikku veitikat, jotka hyppelehtivät hiekkakäytävillä. Tytöt soittivat vähän arasti ovikelloa. Ovea tuli avaamaan iäkäs, hiukan nokinen palvelijatar. Eteisestä tultiin suoraan isoon arkihuoneeseen, missä iloisen uunivalkean ääressä istui kaksi naista. Hekin olivat harmahtavia kasvoiltaan ja vanhanpuoleisia. Jollemme ota lukuun sitä, että toinen näytti olevan seitsemänkymmenen ja toinen viidenkymmenen ikäinen, ei heidän välillään ollut juuri mitään eroa. Kummallakin oli hämmästyttävän suuret, veden väriset silmät terässankaisten silmälasien takana, myssy päässä ja harmaa saali hartioilla, kumpikin kutoi sukkaa kiirehtimättä, mutta samalla hellittämättä, kumpikin keinui verkkaan keinutuolissaan ja katsoi tyttöihin sanomatta sanaakaan. Kummankin naisen takana istui iso valkea posliinikoira, jossa oli pyöreitä, vihreitä täpliä, vihreä kuono ja vihreät korvat. Koirat vetivät heti puoleensa Annan mielikuvituksen, ja hän korotti ne kohta kaksoisjumaluudeksi, joka vartioi Karoliinan majaa.

Pari minuuttia kului kenenkään katkaisematta äänettömyyttä. Tytöt olivat liiaksi hermostuneita löytääkseen sanoja, eivätkä vanhukset enempää kuin vihreätäpläiset koiratkaan näyttäneet olevan halukkaita keskustelun aloittamiseen. Anna katsahti nopeasti ympärilleen. Miten rajattoman hauskan näköistä täällä oli! Lasiruutuinen ovi johti suoraapäätä petäjiä kasvavalle ruohokentälle, ja kultarintakertut tulivat uteliaina sipsuttaen portaille asti. Lattiaa peittivät pitkät kotikutoiset, heleänväriset matot. Sellaisia oli Marillan tapana kutoa vanhoista kangastilkuista kotona Vihervaarassa, mutta ne olivat joutuneet muodista pois kaikkialla muualla, Avonleassakin, jossa kuitenkin oli ymmärretty antaa arvoa kunnan tilkkumatoille. Ja tässä hienon Spofford-kadun varrella oli samanlaisia! Korkea, kirkkaaksi kiilloitettu kaappikello naksutti kuuluvasti ja juhlallisesti eräässä nurkassa. Pieniä, ihastuttavia seinäkaappeja oli asetettu avonaisen takan kummallekin puolelle, ja niiden lasiovien takaa näkyi vilahdukselta omituisia posliinitavaroita. Seinillä riippui vanhoja kuparipiirroksia ja silhouetteja. Erästä nurkasta kulki portaat yläkertaan ja ensimmäisellä, jotakuinkin matalalla olevalla askelmalla oli leveä ikkuna ja sen alla houkutteleva, siniseksi maalattu penkki. Kaikki näytti juuri sellaiselta, millaiseksi Anna edeltäpäin oli kuvitellut.

Äänettömyys oli jo käynyt verrattain painostavaksi, ja Priscilla nipisti Annaa merkiksi, että hänen tuli puhua.

— Me — me luimme ilmoituksesta, että tämä talo on vuokrattavana, aloitti Anna heikolla äänellä, kääntyen vanhemman naisen puoleen, joka nähtävästi oli neiti Karoliina Spofford.

— Niin, niin on, virkkoi neiti Karoliina. — Aioin juuri ottaa pois ilmoituksen tänään.

— Voi — me tulemme siis liian myöhään, sanoi Anna alakuloisesti. — Neiti on jo vuokrannut sen toiselle?

— En, mutta me päätimme, ettemme vuokraa sitä ensinkään.

— Voi, kuinka ikävää, huudahti Anna ääni suruisena. — Minä olen niin ihastunut tähän paikkaan. Olin kovasti toivonut, että me saisimme sen vuokrata.

Silloin neiti Karoliina laski kädestään sukankutimensa, otti silmälasit nenältään, hankasi niitä, asetti ne jälleen nenälleen ja tarkasti ensimmäisen kerran Annaa ihmisolentona. Nuorempi nainen seurasi hänen esimerkkiään niin perinpohjaisesti, että hän olisi aivan hyvin voinut olla vanhemman peilikuva.

— Oletteko ihastunut siihen? kysyi neiti Karoliina korostaen. — Merkitseekö se, että te todellakin pidätte siitä, ettei se teistä ole vain pikkusievä? Nykyajan tytöt käyttävät niin liioiteltuja lausetapoja, ettei koskaan tiedä, mitä he oikeastaan tarkoittavat. Niin ei tehty minun nuoruudessani. Silloin ei nuoren tytön tapana ollut sanoa, että hän rakasti perunasosetta ja läskiä, aivan samalla äänensävyllä, jolla hän olisi voinut sanoa rakastavansa äitiään tahi Vapahtajaa.

Hyvä omatunto antoi Annalle rohkeutta.

— Minä pidän todellakin tästä paikasta, sanoi hän ujosti. — Ihastuin siihen heti kun näin sen syksyllä. Toverini ja minä tahtoisimme hyvin mielellämme koettaa omaa taloutta ensi vuonna, jotta ei tarvitsisi asua täysihoidossa. Siksi me olemme koettaneet saada vuokrata oman asunnon. Ja kun minä näin, että tämä talo oli vuokrattavana, tulin kovin iloiseksi.

— Siinä tapauksessa voitte sen saada, virkkoi Karoliina-neiti. — Maria ja minä päätimme tänään olla kokonaan vuokraamatta. Ne, jotka tulivat tänne katsomaan, eivät meistä olleet miellyttäviä. Meidän ei ole pakko vuokrata kotiamme. Meillä on varaa lähteä Euroopan-matkalle, niinkuin olemme aikoneet,

vaikka kotimme olisi tyhjä ja asumatonkin. Olisihan tulo siitä hyvä olemassa, mutta en tahtois kullastakaan jättää kotiani sellaisten ihmisten haltuun, jotka ovat tunkeutuneet tänne urkkimaan ja katsomaan kaikkea. Mutta te olette toista lajia. Minä uskon, että pidätte meidän tuvastamme ja olette sille hyvä. Voitte sen saada.

— Kun vaan — kun vaan voisimme maksaa mitä pyydätte, änkytti Anna.

Karoliina-neiti mainitsi summan. Anna ja Priscilla katsoivat toisiinsa. Priscilla pudisti päätään.

— Niin paljon me emme kylläkään voi antaa, pelkään minä, virkkoi Anna ja räpytteli kiivaasti silmiään. — Meitä on vain muutama korkeakoulussa opiskeleva tyttö, ja me olemme köyhiä.

— Kuinka paljon olette laskeneet voivanne maksaa? kysyi Karoliina-neiti, joka ei hetkeksikään lakannut kutomasta sukkaa.

Anna mainitsi summan, jonka he arvelivat voivansa antaa. Karoliina-neiti nyökäytti vakavasti.

— Hyvä on. Niinkuin äsken sanoin, ei meille ole ehdottomasti välttämätöntä vuokrata tätä paikkaa. Me emme ole rikkaita, mutta me olemme siksi riippumattomia, että voimme matkustaa Eurooppaan. Minä en ole eläessäni ollut Euroopassa enkä uskonut koskaan sinne joutuvani — en ole siitä erikoisesti välittänyt. Mutta veljentyttärelleni tässä, Maria Spoffordille, on tullut halu lähteä sinne. Ja tähän kyllä ymmärrätte, että Marian ikäisen nuoren naisen ei sovellu kulkea yksin maita ja mantereita.

— Kyllä — luonnollisesti... sanoi Anna, huomattessaan, että neiti Karoliina tarkoitti täyttä totta.

— Niin, eihän se kävisi mitenkään päinsä. Sentähden täytyy minun lähteä mukaan pitämään hänestä huolta. Minustakin on hyvin hauskaa päästä matkustamaan. Olen tosin seitsemänkymmenen vuoden vanha, mutta minusta tuntuu niinkuin minulla olisi vielä paljon tekemättä tässä maailmassa. Olisin kai lähtenyt Eurooppaan aikoja sitten, jos olisin tullut sitä ajatelleeksi. Aiomme jäädä sinne pariaksi, ehkä kolmeksi vuodeksi. Kesäkuussa matkustamme ja lähetämme teille avaimen sitä ennen ja jätämme kaiken siinä kunnossa, että voitte muuttaa tänne milloin hyvänsä. Ne tavarat, joista olemme erikoisen arkoja, me siirrämme pois, mutta muita saatte käyttää.

— Jättääkö neiti posliinikoirat paikoilleen? kysyi Anna kainosti.

— Toivoisitteko niiden jäävän?

— Oi, minä kyllä toivoisin! Ne ovat kauhean herttaisia.

Tyytyväinen ilme levisi neiti Karoliinan kasvoille.

— Minun täytyy sanoa, että annan hyvin suuren arvon noille koirille, virkkoi hän. — Ne ovat sadan vuoden vanhoja ja ovat istuneet tässä avonaisen takan kummallakin puolella siitä saakka kun veljeni Aaron toi ne mukanaan Lontoosta viisikymmentä vuotta sitten. Spoffordkatu on saanut nimensä veljeni Aaronin mukaan.

— Se oli oikein miehinen mies, sanoi neiti Maria, joka nyt ensi kerran puuttui puheeseen. — Hänen vertaistaan ei tapaa nykyään.

— Hän oli sinulle hyvä setä, Maria, virkkoi neiti Karoliina huomattavasti liikuttettuna. — Sinulle on varmaan jäänyt muisto hänestä?

— Tulen muistamaan häntä, niin kauan kuin elän, vastasi Maria-neiti juhlallisesti. — Näen hänet nytkin silmiäni edessä seisomassa tuossa uunivalkean ääressä kädet takinliepeiden alla ja suu hyväntahtoisessa hymyssä.

Neiti Maria otti esiin nenäliinansa ja pyyhki silmiään, mutta neiti Karoliina palasi päättäväisesti tunteiden ylemmistä piireistä aineellisiin asioihin.

— Koirat saavat siis olla paikoillaan, jos te lupaatte huolellisesti varoa niitä, sanoi hän. — Niiden nimet ovat Gog ja Magog. Gog katsoo oikeaan ja Magog vasempaan. Ja sitten vielä eräs asia. En voi uskoa teillä olevan mitään sitä vastaan, että talo saa pitää vanhan nimensä "Karoliinan maja".

— Oi, miten voitte ajatellakaan! Juuri sitä me pidimme heti ensimmäisestä päivästä aivan erikoisen hauskana.

— Minä huomaan, että te olette järkeviä tyttöjä, sanoi Karoliina-neiti hyväksyvästi — Mutta eikö ole hullua, että jokainen, joka ennen teitä tuli katsomaan taloa, kysyi kävisikö päinsä saada ottaa pois

nimikilpi siksi aikaa, kun he asuvat täällä. Sanoin heille suoraan, että nimi liittyi tähän paikkaan. Talon nimi on ollut Karoliinan maja siitä saakka kuin veljeni Aaron jätti sen minulle testamentissaan, ja Karoliinan majana se pysyy, kunnes minä kuolen ja Maria kuolee. Kun niin pitkälle päästään, saa uusi omistaja antaa tuvalle miten komean nimen hän suinkin tahtoo. Se ei koske meitä. Mutta teitä ehkä huvittaa kulkea talon läpi katsomassa kaikkea, ennenkuin me pidämme asian ratkaistuna.

Uusi tutkimusretki herätti työissä mitä suurinta ihastusta. Paitsi suurta arkihuonetta eli vierashuonetta oli alakerrassa keittiö ja pieni makuuhuone. Yläkerrassa oli kolme huonetta, yksi iso ja pari pientä. Anna rakastui heti toiseen näistä kahdesta huoneesta, jotka olivat mäntymäelle päin, ja toivoi saavansa sen. Siinä oli siniset seinäpaperit ja pieni vanhanaikainen peilipöytä, kirkkaaksi kiilloitetut kynttilänpitimet molemmin puolin. Pikkuruutuista ikkunaa kehysti valkeat musliiniverhot rypyttelyine kaistaleineen, ja ikkunan alla oli pieni penkki, joka viekoitteli huoneen asukasta istuutumaan siihen lukemaan taikka haaveilemaan.

— Kaikki on niin ihastuttavaa, että me varmaankin heräämme ja huomaamme sen suloiseksi uneksi, joka katoaa kukon laulaessa, virkkoi Priscilla heidän mennessään kotiin.

— Minusta neiti Karoliina ja hänen veljentyttärensä näyttävät siksi tanakoilta, etteivät he aivan helposti haihdu häipyvänä sumuna, nauroi Anna. — Voitko kuvitella heitä maapallon matkailijoina — varsinkin saaleissa ja myssyissä, jotka näimme.

— Luultavasti he riisuvat ne yltään, kun he todella lähtevät matkalle, sanoi Priscilla, mutta sukankutimen he varmasti ottavat mukaansa kaikkialle. Siitä on heidän suorastaan mahdoton luopua. He tulevat kävelemään Rooman Pietarinkirkon holvien alla kutoen sukkaa, siitä olen varma. Mutta sillaikaa me asumme Karoliinan majassa, jota ei saa ristiä uudestaan, oikein Spoffordkadun varrella. Minusta tuntuu jo kuin olisin puolittain miljoonanomistaja.

— Minä olen niin suunnattoman iloinen, että vain tahtoisin riemuita ja laulaa, sanoi Anna.

Samana iltana Philippa Gordon koputti erästä ovea Johanneksenkadun kolmessakymmenessäkahdeksassa ja heittäytyi Annan vuoteelle aivan elämään kyllästyneenä.

— Rakkaat ihmiset, minä olen niin väsynyt ja lopussa, että voisin hypätä... Olen seisonut päälläni matka-arkussa ja pakannut koko päivän.

— Pakkaaminen oli luonnollisesti kaksi kertaa rasittavampaa kuin sen olisi tarvinnut olla, siksi ettet voinut ratkaista mitä oli pantava pohjalle ja mitä päälle, nauroi Priscilla.

— Kas vaan, sinä arvasit ihan oikein! Niin, kun minä vihdoinkin olin saanut pakatuksi kaiken ja minun emäntäni ja hänen palvelijattarensa olivat istuneet kumpikin matka-arkun kannella painamassa niin paljon kuin jaksoivat, jotta saisin sen lukkoon, niin minä huomasin pakanneeni aivan alimmaksi pohjalle koko joukon tavaroita, joita välttämättä tarvitsin lukukaudenpäättäjäsissä. Ei auttanut siis muu kuin avata arkku taas, viskellä ja etsiä kokonainen tunti, jotta saisin esiin, mitä tarvitsin. Väliin luulin saaneeni käsiini sen, mitä etsin, ja minä vedin ja kiskoin niin paljon kuin jaksoin, ja se olikin sitten aivan muuta, semmoista, mikä olisi mainiosti saanut pysyä paikoillaan. Anna, minä en sanonut mitään rumia sanoja.

— En kai ole sitä väittänytkaan.

— Et, mutta näytit siltä. Myönnän, että ne pyörivät kielelläni. Sitäpaitsi olen saanut ihan kauhean nuhan, en voi muuta kuin honottaa ja aivastaa ja puhua dedääd... Kertokaa nyt virkistykseksi jotain hauskaa.

— Ensi torstai-iltana tulevat Alec ja Alonzo sinun luoksesi, sanoi Anna koetteeksi.

Phil pudisti alakuloisena päätään.

— Bidä ed välitä Alecista edkä Alodzosta diid kauad kuid bidulla od duha. Mutta mikä teitä oikeastaan vaivaa? Kun tarkemmin katselen, niin minusta näyttää kuin teidän sisässänne olisi jonkinlainen bengaalivalaistus. Tehän ihan loistatte. Mitä on tapahtunut?

— Ensi talvena me asumme Karoliinan majassa, virkkoi Anna, iloinen ylpeys väreillen äänessä. — Asumme, ymmärräthän, meillä on oma talous, emme ole täysihoidossa. Me olemme sen vuokranneet, ja Stella Maynard tulee myöskin, ja hänen tätinsä hoitaa meidän kotiamme.

Phil ponnahti pystyyn, pyyhki nenänsä ja heittäytyi Annan eteen polvilleen.

— Tytöt — oi hyvät, rakkaat ihmiset — antakaa minun tulla mukaan! Minä olen hyvin kiltti. Ellei siellä

ole minulle mitään oikeata huonetta, niin minä nukun öisin pienessä koirankopissa omenapuiden alla — minä olen nähnyt sen. Antakaa minun vaan tulla mukaan!

— Nouse, pikku hupakko!

— En liiku paikaltani, niin kauan kuin olen hengissä, ennenkuin lupaatte minulle, että saan olla samassa taloudessa teidän kanssanne.

Anna ja Priscilla katsoivat toisiinsa. Sitten sanoi Anna hitaasti:

— Rakas lapsi, tietysti meistä olisi hirmuisen hauskaa saada sinut mukaan. Mutta suoraan sanoen — minä olen köyhä, Prissy on köyhä, Stella Maynard on köyhä — meidän täytyy järjestää elämämme kauhean yksinkertaiseksi, ja ruoka tulee olemaan sen mukaan. Sinun olisi pakko syödä ja elää aivan samoin kuin me. Mutta sinä olet rikas, ja sitä todistaa parhaiten se, mitä sinun isäsi maksaa kuukaudessa asunnostasi ja ruuastasi.

— Oh, luuletko sinä, että minä siitä välitän? huudahti Phil. — Mieluummin silakkaa korinttikastikkeen kanssa teidän luonanne, pikkuiset kullamurut, kuin tryffeileillä täytetty kalkkuna yksinäisessä täysihoidolan ruokasalissa. Älkää luulko, että minä olen pelkkää vatsaa, tytöt. Elän erittäin mielelläni leivällä ja maidolla — ja joskus vähän hilloa — kun vaan annatte minun tulla mukaan.

— Sitäpaitsi saamme tehdä itse aika paljon. Stellan täti ei voi ehtiä kaikkea. Meidän jokaisen osalle tulee koko lailla tehtäviä. Ja sinä —

— Ja minä olen tähän asti ollut kuin kedon liljat, jotka eivät työtä tee eivätkä kehrää, täydensi Philippa. — Mutta minä kyllä opin. Kun näytätte yhdenkin kerran, miten minun pitää tehdä, niin minä kyllä osaan. Vuoteen järjestämisestä minä jo nyt selviydyn; ruokaa en tietysti osaa valmistaa — vielä. Mutta minä olen luonteeltani kiltti ja tasainen enkä ole koskaan happamalla tuulella, kun on ruma ilma. Se saa monen marisemaan. Rakkaat kulta-ihmiset! En ole eläessäni toivonut mitään näin kauheasti — ja lattia on niin kamalan kova polviparoille.

— Vielä eräs asia, keskeytti Priscilla päättävästi. — Koko Redmond tietää, että sinulla on vieraita melkein joka päivä. Niin suuri vastaanotto ei käy päinsä Karoliinan majassa. Me olemme päättäneet olla kotona vain perjantai-iltaisina, jolloin hyvät ystävämme ovat tervetulleita. Jos sinä liityt meihin, niin sinäkin saat mukautua samaan sääntöön.

— Äärettömän mielelläni. Niinkuin minä vähääkään välittäisin koko tuosta vieraiden paljoudesta! Tulee päinvastoin olemaan suloista saada olla vähän rauhassa. Olin itsekin ajatellut määrättyä päivää, mutta tietysti en voinut mitään päättää tahi ilmoittaa asianomaisille. Ellette suostu siihen, että minä lyön ryysyt yhteen ja jaan myötä- ja vastoinkäymiset teidän kanssanne joka suhteessa, niin minä kiukuttelen itseni hengiltä ja kummittelen sitten kauheasti... Minun päämajani on sitten Karoliinan majan portailla, joten te ette pääse ulos ettekä sisään koskettamatta minun astraaliruumistani.

Anna ja Priscilla vaihtoivat syvämietteisiä katseita.

— Niin, sanoi Anna, me emme voi luonnollisestikaan luvata ottaa sinua joukkoomme ennenkuin olemme neuvotelleet Stellan kanssa, mutta en usko hänellä olevan mitään sitä vastaan. Me otamme kyllä omasta puolestamme sinut mielellämme yhteen joukkoon.

— Jos kyllästyit meidän yksinkertaiseen elämäämme, niin saat mennä tiehesi, ja sillä hyvä, lisäsi Priscilla.

Phil hyökkäsi pystyyn, suuteli ja puristi molempia suunniltaan riemusta ja lähti rallattaen tiehensä.

— Niin, kunhan kaikki menisi hyvin, sanoi Priscilla laimeasti.

— Katsotaan, että menee, vastasi Anna rohkaisevalla äänellä. — Minä luulen, että Phil tulee olemaan verrattain hauska jäsen meidän pienessä taloussamme.

— Varmasti, Phil on mukava ja vitsikäs seura joutohetkinä. Ja kuta useampia meitä on, sitä huokeammaksi meille tulee. Mutta millaista on olla hänen kanssaan yötä päivää? Voi mennä sekä talvi että kesä, ennenkuin pääsee selville, kenen kanssa viihtyy, kenen ei.

— Mitä siihen tulee, on alkuaika meille kaikille koetusaikaa. Ja meidän on käyttädyttävä kuin kiltit ja kunnolliset ihmiset ainakin — oltava itse häiritsemättä ja suotava jokaiselle vapaus. Phil ei ole itsekäs, vaikka onkin vähän ajattelematon, ja minä uskon, että me tulemme kaikki vetämään samaa köyttä viehättävässä majassamme.

XI.

ATOSSA-TÄDIN LUONA.

Anna palasi Avonleahin suuren stipendin säteilevä kajastus otsallaan. Ystävät ja tuttavat sanoivat hänelle, ettei hän ollut kovinkaan paljon muuttunut — äänensävy ilmaisi, että he olivat ihmeissään ja vähän pettyneitä siitä, ettei niin ollut. Avonleakaan ei ollut muuttunut. Ainakaan ei alussa siltä tuntunut.

Mutta kun Anna ensimmäisenä sunnuntaina kotiintulonsa jälkeen istui Vihervaaran kirkonpenkissä ja katseli seurakuntaa, huomasi hän useita pieniä erilaisuuksia, jotka nyt olivat kaikki yhtäikaa näkyvissä ja paljastivat hänelle, ettei aika edes Avonleassa pysynyt aivan paikallaan. Uusi sananjulistaja puhui saarnatuolista. Penkeistä olivat useammat kuin yhdet tutut kasvot poistuneet ainiaaksi. Abe-setä, mainehikas sääprofeetta, joka oli ennustanut niin monet ukkosilmat, oli jo ennustanut kaikki ennustuksensa, ja vanha Josiah Sloane, jota ei kukaan voinut arkussa makaavana enää tuntea, hänen viiksensä ja partansa kun olivat hyvin sievästi leikatut, uinuivat pienellä hautausmaalla kirkon takana. Ja Billy Andrews oli viettänyt häänsä Nettie Blewettin kanssa. He olivat juuri tänä sunnuntaina vastaanaineina koekävelyllään. Kun Billy säteillen ylpeyttä ja tyytyväisyyttä ohjasi sulkain koristamaa ja silkkiin verhottua morsiantaan perheen kirkonpenkkiin, loi Anna silmänsä maahan, jotteivät ne liiaksi loistaisi. Hän palautti mieleensä joululomalla viettämänsä myrsky-yön, jolloin Jane oli kosinut Billyveljensä puolesta. Rukkaset eivät suinkaan olleet särkeneet Billyn sydäntä. Anna olisi tahtonut tietää, olikohan Jane kosinut myös Nettieä veljensä puolesta vai oliko Billyllä ollut niin paljon rohkeutta rinnassaan, että hän uskalsi itse esittää tuon tärkeän kysymyksen. Koko Andrewsien perhe näytti hekkumoivan samassa ylpeydessä ja tyytyväisyydessä kuin Billykin, mukavassa sopessaan istuvasta lihavasta anopista ylhäältä lauluparvelta katselemaan Janeen, joka oli jättänyt opettajatarttoimensa Avonlean koulussa ja aikoi syksyllä matkustaa länteen.

— Kosijoita ei ole Avonleassa joka oksalla, virkkoi rouva Rakel Lynde ivallisesti hymyillen. — Hän syyttää nyt terveyttään, joka muka on heikko, ja sanoo lännen ilmanalan paremmaksi. En ole milloinkaan kuullut hänen terveydessään olleen mitään vikaa.

— Jane on herttainen ja kunnon tyttö, sanoi uskollinen Anna. — Hän ei ole koskaan koettanut hankkia huomiota osakseen, niinkuin monet muut.

— Ei olekaan, hän ei ole koskaan juossut poikien jälkeen, jos sitä tarkoitat, virkkoi Rakel-rouva. — Mutta hän tahtoi mielellään joutua naimisiin, kuten kaikki muutkin. Mitä muuta tekemistä hänellä olisi kaukana lännessä — jossain maailman matkojen takana, mistä tietää vain sen verran, että miehiä on paljon ja naisia harvassa? Hyh — minä en jaksa kuulla sitä...

Janea ei Anna kuitenkaan sinä päivänä katsonut huolestuneesti ja ihmeissään, vaan Ruby Gillistä, joka istui lauluparvella Janen vieressä. Miten oli Rubyn laita? Hän oli kauniimpi kuin milloinkaan ennen, mutta hänen sinisissä silmissään oli kuumeinen loiste ja poskien heleä puna oli melkein huolestuttavan korea. Hän oli sitäpaitsi laihtunut ja käynyt heikon näköiseksi, laulukirjaa pitelevät kädet näyttivät melkein läpikuultavilta kuin kukan lehdet.

— Onko Ruby Gillis sairas? kysyi Anna rouva Lyndeltä, kun he yhdessä menivät kirkosta kotiin.

— Ruby Gillis on kuolemaan tuomittu, hänessä on lentävä keuhkotauti, vastasi rouva Lynde tuimasti. — Sen tietää koko maailma, paitsi hän itse ja hänen perheensä. He eivät huomaa sellaisia asioita. Jos kysyt heiltä, voi hän erinomaisen hyvin. Hän ei ole jaksanut hoitaa opettajatarttointa sen jälkeen kun hänellä oli keuhkokuume talvella, mutta hän lupaa ryhtyä taas opetustyöhön syksyllä, ja hän hakee paikkaa Valkorannassa. Tyttöparka, hän makaa varmasti haudassa, kun lehdet syksyllä putoavat.

Anna kuunteli tätä äänettömän kauhun vallassa. Oliko mahdollista, että Ruby Gilliksellä, hänen vanhalla koulutoverillaan, josta hyvin paljon pidettiin, oli vain vähän aikaa elettävänä? Oli kaameata sitä ajatella. He olivat tosin joutuneet verrattain kauas toisistaan vuosien kuluessa, mutta vanha tyttöystävyyks yhdisti heitä vieläkin, ja Anna tunsu piston sydämessään. Ruby oli kaikista nuorista tytöistä vilkkain, iloisin ja keimailevin. Tuntui mahdottomalta sovittaa kuolemaa ja katoovaisuutta häneen. Hän oli jumalanpalveluksen jälkeen tullut sydämellisesti tervehtimään Annaa ja pyytänyt häntä seuraavana iltana luokseen.

— Tiistaina ja keskiviikkona se ei sovellu, sanoi hän jonkinlaisella ylpeydellä. — Konsertti toisena päivänä ja isot kutsut toisena, hyvä ystävä. Herb Spencer ja minä menemme yhdessä — hän on nykyään minun... Mutta lupaa varmasti tulla huomenna. Tahtoisin kauhean mielelläni puhua sinun kanssasi. Tahdon kuulla kaikesta, mitä olet tehnyt korkeakoulussa.

Anna ymmärsi, että Rubyn mieli teki puhua omista valloituksistaan, mutta hän lupasi tulla, ja Diana tarjoutui tulemaan mukaan.

Tytöt kulkivat ääneti eteenpäin. Alkoi jo hämärtää. Kultarintakertut visersivät korkealla puitten latvoissa jäähyväisiä laskevalle auringolle, ja niiden riemuitseva laulu täytti kullaltahohtavan ilman. Sammakkojen kurnutus kuului lammesta ja suomaista peltojen takaa, missä oras alkoi nousta ja varttua elähyttävän auringon ja sadekuurojen vaikutuksesta. Ilma oli täynnä vastaleikattujen karhunmaaramapensasten raikasta tuoksua. Valkeita sumuharsoja leijaili äänettömissä notkoissa, ja sinihohteiset tähdet kuvastuivat puroon, joka jyrkkien rantojen välissä virtasi.

— Kuinka ihana auringonlasku! sanoi Diana. — Katso Anna, on kuin näkisi toisen maan kangastavan. Sen rantama on tuo purppuraisten pilvien äyräs, ja erillään uiskenteleva valoisa hattara muistuttaa kultaista merta.

— Mitä sanoisit, jos voisimme purjehtia sinne Paulin kultaisessa veneessä — se oli uusi kuu, ja Paulin oli tapana sanoa, että sitä oli ohjattava hyvin varovasti, jottei se törmäisi karille mihinkään pilveen — miten hauskaa se olisi, virkkoi Anna kuljettuaan syviin mietteisiin vaipuneena. — Uskotko, että me silloin voisimme jälleen löytää kaikki suloiset muistot, kaikki ihanat keväät, jotka meille ovat kukkineet?

— Kuinka sinä puhutkaan! huudahti Diana. — Minusta alkaa tuntua oikein kaamealta, aivan kuin me jo olisimme vanhoja mummoja, joilta kaikki hauska elämässä on mennyt.

— Jotain sentapaista minä olen tuntenut siitä saakka kun kuulin, miten on Ruby-raukan laita, sanoi Anna. — Jos on totta, että hänellä ei ole pitkiä aikoja elettävänä, niin kaikki muukin kauhea ja synkkä voi olla totta.

— Tahtoisitko tulla hetkeksi Elisha Wrightin luo? kysyi Diana. — Äiti pyysi minua antamaan tämän pienen purkin Atossa-tädille.

— Kuka on Atossa-täti?

— Vai et sitä tiedä? Hänen oikea nimensä on Samson Coates Spencervalesta, ja hän on rouva Wrightin täti. Hän on myös minun isäni täti, joten me olemme sukua. Hänen miehensä kuoli talvella, hän jäi hyvin varattomaksi ja yksinäiseksi, minkä vuoksi Wrightit ottivat hänet luokseen. Äidin mielestä meidän olisi pitänyt ottaa hänet, mutta isä sanoi: "Ei kiitoksia. Asua Atossa-tädin kanssa — se vielä puuttuisi."

— Onko hän sitten niin hirveä? kysyi Anna hajamielisenä.

— Saat itse nähdä, kunhan olemme siellä, sanoi Diana merkitsevällä äänellä. — Isä sanoo aina, että hänellä on terävä nenä, mutta vielä terävämpi kieli.

Iltopäivä oli jo pitkällä, mutta Atossa-täti leikkasi täydessä touhussa siemenperunoita keittiössä. Hän istui vanhaan haalistuneeseen aamupukuun kääriytyneenä ja hänen harmaat hiussuortuvansa olivat aikalailla pörröiset. Kasvot ilmaisivat mahdollisimman selvästi hänen olevan pahoillaan siitä, että hänet yllätettiin mitä arkipäiväisimmässä touhussa.

— Ahaa, vai tässä on Anna Shirley! virkkoi hän Dianan esittäessä ystävätärtään. — Sinusta olen kuullut puhuttavan. — Äänen sävystä kävi selville, ettei hänen kuulemansa ollut Annalle edullista. — Rouva Andrews juuri mainitsi sinun tulleen kotiin. Hän sanoi sinun muuttuneen paljon eduksesi.

Täti Atossa oli ilmeisesti sitä mieltä, että tuon edullisen muutoksen pitäisi jatkua vielä hyvän aikaa. Hän leikkasi edelleenkin perunoitaan reippain ja varmoin ottein.

— Tuskinpa kannattanee pyytää teitä istumaan? jatkoi hän ääni happamana. — Täällähän ei ole mitään hauskaa tarjottavana tuollaisille neideille. Kaikki muut ovat tiessään.

— Äiti lähetti terveisiä ja pyysi saada antaa tädille tämän pienen ruukun rabarberihyytelöä, sanoi Diana ystävällisesti. — Hän keitti sen tänään ja arveli sen ehkä maistuvan.

— Kiitos vaan, sanoi Atossa-täti yhtä äreästi kuin ennenkin. — Äitisi hyytelö ei ole milloinkaan ollut erikoisesti minun heikkouteni — hän imellyttää aivan liiaksi. Hiukan minä kai kuitenkin koetan saada alas. Ruokahaluni on ollut surkeanpuoleinen nyt keväällä. Minä olen kaikkea muuta kuin terve, jatkoi Atossa-täti painokkaasti, mutta kuitenkin täytyy minun puuhata ja touhuta. Täällä ei tarvita sellaisia, jotka eivät osaa tehdä työtä. Ellei sinulle tuota liiaksi vaivaa, tahtoisitko viedä hyytelöpurkin ruokakonttoriin? Minulla on kova kiire saada nämä kurjat perunat valmiiksi illaksi. Teidän tapaisenne hienot naiset eivät kai milloinkaan ole näin karkeassa työssä. Taidatte pelätä käsien pilaantuvan.

— Minä leikkasin aina siemenperunat, ennenkuin me vuokrasimme maat muille, virkkoi Anna

hymyillen.

— Minä teen vieläkin sen, nauroi Diana — Kolme päivää istuin leikkaamassa viime viikolla. Mutta luonnollisesti, lisäsi hän kiusoitellen, minä aina iltaisin voitelin käsiäni ruusuvedellä ja sitruunamehulla ja vedin niihin vanhat, pehmeät hansikkaat, ennenkuin menin nukkumaan.

Atossa-täti kohotti nenänsä pystyyn ja tuhahti halveksivasti.

— Sinä olet varmaan oppinut tuon niistä monista typeristä aikakauslehdistä, joita ihmiset tilaavat nykyään. Niissähän annetaan neuvoja sekä käsien säilyttämisestä että tuuheista silmäripsistä ja kaikenlaisesta turhamaisuudesta ja koreudesta, — minä vain ihmettelen, kuinka sinun äitisi antaa sinun tuhлата aikaasi sellaiseen. Mutta hän on aina hemmotellut sinua. Kyllähän me aavistimmekin, kun George meni hänen kanssaan naimisiin, ettei hän ollut onnistunut vaimoa valitessaan.

Atossa-täti huokasi niin raskaasti kuin olisivat kaikki George Barryn avioliittoon kohdistuneet synkät aavistukset toteutuneet.

— Vai te lähдете? kysyi hän, tyttöjen noustessa paikoiltaan. — Eipä olekaan mikään ilo jutella minunlaiseni vanhan akan kanssa. Kylläpä sattuihin ikävästi, kun pojat eivät ole kotona.

— Me aiomme pistäytyä vähän Ruby Gilliksen luona, selitti Diana.

— Oh, ei ollenkaan tarvitse antaa selityksiä, virkkoi täti Atossa rakastettavasti. — Te vain pujahdatte sisään ja lennätte tiehenne niin sukkelaan että töin tuskin ennätätte sanoa hyvää päivää ja hyvästi. Korkeakoulun tapoja nähtävästi! Jos olisitte viisaita, niin te pysyttelisitte loitolla Ruby Gilliksestä. Tohtorit väittävät keuhkotaudin tarttuvan. Minä tiesin edeltäpäin, että Ruby sairastuisi johonkin tautiin, kun hän itsepintaisesti laittautui Bostoniin viime syksynä. Kun ei tyydy pysymään kauniisti kotona, sattuu aina jotain ikävää.

— Sellaista voi sattua, vaikka ei matkustakaan, virkkoi Diana. — Välistä voi suorastaan kuolla.

— Silloin ei tarvitse ainakaan syyttää itseään, huudahti Atossa-täti voitonriemuisena. — Sinä Diana kuulut viettävän hääsi kesäkuussa.

— Ei ole vielä päätetty mitään varmaa, vastasi Diana vältellen.

— Minä en kehoita sinua lykkäämään häitäsi liian kauas, sanoi Atossa-täti hyvin painokkaasti. — Sinun ulkomuotosi on kohta mennyttä, sinussahan on vain iho ja tukka. Ja Wrightien Suvussa miehet ovat huikentelevia. Anna, sinun ainakin pitäisi käyttää hattua, sinähän olet niin täynnä kesakoita, että on aivan synti ja häpeä. Kas vaan, hän taitaa punastua. Emmeköhän me liene kaikki sellaisia, jommoisiksi Herra on meidät luonut. Saanko lähettää terveiseni Marilla Cuthbertille? Eipä siksi, että häntä milloinkaan olisi haluttanut tulla minua katsomaan, sen jälkeen kun muutin Avonleahin, mutta minun ei kai pitäisi valittaa. Cuthbertin perhe on aina pitänyt itseään jo vähän parempana paikkakunnan muita tavallisia, yksinkertaisia ihmisiä.

— Eikö hän ole kauhea! läähätti Diana kun he olivat kulkeneet pitkän matkaa toista tietä, jolle olivat kääntyneet.

— Hän on kamala, puhkui Anna. — Mutta ajattele myöskin millaista olisi kulkea koko elämänsä Atossa-nimisenä! Sekin jo voisi katkeroittaa kenen hyvänsä. Hänen olisi pitänyt hankkia liikanimiä — esimerkiksi Kordelia. Se olisi varmasti auttanut paljon.

— Ihanaa, että siellä jo on käyty! virkkoi Diana. — Oikein pöyristyttää ajatella kuinka ilkeä hän on — kaiken, mitä hän sanoo, hän sanoo ilkeyksissään. Isä tietää kertoa hänestä hyvin hullunkurisen jutun. Ennen maailmassa Spencervalessa oli pappi, joka oli sekä kiltti että kelpo saarnaaja, mutta aika kuuro. Kun puhuttiin tavallisella keskusteluaänellä, ei hän voinut seurata ollenkaan. Ja pyhäiltöina oli tavallisesti kirkossa hartaushetki, jossa jokainen seurakunnan jäsen nousi vuorostaan lukemaan rukouksen tahi muutamia säkeitä raamatusta. Eräänä iltana Atossa-täti ilmoitti tahtovansa todistaa ja lausua "totuuden sanoja". Mutta mitään pyhän raamatun sanoja ei saatukaan kuulla, vaan hän otti käsiteltäväkseen useita läsnäolevista, yhden kerrallaan, hän mainitsi heidät nimeltä ja läksytti mitä kauheimmalla tavalla ja puhui siitä, miten he olivat käyttäytyneet ja penkoi kaikki juorut ja kaikki häväistysjutut viimeisten kymmenen vuoden ajalta. Lopuksi hän sanoi saaneensa oikean inhon Spencervalen kirkkoa kohtaan, vakuutti, ettei milloinkaan enää aikunut astua sen ovesta sisään ja että toivoo Jumalan rangaistuksen oikein pian kohtaavan koko seurakuntaa. Hän istui sitten paikoilleen aivan hengästyneenä vuolaan sanatulvansa jälkeen, ja pastori, joka ei ollut kuullut sanaakaan siitä, mitä täti oli sanonut, kumarsi päätään ja sanoi hartaasti: Amen. Kuulkoon Jumala hurskaan sisaremmen

pyynnön! — Jospa kuulisit isän kertovan tuon jutun!

— Mitä juttuihin tulee, Diana, aloitti Anna matalalla tuttavallisella äänellä, niin kuule, minä olen viime aikoina hyvin paljon ajatellut, enkö voisi tekaista pientä juttua — kertomusta, joka kelpaisi painettavaksi...

— Ihan varmasti, sanoi Diana, kun hän vihdoin tajusi ehdotuksen täyden merkityksen. — Sinähän kirjoitit hirmuisen jännittäviä juttuja meidän Historiallisen kerhomme aikana.

— Hyh, minä tarkoitan tietysti toisenlaisia kertomuksia, virkkoi Anna halveksivasti hymyillen. — Minä olen tässä hiukan ruvennut tuumimaan viime aikoina, mutta minua melkein peloittaa yrittää, olisi niin kauhean ilkeätä, jos epäonnistuisin.

— Olen kuullut, että moni suuri kirjailija on kirjoittanut aluksi oikeata roskaa, rauhoitti Diana. — Mutta olen aivan varma siitä, että niin vitsikäs tyttö kuin sinä tekaisit heti jotain suurenmoista. Ja sanomalehtimiehet ehkä huomaavatkin nykyään paremmin kuin ennen tosilahjat...

— Voi sinua, pikku kullannuppua, mitä sanot... Mutta joka tapauksessa voin kertoa, että Margaret Burton, tämän vuoden tyttöjä Redmondissa, kirjoitti viime talvena kertomuksen, joka otettiin "Kanadan Naiseen". Luulen kyllä voivani kirjoittaa aivan yhtä hyvän kuin sekin on.

— Lähetätkö sitten kertomuksesi samaan lehteen?

— Voisinhan minä ensiksi yrittää johonkin suurempaan lehteen. Kaikki riippuu siitä, mitä lajia kertomukseni tulee olemaan.

— Mitä se koskee.

— Sitä en vielä tiedä. Tahtoisin käydä käsiksi tavattoman hienoon juoneen — jännittävään, mutta ei jokapäiväiseen. Hyi, minä inhoan joutavanpäiväistä kirjallisuutta. Sanomalehdentoimittaja katsoo erikoisesti sitä, että juoni on hieno — luonteenkuvausta luonnollisesti myöskin. Ainoa lopullisesti päätetty seikka on sankarittaren nimi. Hänen nimekseen tulee Semiramis Lester. Se sointuu hyvältä, eikö niin? Sinä et saa hiiskahtakaan tästä kenellekään, kuuletko Diana? En ole uskonut tätä kenellekään muulle kuin sinulle ja setä Harrisonille. Hän ei ollut kovinkaan rohkaiseva — hän sanoi, että jo ennestäänkin on kirjoitettu aivan liaksi paljon roskaa ja että hänellä oli ollut minusta parempi käsitys, kun minä olin jo ollut vuoden korkeakoulussa.

— Älä välitä siitä. Mitäpä herra Harrison tietää korkeakoulusta! huudahti Diana täynnä halveksuntaa.

Gilliksen talo oli kirkkaasti valaistu ja täynnä vieraita. Kaksi keskenään kilpailevaa nuorta herraa, toinen Spencervalesta, toinen Carmodystä, mulkoili vihamielisesti toisiaan vierashuoneen toisesta päästä toiseen. Useita sieviä ja iloisia tyttöjä oli tullut tänne vieraisille. Ruby oli valkeaan puettu, hänen silmänsä loistivat, ja hänen poskillaan oli mitä helein puna. Hän nauroi ja puheli lakkaamatta, ja vieraiden tyttöjen sanottua jäähyväiset hän vei Annan yläkertaan näyttääkseen hänelle uudet kesä pukunsa.

— Minulla on vielä sininen silkkikangas ompelematta, se on minusta liian raskas kesällä. Luultavasti odotan ja annan ommella vasta syksyllä. Kuten tiedät otan opettajatoimen Valkorannassa. Mitä sinä pidät minun hatustani? Hiukan rohkea kenties, mutta mitä se tekee! Hattu, joka sinulla oli eilen kirkossa, on oikein tyylikäs. Minä kyllä puolestani pidän vähän kirkkaammista väreistä. Huomasitko vierashuoneessa olevia hassuja poikia? He ovat päättäneet varmasti "katsoa ulos" toisensa. En välitä kummastakaan penninkään vertaa, sen sinä tiedät parhaiten, Anna. Herb Spenceristä minä pidän. Väliin minä todella uskon, että hän on se oikea. Jouluna luulin, että Spencervalen opettaja oli oikea. Mutta sitten minä sain tietää hänestä jotain enkä sitten enää tahtonut häntä. Hän tuli aika epätoivoiseksi — minä melkein pelkäsin, että hän menettäisi järkensä... Kun nuo itserakkaat pojat eivät olisi tulleet tänne tänä iltana! Minä olisin tahtonut jutella sinun kanssasi oikein hauskaasti kahden kesken, minulla olisi niin paljon sinulle kerrottavaa... Me olemme aina olleet niin hyviä ystäviä ja olemme vetäneet yhtä köyttä, eikö niin, Anna?

Ruby kietoi kätensä Annan vyötäisille soinnuttomasti naurahtaen. Heidän katseensa kohtasivat toisensa ja Anna huomasi Rubyn häikäisevän loistavissa silmissä jotain, joka viilsi pistona hänen sydämessään.

— Tule usein minua tervehtimään, tulethan, Anna? kuiskasi Ruby. — Tule yksin — minä kaipaen sinua.

— Tunnetko olevasi aivan terve, Ruby?

— Terve? Varmasti en ole eläessäni voinut paremmin. Tietysti viimetalvinen keuhkokuume vei vähän

voimia. Mutta katso millainen väri minun poskissani on! En kai minä näytä sairaalta!

Rubyn ääni oli hieman terävä. Hän veti pois kätensä Annan vyötäisiltä, ikäänkuin jostain pahastuneena, ja riensi nopeasti alas portaita. Alhaalla vierashuoneessa hän sai takaisin entisen loistavan tuulensa, koko hilpeän ylimielisyytensä, ja antautui niin kokonaan pilantekoon ja leikinlaskuun molempien ihailijoittensa kanssa, että Anna ja Diana tunsivat olevansa tarpeettomia ja sanoivat pian jäähyväiset.

XII.

"SEMIRAMIKSEN SOVITUSUHRI."

— Mitä sinä oikein haudot päässäsi, Anna?

Tytöt olivat eräänä iltana istuutuneet sammaleiseen notkoon puron rannalle. Sananjalkain tuuheat viuhkat huojuivat, ruohomättäät vihannoivat vehmaina ja metsistyneiden päärynäpuiden harsomaiset, vienosti tuoksuvat hunnut liehuivat hiljaa.

Anna heräsi unelmistaan tyytyväisenä huoaten.

— Muovailen päässäni kertomustani, pikku Diana.

— Älä nyt, mitä ihmeissä! Joko olet ryhtynyt siihen? huudahti Diana mitä vilkkaimman mielenkiinnon vallassa.

— Olen kuin olenkin. Vain pari sivua on kirjoitettu puhtaaksi, mutta loppu on jo päässäni ihan valmis. On ollut kauhea vaiva hyvän juonen keksimisessä. Mikään niistä aiheista, jotka minulla oli varastossa, ei soveltunut Semiramis-nimiselle tytölle.

— Etkö olisi voinut muuttaa nimeä?

— En, ymmärrätkö! Se oli suorastaan mahdotonta. Minä koetin kyllä, mutta se ei käynyt päinsä. Se olisi ollut yhtä vaikeata kuin oman nimeni muuttaminen. Semiramis oli tullut minulle niin ilmieläväksi, että annoinpa hänelle minkä nimen hyvänsä, minun olisi joka tapauksessa pitänyt ajatella häntä Semiramiksena. Mutta lopuksi minä kuitenkin keksin juonen, joka soveltui juuri hänelle. Nimien valitseminen kaikille muille henkilöille oli vasta jännittävää! Sinä et aavista, kuinka hirmuisen hauskaa se on. Olen maannut valveilla tuntikausia ja miettinyt sopivia nimiä. Sankarin nimi on Percival Dalrymple.

— Joko olet keksinyt nimet kaikille henkilöille? kysyi Diana pettyneenä. — Ellet ole ehtinyt, olisin pyytänyt saada antaa nimen vain yhdelle ainoalle — vain jollekin vähäpätöiselle sivuhenkilölle. Silloin minusta tuntuisi niinkuin minullakin olisi hiukan osuutta kertomuksessasi.

— Saat antaa nimen pienelle kyökkipojalle, joka oli Lesterin rikkaan ja mahtavan perheen palveluksessa, lupasi Anna hyväntahtoisesti. — Hän ei ole erikoisen tärkeä ja hän on ainoa, jolta vielä puuttuu nimi.

— Anna sitten hänelle nimeksi Raymond Fitz-Osborne, pyysi Diana, joka muistinsa kätköissä säilytti kokonaisen varaston sointuvia nimiä. Ne olivat rippeitä entisen "Historiallisen kerhon" ajoilta, jonka hän itse, Amia, Jane Andrews ja Ruby Gillis olivat perustaneet kouluaikaanaan.

Anna pudisti epäröiden päätään.

— Pelkään vain, että se on aivan liian juhlallinen nimi kyökkipojalle. En voi kuvitella Fitz-Osbornea syöttämässä sikoja ja vetämässä maasta nauriita. Voitko sinä?

Diana ei nähnyt mitään esteitä; jos yleensä on mielikuvitusta, niin kyllä kaikki saadaan hiukan venymään... Anna osasi kuitenkin arvostella asiaa paremmin, ja kyökki-pojan nimeksi tuli lopulta Robert Ray, jonka arkioloissa saattoi lyhentää Bobbyksi.

— Paljonko luulet siitä saavasi? kysyi Diana.

Sitä Anna ei ollut vielä ollenkaan ajatellut. Hän tavoitteli vain mainetta ja kunniaa, ei viheliäistä mammonaa, eivätkä alhaiset aineelliset laskelmat vielä saastuttaneet hänen kaunokirjallisia unelmiaan.

— Minä saan varmaankin lukea sen? pyysi Diana.

— Kun minä olen saanut sen valmiiksi, niin luen sen ääneen sinulle ja setä Harrisonille ja pyydän teitä sitten arvostelemaan sitä hyvin ankarasti. Kenenkään muun silmä ei tule sitä näkemään ennenkuin se on painettu.

— Kuinka sinä annat sen päättyä — onnellisesti vai onnettomasti?

— En tiedä vielä oikein. Oikeastaan toivoisin sen päättyvän onnettomasti, sillä se olisi paljon romanttisempaa. Mutta toimittajilla taitaa olla ennakkoluuloja surullisesti päättyviä kohtaan, niin omituiselta kuin se kuuluukin. Kirjallisuudenhistorian professori sanoi kerran korkeakoulussa, että muiden kuin nerojen ei pidä ryhtyä kirjoittamaan onnetonta loppua. Ja, sanoi Anna lopuksi hyvin vaatimattomasti, minä olen kyllä kaikkea muuta kuin nero.

— Minä puolestani pidän enemmän onnellisesta lopusta. Anna heidän vaan saada toisensa, virkkoi Diana, joka mentyään kihloihin Fredin kanssa oli sitä mieltä, että rakkausjutun ainoa mahdollinen loppu oli häät.

— Mutta sinustahan on hauska itkeä, kun luet jotain mielenkiintoista?

— Luonnollisesti, keskellä kertomusta. Mutta minä toivon palavasti, että kaikki lopulta kääntyy hyvään päin.

— Jokin aivan erikoisen liikuttava kohta täytyy siinä olla, virkkoi Anna miettiväisenä. — Voisin antaa Robert Rayn haavoittua jossain onnettomuudessa — voisihan paistinvarras saada jotain aikaan — ja nukahtaa hiljaa ja tunteellisesti.

— Hyi, miksi tappaisit pikku Bobbyni? nauroi Diana. — Hän on minun, ja minä tahdon, että hän elää ja kukoistaa. Ota mieluummin hengiltä joku muu, jos se on välttämätöntä.

Seuraavan kahden viikon aikana tunsu Anna vuorotellen riemua ja tuskaa kirjallisen työnsä vuoksi. Milloin sai loistava ajatus hänet valtavan ilon ja ylpeyden valtaan; milloin hän oli joutua epätoivoon, kun joku oikutteleva henkilö ei tahtonut käyttäytyä niinkuin olisi pitänyt. Dianan oli mahdoton sitä ymmärtää.

— Täytyyhän sinun voida pakottaa heitä tekemään niinkuin itse tahdot, virkkoi hän.

— Niinhän sinä luulet, voihi Anna. — Sinä et voi aavistaa, miten vastaanhangoitteleva ja kiusallinen sankaritar Semiramis on. Hänen täytyy ehdottomasti tehdä ja sanoa sellaista, mitä en ole milloinkaan tarkoittanut hänen osakseen. Ja silloin on kaikki entinen pilalla, ja minun täytyy kirjoittaa kaikki uudestaan. Voi, miten vaivaloista onkaan olla kirjailija!

Kertomus tuli vihdoin viimein valmiiksi, ja Anna luki sen ääneen Dianalle päätyhuoneen kodikkaassa yksinäisyydessä. Hän oli muovannut "liikuttavan kohtauksensa" ottamatta hengiltä kyökkipoika Robert Rayta, jota sanottiin arkioloissa Bobbyksi, ja hän seurasi silmillään tarkoin Dianaa lukiessaan. Diana oli erittäin kiitollinen kuulija. Hän itki oikeissa paikoissa, mutta kun loppuun vihdoin oli päästy ja Anna laski käsikirjoituksen syliinsä, näytti hän jonkun verran nololta.

— Minkä tähden sinä otit hengiltä Maurice Lennoxin? kysyi hän nuhtelevalla äänellä. — Luulin hänen taas virkoavan henkiin.

— No mutta, hänhän on konna, vastasi Anna hämmästyneenä. — Ymmärrät kai, että oikeutta on noudatettava, ja silloin täytyy häntä rangaista.

— Vahinko — pidän hänestä eniten kaikista, väitti Diana puolueellisesti.

— Niin, nyt hän on kuollut ja kuolleena pysyköön, virkkoi Anna hieman nyrpeänä. — Jos minä olisin antanut hänen elää, olisi hän tietysti aina edelleenkin vainonnut Semiramista ja Percivalia.

— Niin tietysti — ellet olisi voinut jalostaa hänen luonnettaan lopuksi.

— Tiedätkö, se ei olisi ollut vähääkään romanttista, ja siinä tapauksessa olisi kertomus venynyt liian pitkäksi. Tuollaisesta äärimmäisen harkitsevasta konnasta ei saa kädenkäänteessä kunnon miestä.

— Niin, minun täytyy joka tapauksessa sanoa, että kertomuksesi on viehättävä ja että se tekee sinut kuuluisaksi, siitä olen varma. Oletko sinä miettinyt kertomuksellesi nimeä?

— Olen toki jo kauan sitten. Sen nimeksi tulee "Semiramiksen sovitusuhri". Eikö se kuulu hienolta s:ineen? Minä olen aina pitänyt niin paljon alkusoinnusta. Nyt sinun täytyy sanoa minulle suoraan, Diana kulta, tahtoisitko jotain muutoksia kertomukseen. Oliko missään kohdassa semmoista, mikä sinua

loukkaa?

— Hm, jos minun on jotain sanottava — Diana oli hyvin epäroivänä — niin en tiedä muuta kuin että se kohta kertomuksessa, missä sinä annat Semiramiksen sekoittaa kakkutaikinaa ennen suurta juhlaa, ei minusta tunnu aivan niin romanttiselta kuin muu. Kuka tahansa osaa sekoittaa kakkutaikinaa. Sankarittarien ei pitäisi minusta milloinkaan ottaa osaa ruuanlaittoon.

— Rakas ystävä, juuri siinä kohdassa minä annan valtaa huumorintunteelle — sekin on joskus tärkeätä — ja se on hienoimpia palasia koko kertomuksessa.

Totuuden nimessä on myönnettävä, että Anna oli siinä aivan oikeassa.

Viisaasti kyllä Diana pidättyi sen enempää arvostelemasta, mutta paljon vaikeampaa oli tyydyttää herra Harrisonia. Ensiksikin oli hänen mielestään kertomuksessa aivan liian paljon luonnonkuvauksia.

— Pyyhi pois kaikki hentomielinen löpöttely kukkaisniityistä ja avaruuden kultapilvistä, sanoi hän säälimättä.

Annalla oli epämiellyttävä tunne, ettei herra Harrison ollut aivan väärässä, ja voittaen suurenmoisesti itsensä hän pakottautui leikkaamaan pois suurimman osan rakkaista luonnonkuvauksistaan. Ja kertomus oli kolmasti kirjoitettava uudestaan puhtaaksi, ennenkuin se lyhennetyssä muodossaan — säälimättä silvottuna, väitti Anna — edes jonkun verran tyydytti arvostelijaa.

— Kaikki luonnonkuvaukset paitsi auringonlaskua olen ottanut pois, virkkoi hän huoaten. — Siitä en todellakaan voinut luopua. Se on ihastuttavan kaunis purppurahohteinen, joka häipyä viileän kuulakkaisiin vihertäviin sointuihin. Eikö ole kummallista, että on ihmisiä, jotka eivät ymmärrä sellaista!

— Sillä ei ole kerrassaan mitään tekemistä kertomuksen juonen kanssa, virkkoi proosallinen setä Harrison. Sinun ei olisi pitänyt sijoittaa tapahtumia pelkkien rikkaiden ja mahtavien kaupunkilaisten piiriin. Mitä sinä senkaltaisista tiedät? Mikset antanut kaiken sattua täällä Avonleassa? Nimi olisi tietysti pitänyt muuttaa, muuten rouva Rachel Lynde olisi luullut olevansa kirjan sankaritar.

— Se ei olisi toki koskaan käynyt päinsä, väitti Anna. — Avonlea on herttaisn paikka maailmassa, mutta se ei ole niin romanttinen, että sopisi järkyttävän rakkaustarinan tapahtumapaikaksi.

— Mitä siihen tulee, luulen minä varmasti, että meillä on ollut aika paljon romantiikkaa Avonleassa — kenties silloin tällöin suorastaan tragedioja, virkkoi herra Harrison kuivasti. — Mutta sinäpä et annakaan tavallisten ihmisten esiintyä. Henkilöt puhuvat liian paljon, ja heidän puheensa on aivan liian juhlallista. Sinä annat väsyttävän rakastajasi puhua ja pitää ääntä kokonaista kaksi sivua, eikä tyttö saa pistetyksi sanaakaan väliin. Jos hän tosi elämässä olisi tehnyt samaten, olisi tyttö varmasti piankin jo tukkinut häneltä suun.

— Minä en ainakaan sitä usko, vastasi Anna hiukan loukkaantuneena.

Hän oli sielunsa syvimässä sitä mieltä, että ne kauniit ja tunteelliset sanat, jotka hän antoi rakastajan lausua, ehdottomasti vahaisivat jokaisen tytön sydämen. Oli muuten kauheata kuulla käytettävän niin auttamattoman arkipäiväisiä sanoja kuin "tukkia suu", kun oli puhe Semiramiksesta, ihanasta neitosesta, jolla oli puhdas otsa ja uneksiva katse. Semiramis vain epäsi ihailijainsa kosinnan tai antoi heille korkeintaan rukkaset.

— Ja kun sinä nyt tahdot kuulla vilpittömän mielipiteeni, jatkoi herra Harrison aimottomana, niin saan sanoa, etten ymmärrä, miksi Maurice Lennox ei häntä saanut. Hän oli ainakin miestä. Hän teki kyllä yhtä ja toista kamalaa, mutta osoitti kuitenkin tarmokasta ja toimekasta luonnetta. Percival vain nahjusteli ja jaaritteli.

Jaaritteli!... Siksi että hänen joskus täytyi purkaa tuskan kalvamaa sydäntään ja että hän kykeni ylevästi tulkitsemaan tunteittensa kuohua!

— Maurice Lennox'han oli konna, sanoi Anna pahoillaan. — Kuinka ei kukaan sitä ymmärrä! Minä en voi käsittää, miksi kaikki pitävät hänestä enemmän kuin Percivalista.

— Sinun Percivalisi on hyvä kuin enkeli. Sellainen luonne ärsyttää. Kun seuraavan kerran kyhääät sankarin, täytyy sinun antaa hänelle vähän enemmän inhimillistä lihaa ja verta.

— Semiramis ei olisi milloinkaan voinut mennä naimisiin Mauricen kanssa. Mauricella oli alhainen luonne.

— Sankaritar olisi kai voinut häntä höylätä. Mutta on ehkä niitä, joihin se ei vaikuta. Sinä kai itse

tiedät, miten paatunut konnasi on... Lopuksi voin vielä mainita, ettei kertomuksesi ole suinkaan hullumpi, sen myönnän. Mutta sinä olet vielä liian lyhyissä hameissa voidaksesi kirjoittaa mitään erikoisempaa. Odota kymmenisen vuotta — sinä ehdit kyllä vielä.

Anna päätti lujasti olla antamatta kertomuksiaan kenenkään arvosteltaviksi, jos hän vastedes jotain kirjoittaisi. Tuollainen arvostelu vaikutti aivan liian masentavasti... Hän ei lukenut Gilbertille sepittämänsä kertomusta, mutta uskoi hänelle sen olemassaolon.

— Jos se pääsee julkisuuteen, voit lukea sen painettuna, mutta jos se menee myttyyn, ei kukaan ihminen koskaan saa sitä nähdä.

Marilla ei tietänyt mitään kirjallisesta seoksesta, jota keitettiin hänen välittömässä läheisyydessään. Anna kuvitteli mielessään, miten hän jostain aikakauslehdestä lukisi novellin Marillalle, jonka mielenkiinto väkisinkin heräisi — Marilla ei voi enää pidättää, hänen täytyy sanoa pari kehuva sanaa. Mielikuvitukselle, kuten tunnettua, ei mikään ole mahdotonta... Suuri yllätys — vai niin, sinä pidät tästä kertomuksesta? Saat siis kuulla, että minä olen sen kirjoittanut!

Eräänä päivänä Anna kuljetti postiin verrattain paksun soikean käärön. Nuoruuden kokemattomuuden viehättävä luottamus oli määrännyt sen osoitettavaksi kaikkein suurimmalle "suurista" aikakauslehdistä. Diana oli yhtä suuressa jännityksessä kuin Anna itsekin.

— Kuinka kauan luulet viipyvän, ennenkuin sieltä tulee vastaus? kysyi hän.

— Luultavasti ei kahta viikkoa kauemmin, vastasi Anna. — Miten ylpeäksi ja iloiseksi minä tulen, jos se otetaan!

— Onhan selvää, että se otetaan, ja luultavasti he samalla pyytävät sinulta uutta kirjoitusta. Kun heräät jonakuna kauniina päivänä, olet kuuluisuus, ja ajattele kuinka sitten olen ylpeä, kun olen sinun hyvä ystäväsi, virkkoi Diana, jolla ainakin oli se hyvä puoli, että hän saattoi epäitsekäästi ihaila ystäviensä lahjakkuutta ja menestystä, mikä on verrattain harvinaista.

Kului viikko, joka uhkui suloisia haaveita — sitten tuli katkera herääminen. Diana löysi eräänä iltana Annan ullakkohuoneesta ja silmät kertoivat kyynelistä. Pöydällä oli avattu kirjekuori ja rutistunut käsikirjoitus.

— Anna, ei suinkaan kertomusta ole palautettu? huusi Diana kauhistuneena.

— On, ole huoleti, vastasi Anna lyhyesti.

— Toimittaja on varmasti pähkähullu. Mitä hän ilmoitti syyksi?

— Ei mitään. Mukana oli painettu lippu, jossa seisoo, ettei tarjottua lähetystä ole katsottu käyttökelpoiseksi.

— Minä olen aina pitänyt tuota aikakauslehteä roskalehtenä, sanoi Diana kiihkeästi. — Sen kertomukset eivät ole lähimainkaan yhtä hauskoja kuin "Kanadan Naisen", vaikka se maksaa paljon enemmän vuodessa. Mutta luultavasti on toimittaja ennakkoluuloinen niitä kohtaan, jotka eivät ole "yankee'itä". Älä anna mielesi lannistua, Anna! Pysy lujana ja lähetä kertomuksesi "Kanadan Naiseen".

— Se kai on parasta, virkkoi Anna, mieli jo jotakuinkin tasapainossa. — Ja jos se otetaan, lähetän totta totisesti sen numeron tuolle hirttämättömälle toimittajalle ja alleviivaan sarakkeeni paksulla siniliidulla. Totta kai on ihmisiä, joilla on arvostelukykyä ja makua... Mutta minä otan pois auringonlaskun. Ehkäpä setä Harrison kuitenkin oli oikeassa.

Auringonlasku sammui ikuisiksi ajoiksi, mutta huolimatta tästä raskaalta tuntuvasta leikkauksesta palautti tunnoton "Kanadan Nainen" niin viipymättä "Semiramiksen sovitusuhrin", että Diana katkeroituna epäili, olivatko toimituksen ilkimykset edes ehtineet lukea käsikirjoitusta. Hän teki vakavan ja juhlallisen lupauksen, ettei enää uudistaisi kuukausitilaustaan.

Anna suhtautui vastoinkäymiseensä epätoivoisen tynesti. Hän sulki kertomuksensa ullakkokonttorissa olevaan arkkuun, jossa kootut kirjoitukset "Historiallisen kerhon" ajoilta lepäsivät rauhassa, mutta myöntyen sitä ennen Dianan pyyntöön hän lahjoitti tälle jäljennöksen teoksestaan.

— Nyt minä lukitsen kirjallisen kunnianhimoni arkkuun, virkkoi hän katkerasti.

Hän ei maininnut asiasta mitään herra Harrisonille, mutta eräänä iltana tämä kysyi häneltä suoraan, oliko kertomus otettu lehteen.

— Ei, toimittaja ei huolinut siitä, vastasi Anna lyhyesti.

Herra Harrison vilkuili salavihkaa hienopiirteisiin kasvoihin, joille nousi tumma puna.

— No, sinä et kai välitä siitä, vaan annat palttua semmoiselle, sanoi herra Harrison rohkaisevasti.

— Minä en pane koskaan enää kynääni paperille kertomusta kirjoittaakseni, sanoi Anna, äänessä yhdeksäntoistavuotiaan toivoton päättäväisyys, kun ovi läimähytetään kiinni nenän edessä.

— Sinun sijassasi minä en lopettaisi kokonaan, jatkoi herra Harrison miettiväisenä. — Kirjoittaisin silloin tällöin kertomuksen, mutta en vaivaisi sillä ketään toimittajaa. Minä kirjoittaisin ihmisistä ja seuduista, joita tunnen, ja antaisin ihmisten puhua niinkuin tavallisesti puhutaan, ja aurinko saisi nousta ja laskea kaikessa hiljaisuudessa joka päivä, ilman että teen siitä mitään numeroa. Jos joutuisin tekemisiin konnien kanssa, niin minä antaisin niille tilaisuutta, Anna — kuulepas — parannukseen ja mahdollisuuden muuttua kelpo ihmisiksi. Maailmassa on kyllä laumoittain hirveitä lurjuksia, sen minä uskon mielelläni, mutta taitaa saada kulkea melko matkoja ennenkuin ne löytää, väittääköön rouva Lynde miten usein tahansa, että me olemme kaikki parantumattomia synnin orjia. Taitaa meissä kaikissa sentään olla jotain hyvää sielumme kätköissä. Kirjoita sinä vaan, Anna!

— Ei kiitoksia. On kauhean typerää edes koettaa. Kun päätän korkeakoulun, antaudun yksinomaan opetustyöhön. Takoa tietoja lasten päähän minä osaan. Mutta kirjoittaa en osaa.

— Kun lopetat korkeakoulun, on sinun kai aika mennä naimisiin ja rakentaa pesä, sanoi setä Harrison. — Ei ole hyvä lykätä sellaista fliaan kauaksi — sen minä tiedän parhaiten itse, Jumala paratkoon.

Anna nousi lähteäkseen kotiin. Sattui hetkiä, jolloin totta totisesti ihmisen hienotunteisuus sai liian kovia kolahduksia setä Harrisonin suorasukaisuudesta.

XIII.

PIKKU SYNTEJÄ.

Davy ja Dora olivat valmiiksi puettuina lähdössä pyhäkouluun. Heidän piti mennä yksin, mikä ei tapahtunut usein, sillä rouva Lynden oli aina tapana käydä pyhäkoulutunneilla pitämässä silmällä, miten nuoriso edistyi. Tällä kertaa rouva Lynde oli nyrjäyttänyt jalkansa eikä voinut kävellä, vaan istui lujasti ankkuroituna viihtyisässä nojatuolissaan. Kaksoisten tuli kirkossa edustaa perhettä, sillä Anna oli matkustanut lauantai-iltana hyvien ystäviensä luokse Carmody'hin viettääkseen siellä sunnuntain, ja Marilla oli saanut taaskin tuskallisen päänkivistyspuuskan.

Davy tuli hitaasti tallustaen alas portaita. Alhaalla eteisessä odotti Dora, jonka rouva Lynde oli asianmukaisesti tarkastanut ja tutkinut. Davy oli omin päin varustautunut matkalle. Hänellä oli taskussa kupariraha pyhäkoulukolehtiin ja hopearaha päiväjumalanpalveluksen kolehtiin. Raamattu oli toisessa kädessä ja lukukirja toisessa. Tekstin, raamatunlauseet ja virrensäkeet hän osasi vuolaana virtana. Olihan hän istunutkin pänttäämässä niitä päähänsä koko lauantai-illan rouva Lynden keittiössä — muu ei auttanut. Davyn tulisi siis olla erikoisen leppoisassa ja sopusointuisessa mielialassa. Niin ei kuitenkaan ollut lainkaan laita, huolimatta virrensäkeistä ja katkismuksesta.

Rouva Lynde tuli ontuen keittiöstään, juuri kun Doran ja Davyn tuli lähteä.

— Sinä olet kai puhdas ja siisti, poika? kysyi rouva Lynde ankarasti.

— Olen. Kaikki, mikä minussa näkyy, vasusi Davy hyvin topakasti.

Rachel-rouva huokasi. Hänellä oli omat epäilynsä, mitä tuli Davyn korviin ja kaulaan. Mutta hän tiesi, että jos hän vähääkään osoittaisi tarkempaan tarkasteluun ryhtymisen oireita, livistäisi Davy ehdottomasti tiehensä ja jalan nyrjähdys estäisi taas häntä itseään ajamasta takaa.

— Käyttäytykää nyt niinkuin oikein kiltit lapset, neuvoi rouva Lynde. — Älkää kävelkö pahimmassa pölyssä. Älkää pysähtykö porstuaan lörpöttelemään muiden lasten kanssa. Älkää hangatko ja hieroko itseänne penkkiin. Koettakaa painaa mieleen päivän teksti. Älkää pudottako kolehtirahoja ja älkää mitenkään unohtako pistää niitä haaviin. Älkää kuiskatko, kun kumarrutaan rukoilemaan, ja kuulkaa tarkoin, mitä pappi saarnaa — minä kysyn teiltä, kun palaatte kotiin.

Davy ei alentunut vastaamaan. Hän lähti kulkemaan oikotietä, Doran nöyrästi tallustellessa perästä. Mutta hänen sielunsa kapinoi. Davy oli saanut kestää paljon sekä todellista että kuviteltua tuskaa sen

jälkeen kun rouva Lynde oli muuttanut Vihervaaraan. Tämän tuskan aiheuttajana olivat olleet rouva Lynden vahvat nyrkit ja terävä kieli, sillä rouva Lynde ei voinut olla saman katon alla kenenkään kanssa, olipa se sitten yhdeksän- tai yhdeksänkymmenvuotias, koettamatta antaa asianomaiselle kristillistä ja tervettä kasvatusta. Ja niin äsken kuin edellisenä iltana oli hän kehoittanut Marillaa kieltämään Davya menemästä kalastamaan Cottonin poikien kanssa. Davyn mieli kuohui vielä tätä ajattellessa.

Heidän päästyään valtatielle pysähtyi Davy heti ja väänsi kasvonsa niin hirvittävään irvistykseen, että Dora, vaikka tunsikin hänen ihmeellisen taitonsa sillä alalla, joutui kauhun valtaan. Hän pelkäsi, että Davyn kasvot ovat tuomitut pysymään koko elämän ajan noin kauhistuttavana kuonona.

— Peeveli! räiskyi Davyn suusta.

— Voi, Davy, sinä et saa kirotta niin rumasti! huudahti Dora kauhuissaan.

— Peeveli ei ole mikään kirosana — ei ainakaan mikään oikea kirosana. Ja minun puolestani olkoon vaikka mikä, vastasi Davy uhmaavasti.

— Jos sinun on pakko sanoa rumia sanoja, voisit ainakin olla sanomatta sunnuntaina, pyysi Dora vaikeroivalla äänellä.

— Minä keksinkin itselleni oman kiroussanan.

— Silloin Jumala varmasti rankaisee sinua, Davy, sanoi Dora juhlallisesti.

— Se olisi minusta aika halpamaista. Kun hän kerran tietää kaikki, pitäisi hänen myös ymmärtää, että ihmisen täytyy jollakin sanalla sanoa, mitä tuntee.

— Davy, kuuletko sinä! sanoi Dora. Hän odotti Davyn kaatuvan kuoliaana maahan. Mutta ihme kyllä ei tapahtunut mitään senkaltaista.

— Mutta sen minä ainakin sanon, että loppu siitä tulee, että Lynden täti saa mielensä mukaan reistailla minun kanssani, sähisi Davy. — Anna ja Marilla reistailkoot, mutta hän ei saa. Nyt minä teen jok'ikisen konstin, mitä hän on kieltänyt. Odotapas, niin saat nähdä.

Dora saattoi vain jäykästi tuijottaa ihmetyksestä ja kauhusta, kun Davy kiukkuisen äänettömänä poikkosi maantien vieressä kulkevalta nurmettuneelta polulta maantien hienoon pölyyn, jota neljän viikon itsepintainen kuivuus oli kerännyt ja jota oli hänen nilkkoihinsa saakka. Hän kulki laahaten jalkojaan hitaasti, tuntien ilmeistä tyydytystä, ja puolen minuutin kuluttua hän hyppeli takaisin oikean pilvipatsaan ympäröimänä.

— Tämä on vain alkua, selitti hän voitonriemuisena. — Jään porstuaan ja puhelen niin kauan kuin siellä on yksikään nulikka. Ja kirkonpenkissä minä kiemurtelen ja vääntelen kuin ankerias ja kuiskaan joka taholle. Tekstistä minä viis, ja nyt saat nähdä mitä teen kolehtirahoilla.

Davy viskasi uhmaavan ihastuneeni rouva Lynden pennit kauas lähimmän aidan taa.

— Pahahenki käski sinun noin tekemään, virkkoi Dora soimaavasti.

— Mitä vielä, sen minä keksin itse, vastasi Davy suuttuneena. — Ja muutakin olen minä keksinyt. En aiokaan edes mennä pyhäkouluun taikka kirkkoon. Menen leikkimään Cottonin poikien kanssa. He sanoivat minulle eilen, etteivät mene tänään pyhäkouluun, kun äitimuori on matkustanut pois eikä kukaan nyt voi lähettää heitä. Tule, Dora, niin pidetään hauskaa.

— Minä en tahdo tulla mukaan, esteli Dora.

— Sinun täytyy, sanoi Davy. — Ellet tule, niin kerron Marillalle, että Frank Bell suuteli sinua koulussa maanantaina.

— En minä sille mitään mahtanut. Saatoinko minä tietää, että hän aikoi suudella? virkkoi Dora tullen hehkuvan punaiseksi.

— Sinä et ainakaan lyönyt häntä etkä ollut vihaisenkaan näköinen, jatkoi Davy. — Sen minä myös kerron, ellet sinä tule mukaan. Mennään oikotietä niityn poikki.

— Siellä on lehmiä ja minä pelkään niitä, ruikutti Dora-raukka, nähden pelastuksen väikkyvän.

— Älä! Oikeinko pelkää kahta lehmää? pilkkasi Davy. Ne on molemmat nuorempia kuin sinä.

— Mutta ne on suurempia, sanoi Dora.

— Ei ne tee sinulle yhtään mitään. Älä viivyttelä, vaan tule. Tämä on kivaa. Kun minä tulen suuteksi, en minä koskaan vaivaudu kirkkoon. Kyllä minä laitan, että pääsen taivaaseen muutenkin.

— Sinä joudat siihen toiseen, ilkeään paikkaan, ellet pyhitä pyhäpäivää, varoitti Dora-raukka lähtien laahustamaan Davyn perästä hyvin vastahakoisesti.

Mutta Davy ei pelännyt — vielä. Tuo n. s. ilkeä paikka oli hämärässä etäisyydessä, mutta Cottonin poikien kanssa tehtävä iloinen kalastusmatka kangasti aivan lähellä. Hän olisi vain toivonut Doran kulkuun vähän enemmän vauhtia. Dora käveli jörönä, katseli vähänväliä taaksensa ja piti suunsa niin supussa kuin voisi milloin hyvänsä purskahtaa itkuun. Aina tyttöjen täytyy pilata kaikki... Davy ei nyt kuitenkaan sanonut "peeveli" — ei edes ajatuksissaan. Hän ei suinkaan katunut sitä mitä oli sanonut neljännestantia aikaisemmin — eihän se tullut kysymykseenkään — mutta ei kannattanut uhmata Valtoja liiaksi samana päivänä.

Cottonin nuori väki leikki takapihalla ja tervehti Davya äänekkään ihastunein huudoin. Pete, Tommy, Adolphus ja Mirabel-sisko nauttivat täysin siemauksin vapaudestaan äiti-muorin, isän tai vanhempien sisarien häiritsemättä, nämä kun olivat lähteneet pois hevosella. Dora oli iloinen siitä, että Mirabel edes oli kotona, hänestä oli matkalla tuntunut kolkolta joutua yksin tuohon poikaliutaan. Mirabel oli täysin pojan veroinen, yhtä telmivä, päivettynyt ja rohkea. Mutta hänellä oli kuitenkin hameet ja nauhasolmukkeet rotanhäntäpalmikoissaan.

— Nyt me ollaan tultu kalastamaan teidän kanssa, selitti Davy.

— Se on kivaa, ulvoi Cottonin joukko. Kaikki ryntäsivät heti matoja kaivamaan, ja Mirabel juoksi etunenässä ruosteinen kasari kädessä löytöjen tallettamiseksi. Doran mieli olisi tehnyt istahtaa itkemään. Voi, kun tuo halpamainen Frank Bell ei olisi suudellut häntä! Silloin hän olisi voinut olla Davysta välittämättä ja mennä mitä parhaimmalla omallatunnolla rakkaaseen pyhäkouluun.

Kalastusretkeilijät eivät luonnollisestikaan uskaltaneet lähteä pienelle järvelle, sillä sieltä heidät olisi huomannut kirkkoväki. Heidän oli pakko tyytyä puroon, joka virtasi metsän läpi Cottonin pihan takana. Se oli täynnä taimenia, ja päivä oli hauska — ainakin Cottonin pojille. Ja näytti siltä kuin Davyn olisi ollut oikein hauska. Hän oli vetänyt kengät ja sukat jalastaan — tällainen varovaisuus ei ollut suinkaan hänelle ominaista — ja esiintyi paljain jaloin, edessään Cottonin vanhemman sisaren hihallinen esiliina. Siinä asussa hän oli valmis uhmaamaan suon, rämeen ja puron kaikkia hirviöitä. Dora murjotti ja torjui kaikki lähentelevät yritykset talonväen puolelta. Hän seurasi vaieten toisten harharetkiä lätäköstä lätäkköön, puristi lujasti raamattuaan ja lukukirjaansa ja ajatteli mieli katkerana rakasta luokkaansa, jossa hänen sinä hetkenä olisi pitänyt istua todellisena kaunistuksena jumaloimansa opettajan edessä. Sen sijaan hän juoksi sotkuisassa, pistävässä pensaikossa kelvottomien poikien kanssa koettaen kaikin tavoin suojella hienoa valkeata pukuaan repeämästä ja tahraantumasta ja kenkiään vajoamasta liejuun. Mirabel oli tarjonnut hillotahrojen peittämää esiliinaansa suojaksi, mutta Doran mieleen oli varoittavana muistunut sananparsa, jossa puhuttiin joutumisesta "ojasta allikkoon", ja hän kieltäytyi sitä ottamasta.

Taimen tarttui onkeen ihmeellisesti, kuten aina sunnuntaisin. Tunnin kuluttua urheilevat nuoret herrat olivat saaneet kaloja kuinka paljon tahansa, joten he Doran suureksi helpotukseksi jälleen palasivat kotiin. Dora istuutui ylhäisesti eristäytyen ja huolellisesti alasvedetyin hamein pihan kanakopille, kun taas muut ryhtyivät juoksuleikkiin, joka sai maan tömisemään. Sitten koko seurue kiipesi sikolätin katolle ja kaiversi nimensä melkein saavuttamattomissa olevaan hirteen. Kanakopin lattea katto sekä vieressä oleva pieni heinäruko antoivat Davylle nerokkaan päähänpiston. Ihana puolituntinen vietettiin kiipeämällä katolle ja syöksymällä siitä pää edellä alas heiniin huutaen ja nauraen.

Kielletytkin hovit päättyvät. Kun vaununpyöräin kumea tärinä sillalla ilmaisi kirkkoväen palaavan kotiin, katsoi Davy lähtöhetken tulleen. Hän irroitti yltään suojaavan vaatetuksensa, veti jälleen jalkaansa kaikesta huolimatta merkillisen tahmeat sukkansa ja kenkensä ja käänsi huoaten selkensä ihanalle taimensaaliilleen. Ollisipa kannattanut viedä kotiin...

— No, eikö meillä ole ollut hirmuisen hauskaa? kysyi hän jotakuinkin teennäisen iloisesti heidän palatessaan kotiin päin oikotietä vainion poikki.

— Ei minulla ainakaan, vastasi Dora nyrpeästi. — Enkä myöskään usko, että sinulla on ollut, kun oikein ajattelet, lopetti hän väläyttäen ilmoille terävyyttä, joka ei juuri muuten ollut hänelle ominaista.

— On ollut, voin antaa siitä pääni pantiksi, vakuutteli Davy. — Mutta ei suinkaan ollut mikään ihme, ellei sinun ollut hauska. Sinähän istuit vain ja mulkoilit niinkuin mikäkin — simppu.

— Minä pidän itseäni liian hyvänä leikkimään kaikenlaisten vekarain kanssa, sanoi Dora kopeasti.

— Ohoh, kylläpä sinä osaat... Mikä vaivaa Cottonin poikia? On heillä vaan paljon vitsikkäämpää kuin meillä. He tekevät ihan mitä tahtovat ja sanovat aivan mitä tahtovat kenelle hyvänsä vasten kasvoja. Niin minäkin aion tehdä tästä päivästä lähtien.

Suurista sanoista ja karskista äänestä huolimatta ei Davysta tuntunut oikein hyvältä. Hän olisi kuitenkin mieluummin kuollut kuin myöntänyt sen Doralle. Onnistuneen kalastuksen ja virkistävän seurustelun tuottama ilo oli muuten jo ehtinyt haihtua; sen sijaan omatunto muistutti olemassaolostaan pienillä terveellisillä pistoksilla silloin tällöin. Loppujen lopuksi olisi ehkä kuitenkin ollut parempi mennä pyhäkouluun ja kirkkoon?... Olihan täti Lynde kyllä usein kiusallinen ja ilkeä pikku pojalle, joka rakasti vapautta ja riippumattomuutta, mutta hänellä oli tavallisesti koko joukko makeisia isossa keittiönkaapissaan, eikä hän ollut saita. Juuri samana sopimattomana hetkenä muistui Davyn mieleen, että täti Lynde oli, hiiskahtamattakaan asiasta Marillalle, hyvin mukavasti ommellut kiinni ison reiän, jonka Davy oli housuihinsa repinyt viime viikolla.

Davyn rikosten mitta ei ollut vielä kukkuroillaan. Hänen oli vielä tehtävä havainto, että synti vaatii toisen itseään peittämään. Sunnuntaipäivällinen nautittiin rouva Lynden luona, ja jo ensimmäisen ruokalajin aikana kysyi täti Davylta:

— No, oliko koko luokka tänään pyhäkoulussa?

— Oli, vastasi Davy, liemen pyrkiessä väärään kurkkuun. — Kaikki, paitsi yksi.

— Kysyttiinkö sinulta tekstiä taikka katkismusta?

— Kysyttiin.

— Ja panit haaviin kolehtirahat?

— Panin.

— Oliko rouva MacPherson kirkossa?

— En tiedä. — Se oli ainakin totta, ajatteli onneton Davy.

— Onko Naisten apuyhdistyksellä kokous ensi viikolla?

— O-on — niin minusta sanottiin... Ääni alkoi jo käydä hieman epävarmaksi.

— Onko hartaushetkeä sitten?

— Sitä — sitä minä en kuullut.

— Kuuntelisit vähän paremmin, sen minä olen sanonut lukemattomia kertoja. Sinun täytyy panna mieleen, mitä kuulutetaan. Mitä pastori oli valinnut tekstiksi?

Davy otti lasistaan suunnattoman kulauksen vettä suuhunsa ja huuhtaisi alas viimeisen omantunnon epäröimisen. Hän esitti erittäin sujuvasti erään hyvin kauniin tekstin, joka hänen oli täytynyt oppia ulkoa muutama viikko takaperin. Onneksi tuli paisti, ja rouva Lynde lakkasi kysymästä, mutta Davyn ruokahalu oli pilalla. Ruoka ei maistunut, kuten tavallisesti, eikä hän jaksanut syödä muuta kuin annoksen mannaryyni vanukasta mehukastikkeen kera.

— Mikä sinua vaivaa? kysyi Lynden täti ihmetellen eikä suinkaan aiheettomasti. — Oletko sairas? Sinä näytät niin kalpealta. Sinun on parasta olla leikkimättä ulkona auringonpaisteessa nyt iltapäivällä, neuvoi rouva Lynde.

— Tiedätkö, kuinka monta valetta syötit täti Lyndelle päivällispöydässä? kysyi Dora nuhtelevasti heidän ollessaan kahden päivällisen jälkeen.

Malja vuosi yli äyräittänsä... Davyn kiukku kävi ylivoimaiseksi, ja hän sähisi:

— En tiedä, eikä se kuulu minuun, ja pidä kitasi, muuten väännän leukasi.

Kiusaantunut nuorukaisparka vetäytyi sitten halkopinon suojaamaan soppeen saadakseen rauhassa harkita syntejään.

Vihervaara oli pimeä ja äänetön Annan palatessa kotiin. Hän meni nopeasti levolle, sillä hän oli hyvin uninen ja väsynyt. Edellisellä viikolla oli Avonleassa ollut useita pieniä juhlatilaisuuksia, jotka olivat kestäneet pikkutunneille asti. Tuskin oli Anna painanut päänsä tynnylle ennenkuin hänen silmänsä menivät umpeen. Mutta samassa ovi aukeni hiljaa, ja surkea, rukoileva ääni sanoi: "Anna".

Anna nousi unenpöpperössä istualleen.

— Davy, sinäkö? Mikä on?

Pieni valkopukuinen olento tassutteli lattian poikki ja hiipi tuolille Annan päälle.

— Anna, nyhkytti Davy kietoen kätensä Annan kaulaan, minä olen niin kauhean iloinen, kun taas olet kotona. Minä en voinut nukkua, ennenkuin olen kertonut sen jollekulle.

— Mitä sinun piti kertoa?

— Että olen kauhean pahoillani.

— Rakas ystävä, miksi sinä olet pahoillasi?

— Kun olen ollut hyvin paha tänään, Anna. Voi, minä olen ollut niin hirmuisen paha — pahempi kuin koskaan ennen.

— Mitä sinä sitten olet tehnyt?

— Hyi, en uskalla kertoa. Sinä et pidä minusta sitten enää koskaan, Anna. Minä en voinut lukea iltarukoustani tänä iltana. Minä en uskaltanut kertoa Jumalalle, mitä minä olin tehnyt. Minua hävettää kauheasti, kun hänen pitää saada se tietää.

— Hän taitaa tietää sen muutenkin, Davy.

— Niin sanoi Dorakin. Mutta jospa hän ei tullut niin tarkalleen nähneeksi... Minun täytyy ainakin kertoa sinulle ensin.

— No, mitä sinä olet saanut aikaan?

Tunnustus tuli ryöppynä.

— En ollutkaan pyhäkoulussa enkä mennyt kirkkoonkaan, vaan olin kalastamassa taimenia Cottonin poikien kanssa ja syötin täti Lyndelle hirveän paljon valheita — taisi niitä olla kuusi, seitsemän ainakin... Ja minä — minä sanoin peeveli, Anna — vaikka ei kai se ole mikään oikea kiroussana kuitenkaan, kuule, onko? — ja minä sanoin, että Jumala on halpamainen... Jos hän rankaisi minua vain siitä syystä, tarkoitin.

Huoneessa oli hyvin hiljaista. Davy ei oikein tietänyt, mitä hänen tuli ajatella, kun Anna oli niin liikkumaton. Oliko Anna niin ihmeissään ja suuttunut, ettei koskaan enää aikonut puhua hänelle sanaakaan?

— Anna, mitä sinä aiot tehdä minulle? kuiskasi Davy.

— En mitään, hyvä ystävä. Sinä olet kai jo saanut tarpeeksi rangaistusta, eiköhän ole niin?

— En ole saanut. Kukaan ei ole tehnyt minulle mitään.

— Etkö ole ollut pahoillasi ja onneton siitä saakka kun teit kaiken tuon ruman, sanopas?

— Olen, aivan kauheasti, virkkoi Davy urheasti.

— Sinua on soimannut omatunto, Davy.

— Missä paikassa omatunto oikein on?

— Se on sinun omassa sydämessäsi, Davy, ja se ilmoittaa meille, kun olemme tehneet jotain paha, ja se tekee meidät hyvin onnettomiksi, ellemmme tee parannusta, vaan jatkamme tuota paha. Etkö ole sitä huomannut koskaan?

— Onhan sitä voinut sattua, vaikka en ole ymmärtänyt, mitä se on ollut. Minusta on ikävää, että tarvitsee tuollaista tuntoa. Minun mieleni tekisi vain metkaa. Mutta missä kohdassa omatunto on, Anna? Kerran kun juoksin oikein kovaa Cottonin pihalla, sain niin kamalan piston vatsaan ja nikon. Se oli kai omatunto? Onko se vatsassa?

— Ei ole, se on sydämessäsi, niinkuin äsken sanoin, vastasi Anna kiitollisena ympäröivälle pimeydelle, kun ei käynyt toki päinsä näin. vakavassa keskustelussa tinkiä arvokkuudesta purskahtamalla nauruun.

— Kyllä kai se sitten on kasvanut lujasti kiinni, kun siitä ei voi päästä, virkkoi Davy huoaten. Aiotko kannella minusta Marillalle ja täti Lyndelle?

— En, hyvä ystävä, minä en kantele kenellekään. Sinä varmaankin kadut oikein kovasti, että olet

käyttänyt niin pahasti?

— Kadun, varmasti.

— Etkä tee sellaista enää koskaan?

— En, mutta — Davy ei, varovasti kyllä, myöntynyt ehdottomasti — voihan sattua, että olen ilkeä jollain muulla tavoin...

— Sinä et saa sanoa rumia sanoja etkä jäädä pois pyhäkoulusta tahi kirkosta etkä valehdella peittääksesi pahoja tekojasi.

— Eipä semmoista kannatakaan tehdä, virkkoi Davy.

— Minusta sinä nyt sanoisit Jumalalle, että sinä kadut ja olet pahoillasi ja pyydät häneltä anteeksi.

— Oletko sinä antanut anteeksi, Anna?

— Olen, pikku Davy.

— Hi, hii, huudahti Davy ihastuneena, sama minusta sitten, antaako Jumala vai eikö.

— Davy!

— No, kyllä minä — kyllä minä... virkkoi Davy nopeaan, kiiveten alas sängystä. Annan ääni osoitti hänelle selvästi, että hän oli sanonut hyvin sopimatonta. — Ei minusta ole mitään pyytää häneltä... Hyvä Jumala, minä kadun kovasti, että olen tehnyt niin pahoin tänään, ja minä koetan olla kiltti aina sunnuntaisin, ja ole hyvä ja anna minulle anteeksi. — Kuulithan, Anna.

— Kuulin, hyvä on, juokse nyt kohta nukkumaan kilttinä poikana.

— Heti paikalla. Kuulepas, nyt minusta ei tunnu enää pahalta, olen päinvastoin oikein iloinen. Hyvää yötä!

— Hyvää yötä.

Anna vaipui jälleen pieluksilleen huoaten helpotuksesta. Voi, miten tavattomasti häntä väsytti... Seitsemän sekunnin kuluttua...

— Anna!

Pimeässä kuului jälleen tassutusta, ja joku suuntautui suoraan hänen vuodettaan kohti. Anna kohotti uneliaita silmäluomiaan.

— Multa, hyvä ystävä, mikä nyt taas on? kysyi hän koettaen estää ääntään kuulumasta kärsimättömältä.

— Anna, oletko huomannut, kuitilta herra Harrison sylkee? Uskotko, että minäkin oppisin sylkemään aivan samalla tavalla, jos oikein harjoittelisin?

Anna nousi äkkiä istualleen.

— Kuule nyt, pikku herra, virkkoi hän, nyt sinä menet heti nukkumaan, ja uskallapas vielä kerran tulla tänne kummittelemaan! Kuulitko sinä? Hyvästi nyt.

Davy livisti tiehensä eikä ilmestynyt näkyviin enää sinä yönä.

XIV.

KUTSU.

Anna istui Ruby Gilliksen seurassa Gilliksien puutarhassa, jonne hämärä hiljaa loi varjojaan. Iltapäivä oli ollut lämmin ja autereinen. Oli jälkikesän rehevä kukoistuksen aika. Auer viivytteli vielä notkojen rinteillä. Niityillä väikkivät himmeästi villien asterien sinipunervat värisoinnut.

Viettääkseen illan Rubyn luona oli Anna kieltäytynyt ajelusta kuutamossa kauniiseen Hiekkarantaan parin kilometrin päähän. Hän oli näin viettänyt Rubyn kanssa monet illat tänä kesänä, vaikka hän joskus epäili, ettei kummallekaan heistä ollut siitä mitään varsinaista iloa tai hyötyä, ja väliin hän kotimatalla päätti olla enää tulematta.

Kesän lähestyessä loppuaan kävi Ruby kalpeammaksi. Hän oli kokonaan luopunut aikomuksestaan ryhtyä opettamaan — "isästä on parasta siirtää se syksyyn" — ja taiteelliset käsityöt, joita hän oli hyvin mielellään ommellut, liukuivat yhä useammin hänen väsyneistä käsistään. Hän oli kuitenkin aina iloinen ja täynnä toivoa, jutteli niinkuin ennenkin ja uskoi hiljaa salaisuuksiaan liehrittelevistä kavaljeereista, heidän kilpailustaan keskenään ja särkyneistä toiveistaan. Annan mielestä juuri tämä teki käynnit hyvin turhanpäiväisiksi ja väsyttäviksi. Mikä ennen maailmassa oli kenties ollut lapsellista, mutta kuitenkin verrattain hauskaa, vaikutti nyt kaamealta; tuntui siltä kuin kuolema olisi kurjistanut elämän itsepintaisen ja ylimielisen naamion silmäaukoista. Mutta Ruby oli todella kiintynyt Annaan, eikä hän antanut ystävättären milloinkaan mennä, ennenkuin tämä oli luvannut tulla pian uudelleen. Rouva Lynde murisi tyytymättömänä, että Anna juoksi liian usein Rubyn luona ja että keuhkotauti voi tarttua häneen itseensäkin, ja Marillaakin alkoi arveluttaa.

— Joka kerran, kun käyt Rubyn luona, olet kotiin tultua aivan nääntyneen näköinen, sanoi hän.

— Koko juttu on hyvin surullinen, sanoi Anna matalalla äänellä. — Ruby ei näy ensinkään käsittävän, miten hänen laitansa on. Ja kuitenkin minusta tuntuu kuin hän tarvitsisi apua — ja omalla tavallaan pyytäisi sitä minulta — ja minä tahtoisin mielelläni auttaa häntä, mutta en kykene siihen. Koko ajan, kun istun hänen luonaan, on kuin näkisin hänen taistelunsa näkymätöntä vihollista vastaan, jota hän koettaa sysätä luotaan heikoilla voimillaan. Siksi tulen kotiin niin väsyneenä ja näännöksissä.

Tänä iltana Anna ei tuntenut samaa tunnetta yhtä voimakkaasti kuin tavallisesti. Ruby oli ihmeellisen hiljainen. Hän ei puhunut sanaakaan kutsuista, huviretkistä, puvuista tahi "pojista". Hän lepäsi riippuverkossa leppoisan valaistuksen ja väräjäivien varjojen viihdyttämänä. Puolivalmis käsityö oli koskematta, ja ystävälliset kädet olivat kietoneet ohuen valkean liinan hennoille olkapäille. Pitkät keltaiset palmikot — miten Anna kouluaikana oli kadehtinut näitä palmikoita! — riippuivat kummallakin puolen kasvoja. Hän oli irroitannut ne päästään ja poiminut pois hiusneulat — hän sai niistä päänsäryn. Heleä puna oli väistynyt poskilta, ja kalpeissa kasvonpiirteissä oli jotain lapsellista.

Kuu nousi kuultavan kirkkaalla taivaalla ja valoi sädeloistoaan untuvankevyille hattaroille. Hopeinen juova väreili pienen lammen pinnalla. Aivan Gilliksen pihan vieressä oli kirkko ja sen ympärillä vanha kirkkomaa. Kuutamo valaisi valkeita hautakiviä, joiden ääriviivat piirtyivät selvästi tummia puita ja pensasaitaa vasten.

— Kirkkomaa näyttää niin oudolta kuutamossa, virkkoi Ruby äkkiä. — Niin aavemaiselta! lisäsi hän väristen. — Anna nyt ei kestä enää kauan ennenkuin minäkin lepään tuolla. Sinä ja Diana ja muut tulette hehkumaan elämää, mutta minä lepään tuolla syvällä haudassani.

Hänen sanansa tulivat niin odottamatta, että Anna joutui kokonaan tasapainostaan. Aluksi hänen oli mahdoton vastata.

— Kyllä sinä tiedät, että niin on, jatkoi Ruby hieman terävästi.

— Tiedän kyllä, vastasi Anna matalalla äänellä. — Rakas Ruby, minä tiedän sen.

— Kaikki tietävät sen, virkkoi Ruby katkerasti. — Minäkin tiedän sen kyllä, minäkin — olen tiennyt sen koko kesän, vaikka en ole tahtonut sitä myöntää. Mutta Anna — hän kumartui ja tarttui kiihkeän rukoilevasti Annan käteen — minä en tahdo kuolla. Minä pelkään kuolla.

— Minkätähden sinä pelkääsit sitä, Ruby? kysyi Anna hiljaa.

— Sentähden — sentähden — voi, en usko muuta kuin että pääsen taivaaseen, Anna. En minä ole niin kovasti rikkonut... Mutta — kaikki tulee olemaan erilaista. Mietin hyvin paljon maatessani — ja minua alkaa aina silloin niin peloittaa — ja kaipaamaan kovasti kotia. Kyllä kai taivaassa on hyvin ihanaa — niinhän sanotaan meille raamatussa — mutta, Anna, se ei ole kuitenkaan sitä, mihin me olemme tottuneet...

Annan sielussa välähti heikosti muisto lystikkäästä jutusta, jonka hän kerran oli kuullut Philippa Gordonilta. Vanha, tottumuksiinsa kangistunut ukko oli suunnilleen samaan tapaan lausunut epäilyksensä mitä tulee haudantakaisiin seikkoihin. Miehen sanat tuntuivat hyvin hullunkurisilta, Anna muisti vielä, miten he, Priscilla ja hän, olivat nauraneet niille. Rubyn kalpeiden, värisevien huulten lausumassa epäilyksessä ei kuitenkaan ollut mitään huumoria, ainoastaan syvää alakuloisuutta. Traagillista siinä oli se, että Rubyllä saattoi olla syyt epäilykseensä. Taivaaseen ei Ruby tosiaankaan ollut tottunut.

Iloinen, ajattelematon, huvitteluja täyteen ahdettu elämä, pintapuolinen katsantotapa ja kaikkien korkeampien tarkoituksien halveksiminen eivät olleet suinkaan omiaan kasvattamaan häntä edessä olevaan suureen muutokseen taikka antamaan hänelle voimia katsoa vastaista elämää sillä tavoin, ettei siinä näkyntä yksinomaan peloittava ja käsittämätön.

Anna mietti avuttomana, mitä hän sanoisi lohdutukseksi. Miten hän parhaiten sovittaisi sanansa? Hänen oli vaikea lausua kenellekään sydämensä sisimpiä ajatuksia, puhua uusista käsitystavoista, jotka vähitellen olivat alkaneet orastaa hänen sisimmässään ja jotka koskettelivat nykyisen ja tulevan elämän suuria salaisuuksia, ja kaikkein vaikeinta oli puhua näistä asioista Ruby Gilliksen tapaiselle ihmiselle.

— Minä uskon, Ruby, aloitti hän epäröiden, että meillä ajatuksissamme on useinkin hyvin vääriä kuvitelmia iäisyydestä — siitä, mitä se on ja mikä meitä siellä odottaa. En usko sen saattavan olla kovin erilaista kuin meidän maallinen elämämme, kuten ihmiset tavallisesti näyttävät uskovan. Minä uskon, että me jatkamme elämäämme jotakuinkin samaan tapaan kuin me elämme täälläkin, vaikka paljon nöyrempinä ja kiihkeästi oppia janoavina... Ja me tulemme pysymään sellaisina kuin me aina olemme olleet — on vain helpompi olla hyvä ja — aina pyrkiä korkeimpaan... Kaikki esteet ja kompastuskivet raivataan tieltä, ja me näemme selvästi... Älä pelkää, Ruby.

— Minä en mahda sille mitään — en voi muuta kuin pelätä, sanoi Ruby ääni kyynelistä väristen. — Vaikka se olisikin totta, mitä sanot taivaasta — ja sinunhan on mahdoton olla varma, sinä kait vain kuvittelet, että niin on — siellä ei saata kuitenkaan koskaan olla aivan samanlaista kuin täällä. Se on mahdotonta. Ja minä tahdon elää täällä vielä. Minä olen niin nuori. En ole vielä ehtinyt saada sitä osaa elämästä, joka kuuluisi minulle. Olen taistellut epätoivoisesti saadakseni elää — ja mitä se kaikki nyt hyödyttää — minä olen kuolemaan tuomittu — minun täytyy kuolla ja jättää kaikki, johon olen kiintynyt.

Annan sydäntä kouristi tuska, katkerampi kuin mikään hänen ennen kokemansa. Hänen oli mahdotonta tuoda esiin mitään petollisia lohdutusnäkökohtia, ja kaikki, mitä Ruby sanoi, oli kauhistuttavan totta. Hänenhän täytyi todellakin jättää kaikki, mikä hänelle oli kallista. Hän oli koonnut vain tavaraa maan päällä, hän oli elänyt yksinomaan kaikkea vähäpätöistä ja epäolennaista varten, sellaista varten, mikä vain oli tästä maailmasta, mutta hän oli unohtanut sen, mikä on suurta, millä on iäisyyden kantavuutta, mikä luo sillan kahden olemassaolon välille ja tekee kuolemasta vain siirtymisen asunnosta toiseen — hämärästä auringon kirkastamaan päivään. Jumala kyllä ottaa Rubyn haltuunsa — se oli Annan luja usko — hän saa oppia paljon, hänkin... Mutta ei ollut kovinkaan ihmeteltävää, että hänen sielunsa juuri nyt sokeassa avuttomuudessaan tarrautui siihen ainoaan, minkä hän tunsu ja mistä piti.

Ruby nojasi toiseen käsivarteensa ja kohotti kirkkaat, kauniit siniset silmänsä hopeanhohteista avaruutta kohti.

— Minä tahdon elää, sanoi hän ääni väristen. — Minä tahdon elää niinkuin muutkin nuoret tytöt. Minä — minä tahdon mennä naimisiin sen kanssa, josta pidän, Anna. — Ja minä tahdon pieniä lapsia. Sinä tiedät, että minä olen aina rakastanut pikkulapsia, Anna. En voisi sanoa tätä koskaan kenellekään muulle kuin sinulle. Mutta minä tiedän, että sinä ymmärrät. Ja Herbert-raukka — hän — hän pitää minusta, ja minä pidän hänestä. Muut — muut eivät ole olleet minulle mitään, mutta hän on paljon. Ja jos minä vain saisin elää, tulisin hänen vaimokseen ja hyvin onnelliseksi. Voi, Anna, kuinka se tuntuu kovalta!

Ruby vaipui jälleen pieluksilleen nyhkyttäen hillittömästi. Anna puristi hänen kättään, sielu tulvillaan myötätuntoa, sanatonta myötätuntoa, joka kenties auttoi Rubya enemmän kuin kaikki lohduttavat vakuutukset. Hetken kuluttua hän rauhoittui, ja nyhkytykset taikusivat.

— Olen iloinen siitä, että olen puhunut sinulle avomielisesti, Anna, kuiskasi Ruby. — On tuntunut hyvältä saada purkaa sieluaan. Sitä olen kaivannut koko kesän — joka kerran, kun tulit, aioin avata sinulle sydämeni, mutta siitä ei tullut mitään. En voinut. Tuntui siltä kuin olisin suorastaan houkutelut kuoleman esiin, jos olisin sanonut kuolevani taikka jos joku muu olisi sanonut taikka viitannut siihen. Minä en tahtonut sanoa sitä tai edes ajatella niin pitkälle. Päivisin, kun ihmisiä oli ympärillä ja kaikki oli iloista, oli helpompaa olla sitä ajattelematta. Mutta öisin, kun oli kuumetta ja väentelin unettomana sängyssäni, tuntui hirveältä, Anna. Silloin minä en voinut siitä päästä. Kuolema astui esiin ja tuijotti minua suoraan kasvoihin, kunnes minua alkoi niin peloittaa, että olisin voinut huutaa ääneen.

— Mutta nythän sinä et enää pelkää, Ruby, rakkahin pikku ystäväni? Sinun täytyy olla rohkea ja uljas ja uskoa, että kaikki kääntyy sinulle parhaimpaan päin.

— Koetan... Ajattelen, mitä sinä olet minulle sanonut ja koetan uskoa sitä. Ja sinä kai tulet minua katsomaan niin usein kuin voit, sano, etkö tulekin, Anna?

— Tulen, pikku Ruby.

— Ei kestä — ei kestä enää kauan. Tunnen sen. Ja minä tahdon mieluummin olla sinun seurassasi kuin kenenkään muun. Minä olen aina pitänyt sinusta eniten kaikista koulutovereista. Sinä et ollut koskaan kateellinen tahi halpamainen niinkuin muutamat muut. Emmy White kävi eilen minun luonani. Muistatko, että Emmy ja minä olimme niin tavattoman hyviä ystäviä kolme vuotta sitten, kun vielä kävimme koulua? Mutta sitten jouduimme riitaan kerran koulujuhlassa emmekä sen jälkeen ole puhuneet toistemme kanssa. Eikö se ole hassua? Nyt se tuntuu minusta niin mahdottomalta — olla loukkaantunut vuosikausia... Mutta eilen me sovimme täydellisesti. Hän sanoi, että hän mielellään olisi ottanut ensimmäisen askeleen kauan sitten, mutta hän pelkäsi, että minä nolaisin hänet. Enkä minä puhunut koskaan hänen kanssaan, sillä minä luulin, että hän vain kohauttaisi päätään ja kääntäisi minulle selkensä. Eikö ole kummallista, että' voi olla sillä lailla piilosilla pääsemättä paikasta pois?

— Monet ikävyydet elämässä johtuvat vain väärinkäsityksestä, sanoi Anna. — Mutta nyt minun täytyy mennä, rakas. Kello on paljon — eikä sinun pitäisi maata täällä ulkona, ilta on kylmä.

— Tulet kai pian uudelleen?

— Oikein pian, sen minä lupaan. Ja jos voin auttaa sinua jollakin, niin teen sen hyvin mielelläni.

— Tiedän sen. Ja sinä olet jo minua auttanut. Mikään ei tunnu niin peloittavalta nyt kuin ennen. Hyvää yötä, Anna!

— Hyvää yötä, rakas pikku Ruby!

Anna astui hitaasti kotiin kuutamossa, joka täytti avaruuden hopeisella loistollaan. Tämä ilta oli tuonut häneenkin muutoksen. Elämä oli saanut toisen merkityksen, korkeamman tarkoituksen. Pinnalla kaikki jatkui entiseen tapansa, mutta syvyydessä olivat tuntemattomat voimat joutuneet liikkeelle. Hänen ei saanut käydä samoin kuin Rubyn, perhosraukan. Maallisen elämän päättyessä ei toinen elämä saanut tuntua hänestä aivan uudelta ja oudolta, hän ei saanut värisyttävän pelon vallassa seisoa aivan tuntemattoman edessä — maailman edessä, joka oli vieras hänen ajatustavalleen ja josta hänen harrastuksensa ja aatteelliset tarkoituseränsä olivat kaukana. Elämän pikkuseikat, niin suloisilta ja miellyttäviltä kuin ne ehkä tuntuvatkin satunnaisessa ympäristössään, eivät saa meille riittävä päämääräksi, jota varten me elämme. Korkeammalle meidän täytyy asettaa päämäärämme. Taivaaseen tähtävään elämän tulee alkaa jo täällä maan päällä.

Puutarhassa lausutut hellät jäähyväiset tulivat olemaan hyvästijättö ainiaaksi. Anna ei nähnyt Rubya enää elossa. Seuraavana iltana järjesti vielä tarmokas "Avonlean Yhteiskuntaa Parantava Yhdistys" juhlan Jane Andrewsille, jonka aivan piakkoin tuli lähteä matkalleen länteen. Ja keveiden jalkojen tanssiessa, kirkkaiden silmien loistaessa ja iloisten kielten juttellessa sai Avonleassa eräs sielu kutsun, jota oli ehdottomasti kuultava. Aamulla levisi talosta taloon tieto Ruby Gilliksen kuolemasta. Hän oli huomaamatta nukahtanut kuolemanuneeen, tuskitta ja tynesti, ja hänen kasvojaan kirkasti hymy. Kuolema oli varmaan saapunut hänen luokseen ystävänsä ja vapauttajana kuljettaakseen hänet yli kynnyksen tuntemattomaan, eikä synkkänä viikatemiehenä, jota hän oli vavisten pelännyt.

Rouva Rachel Lynde vakuutti hautajaisten jälkeen, ettei hän koskaan ollut nähnyt mitään kauniimpaa kuin Ruby Gillis oli arkussaan. Lumivalkeaa pukua koristivat ihanat kukkaset, joita Anna oli sirotellut arkkuun, ja näky oli niin liikuttavan kaunis, että avonlealaiset muistivat sen vuosikausia ja puhuivat siitä. Ruby oli aina ollut harvinaisen kaunis, mutta hänen kauneutensa oli ollut tästä maailmasta ja hyvin maallista. Siinä oli ollut eräänlainen ivallinen ja uhmaava leima ja se oli näyttänyt vaativan ihailua. Sielu ei ollut koskaan siitä kuvastunut eikä äly sitä hienostanut. Mutta kuolema oli kosketuksellaan pyhittänyt sen. Se oli tuonut näkyviin piirteiden puhtauden ja ilmeen lempeän sielukkuuden, jota ei milloinkaan ennen Rubyssa ohut — se oh tehnyt saman, minkä epäitsekäs elämä, uhrauksiin valmis ihmisrakkaus olisi voinut Rubylle tehdä. Kun Anna kyynelten verhoamin silmin katseli kuollutta ystävänsä, tuntui hänestä siltä kuin hän olisi nähnyt ne kasvot, jotka Jumalan tarkoituksena oli ollut antaa Rubylle, ja sellaisina ne jäivät ainiaaksi hänen mieleensä.

Ennenkuin hautajaisvieraat lähtivät talosta, vei rouva Gillis Annan asumattomaan huoneeseen ja antoi hänelle pienen käärön.

— Tämän minä tahdon antaa sinulle, nyhkytti hän — Se olisi ollut Rubynkin toivomus. Tässä on se kirjailtu kaitaliina, jota hän ompeli viimeiseen asti. Se ei ole aivan valmis — neula on vielä siinä, minne hänen väsyneet sormiraukkansa pistivät sen, kun hän viimeisen kerran tätä ompeli, kuolemansa edellisenä iltana.

— Meiltä jää aina jotain kesken, sanoi rouva Lynde pyyhkien silmiään. — Mutta luultavasti on työllämme aina jatkaja, kun me hellitämme.

— Kyllä on vaikea käsittää, että ihminen, jonka me aina olemme tunteneet, todellakin on kuollut ja poissa, virkkoi Anna, kun hän Dianan kanssa astui kotiin päin. Ruby on ensimmäinen meistä

koulutovereista, joka kutsuttiin pois. Ja vähitellen, ennemmin tai myöhemmin, tulee meidän kaikkien vuoro.

— Niin kai on, sanoi Diana vaivautuneesti. Hän ei pitänyt tästä puheenaiheesta. Mieluummin hän olisi syventynyt pohtimaan hautajaisten yksityiskohtia, keskustelemaan kauniista valkeasta arkunpeitteestä ja sen riippuvista ripsuista, Herbert Spencerin surullisista kasvoista, Rubyn sisaren hillittömän hysteerisestä itkukohtauksesta — mutta niistä Anna ei viitsinyt puhua. Hän näytti olevan vaipunut unelmiin, ja Diana tunsu ikäväkseen, ettei hänellä ollut niissä mitään osaa.

— Muistatko, kuinka Ruby Gillis osasi nauraa, kun hän oli iloinen? sanoi Davy äkkiä. — Nauraako hän taivaassa yhtä paljon kuin Avonleassa, Anna? Tahtoisin tietää.

— Luulen hänen varmasti nauravan, sanoi Anna.

— No mutta, Anna! asettui Diana vastustamaan näyttäen sekä loukkaantuneelta että hämmästyneeltä, vaikka koetti hymyillä.

— Miksi ei? kysyi Anna aivan vilpittömästi. — Etkö usko meidän koskaan nauravan taivaassa?

— Sitä — sitä minä en todellakaan ole niin tarkoin tullut ajatelleeksi, selitti Diana. — Mutta tuntuu siltä kuin se ei olisi oikein sopivaa... Pidetäänhän hyvin sopimattomana nauraa kirkossa.

— Mutta taivas ei ole kirkon kaltainen — aina, sanoi Anna.

— Tietysti ei, niin ainakin toivoisin, huomautti Davy. Muuten minä en tahtoisu tulla sinne. Huu — kuinka ikävää on kirkossa. Mutta minä en aiokaan kepeytyä vielä moneen, moneen vuoteen. Minä tahdon elää sadan vuoden vanhaksi, niinkuin ukko Thomas Blewett Valkorannassa. Hän sanoo, että hän on tullut niin vanhaksi sentähden, että hän on aina polttanut piippua ja se on tappanut kaikki basillit. Saanko pian ruveta polttamaan piippua, Anna?

— Et, Davy, ethän sinä tahdo milloinkaan ruveta polttamaan, vastasi Anna hajamielisenä.

— Niinkö luulet? Miltähän sinusta sitten tuntuu, kun basillit ovat minut tappaneet? sanoi Davy.

XV.

KUN UNELMA TOTEUTUU...

— Nyt on vain viikko enää — sitten on taas lähdettävä Redmondiin, sanoi Anna. Hän oli koko lailla hyvillään siitä, että saisi palata työhönsä, kurseilleen ja Redmondin-ystäviensä luo. Karoliinan majaan liittyvät viehättävät tulevaisuuden kuvat kangastivat hänen mielessään. Pelkästään jo sen ajatteleminen toi mieleen kodikkuutta, vaikkei hän vielä milloinkaan ollut asunut "majan" seinien sisäpuolella.

Paljon onnea oli myös tuottanut kesän ihana, vapaa elämä auringonpaisteessa ja metsän huminassa, samoin vanhat ilonaiheet, joista hän ei milloinkaan voinut kokonaan vieraantua. Hän oli herättänyt uudelleen henkiin ja syventänyt vanhoja ystävyssuhteita ja oppinut suorittamaan käytännölliset askareet entistä suuremmalla kärsivällisyydellä ja nauttimaan pienestäkin huvista lapsellisen kiitollisena.

— Ei kaikkea sittenkään opita korkeakoulussa, ajatteli hän. — Voi tosiaan oppia seikan sieltä, toisen täältä.

Mutta voi — Annan hauskan kesäloman viimeisen viikon turmeli eräs noita harvinaisen kiusallisia pikku tapauksia, joita ilkeä kohtalo joskus tuo meidän tiellemme. Annan harras toivomus täyttyi, mutta tavalla, jota hän ei ollut milloinkaan aavistanut...

— No, oletko harrastanut kirjailijatoimintaa viime aikoina? kysyi herra Harrison hyväntahtoisesti eräänä päivänä Annan juodessa teetä hänen ja hänen rouvansa luona.

— En, vastasi Anna verrattain kuivasti.

— No, niin, älä pane pahaksesi! Rouva Hiram Sloane kertoi tässä eräänä päivänä, että isoon kuoreen pantu, postimerkeillä varustettu kirje, joka oli osoitettu Rollingin Parhaimmalle Leivinpulveri-Yhtiölle

Montrealiin, oli pistetty postikonttorin isoon kirjelaatikkoon kuukausi sitten ja hän epäili, että sen lähettäjä kilpaili palkinnosta, joka oli luvattu parhaimmasta kertomuksesta, missä mainitaan heidän erinomainen leivinpulverinsa. Hän sanoi, ettei käsiala ollut sinun, mutta minä tulin ajatelleeksi, että sinä ehkä kuitenkin olet koettanut onneasi.

— En olekaan! Minä kyllä näin ilmoituksen palkintokilpailusta, mutta sellainen ei pälkähtäisi milloinkaan päähäni. Minusta olisi ehdottomasti alentavaa kirjoittaa kertomus leivinpulverireklaamin vuoksi. Muistan hyvin, miten paljon näimme muutama vuosi sitten vaivaa Yhteiskuntaa Parantavassa Yhdistyksessämme saadaksemme Judson Parkerin estetyksi vuokraamasta koulupihaa ympäröivää aitaa ja maalaamasta sitä täyteen inhoittavia reklaami-ilmoituksia. Eräänä yönä heräsin ja sananmukaisesti uin hiessä — näin unta, että hän oli maalannut aivan portin viereen suurin punakeltaisin kirjaimin: Koettakaa meidän uutta maksaihraamme!

Tähän tapaan puheli Anna verrattain halveksivalla äänensävyllä, aavistamatta mitään nöyryyden kuilusta, joka häntä odotti. Samana iltana Diana tupsahti päätyhuoneeseen kirje kädessä, kirkassilmäisenä ja ruusuposkisena.

Anna avasi kirjeen vähän ihmeissään ja silmäili koneella kirjoitettuja rivejä.

"Neiti Anna Shirley,
Vihervaara.
Avonlea, Prinssi Edvardin saari."

"Arvoisa Neiti! — Meillä on täten ilo ilmoittaa Teille, että erittäin mielenkiintoinen ja onnistunut novellinne 'Semiramiksen sovitusuhri' on saanut äsken julistetun kilpailumme palkinnon 25 dollaria. Mainitun summan suuruinen shekki oheenliitetään. Olemme ryhtyneet toimenpiteisiin novellin julkaisemiseksi useissa Kanadan arvossapidetyimmistä aikakauslehdistä, jota paitsi me myöskin aiomme julaista sen lentokirjasena suuremman levikin saavuttamiseksi. Lausuen kiitoksemme hyväntahtoisesta mielenkiinnosta, jota te olette osoittanut yritystämme kohtaan piirrämme kunnioittaen

"Rollingin Paras Leivinpulveri-Yhtiö".

— Minun järkeni ei liiku, virkkoi Anna voimattomana.

Diana taputti käsiään.

— Oi, minä tiesin, että se saisi palkinnon, minä olin aivan varma...
Minä lähetin kertomuksesi palkintokilpailuun.

— Diana, mitä sinä sanot?

— Totta totisesti minä tein niin, sanoi Diana iloisesti hypähtäen vuoteenlaidalle istumaan. — Kun luin sanomalehdestä palkintokilpailusta, ajattelin paikalla kertomustasi, ja aioin ensiksi ehdottaa, että sinä itse lähettäisit sen. Mutta sitten pelkäsin, ettet olisikaan halukas — sinä olit melkein menettänyt luottamuksesi siihen. Ja sentähden minä päätin lähettää jäljennöksen, jonka olit antanut minulle ja olla luiskahtamatta mitään sinulle. Ellet olisi saanut palkintoa, et olisi myöskään mitään tietänyt eikä asia olisi voinut sinua suututtaa, sillä palkitseematta jääneitä kertomuksia ei lähetetä takaisin. Mutta ajattelin, että jos sinä saisit palkinnon, mistä minä olin jotakuinkin varma, niin se olisi sinulle mitä suuremoinen yllätys, kultamuruni.

Diana ei yleensä ollut erikoinen terävänäköinen, mutta tänä hetkenä hän ei kuitenkaan voinut olla huomaamatta, ettei Anna näyttänyt kovinkaan ihastuneelta. Suunniteltu yllätys oli toteutunut, sitä ei voinut kieltää. Mutta miten oli ilon ja tyytyväisyyden laita?

— Mutta Anna, sinähän et näytä ollenkaan iloiselta? huudahti Diana.

Anna tekaisi heti hymyilyn, jolla kirkasti kasvonsa.

— Tietysti en voi olla muuta kuin iloinen epäitsekästä halustasi tuottaa minulle iloa, sanoi hän hitaasti. — Mutta ymmärräthän —; se tuli niin odottamatta — minä en oikein käsitä...Eihän minun kertomuksessani sanallakaan mainittu — Annan oli vaikea saada tuota sanaa huuliltaan — mikä koski — leivinpulveria.

— Ei mainittukaan, mutta sen minä lisäsin siihen, sanoi Diana huomattavasti tynempänä. — Se ei ollut ollenkaan vaikeata — minähän totuin hiukan kirjailijatoimeen Historiallisen kerhon aikana. Muistathan kohdan, missä Semiramis sekoittaa kakkutaikinan — minusta se oli vähän niinkuin epärunollista sankarittarelle, mutta sinä pidit kovasti siitä kiinni — no, kuten sanoin, siihen minä vain lisäsin, että Semiramis sekoitti kakkuun Rolling-Yhtiön leivinpulveria, minkä vuoksi se nousi niin mainiosti. Ja sitten lopussa, kun Percival syleilee Semiramista ja sanoo: "Minun sieluni rakastettu,

tulevina ihanina vuosina kohoavat haavelinamme ylpeät muurit" — niin minä vain lisäsin: "ja siellä me tulemme käyttämään aina yksinomaan Rolling-Yhtiön leivinpulveria".

— Höh! läähätti Anna-raukka, aivan kuin hänen ylitseen olisi kaadettu ämpärillinen kylmää vettä.

— Ja nyt sinä olet voittanut kaksikymmentäviisi dollaria, jatkoi Diana hyvin ihastuneena. — Minä olen kuullut, ettei Kanadan Nainen maksa enempää kuin viisi dollaria kertomuksesta.

Anna piti värisevin sormin etäällä itsestään inhoittavaa vaaleanpunaista paperiliuskaa.

— Niitä minä en tahdo — sinä olet ne ansainnut, Diana. Sinä olet lähettänyt kertomuksen ja tehnyt muutokset. Minä — minun päältäni ei tosiaankaan olisi koskaan tullut lähettää sitä. Siksi saat ottaa shekin. — Minä en nosta niitä rahoja.

— Oh, älä sano, kyllä vaan on hauskaa omistaa ne, jatkoi Diana. — Ei kannata puhua siitä pienestä vaivasta, mikä minulla on siitä ollut. Minulle riittää kunnia, kun olen palkinnon saajan hyvä ystävä. Nyt minun täytyy lähteä. Minun olisi pitänyt mennä kotiin suoraan postikonttorista, meillä kun on vieraita. Mutta minun täytyi livistää tänne kertomaan sinulle tämä suuri uutinen. Oi, kuinka minä iloitsen sinun puolestasi, Anna!

— Minä luulen, ettei maailmassa voi olla herttaisempaa ja vilpittömämpää ystävää kuin mitä sinä olet, Diana, virkkoi Anna ääni hieman väristen, ja minä voin vakuuttaa, että annan täyden arvon hyvälle tarkoituksellesi.

Diana lähti menemään sekä iloisena että hämillään, mutta Anna-raukka heitti syyttömän shekin piironginlaatikkoonsa ikäänkuin siinä olisi ollut verirahoja, ja heittäytyi itse vuoteelleen. Hän itki siinä nöyryytyksen ja loukattujen tunteiden kyyneleitä. Oi, miten hän voisi elää tämän jälkeen — se oli mahdotonta!

Gilbert tuli hämärässä viemisille, tulvillaan onnentoivotuksia, hän kun ohimennen oli pistäytynyt Mäntymäellä ja kuullut mielenkiintoisen uutisen. Onnentoivotukset sammuihin hänen huulilleen, kun hän näki Annan kasvot.

— Rakas ystävä, mikä nyt on? Minä luulin näkeväni sinut tyytyväisyyttä loistavana, kun olit saanut leivinpulveri-yhtiön palkinnon. Olihan sinulla hyvä onni.

— Voi Gilbert, täytyykö minun kuulla sinunkin niin sanovan? huudahti Anna aivan "sinäkin veljeni Brutus"-äänensävyllä. Luulin *sinun* ainakin ymmärtävän. Etkö käsitä, miten hirveätä tämä on?

— En, minun täytyy sanoa, etten ollenkaan käsitä. Mikä on hullusti?

— Kaikki, valitti Anna. — Minusta tuntuu siltä kuin minut olisi häväisty ainiaaksi. Mitä sinä luulisit äidin tuntevan sydämessään, kun hän jonakuna päivänä huomaisi, että hänen lapseensa olisi tatuoitu ilmoitus leivinpulverista? Juuri sellaiselta minusta tuntuu. Minä rakastin pientä kertomusparakaani, ja panin siihen kaiken, mikä minussa oli parasta. On pyhäinhäväistystä alentaa se kurjaksi reklaamiksi ja panna vielä palvelemaan proosallisinta, mitä maailmassa on. Muistatko, mitä meidän kirjallisuudenhistorianprofessorimme aina teroittaa meille? Hän sanoo, että me emme saa koskaan kirjoittaa riviäkään alhaisista tai epäarvokkaista vaikuttimista; vain ihanteellinen tarkoituserä pankoon meidät tarttumaan kynään. Mitä hän ajatteleekaan, jos saa tietää, että minä olen kirjoittanut kertomuksen halvan liikereklaamin vuoksi? Voimme panna päämme pantiksi, että se ilmestyy myöskin Redmondissa. Sen kyllä arvaa, kuinka kaikki nauravat minulle ja tekevät kiusaa!

— Älä pelkää, se kyllä saadaan estetyksi, rohkaisi Gilbert ajatellen itsekseen nyrpeänä, pelkäsikö Anna erikoisesti miespuolisten korkeakoulutovereittensa pilaa ja siksi oli pahoillaan. — Pojat ovat varmasti aivan samaa mieltä kuin minäkin — ettei sinua, enempää kuin yhdeksää kymmenettä osaa meistä kaikista, paina erikoisemmin maallinen kulta ja tavara, ja että sinä olet senvuoksi valinnut tämän täysin kunniallisen keinon ansaitaksesi lisäkolikon ensi lukukauden menoihin. En näe siinä mitään alhaista tahi epäarvokasta enkä myöskään mitään naurettavaa. Tietysti kirjoittaisi mieluummin kaunokirjallisia mestariteoksia ja soisi niiden joutuvan oikean kustantajan julkaistaviksi; mutta Herra nähköön — niin pitkälle me emme vielä ole päässeet, ja täysihoito ja opetus on kuitenkin maksettava.

Gilbertin koruton ja käytännöllinen katsantotapa rohkaisi Annaa jonkun verran. Se ainakin haihdutti hänen pelkonsa yleisen naurun alaiseksi joutumisesta, vaikka hän sydämessään vielä suri sitä, että hänen ihanteelleen oli tehty törkeätä väkivaltaa.

XVI.

UUSI KOTI.

— Minusta ei ole missään tuntunut näin kodikkaalta — täällä on kodikkaampaa kuin kotona, huudahti Philippa Gordon katsellen ympärilleen ilosta säteilevin silmin.

He istuivat kaikki Karoliinan majan isossa arkihuoneessa hämärää viettämässä, Anna ja Priscilla, Phil ja Stella, Jamesina-täti, Noita, Josef, Saara-kissa, Gog ja Magog. Uunivalkean liekehtivä valo hyppelehti seinillä, kissat kehräsivät, ja isossa maljakossa jättiläiskokoiset krysanthemum-kukat, jotka joku Philin viimeisistä uhreista oli hänelle lähettänyt, loistivat punertavassa hämyssä, muistuttaen kellertävää kuu-sikermää. Jo kolme viikkoa sitten he katsoivat saaneensa kotinsa kuntoon ja kaikki olivat jo verrattain selvillä siitä, että koe oli onnistunut erikoisen hyvin. Ensimmäiset pari viikkoa muuton jälkeen olivat tarjonneet runsaasti tilaisuutta kaikkien toimintahalulle; monet eri pikku kuningaskunnat oli jaettava ja sisustettava, ja väliin hyvinkin toisistaan eroavat mielipiteet saatava yksimielisyyteen ja sopusointuun.

Anna erosi tällä kertaa miltei helpotuksen tuntein Avonleasta lähteäkseen takaisin korkeakouluun. Kesäloman viimeiset päivät eivät olleet hauskoja. Palkintokirjoitus oli painettu paikkakunnan lehtiin ja sekatarakaupan omistaja, herra William Blair, oli myymäpöydälleen pinonnut suunnattoman pinkan vaaleanpunaisia, vihreitä ja keltaisia lentokirjasia, kaikki ylipainoksia "Semiramiksen sovitushurista". Niitä hän hyväntahtoisesti lahjoitti jokaiselle asiakkaalle, joka tuli ostoksille. Hän lähetti Annalle kohteliaan tervehdyksensä sekä paksun pinkan tekijäkappaleita, jotka Anna heti viskasi uuniin.

Annalla oli kuitenkin aivan yksin nöyryyttävä käsitys asiasta, sillä kaikki avonlealaiset olivat sitä mieltä, että hänen kannattaisi olla ylpeä ja iloinen, kun oli saanut sellaisen palkinnon ja tullut äkkiä kuuluisaksi. Lukuisat ystävät katsoivat häntä peittelemättömän ihastuneesti, harvat viholliset kateellisen ivallisesti. Josie Pye vakuutti, ettei se ollut Annan omaa keksintöä, hän muisti aivan varmaan lukeneensa saman jutun sanomalehdestä toista vuotta sitten. Sloanet, jotka joko tiesivät tai aavistivat, ettei Anna antanut kylliksi arvoa heidän Charlielleen, lausuvat mielipiteenään, ettei hänen kirjallinen saavutuksensa ollut mikään erikoisen suurenmoinen; sellaista osaa jokainen, joka viitsii yrittää... Ja muutamia näkyy vetelevän hyvin. Täti Atossa virkkoi Annalle, että hänen vanhaan sydämeensä koski, kun hän sai kuulla Annan ryhtyneen kirjoittamaan rahan vuoksi. Niin syvään ei kukaan Avonleassa syntynyt ja kasvanut ollut vielä langennut. Mutta niin käy, kun ottaa vieraita lapsia, jotka ovat perineet Jumala ties mitä taipumuksia... Rouva Rachel Lynde tunsu myös epäilystä, soveltuiko kunnan naisen panna paperille kaikenmoista tekaistua roskaa, mutta kahdenkymmenen viiden dollarin shekki loi kuitenkin asiaan hänen silmissään verrattain edullisen valon.

— Sitä tosiaan aivan hölmistyy, kun saa kuulla, mitä ne katsovat voivansa maksaa mokomasta höpötyksestä, sanoi hän puolittain ylpeästi, puolittain moittivasti.

Kaiken kaikkiaan tuntui siis jotakuinkin ihanalta, kun tuli aika lähteä. Ja oli kauhean hauskaa palata korkeakouluun, jossa nyt sai olla viisaana ja kokeneena juniorina ja jossa tapasi joukon hyviä ystäviä avajaispäivänä. Siellä olivat Priss ja Stella, Gilbert ja Charlie Sloane, viimeksimainittu tärkeänä ja kopeana kuin olisi hän jo tutkintonsa suorittanut, Phil, jolla oli vielä valinta Alecín ja Alonzon välillä tekemättä, ja Moody Spurgeon MacPherson. Viimeksi mainittu oli seminaarista päästyään ollut opettajana eräässä koulussa, mutta hänen äitinsä oli nyt sitä mieltä, että Moodyn välttämättä tuli jättää opettajantoimi ja lukea papiksi. Moody-paralle sattui ankara koettelemus heti uran alussa. Puoli tusinaa sydämettä tovereita, jotka asuivat samassa paikassa kuin hänkin, ryntäsi eräänä yönä hänen kimppuunsa ja ajoi häneltä hiukset puolen pään alalta. Moody Spurgeon parka sai kulkea ihmisten ilmoilla siinä asussa, kunnes tukka taas kasvoi entiselleen. Hän uskoi Annalle hieman katkerin mielin salaisuuden, että hän toisinaan epäili, oliko hänellä todella pappisalan edellyttämä oikea mielenlaatu...

Jamesina-täti ei tullut ennenkuin Karoliinan maja oli valmiina ottamaan hänet vastaan. Karoliina-neiti oli lähettänyt Annalle avaimen ja kirjeen, jossa sanottiin, että Gog ja Magog oli pakattu vierashuoneen sängyn alla olevaan laatikkoon, mutta että ne saatiin ottaa esiin sieltä milloin tahansa. Jälkikirjoituksena oli lisätty, että hän toivoi tyttöjen olevan varovaisia naulatessaan taulujaan seinille. Vierashuoneeseen oli pantu uudet seinäpaperit viisi vuotta sitten, ja neiti Marian ja hänen oma toivomuksensa oli, ettei ihan uusiin seinäpapereihin tulisi useampia reikiä kuin oli ehdottomasti tarpeellista. Hän sanoi muuten tuntevansa kaikessa muussakin rajatonta luottamusta Annaan.

Uuden kodin järjestäminen oli tytöistä sanomattoman hauskaa. Kuten Phil oli sanonut, oli se melkein yhtä hauskaa kuin naimisiinmeno. Järjestäminen ja puuhaaminen tuotti pelkkää huvia eikä tarvinnut huolehtia aviomiestästä. Kaikki toivat kortensa kodin yleiseksi kaunistamiseksi. Priss, Phil ja Stella asettelivat paikoilleen sieviä pikkuesineitä ja ripustivat tauluja seinille. Unohtaen neiti Karoliinan varoituksen he ripustivat taulut pikemmin kauneusvaatimuksia silmälläpitäen kuin seinissä ennestään

olevien reikien mukaan. Estetiikka sai voiton uusien seinäpaperien vaatimasta varovaisuudesta.

— Kitataan reiät, kun muutamme täältä, kultaseni — hänen on sitä ihan mahdoton huomata, sanoi Stella vastaväitteitä tekeväälle Annalle.

Diana oli lahjoittanut Annalle ison neulatyynyn toaletti-pöydälle, ja neiti Ada ei näyttänyt sanottavammin ottavan pahakseen täysihoitolaistensa siirtymistä muille maille, koska lahjoitti sekä Annalle että Priscillalle suuritöisiä kirjaituja ja ripsireunaisia sohvatyynyjä. Marilla oli lähettänyt suuren laatikollisen hillopurkkeja ja vihjannut johonkin sisällöltään erittäin arvokkaaseen koriin, jonka piti tulla myöhemmin, ja rouva Lynde antoi Annalle lahjaksi heleävärisen juovikkaan virkatun villapeitteen ja lainasi sitä paitsi vielä viisi lisäksi.

— Ota, lapsi, ne vaan, virkkoi hän äänessä sävy, joka ei sietänyt vastustamista. — Yhtä hyvin ne voi ottaa käytäntöön kuin antaa olla kirstussa koin ruokana.

Mikään koi ei olisi kuitenkaan uskaltanut niitä maistella, niissä kun oli niin voimakas naftaliinin ja kamfertin haju, että niiden täytyi riippua tuulettumassa Majan puutarhassa omenapuiden välissä kokonaista kaksi viikkoa ennenkuin voitiin aivastamatta olla samassa huoneessa. Ylhäinen Spofford-katu ei ollut tosiaankaan milloinkaan ennen nähnyt moista kirjavaa näyttelyä. Karoliinan majan vieressä asuva vanha jäyhä miljoonamies astui portista sisään ja pyysi saada ostaa heloitta van puna- ja keltatulppaanisen peitteen, jonka rouva Rachel oli antanut Annalle lahjaksi. Hän sanoi äitivainajansa virkanneen samantapaisia ja haluavansa sellaista, joka toi mieleen äitimuorin... Hänelle oli suuri pettymys, kun Anna ei tahtonut myydä peitettä, mutta Anna kirjoitti rouva Lyndelle tapahtumasta. Rouva Lyndestä se oli hyvin mairittelevaa, ja hän kirjoitti vastaukseksi, että hänellä tosiaan oli vielä käyttämätön korea tulppaanimallinen peite, joten tupakkaruhtinas todella sai mitä hänen mielensä oli niin kovasti tehnyt. Virkattu taideteos levitettiin hänen määräyksestään hänen vuoteelleen, ja siinä se sai olla, niin suurta inhoa kuin se herättikin hienossa ja hemmoittelussa talonrouvassa.

Rouva Lynden peitteet eivät kuitenkaan olleet vain miljoonamiesten silmänruokana, niistä oli myös paljon käytännöllistä hyötyä. Karoliinan majalla oli monta hyvää puolta, mutta sillä oli myös pienet vikansa ja puutteensa. Talo oli vanha ja verrattain kylmä ja vetoinen, ja pakkasöiden tullessa tytöistä oli kovin hauskaa saada kääriytyä täti Lynden peitteisiin, ja he toivoivat hänelle runsasta palkintoa siitä, että hän oli hyväsydämisesti lainannut ne heille.

Anna asui sinisessä pikku huoneessa, johon heti kohta oli mieltynyt. Priscillalla ja Stellalla oli iso huone yhteisesti. Phil oli erinomaisen tyytyväinen keittiön yläpuolella olevaan pieneen huoneeseen, ja Jamesina-tädin tuli asua alakerrassa, vierashuoneen viereisessä huoneessa. "Noita" nukkui matolla sopesa portaiden vieressä.

Kun Anna Avonleasta palattuaan eräänä päivänä oli matkalla kotiinsa Majaan, huomasi hän, että vastaan tulijat katsoivat häneen salavihkaa hymyillen ja säälivästi. Hän tuli levottomaksi ja ajatteli, oliko jotain hullusti hänen puvussaan. Oliko hattu väärässä? Oliko "juopaa" puseron ja hameen välillä? Kurottaessaan kaulaansa lähemmin tarkastaakseen ulkonaista olemustaan huomasi hän ensi kerran Noidan.

Aivan hänen kintereillään tassutti viheliäisin ja ränsistynein kissa, mitä hän milloinkaan oli nähnyt. Se oli jo kauan sitten sivuuttanut herttaisen kissanpoikakautensa ja oli nyt vain luuta ja nahkaa ja näytti jääneen kokonaan huolenpitoa vaille. Kummassakin korvassa oli syviä pykäliä, toinen silmä oli verinen ja rikki, ja toinen pikku poski surkean hullunkurisesti turvonnut. Mitä väriin tuli, oli sillä epämääräinen vivahdus, joka voi syntyä siten, että alkuaan mustan kissan karvat kärventyy, ja sen sijalle myöhemmin tulee samalla kertaa harva ja takkuinen ja paikoittain liasta tahmea turkki.

Anna polki jalkaa sähisten "hyss". Otus ei kuitenkaan välittänyt siitä vähääkään. Annan seisoessa paikoillaan jäi myös kissa paikoilleen istumaan tirkistäen häneen soimaavasti terveellä silmällään; Annan jatkaessa kävelyään marssi se perästä, kuten aikaisemminkin. Anna tyytyi seuraansa, kunnes pääsi Majan portille asti, jonka hän sulki armottomasti kissan kuonon edessä siinä uskossa, että otus lähtee matkaansa uutta suojelijatarta etsimään. Mutta kun Phil avasi porstuan oven neljännestantia myöhemmin, istui ruosteenkarvainen kissa portailta. Yllätys saavutti huippunsa, kun se kiiti nuolena sisään ja harppasi suoraan Annan syliin puristaen kurkustaan osittain rukoilevasti, osittain voitonriemuisesti "miau"-tervehdyksen.

— Anna, sanoi Stella ankarasti, onko tuo eläin sinun?

— Ei ole tietystikään, vastasi Anna hyvin kyllästytneenä. — En tiedä mistä se ilmestyi ja mikä sen sai seuraamaan minua. Minä en päässyt siitä eroon. Hyi, ruma elukka, lähde tiehesi. Pidän aika paljon kunnollisista ja siistinnäköisistä kissoista, mutta sinähän näytät ties miltä! Hienoa perhe-kissaa ei sinusta tule ikänä.

Mutta kissa kieltäytyi ehdottomasti hyppäämästä alas sylistä. Se kiertyi mukavasti keräksi, haukotteli leveästi ja alkoi kehrätä.

— Se on nähtävästi valinnut sinut kasvattiäidiksi, nauroi Priscilla.

— Mutta minä sanon: varjelkoon tuollaisesta kasvattilapsesta, virkkoi Anna.

— Pikku kissaparka on aivan nälkiintynyt, sanoi Phil helläsydämisempänä. — Katso, sen pikku luut melkein törröttävät nahan läpi!

— No, siinä tapauksessa tarjoan sille oikein perusteellisen aterian, sitten se saa pötkiä tiehensä, sanoi Anna.

Kissa sai ruokaa ja ajettiin sitten ulos lempeästi, mutta päättävästi. Aamulla se oli vielä portailla. Se istui ylimmällä portaalla ja harppasi sisään heti, kun ovi avattiin. Hyisen kylmä vastaanotto ei vaikuttanut siihen vähääkään eikä se välittänyt kenestäkään muusta kuin Annasta Tyttöjen oli sitä sääli ja he antoivat sille ruokaa. Mutta kun viikko oli kulunut, päätettiin, että jotain oli tehtävä. Kissa näytti kuitenkin jo paljon paremmalta. Silmä oli parantunut, turvotus poskessa oli laskenut, se ei ollut enää niin laiha, häntä liehui pystyssä, ja sen nähtiin jo pesevän kasvojaan.

— Se on hyvin kiitettävää ja hauskaa, mutta me emme voi sittenkään pitää sitä, sanoi Stella. — Jimsie-tätihän tulee ensi viikolla ja hän tuo Saara-kissan mukanaan. Me emme voi mitenkään pitää kahta kissaa; muuten tappelisi Noita Saara-kissan kanssa niin että karvat vain sinkoilisivat. Se on kauhean äkäinen. Aamulla se kaivoi itselleen vallihaudan ja hyökkäsi siitä meidän kiltin naapurimme tupakkakuninkaan rauhaarakastavan kissan kimppuun tuottaen sille tavattoman tappion.

— Meidän täytyy päästä siitä, virkkoi Anna katsellen synkästi keskustelun kohdetta, joka kehräten nökötti mattopalasella uunin edessä lammasmaisen viaton ilme kasvoillaan. — Mutta kysymys on vain siitä, miten se käy päinsä. Millä tavoin neljä nuorta turvatonta naista voi vapautua kissasta, joka tarrautuu kiinni neljän kypälänsä kynsin?

— Meidän täytyy antaa kloroformia, ehdotti Phil, joka tunsi vilkasta asianharrastusta. — Se on armeliaiain tapa.

— Kuka meistä tietää, miten kissoille annetaan kloroformia? kysyi Anna jurosti.

— Pikku luilta, minä tiedän, virkkoi Phil. — Turhien kotieläinten toimittaminen pois maailmasta kloroformin avulla kuuluu minun harvoin — ah, ikävä kyllä, aivan liian harvoin avuihini. Kotona minä olen toimittanut sellaista paljon, usko pois. Aamulla annetaan kissan syödä hyvä aamiainen, lähtöaamiainen niin sanoaksemme. Sitten otetaan vanha säkki — ulkona puuliiterissä näkyi olevan sellainen — sille lasketaan kissa ja puulaatikko kaadetaan varovasti sen ylitse. Gogin ja Magogin entinen kätkö kelpaa. Sitten otetaan sadangramman pullo kloroformia, siitä vedetään pois korkki ja pullo pistetään mukavasti reunan alta laatikkoon. Sitten pannaan muutamia raskaita silitysrautoja painoksi laatikon päälle, ja sitten saa tapahtua, mikä on tapahtuvaksi tarkoitettu. Illalla tarkastetaan. Kissa lepää silloin rauhallisesti nukahtaneena, hymyillen viiksien alta. Ilman tuskia, ilman kamppailua.

— Onko tuo totta? Se kuuluu niin yksinkertaiselta, virkkoi Anna epäröiden.

— Se ei olekaan mikään vaikea tempu. Jätä se asia minun huolekseni. Minä kyllä otan kissan hoitaakseni, sanoi Phil valtavan hyväntahtoisesti.

Kloroformi siis ostettiin apteekista, ja seuraavan aamun tuli olla Noidan viimeinen. Se söi herkullisen aamiaisensa, nuoleskeli itseään sieltä täältä ja hypähti kehräten Annan syliin. Annan valtasi syvä sääli. Tuo otus, poloinen, rakasti häntä ja tunsi luottamusta häntä kohtaan... Kuinka hän saattoikaan ottaa osaa salaliittoon sen henkeä vastaan?

— Ota se pian, sanoi hän nopeasti Philille. — Minusta tuntuu kuin olisin murhaaja.

— Sinähän tiedät, että se tapahtuu aivan tuskattomasti, lohdutti Phil, mutta Anna oli paennut tiehensä.

Teon tuli tapahtua liiterissä. Kenelläkään ei ollut sinne asiaa koko päivänä. Mutta hämärissä Phil ilmoitti, että pikku Noidan pitää saada kunnialliset hautajaiset.

— Priss ja Stella saavat kaivaa haudan rabarberimaahan, virkkoi Phil, ja Anna saa tulla minun kanssani nostamaan laatikon pois. Se on minusta aina ikävä tehtävä.

Liittolaiset marssivat hitain askelin liiteriin. Phil otti pois raskaat silitysraudat, joita oli kuormattu

laatikolle. Äkkiä kuului laatikosta — heikosti, mutta aivan selvästi — naukumista.

— Hyvät ihmiset — se ei olekaan kuollut, huohotti Anna vaipuen jäykkänä pölkylle istumaan.

— Varmasti se on kuollut, vakuutti Phil.

Uusi vieno naukuminen todisti, että se oli vielä elossa. Tytöt katsoivat kauhusta tuijottaen toisiinsa.

— Mitä me teemme? voihi Anna.

— Miksi ihmeessä te ette tulekaan? kysyi Stella ilmestyen liiterin ovelle. — Meillä on hauta ollut jo kauan valmiina. Istutteko tässä vain suremassa vainajaa?

— Mainio vainaja, sanoi Anna osoittaen laatikkoa. Naurunpurskahdus, joka seurasi, ei tehnyt kolmatta naukumista aivan kuulumattomaksi.

— Meidän täytyy jättää se tänne huomiseksi, sanoi Phil hetken äänettömyyden perästä ja asetti silitysraudat paikoilleen. — Se ei ole enää naukunut moneen minuuttiin. Tai kenties me kuulumme kuolinnau'unnan. Taikka ajatelkaa, jos me vain kuvittelimme kuullemme pahan omantunnon vuoksi?

Mutta kun laatikko aamulla kallistettiin kumoon, harppasi Noita terveenä ja hyvissä voimin Annan olkapäälle ja alkoi nuolla hänen korvaansa terävällä kielellään. Mikään kissa ei ollut Noitaa elävämpi.

— Vai niin, nyt se tiedetään — oksan reikä kulmassa, sanoi Phil tutkittuaan laatikkoa tarkoin. — Kuka saattoi sen arvata! Sentähden kloroformi ei vaikuttanut. Reikä täytetään iltapäivällä ja sitten yritetään uudestaan huomisaamuna!

— Ei, sitä emme me tee, vakuutti Anna hyvin päättävästi. — Toista kertaa ei oteta sitä hengiltä, Noita-parkaa! Se on nyt minun kissani, ja siihen saatte te tyytyä.

— Kuten tahdot — katsotaan vain miten Jimsie-täti ja Saara-kissa mukautuvat siihen, sanoi Stella äänensävyllä, joka ilmaisi, että hän "oli pessyt kätensä".

Siitä hetkestä lähtien Noita oli perheen jäsen. Se nukkui öisin vanhalla kookosmatolla portaiden alla, ja sille syötettiin kaikenlaisia herkkupaloja. Jamesina-tädin saapuessa oli se lihonut, karva oli tuuhea ja kiiltävä, ja sillä oli täysin kunnioitettava herrasväen kissan ulkomuoto. Mutta kauhea äkápussi se oli, ja sotajalalla jokaikisen niillä tienoin liikkuvan kissan kanssa. Toinen toisensa jälkeen joutuivat Spofford-kadun hienot pitkäkarvaiset seuraeläimet sen sähisevän kiukun ja terävien kynsien uhriksi. Inhimillisistä olennoista se rakasti Annaa ja vain Annaa. Kukaan muu ei uskaltanut edes taputtaa Noitaa. Jos niin teki, nosti se karvansa pystyyn ja sylki suustaan jotain, joka kissojen kielellä taisi olla hyvinkin ruma sana.

— Tuosta kissaheittiöstä ei kohta enää ole huoneissa pidettäväksi, virkkoi Stella julmistuneena.

— Mitä sinä tyhmä tyttö puhut minun omasta pikku herttaisesta kissastani? Hyi, mitä hän puhuu! Kynsitäänkö häntä hiukkasen? jokelsi Anna puristaen hellästi lemmikkiään.

— Niin, en tiedä miten se tulee Saara-kissan kanssa toimeen, jatkoi Stella synkän näköisenä. — Ei ole juuri hauskaa kuulla öisin kissojen tappelevan ja kirkuvan puutarhassa. Mutta ehdottomasti sietämätöntä on nähdä kissojen hyökkäävän toistensa niskaan täällä sisällä vierashuoneessa.

Jamesina-täti saapui sovittuun aikaan. Anna, Priscilla ja Phil olivat verrattain sekavin tuntein odottaneet hänen tuloaan, mutta kun Jamesina-täti oli noussut valtaistuimelleen, mikä merkitsee, että hän oli istuutunut keinutuoliin ja alkanut siinä hiljalleen keinua uuni-valkean ääressä, lankesivat he kuvannollisesti polvilleen ja palvoivat häntä.

Jamesina-täti oli hienorakenteinen vanha nainen. Kasvot olivat vielä täyteläiset, silmät suuret, lempeät ja siniset ja loistivat yhä vielä nuorekkuutta ja iloista odotusta. Poskilla oli vieno puna ja lumivalkea tukka oli lystikkäissä kiehkuroissa korvilla — tukkamuoti, jota ennen maailmassa sanottiin tykkikiharoiksi.

— Minä kuulun vanhaan aikaan ja te saatte tyytyä minuun sellaisena kuin minä olen, pikku tytöntyytykät, sanoi hän kutoen ahkerasti jotain, joka oli yhtä ilmavaa ja ruusunhohteista kuin hattara auringonlaskussa. — Minä olen vanhanaikainen sekä vaatteiltani että mielipiteiltäni. En sano sitä siksi, että minusta minun vaatteeni taikka mielipiteeni olisivat parempia kuin nykyajan. Mutta vanhanaikaiset sopivat minulle. Uudet kengät ovat tyylikkäämpiä kuin vanhat, mutta vanhat tuntuvat paremmilta jalassa. Minä olen jo siksi vanha, että saan rauhassa pitää sekä mielipiteeni että kenkäni, vanhat uskolliset palvelijani. Tehtäväni täällä aion ottaa jotakuinkin kevyeltä kannalta. Minä tiedän, että te, pikku mamsselit, otaksutte minun ottavan teidät hoiviini ja katsovan, että te pysytte alallanne, mutta

sitäpä minä en ollenkaan aio tehdä. Teillä on tarpeeksi ikää osata käyttäytyä siivosti, ja ellette ole vielä sitä oppineet, niin tuskinpa koskaan opittekaan. Minä puolestani, lopetti Jamesina-täti veitikkamainen välähdys sinisissä tyttömäisissä silmissään, en aio kohottaa sormeakaan — vaikka hulluttelisitte miten paljon tahansa.

— Voi, kuka tulee erottamaan kissat? pyysi Stella kauhuissaan.

Jamesina-täti oli tuonut mukanaan paitsi Saara-kissaa myöskin Josefin. Josef kuului oikeastaan eräälle hänen hyvälle ystävälleen, joka oli matkustanut Vancouveriin. — Hän ei voinut ottaa Josefia mukaansa ja pyysi sen vuoksi minua ottamaan sen haltuuni. Minä en tahtonut kieltää. Se on kaunis kissa — tarkoitan, että sillä on hyvin kaunis luonne. Sillä on nimenä Josef siksi, että sen turkki on kuin kirjava vaate.

Se oli tosiaan kirjava. Stella katseli tyyliä Josefia ja sanoi sen muistuttavan liikkuvaa tilkkumattoa. Pääväriä oli mahdoton määrätä. Kpäälät olivat mustat, mutta valkotäpläiset. Selkä oli harmaa, sen vasemmalla puolella oli iso keltainen täplä ja oikealla musta. Häntä oli keltainen ja päättyi harmaaseen nypykkään. Toinen korva oli musta ja toinen keltainen. Toisen silmän yläpuolella oleva musta täplä antoi sille ehdottomasti ryövärimäisen leiman. Sydämessään ja sielussaan se oli hurskas ja viaton ja luonteeltaan hyvin seurallinen. Josefin ja kedon liljojen välillä oli suuri yhtäläisyys. Se ei koonnut latoihin eikä pyydystänyt hiiriä — korkeintaan kehräsi. Mutta Salomo kaikessa loistossaan ei nukkunut pehmeämmillä patjoilla eikä elänyt herkullisemmin.

Josef ja Saara-kissa saapuivat hyvin nyöritetyissä koreissa. Päästyään vapauteen ja saatuaan ruokaa valitsi Josef itselleen tyyneen viehättävimmältä tuntuvasta nurkasta, Saara-kissa istuutui arvokkaasti uunivalkean ääreen ja alkoi pestä itseään. Se oli iso, sileä ja kiiltävän harmaa ja valkea kissa, ylhäisen itsetuntoinen elukka, johon ei vaikuttanut vähimmässäkään määrin tietoisuus verrattain vaatimattomasta syntyperästä. Jamesina-täti oli saanut sen lahjaksi pesumuijaltaan.

— Pesumuijan nimi oli myöskin Saara, niin että minun mieheni tavallisesti aina erotukseksi sanoi kissaa Saara-kissaksi, kertoi Jamesina-täti. — Se on kahdeksan vuoden vanha ja ottaa rottia aivan ihmeellisesti. Älä ole huolissasi Stella. Saara-kissa ei tappele koskaan ja Josefin vain harvoin.

— Täällä niiden on pakko tapella, vaikeivät tahtoisikaan, jos tahtovat säilyttää henkensä, sanoi Stella.

Samassa Noita ilmestyi näyttämölle. Se harppasi iloisesti keskelle huonetta, ennenkuin huomasi vallantavoittelijat. Silloin se pysähtyi äkkiä, ja häntä paisui paksuksi kuin pensas. Karvat selässä nousivat uhmaavaksi kaareksi. Se taivutti päätään, päästi kurkustaan ilkeän äänen — vihamielisen haasteen — ja syöksyi suoraapäätä Saara-kissan kimppuun.

Mainittu majesteettinen eläin oli päättänyt toaletti-askareensa ja katsoi ihmetellen Noitaan. Se vastasi Noidan hyökkäykseen iskemällä lujasti voimakkaalla kpäälällään. Noita kellahti takaperin matolle ja oli aikalaina pökerryksissään noustessaan pystyyn taas. Mikä ihmeen kissa tuo on, joka antoi hänelle korvapuustin? Hän katseli epäröiden Saara-kissaa. Pitiköhän yrittää uudestaan vai oliko parempi olla hyökkäämättä? Saara-kissa käänsi selkensä ja alkoi nuolla valkeata rintalappuaan. Noita päätti olla hyökkäämättä. Se ei hyökännyt enää koskaan. Siitä hetkestä lähtien Saara-kissa oli voitolla. Noita ei milloinkaan enää hieronut tappelua sitä vastaan.

Mutta Josef nousi harkitsemattomasti ja avasi kitansa valtavaan haukotukseen. Noita tunsu polttavaa halua saada kostaa tappionsa ja tuiskahti heti Josefin kimppuun. Josef oli luonteeltaan rauhaarakastava, mutta jos tarve vaati, saattoi siitä tulla kova aktivisti. Katkeamaton sotatila kehittyi näiden kahden vihollisvallan välille. Noita ja kirjavapukuinen Josef taistelivat keskenään joka päivä raivokkaasti. Anna piti Noitansa puolta ja rohkeni käydä kovakouraisesti käsiksi Josefiin. Stella oli epätoivoinen. Mutta Jimsey-täti vain nauroi.

— Antaa niiden tapella niin kauan kuin jaksavat, virkkoi hän hyvin vapaamielisesti. — Varmaankin ne viimein tekevät rauhan. Josef onkin hiukan voimistelun tarpeessa — se oli vähällä tulla jo liian lihavaksi. Ja noidan on terveellistä oppia, ettei se ole ainoa kissa maailmassa.

Vihdoin Josef ja Noita tulivat järkiinsä ja tekivät rauhan ja sovinnon.

Verivihollisista tuli mitä parhaimmat ystävät. Ne nukkuivat samalla tyyneellä, kpäälillään syleillen toisiaan. Nähtiinpä niiden auttavankin toisiaan pesemisessä.

— Me olemme nyt jo kaikki tottuneet toisiimme, sekä kaksi- että nelijalkaiset, totesi Philippa. — Ja minä olen sitäpaitsi oppinut pesemään ja pyyhkimään astioita ja lakaisemaan lattiaa.

— Mutta älä koeta uskotella meille enää, että sinä osaat antaa kloroformia kissoille, nauroi Anna.

— Kaikki oli oksanreiän syytä, vastasi Phil.

— Se oli oikea onni, että siinä sattui olemaan oksanreikä, sanoi Jamesina-täti terävämmin kuin mitä hänen tapansa oli. — Kissanpoikia täytyy hukuttaa, sen minä myönnän, muuten olisi maailma niitä tulvillaan. Mutta täysi-ikäistä kunnon kissaa ei saa koskaan tappaa — ellei se syö munia.

— Täti ei olisi varmastikaan saanut erikoisen hyvää käsitystä Noidan avuista, kun se ensikerran tuli tänne, virkkoi Stella. — Se oli suorastaan itse paholaisen näköinen — taikka ehkä pikemminkin paholaisen isoäidin.

— Minä en ollenkaan usko paholaista niin rumannäköiseksi, kuin sen aina väitetään olevan, sanoi Jamesina-täti miettiväisenä. — Jos se olisi hyvin ruma, ei se voisi saada niin paljon pahaa aikaan. Luulen sitä päinvastoin aikalailta lumoavan näköiseksi.

XVII.

DAVYN KIRJE.

— Nyt alkaa sataa lunta, tytöt, sanoi Phil tullessaan kotiin iltapuolella eräänä marraskuun pakkaspäivänä, — ja koko hiekkakäytävä on täynnä mitä sievimpiä pikku tähtösiä ja ristejä. En ole koskaan ennen huomannut, miten hienonhieno lumuhiutale on. Nyt kun elämä on näin järjestetty, on aikaa kiinnittää huomiota moneen uuteen seikkaan ja tehdä kaikenlaisia havaintoja, joita emme ole lainkaan ennen tehneet. Niin, kiitos tyttökullat, kun otitte minut joukkoonne. Tuntuu oikein hyvältä saada tuskitella sitä, että voi taaskin on kallistunut viisi senttiä.

— Älä nyt, kuule, onko se? kysyi Stella, joka hoiti pienen talouden tilit.

— Onpas vaan, ja tässä on sinun kilosi. Minä alan jo olla taitava ostoksien tekijä. Se on vielä hausempaa kuin hakkaileminen, sanoi Phil vakavasti.

— Voi sentään, miten kaikki kallistuu kauheasti! On suorastaan halpamaista, että ruoka tulee niin kalliiksi, huokasi Stella.

— Niin, Jumalan kiitos, että vielä saa raitista ilmaa ilmaiseksi, virkkoi Jamesina-täti.

— Hyvä naurukaan ei vielä maksa mitään, sanoi Anna. — Siitä ei kanneta vielä veroa, ja hyvä onkin, sillä nyt saatte nauraa makeasti kaikki tyynni. Minä luen teille ääneen Davyn kirjeen. Hän on huomattavasti edistynyt oikeinkirjoituksessa viime vuonna ja käyttää välimerkkejäkin kuin poika. Hän on pudotellut kynästään oikein sisältörikkaan kirjeen. Istukaa nyt, niin saatte kuulla, ennenkuin taas jokailtainen lukuaherrus alkaa.

"Rakas Anna", aloitti Davy kirjeensä, "minä tartun kynään, jotta saisit tietää, että me kaikki voimme hyvin, ja me toivomme, ettei sinuakaan mikään vaivaa. Tänäpäin sataa vähän lunta, ja Marilla sanoo että pilvien akka pudistelee höyhenpatjojaan. Jos hän asuu pilvissä, niin hän varmaankin on Jumalan sukulainen? Kuinkahan läheistä sukua hän on? Täti Lynde on ollut kauhean sairas, mutta hän on nyt parempi. Hän romahti maahan kellarin rappusissa viime viikolla. Kun hän romahti, niin hän koppasi kiinni hyllystä, missä kaikki maitoastiat ovat, ja se jyrähti maahan samalla ja aika ryminä kuului. Marilla luuli ensin, että oli maanjäristys. Maitoastiat meni säpäleiksi ja täti Lyndeltä meni pari kylkiluuta poikki. Tohtori tuli ja antoi hänelle lääkkeitä, joilla hänen piti voidella kylkiluita, mutta sitä hän ei ymmärtänyt, vaan ottikin ne lusikalla suuhunsa. Tohtori sanoi että oli Herran ihme ettei hän paikalla kuolla kupsahtanut, mutta eipäs niin käynyt, ja hänen kylkiluunsa on taas hyvät, ja Marilla sanoo, että kyllä voi tulla hyvin hyvästi toimeen ilman lääkäreitä. Mutta maitoastioita ei voitu laittaa, ne sai Marilla heittää rikkaläjään. Oli yleinen kiitospäivä viime viikolla. Meillä oli lupaa koulusta ja hirveän hyvää ruokaa päivälliseksi. Meillä oli lihamureketta ja paistettu kalkkuna ja omenakakkua kermavaahdon kera ja rinkeleitä ja ässiä kahvin kanssa. Marilla sanoi että minä varmaan olin syönyt liikaa ja että yöllä sattuisi onnettomuus, mutta ei sattunutkaan. Minä heräsin itsestäni ja nousin. Dora sai sitten korvasäryn, mutta se tuntui aivan vatsanväanteiltä. Minulla ei ollut missään korvasärkyä. Meidän koulussamme opettaa nyt herra. Hän on hurjan kiva. Viime viikolla hän antoi meidän kaikkien poikien kolmannella luokalla kirjoittaa, millaisen rouvan me tahtoisimme, ja tyttöjen, millaisen miehen he tahtoisivat. Hän nauroi niin tavattomasti kun hän luki aineet. Näin minä kirjoitin. Sinusta on ehkä hauska lukea.

"Minkälaisen rouvan minä mieluummin tahtoisin.

"Hänen pitää käyttäytyä hyvin hyvästi ja saada ruoka valmiiksi minuutilleen, ja tehdä mitä minä sanon hänelle ja aina olla hyvin kohtelias minulle. Hänen pitää olla viidentoista vuoden vanha. Hänen pitää olla kiltti köyhille ja pitää siistinä ja järjestyksessä ja mennä kirkkoon joka sunnuntai. Hänen pitää olla hyvin kaunis ja hänellä täytyy olla kihara tukka. Jos minä saan ihan sellaisen rouvan kuin minä tahdon, niin minä olen hirveän kiltti mies hänelle. Minun mielestäni rouvan aina pitäisi olla hurjan kiltti miehelleen. Muutamilla naisparoilla ei ole mitään miehiä.

Loppu."

"Minä olin suurissa hautajaisissa Valkorannassa viime viikolla rouva Wright oli ruumis. Ruumiin mies suri niin kovasti. Täti Lynde sanoo että rouva Wrightin isoisä kerran varasti lampaan, mutta Marilla sanoo ettei saa puhua pahaa kuolleista. Miksi ei sitä saa tehdä Anna? Tulevatko ne sitten takaisin ja nipistävät meitä nenästä?

"Täti Lynde suuttui minuun niin tavattomasti tässä yhtenä päivänä, kun minä kysyin häneltä oliko hän elänyt Noakin aikana ja nähnyt arkin ja kaikki eläimet. Miksi hänen sitten piti suuttua minuun?

"Setä Harrisonilla on uusi renkipoika. Hän on hyvin kömpelö, setä sanoo että hän on vasenkätinen sekä käsistään että jaloistaan. Rouva Harmon Andrews in iso sika, josta hän sai palkinnon ja josta hän aina puhuu niin paljon, sai halvauksen ja kuoli. Täti Lynde sanoi että se oli hänelle oikein, kun hän aina oli niin ylpeä ja kehui niin tavattomasti. Minusta oli sääli kun sian piti kuolla. Milty Boulter on ollut sairas. Tohtori määräsi hänelle lääkkeitä, ja ne maistuivat kauheilta. Minä sanoin: voinhan minä ottaa ne, jos sinä annat minulle kaksikymmentäviisi senttiä, mutta ajattele hän oli niin ahne että hän mieluummin tahtoi itse juoda lääkkeitä ja pitää rahansa. Teidän yhdistyksenne, joka koettaa parantaa Avonlean yhteiskuntaa, aikoo maalata uudestaan käräjätalon, he ovat kyllästyneet, kun se on aina sininen. Uusi pastori oli täällä eilen illalla juomassa teetä. Hän otti kolme palaa safranikakkua — jos minä olisin niin tehnyt, niin kyllä minä olisin saanut rouva Lyndeltä aika ripityksen ahneudesta. Ja hän söi nopeasti ja pisti suuria paloja suuhun ja Marilla sanoo aina että minä en saa syödä sillä lailla. Minkätähden pastori saa tehdä sitä, jota minä en saa tehdä? Tahtoisin mielelläni tietää.

"Nyt minulla ei enää ole mitään kerrottavaa. Minä lähetän sinulle kuusi suudelmaa. Tässä ne on. Dora lähettää sinulle yhden. Tässä on häneltä.

Sinun rakastava ystäväsi

David Keith."

XVIII.

HYVÄSYDÄMINEN JOSEFINA-TÄTI.

Päästiin joululomaan ja kaikki Karoliinan majan työtöet hajaantuivat kotiseudulleen, mutta Jamesina-täti ei halunnut lähteä minnekään.

— Minä en voisi viedä kolmea kissaa yhteenkään niistä paikoista, jonne minut on kutsuttu, virkkoi hän. — Enkä minä mitenkään voi jättää elukoita tänne yksin melkein kuukaudeksi. Jos meillä olisi semmoisia kunnan naapureita, jotka voisivat antaa heille ruokaa, kävisi minunkin lähteminen täältä, mutta tämän kadun varrellahan asuu vain miljoona-miehiä. — Minä jään siksi tänne ja pidän Karoliinan majan teille lämpöisenä.

Anna matkusti kotiin tavanmukainen iloinen odotus mielessään — toiveet eivät kokonaan toteutuneet. Ensiksikin oli Avonleassa niin aikainen, tuulinen ja jäätävän kylmä talvi, etteivät edes kylän "vanhimmat asukkaat" voineet muistaa mitään senkaltaista. Suunnattomat lumikinokset kirjaimellisesti erottivat Vihervaaran muusta maailmasta. Tämän joululoman aikana, jota luonnonvoimat eivät näyttäneet suosivan, yltyi tuuli melkein joka päivä myrskyksi, ja tyyninä päivinä satoi lunta miltei lakkaamatta. Tuskin oli ehditty lumiauralla ajaa auki tiet, kun lumipyry ne jälleen tuiskutti umpeen. Oli melkein mahdotonta mennä ulos. A.N.Y. -yhdistys yritti kolmena päivänä peräkkäin juhlan toimeenpanoa korkeakoululaisten kotiinpaluun johdosta, mutta joka kerta puhkesi sellainen rajuilma, ettei kukaan voinut mennä ulos ovestaan. Lopuksi luovuttiin epätoivoisina yrityksestä. Niin hellää kiintymystä kuin Anna tunsikin Vihervaaraa kohtaan, ei hän voinut olla ikävöiden ajattelematta Redmondin "majaa",

kodikasta, avointa takkaa räiskyvine valkeuteen, Jamesina-tädin veitikkamaisia, ymmärtämystä osoittavia katseita, kehrääviä kissoja, tyttöjen iloista lörpötystä ja hauskoja perjantai-iltoja, kun korkeakoulutoverit pistäytyivät juttelemaan kaikenlaisista asioista.

Anna tunsikin olevansa yksin ja hänestä oli hiukan yksitoikkoista. Hänen rakkaan ystävänsä Dianan täytyi koko joululoman ajan pysytellä sisällä kovan nuhan ja rintasarvun vuoksi. Diana ei siis päässyt Vihervaaraan, ja Anna pääsi harvoin Mäntymäelle, tavallinen tie Kummitusmetsän läpi kun oli miehenkorkeiden kinosten peitossa, ja pitempi tie jäätyneen Tumman, päilyvän aallokon yli oli melkein yhtä vaivaloinen. Ruby Gillis uinui valkean peitteen alla kirkkomaan mullassa. Jane Andrews ei päässyt irti koulustaan, hän oli jollakin aavikolla kaukana lännessä. Ainoa uskollinen oli Gilbert, joka tuli lumessa rämpien joka iltapäivä Vihervaaraan.

Mutta Gilbertin käynnit eivät olleet samaa kuin ennen aikaan. Anna melkein pelkäsi niitä. Miksi piti hänen niin joutua mielentasaapainostaan, kun hän keskellä äkkiä syntyneitä äänettömyyttä nosti katseensa ja näki Gilbertin kirkkaiden, ruskeiden silmien katsovan syvästi vakavina häneen ja saattoi olla varma niiden ilmeen merkityksestä! Vielä tukalampaa oli se, että hän tuon kiinteän katseen nähdessään tunsikin tulevansa hehkuvan punaiseksi ja hämilleen, aivan kuin — niin, aivan kuin... Se oli hirmuisen ilkeätä. Anna toivoi olevansa majassaan Redmondissa, missä aina oli läheisyydessä joku, joka saattoi pelastaa kiusallisesta tilanteesta. Vihervaarassa Marilla tavallisesti heti Gilbertin tultua pani kamssunsa kokoon ja meni rouva Lynden puolelle ottaen kaksoiset mukaansa, vaikka Anna teki kaikkensa pitääkseen heidät luonaan. Marillan toimenpiteen tarkoitus oli niin selvä ja näkyvä, että Anna-raukka sisäisesti vääntelevä voimattomasta raivosta.

Davylla oli täysi syy riemuita elämästä. Hän nautti saadessaan aamuisin lähteä ulos lapio ja luuta kainalossa luomaan pois lunta kaivolle, puuliiteriin ja kanalaan johtavilta teiltä. Hän hekkumoi maistiaisista, kun Marilla ja rouva Lynde saivat valmiiksi Annaa varten kilpaa laittamansa joulukerut, ja joutohetkinä hän syventyi lukemaan koulun kirjastosta lainaamaansa erittäin hauskaa kirjaa. Hän seurasi siinä ihmeellistä sankaria, jolla näytti olevan erikoinen taito joutua pulaan, mutta selviytyi kuitenkin säännöllisesti kaikista vaikeuksista, milloin maanjäristyksen, milloin taas tulivuorenpurkauksen avulla, joka viskasi hänet vahingoittumattomana kuivalle maalle ja vihdoinkin erään lumoavan perijättären ylettyville, jolla oli suunnaton omaisuus.

— Se on vasta metka kertomus, sen saatte uskoa, huudahti hän tavattomasti haltioissaan. — On paljon hauskeempaa lukea sitä kuin raamattua.

— Niinkö? kysyi Anna huulet vetäytyen hymyyn.

Davy tähysti häntä uteliaana.

— Minä uskoisin sinun pahastuvan. Täti Lynde päivitteli kamalasti, kun sanoin niin hänelle.

— Ei se minua niin järkytä, hyvä ystävä. Minusta on aivan inhimillistä ja luonnollista, että yhdeksänvuotias poika mieluummin lukee seikkailukirjaa kuin raamattua. Mutta vanhemmaksi tultua toivon ja uskon sinun pääsevän selville siitä, miten ihmeellinen kirja raamattu on.

— Tietysti se on paikoittain jokseenkin hauska... Esimerkiksi mitä kerrotaan Josefista ja hänen häilyistä veljistään. Vaikka jos minä olisin ollut Josef, niin en olisikaan antanut anteeksi. Minä olisin lyönyt päät poikki niiltä kaikilta — taikka ehkä en minä itse, mutta olisin ainakin antanut hovipyövelin lyödä. Täti Lynde tuli hurjan vihaiseksi, kun minä sanoin niin, ja löi raamatun kiinni ja sanoi, ettei hän koskaan enää lue sitä minulle, jos minulla on niin jumalaton mieli. Sen tähden en minä nyt sanokaan mitään ääneen, kun hän lukee minulle sunnuntai-iltapäivinä, mutta sen mitä minä ajattelen, sanon seuraavana päivänä koulussa Miltty Boulterille. Minä kerroin Milttylle profeetta Elisasta, joka kutsui karhut poikien kimppuun syömään ne, ja hän pelästyi niin, ettei siitä lähtien ole koskaan tehnyt pilaa setä Harrisonin kaljusta päästä. Onko karhuja Prinssi Edvardin saarella, Anna? Olen tullut usein ajatelleeksi sitä.

— Ei nykyään, vastasi Anna hajamielisenä. Tuuli hujautti samassa lumipilven ikkunaruutua vasten. — Ohhoh, eikö tämä paha tuuli-ilma koskaan lakkaa?

— Niin, Jumala tietää, sanoi Davy luontevasti ryhtyen jälleen lukemaan.

Mutta nyt oli Annan vuoro pahastua.

— Mitä sinä sanoit, Davy? huudahti hän nuhdellen.

— Niin sanoo täti Lynde usein, puolusteli Davy. — Viime viikolla eräänä iltana sanoi Marilla: "Tuleekohan Ludovic Speedistä ja Theodora Dixistä koskaan pari" — ja rouva Lynde vain raapi päätään sukkaapuikollaan ja sanoi: "Hm, Jumala tietää."

— Hänen ei olisi pitänyt sanoa niin, virkkoi Anna, joka ei voinut muulla tavoin päästä palkahästä, vaikka hän olisikin toivonut, että täti Lynden työt ja toimet olisivat olleet kaiken arvostelun ulkopuolella. — Kukaan ei saa väärinkäyttää sitä nimeä, tahi oikeammin päästää kevytmielisesti huuliltaan. Älä tee sitä koskaan enää!

— Eikö sittenkään, vaikka lausuisin sen hitaasti ja juhlallisesti niinkuin pappi saarnatuolista? kysyi Davy vakavana.

— Ei sittenkään.

— No, sitten en sanokaan. Rachel-täti sanoo, että Ludovic Speed on seurustellut Theodoran kanssa sata vuotta. Eivätkö he pian ole liian vanhoja menemään naimisiin? Ei suinkaan Gilbert odota sinua niin kauan? Koska sinä menet naimisiin, Anna? Täti Lynde sanoo, että on yhtä varmaa kuin aamen kirkossa että...

— Täti Lynden ei pitäisi puhua niin paljon, keskeytti Anna kiivaasti, mutta vaikeni kohta.

— Ei pitäisikään, siinä sinä olet ihan oikeassa, jatkoi Davy aivan tynesti. — Minä tiedän, että muutamat sanovat häntä oikeaksi vanhaksi juoruämmäksi... Mutta vietätkö sinä pian hääsi, Anna? Olisi hauska tietää.

— Sinä olet tyhmeliini, kun kysyt sellaista, johon ei kukaan ihminen osaa vastata, vastasi Anna tylynpuoleisesti ja lähti huoneesta.

Keittiö oli autio ja tyhjä, ja Anna istuutui ikkunan ääreen. Huone verhoutui nopeasti yhä tummempaan talven hämärään. Aurinko oli laskenut ja tuuli uinahtanut. Viileän kelmeä kuu pilkisti lännenpuolella esiin purppuransinisen pilviharjun takaa. Värit vaihtuivat ja sulautuivat yhteen taivaalla, mutta pitkin lännen taivaanrantaa kulkeva kullankeltainen juova alkoi palaa yhä kirkkaammin, kuin olisivat kaikki sammuvan valon viime heijastukset löytäneet täällä toisensa; lumenpeittämien männynlatvojen muodostamat aaltoilevat ääriviivat erottuivat etäällä tummina ja selvinä. Anna loi katseensa hiljaisille, valkeille vainioille, jotka värjöttivät kylminä ja elottomina laskevan auringon punakeltaisessa hohteessa, ja huokasi. Yksinäisyyden tunne valtasi hänet taas äkkiä, ja hän tunsu levottomuutta ja ahdistusta. Hän mietti itsekseen nyt, kuten monta kertaa ennenkin, olisiko hänen mahdollista palata korkeakouluun seuraavana vuonna. Se näytti verrattain vähän luultavalta... Stipendit, jotka hän mahdollisesti voisi saada, jos onni oli myötäinen, merkitsivät hyvin vähäpätöisiä summia. Marillan rahoja hän ei tahtonut enää ottaa vastaan, ja toiveet ylimääräisestä ansiosta kesällä olivat hyvin pienet.

— Minun täytyy kai ensi vuonna keskeyttää opintoni, ajatteli hän masentuneena, ja olla taas opettajana jossain koulussa, kunnes olen sen verran ansainnut, että voin jälleen alkaa opiskella. Silloin kaikki entiset toverit pääsisivät minun edelleni, enkä saisi enää koskaan asua Karoliinan majassa... No niin, Anna, mitä kannattaa istua suremassa?

Pää pystyyyn vaan! Voin olla kiitollinen siitäkin, että pääsen eteenpäin omin voimin, jos niin vaaditaan, ja ainakin ansaitseen elatukseni.

— Nyt tulee setä Harrison rähmien lumikinoksissa, julisti Davy, tempaistuaan keittiön oven auki.

— Kunpa hänellä olisi posti mukanaan! Emme ole saaneet postia kolmeen päivään. Tahtoisin nähdä lehdistä, montako junaa on juuttunut lumeen.

Herra Harrison oli käynyt hakemassa postin, ja Stellan, Priscillan ja Philin iloiset kirjeet haihduttivat pian Annan alakuloisuuden. Jamesina-täti oli myös kirjoittanut muutaman rivin. Hän kertoi, että tuli paloi takassa yhtäpäätä, että kaikki kissat olivat mitä parhaimmassa voinnissa ja että ruukkukasvit rehoittivat erinomaisen upeasti.

"Täällä on ollut oikein paukkuva pakkanen, minkä vuoksi annan kissojen nukkua sisällä. Noita ja Josef nukkuvat arkihuoneessa ja Saara-kissa vuoteeni jalkapäässä. Kun kuulen sen kehrävän, tuntuu minusta aivan kuin olisi seuraa, kun yöllä herään ja ajattelen lähetysmailloilla, kaukana toisella puolella maailmaa olevaa tyttöroukkaani. Jos hänen ei tarvitsisi olla juuri Intiassa, niin en olisi levoton, mutta sanotaan, että käärmeet siellä ovat ihan kauheita. Saara-kissan täytyy kehrätä aika tavalla, ennenkuin pääsen näistä ajatuksistani. Uskoni on kyllin luja siirtämään kaikkea muuta, mutta käärmeihin se ei pysty. Minä en käsitä, miksi Luoja ne ollenkaan loi. Väliin minä en uskokaan, että hän on ne luonut. Kyllä pimeyden ruhtinaalla oli sormensa pelissä, kun käärmeet tulivat maailmaan."

Anna oli jättänyt viimeiseksi ohuen, koneellakirjoitetun ilmoituksen siinä uskossa, ettei se ollut mitään tärkeätä. Kun hän oli sen lukenut, istui hän hyvin hiljaa, ja silmät täyttyivät vähitellen kyynelillä.

— Mikä sinun on, Anna? kysyi Marilla.

— Neiti Josefina Barry on kuollut, vastasi Anna matalalla äänellä.

— Vai niin, hänen päivänsä ovat viimeinkin päättyneet, virkkoi Marilla. — Hän on maannut sairaana yli vuoden, ja hänen sukulaisensa ovat täällä odottaneet joka hetki tietoa hänen kuolemastaan. On hyvä, että hän nyt on päässyt lepoon, hän on saanut kärsiä kauheasti. Hän oli aina hyvä sinulle, Anna.

— Hän on ollut hyvä viimeiseen asti, Marilla. Tämä kirje on asianajajalta, hänen pesänselvitysmieheltään. Hän on jättänyt minulle perinnöksi tuhat dollaria.

— Mitä! Älä nyt! Niin kamalan paljon rahaa, huusi Davy. Se oli sama neiti, jonka päälle sinä ja Diana kumpsahditte, kun te illalla otitte vauhtia hypätäkseen vierashuoneen sänkyyn. Diana on kertonut minulle kaikki tyynni. Siksikö hän antaa sinulle niin paljon rahaa?

— Vaiti, pikku Davy, virkkoi Anna hiljaa. Sydän tulvillaan hän hiipi ylös yliskamariin jättäen Marillan ja rouva Lynden pohtimaan asiaa kahden kesken.

— Uskovatko tädit Annan nyt koskaan joutuvaan naimisiin? uteli Davy levottomana. — Kun Dorcas Sloane kesällä meni naimisiin, niin hän sanoi, että jos hänellä vain olisi ollut tarpeeksi rahoja, mistä elää, niin hän ei mitenkään olisi ottanut miestä niskoilleen, mutta oli muka kuitenkin parempi asua lesken kanssa, jolla on kahdeksan lasta, kuin kälyn kanssa.

— Sinä olet ihan löylynlyömä! huudahti rouva Lynde poikanulikalle julmistuneena. — Sinä puhut niin että saa hävetä silmät korvat täyteen, vaikka olet olevinasi parempien vanhempain lapsi.

XIX.

PIKKU PAKINAA.

— Tänään minä siis täytän kaksikymmentä vuotta ja olen ainiaaksi jättänyt nuoruusiän, virkkoi Anna istuessaan kyyryssä matolla avonaisen takan edessä, Noita sylissänsä. Hän oli yksin arkihuoneessa Jamesina-tädin kanssa, joka istui lempituolissaan lukien. Stella ja Priscilla olivat menneet erään yhdistyksen illanviettoon, ja Phil oli yläkerrassa pukeutumassa kutsuihin.

— Sinusta ehkä tuntuu vähän surulliselta, virkkoi Jimsie-täti. — Aika ennen kahtakymmentä on hyvin hauska osa elämästä. Minä olen iloinen, kun itse en ole oikeastaan koskaan joutunut siitä iästä pois.

Anna nauroi.

— Et sinä koskaan joudukaan, pikku täti. Sinä olet kahdeksantoista, kun sinun pitäisi täyttää sata. Mutta minä olen puolestani vähän alakuloinen ja myös vähän pettynyt. Hyvä opettajani neiti Stacey sanoi minulle jo kauan sitten, että kun tulen kahdenkymmenen ikäiseksi, on luonteeni jo ehtinyt saada valmiin muotonsa, hyvän tai pahan. Mutta minusta tuntuu kuin se ei olisi vielä ollenkaan sitä mitä sen pitäisi olla. Se on täynnä puutteita.

— Niin on joka ihmisen, virkkoi Jamesina-täti rohkaisevalla äänellä ja laski kirjan kädestään. — Kyllä minussakin on säröjä, saat uskoa. Opettajasi tarkoitti luultavasti, että luonne on kahdenkymmenen iässä saanut määrätyn suuntansa, johon se jatkaa kehitystään. Älä menetä rohkeuttasi niin vähästä, Anna! Täytä velvollisuutesi Jumalaa ja lähimäistäsi kohtaan ja huvittele aikanasi. Se on minun filosofiani, ja jos sinä seuraat sitä, ei sinun luullakseni tarvitse katua. Minne Phil aikoo lähteä tänä iltana?

— Hänet on kutsuttu tanssiaisiin tänä iltana, ja hän on saanut mitä ihastuttavimman puvun, joka on kullanvärisestä silkistä ja jota verhoo pitsi, hieno kuin hämähäkinverkko. Hillitty keltainen väri sopii erinomaisesti hänen lämpimältä vaikuttavaan tummaan ihoonsa.

— Eikö ole jonkinmoinen tenhovoima sanoissa silkki ja pitsi? virkkoi Jamesina-täti. — Niistä kuuluu pehmyt kahina, ja tulee niin tanssinhaluiseksi. Vai keltaista silkkiä!... Tulee mieleen puku, joka on pelkkää auringonpaistetta... Nuoruudessani toivoin aina hartaasti keltaista silkkipukua, mutta äiti ei tahtonut koskaan kuulla siitä puhuttavan enempää kuin myöhemmin miehenikään. Kun tulen taivaaseen, hankin ensi työkseni itselleni keltaisen silkkileningin.

Annan vielä nauraessa tuli Phil kaikessa loistossaan purjehtien portaita alas ja alkoi tyytyväisen näköisenä keikkua edestakaisin pitkän seinäpeilin edessä.

— Mairitteleva peili edistää suurella määrällä mielenlaadun rakastettavuutta, virkkoi hän. — Minun oman huoneeni peili tekee kasvot vihertäväksi ja pitentää hirvittävästi leukaa. Olenko minä sievä, Anna?

— Tokkohan sinä tiedätkään, kuinka kaunis sinä olet, Phil? kysyi Anna avomielisesti ihailleen.

— Kyllä minä sen tiedän. Eiväthän peilit ole turhaan olemassa. Mutta en minä sitä ajatellut. Eikö mikään pistä näkyviin, mikä ei saisi näkyä? Onko hame oikein napitettu? Kenties ruusu näyttäisi paremmalta vähän alempana. Pelkään, että se on liian korkealla — se muistuttaa vähän kukonharjaa. Mutta minusta on ilkeätä, jos jokin kutkuttaa korvaa.

— Kaikki on juuri niinkuin olla pitää, ja poskesi lounainen kuoppa on suorastaan hurmaava.

— Anna, erään seikan vuoksi pidän sinusta aivan erikoisesti — sinä osaat antaa tunnustusta ilman mitään sivutarkoitusta. Sinä olet niin hyväsydäminen, ettei sinussa ole hitustakaan kateutta.

— Minkätähden hän olisi kateellinen? huomautti Jamesina-täti. — Hän ei ole aivan yhtä sievännäköinen kuin sinä, mutta hänen nenänsä on aika paljon kauniimpi.

— Kyllä minä sen tiedän.

— Minun nenäni on aina ollut minulle suureksi lohdutukseksi, tunnusti Anna.

— Ja minä pidän sinun kauniista ja tasaisesta hiusmarrostasi, Anna. Ja sitten tuosta herttaisesta pikku kiharasta, joka näyttää olevan pyörähtämäisillään alas, mutta ei kuitenkaan pyörähdä. Se on tavattoman soma. Mutta mitä neniin tulee, antaa minun nenäni minulle paljon huolta. Kun olen täyttänyt neljäkymmentä, törröttää se kahta kauheammin pystyssä ja on punaisia suonia täynnä. Miltä luulet minun näyttävän nelikymmenvuotiaana?

— Vanhalta ja vakavalta keski-ikäiseltä naiselta, jolla on hiukan taipumusta lihavuuteen, sanoi Anna leikillään.

— Ole nyt, virkkoi Phil ja istuutui varovasti odottamaan henkivartioitaan. — Kuule, sinä värikäspukuinen Josef — olepas hyppimättä syliini. Minä en tahdo mennä tanssiaisiin kissankarvoja täynnä. Ei, Anna, vanhalta ja vakavalta minä viimeksi näytän. Mutta luultavasti olen naimisissa.

— Alecin vai Alonzon kanssa? kysyi Anna.

— Jommankumman kanssa varmasti, kun vaan milloinkaan voisin valita, huokasi Phil.

— Sen ei pitäisi olla kovin vaikeata, virkkoi Jamesina-täti vähän terävästi.

— Täti kulta, minä olen syntynyt epäröimisen merkeissä, ja sellaisena kuin olen syntynyt, olen tuomittu pysymäänkin.

— Sinulla pitäisi olla selkeämpi ajatuksenjuoksu, Philippa.

— Tietysti pitäisi olla selkeämpi ajatuksenjuoksu — eikö se merkitse jokseenkin samaa kuin selväjärkinen? — mutta silloin menee paljon hauskaa hukkaan. Jos täti tuntisi Alecin ja Alonzon, niin täti ymmärtäisi, miten vaikea on tietää, kumpi heistä on valittava. He ovat yhtä hauskoja kumpikin.

— Ota sitten joku, joka on vielä hauskeampi, ehdotti Jamesina-täti. — Onhan täällä kunnan seniori, joka juoksee meillä ja koettaa parastaan, Will Leslie. Olen erikoisesti huomannut hänen suuret, lempeät silmänsä — eikö hän sitten sopisi?

— Ne ovat juuri hiukan liian suuret ja liian lempeät, ne muistuttavat lehmää, sanoi Phil armottomasti.

— No, mitä pidät John Parkerista?

— En hitustakaan — myönnän kyllä, että hän näyttää vastatärkätyltä ja vastaprässätyltä.

— Entä Marc Holworthy? Hänessä et kaiketi voi nähdä mitään vikaa.

— En, hän kelpaisi, ellei hän olisi köyhä. Minun täytyy mennä rikkaisiin naimisiin, nähkääs, Jamesina-täti. Rahaa täytyy minun tulevalle miehelleni olla ja kaunis hänen täytyy olla, ne ovat kaksi peruuttamatonta ehtoa. Minä menisin huomispäivänä naimisiin Gilbert Blythen kanssa, jos hän olisi rikas.

— Älä, menisitkö? virkkoi Anna myrkyllisestä

— Kas, se ei meille maistunut, vaikkemme tietystikään itse tahdo Gilbertiä — eihän toki, ei

mitenkään, ilkamoi Phil. — Mutta älkäämme puhuko epämiellyttävistä asioista. Joskus minun kai täytyy astua aviosäätyyn, mutta kyllä minä lykkään sen vihoviimeisen päivän niin kauas kuin voin.

— Sillä teepä muuten mitä teetkin, pikku Phil, mutta älä mene naimisiin kenenkään kanssa, josta et pidä, varoitti Jamesina-täti.

Sä sydän, joka uskot lemmen taikaan, et muodissa oo ollut moneen aikaan, rallatteli Phil piloillaan. — Nyt vaunut tulevat. Minä pakenen — hyvästi jääkää! Siirtykää nyt taaskin siihen "vanhaan, hyvään aikaan", jonne te kuulutte kumpikin ja jatkakaa rauhassa keskusteluanne oikeasta rakkaudesta.

Philin lennähdettyä huoneesta katsoi Jamesina-täti juhlallisen rukoilevasti Annaan.

— Tyttö on sievä ja herttainen ja hyväsydäminen, mutta joskus hänellä on sellaisia puuskia, että ihan ajattelee, onko hän oikein viisas. Mitä sinä arvelet, Anna?

— Minun luullakseni ei Philin järjessä ole mitään vikaa, vastasi Anna kääntäen kasvonsa pois päin peittääkseen hymynsä. — Tuollainen puhe on vain hänen tapaistaan.

Jamesina-täti pudisti mieltivänä päätään.

— Ehkäpä hän ei kuitenkaan tarkoita paljon mitään lörpöttelyllään. Minä toivoisin niin olevan, sillä olen kiintynyt tyttöön. Mutta en minä häntä käsitä — hän tekee minut väliin aivan hervottomaksi. Hän ei muistuta ketään minun tuntemistani tytöistä eikä siskoparvessa, jossa minä olen kasvanut, ollut yhtään sen tapaista.

— Kuinka monta tyttöä teitä oli, Jimsie-täti?

— Oh, meitä oli kai noin puoli tusinaa, hyvä ystävä.

XX.

GILBERT PUHUU.

— Tämä päivä on ollut kauhean pitkäväteinen ja kiusallinen, haukotteli Phil ojennellen jäseniään levätessään sohvalla, josta oli ajanut pois pari erittäin hämmästynttä ja loukkaantunutta kissaa.

Anna nosti katseensa "Pickwick-klubin" jälkeenjääneistä papereista. Nyt, kun kevättutkinnot olivat ohi, virkisti hän sieluaan Dickensillä.

— Meidän mielestämme se on ollut pitkäväteinen, sanoi hän mieltivänä, mutta jollekin tahi useallekin suuressa maailmassa työskentelevälle se on ollut ihmeellinen päivä. Joku on ollut sanomattoman onnellinen tänä päivänä. Kenties on jossain suoritettu suurenmoinen teko — on kirjoitettu ihana runoelma — tai tuleva suurmies on syntynyt maailmaan. Ja luultavasti on joku sydän särkynyt, rakas Phil.

— Minkätähden sinä pilasit kauniin ajatuksesi pitkittämällä viimeistä lausettasi, kullannappu? mutisi Phil. — Minusta ei ole hauska ajatella särkyneitä sydämiä — tahi yleensä mitään ikävää.

— Uskotko sinä koko elämäsi ajan voivasi välttää sellaista, mitä sanot ikäväksi, Phil?

— Oh, en, niin onnellisesti ei tule käymään. Nytkin minä olen jo hukkua ikävyyksiin — usko pois, että ihan menehdyn, kun ajattelen Alecia ja Alonzoa.

— Sinä et voi koskaan ottaa mitään vakavalta kannalta, Phil.

— En, miksi minä ottaisin? On tarpeeksi muita, jotka ottavat. Minua ei saa käsittää aivan sananmukaisesti. Kaikki eivät voi olla järkeviä ja päättäväisiä ja yhtämittaa ajatella vain syvintä vakavuutta. Minun tehtäväni elämässä on koettaa saada ihmiset hiukan tinkimään tuosta arvokkaan vakavasta. Ja kyllä kai teidän täytyy myöntää, että elämä täällä Karoliinan majassa on ollut paljon iloisempaa ja vilkkaampaa siksi, että minä olen ollut mukana ja piristänyt teitä kaikkia.

— Se on aivan totta, myönsi Anna.

— Ja te pidätte kaikki minusta — Jamesina-tätikin, joka uskoo, että minä olen pähkähullu.

Minkätähden minä siis koettaisin tekeytyä toisenlaiseksi. Jaa-a, tässä istuessa tulee oikein uniseksi. Yöllä makasin valveilla kello yhteen asti ja luin rajattoman jännittävää kummitusjuttua. Luin vuoteessa, ja luuletteko, että saatoin nousta sammuttamaan lampun, kun olin päässyt kertomuksen loppuun? Älkää uskoko! Ja jollei kaikeksi onneksi vakava Stella olisi tullut kotiin myöhään jostain yörymyistä, olisi lamppu saanut levittää kirkasta valoaan aamunkoittoon asti. Kun kuulin Stellan askeleet, huusin minä hänet huoneeseeni, kerroin viheliäisen asemani ja annoin hänen sammuttaa lampun. Jos minä olisin itse noussut sängystä — niin, annan vaikka mitä pantiksi — olisi jokin nykäissyt minua jaloista. No, Anna, onko täti Jamesina jo selvillä, mitä hänen pitää tehdä kesällä?

— On, hän aikoo jäädä tänne. Minä tiedän, että hän jää rakkaiden kissojen vuoksi, vaikka hän sanoo, että on liian vaivaloista panna kuntoon oma koti ja tuulettaa ja järjestää kaikki, eikä hänen tee mieli matkustaa toisten ihmisten luo.

— Mitä sinä luet?

— Dickensin Pickwick-klubia.

— Se tekee minut aina nälkäiseksi, virkkoi Phil. —

Ihmiset syövät siinä aina kaikenlaisia herkkuja — meheviä pihvejä sinapin kera ja paistettua kinkkua ja paistettuja munia. Minun täytyy aina lähteä tiedusteluretkelle ruokakonttoriin, kun olen lukenut Pickwick-klubia. Ja vain siksi, että me nyt puhumme siitä, tuntuu minusta kuin olisin aivan nälkiintynyt. Rakas kulta, onko ruokakaapissa mitään hyvää?

— Leivoin pehmeän piparkaakun aamulla. Ota siitä itsellesi pala.

Phil livisti ruokakonttoriin, ja Anna lähti Noidan seurassa talon takana olevaan pikku puutarhaan. Oli alkukevään kostea ilta, ilma henki raikasta mullantuoksua. Lumi ei ollut vielä kokonaan sulanut ympäristöissä, likaisenharmaa kinos törrötti vielä honkien alla maantien varressa suojassa lämpimästi paahtavalta huhtikuun auringolta. Lumisohjon vuoksi olivat tiet puistoon ja satamaan likaiset ja ilma illalla viileä. Mutta aukeilla etelärinteillä pisti ruoho näkyviin, ja Gilbert oli suojatusta nurkkauksesta löytänyt joitakuuta kalpeita voikukkasia. Hän asteli puistosta päin järjestäen pieneen kukkavihkoonsa vihreitä heiniä.

Anna oli pyrkänyt istumaan isolle harmaalle puutarhan kivelle ja katseli vielä paljaana olevaa koivunhaaraa, jonka oksien ja hentojen vesojen verkko piirtyi ilmavan sirosti vienosti punertavaa auringonlaskua vasten. Hän rakensi tuulentupaa — ihmeellistä rakennelmaa, jossa auringonpaisteiset pihat ja pylväskäytävät olivat täynnä kaikkia mahdollisia Arabian hyviä tuoksuja ja missä hän itse hallitsi linnanrouvana. Hän rypisti hieman kulmiaan nähdessään Gilbertin lähestyvän omenapuiden välistä. Viime aikoina Anna oli järjestänyt niin, ettei hänen milloinkaan tarvinnut olla Gilbertin kanssa kahden. Mutta nyt oli mahdotonta päästä pakoon, ja Noitakin oli jättänyt hänet oman onnensa nojaan.

Gilbert istuutui hänen viereensä kivelle ja ojensi hänelle kukkavihkonsa.

— Eikö tästä tule mieleesi koti ja meidän kouluaikaiset retkemme?

Anna otti kukkasen ja painoi niihin kasvonsa. Kukat olivat vielä kasteiset ja tuoksuivat keväälle.

— Tänä hetkenä minä harhailen Silas Sloanen haassa, virkkoi hän hengittäen syvään niiden mieluisaa tuoksua.

— Sinä olet kai siellä ruumiillisesti muutaman päivän kuluttua?

— En vielä muutamaan viikkoon. Matkustan Bolingbrokeen Philin kanssa, ennenkuin lähdän kotiin. Sinä olet Avonleassa ennen minua.

— En tule olemaan Avonleassa ollenkaan tänä kesänä. Minulle on tarjottu viransijaisuutta sanomalehdentoimituksessa, ja minä aion ottaa sen vastaan.

— Niinkö! sanoi Anna pitkänlaisesti. Hän ei voinut käsittää, millainen olisi kokonainen kesä Avonleassa ilman Gilbertiä. Mistä johtuikaan, ettei tieto tuntunut erikoisen hupaiselta. — Vai niin, jatkoi hän lopulta, jonkinmoinen pettymyksen sävy äänessään, — se on tietysti sinulle hyvin edullista?

— On kyllä. Olen toivonut itselleni sitä paikkaa. Niillä tuloilla tulen toimeen ensi vuoden.

— Mutta et saa tehdä työtä liian ankarasti, virkkoi Anna, oikeastaan siksi, että hänestä tuntui välttämättömältä sanoa jotain. Voi jospa tuo siunattu Phil aavistaisi, miten hän olisi täällä tarpeen! — Sinä oletkin niin utterasti ahertanut koko talven... Eikö ole ihana ilta? Kuule, minä löysin tänään vaaleansinisiä orvokkeja tuon vanhan käyristyneen puun alta, tuolta. Minusta tuntui kuin olisin löytänyt

vähintään ainakin kultakaivoksen...

— Sinä löydät usein kultakaivoksia, sanoi Gilbert, hänkin hajamielisenä.

— Lähdetään löytöretkelle hakemaan vielä lisää, kehoitti Anna innokkaasti. — Minä huudan Philin mukaan ja —

— Orvokit eivät juokse tiehensä Anna, ja Philin voit tavata myöhemmin, sanoi Gilbert tynesti ja tarttui Annan käteen lujalla otteella, josta Anna ei voinut vapautua. — Tahtoisin saada sanotuksi sinulle jotain.

— Voi, jätä sanomatta, pyysi Anna hartaasti. — Hyvä Gilbert, minä pyydän, älä sano.

— Minun täytyy. Näin ei voi enää jatkua. Anna, minä pidän sinusta. Sinä tiedät sen hyvin hyvästi. Minä — minä en voi sanoa sinulle kuinka paljon. Tahdotko luvata minulle tulla kerran vaimokseni.

— En — en voi, virkkoi Anna surkealla äänellä. — Voi Gilbert — sinä — sinä olet turmellut kaikki.

— Etkö sinä välitä vähääkään minusta? kysyi Gilbert painostavan äänettömyyden jälkeen, jolloin Anna ei uskaltanut nostaa katsettaan.

— En sillä tavoin kuin tarkoitat. Minä pidän sinusta paljon ystävänä. Mutta en rakasta sinua, Gilbert.

— Etkö voi kuitenkin antaa minulle toivoa — että voit joskus rakastaa?

— En, sitä en voi, huudahti Anna epätoivoisena. — Niitä tunteita en tule koskaan tuntemaan sinua kohtaan. Sinä et saa koskaan enää puhua minun kanssani näistä asioista, kuuletko.

Seurasi jälleen äänettömyys, niin pitkä ja niin kauhea, että Annan lopulta täytyi katsoa Gilbertiin. Hän näki Gilbertin huulia myöten kalpeana. Ja hänen silmänsä — Annaa värisytti ja hänen täytyi kääntää pois katseensa. Siinäkään ei ollut mitään romanttista... Täytyikö kosinnan aina olla joko yksinomaan naurettava tahi kauhea? Voisiko hän koskaan unohtaa Gilbertin kasvot?

— Joku toinenko? kysyi Gilbert lopulta matalalla äänellä.

— Ei, ei, saat olla varma, vastasi Anna innokkaasti. — Minä en välitä kenestäkään maailmassa sillä tavoin kuin tarkoitat — minä pidän enemmän sinusta kuin kenestäkään muusta, Gilbert. Ja meidän täytyy olla edelleenkin ystäviä niinkuin tähän asti.

Gilbert naurahti hieman katkerasti.

— Ystäviä, niinkö! Sinun ystävyytesi ei minulle riitä, Anna. Sinun rakkauttasi minä pyydän, ja sinä sanot, ettet voi koskaan antaa sitä minulle.

— Olen hyvin pahoillani. Anna minulle anteeksi, Gilbert.

Muuta ei Anna voinut sanoa. Missä nyt olivat kaikki hienotunteiset, lohduttavat sanat, joilla hänen oli tapana mielikuvituksessaan torjua kosijat, joille antoi rukkaset?

— Minulla ei ole mitään anteeksi annettavaa. On ollut hetkiä, jolloin uskoin sinun välittävän minusta hiukan. Minä erehdyin — siinä kaikki. Jää hyvästi, Anna!

Anna lähti hitain askelin huoneeseensa, istuutui penkille männikköön päin olevan ikkunan alle ja antoi kyynelten vapaasti virrata. Hänestä tuntui kuin korvaamattoman kallista olisi elämästä kadonnut. Ja se oli Gilbertin ystävyys. Miksi hänen täytyi kadottaa se tällä tavoin.

— Mikä sinua vaivaa, sokeritoppani? kysyi Phil tullessaan hämärässä hänen luokseen.

Anna ei vastannut. Hän toivoi sinä hetkenä Philin olevan tuhannen penikulman päässä.

— Sinä olet varmaankin antanut Gilbert Blythelle rukkaset. Sinä olet koko lailla suurempi idiotti kuin mitä olisin uskonut, Anna Shirley.

— Onko sinusta idioottimaista antaa rukkaset ihmiselle, jota ei rakasta? virkkoi Anna suuttuneena.

— Sinä et tiedä mitä rakkaus onkaan, pikku ystäväni. Sinun suunnattoman vilkas mielikuvituksesi on luonut semmoista, mitä sinä uskot rakkaudeksi, ja sitten sinä odotat tapaavasi jotain vastaavaa todellisuudessa. Kuule, nämä sanat ovat ensimmäiset järkevät sanat, mitkä olen eläessäni sanonut! Kuinkahan tulinkaan sen tehneeksi! Toivon, ettei herrasväellä nyt ole mitään huomauttamista minun ajatuksenjuoksuni selvytydestä.

— Hyvä, kulta Phil, pyysi Anna, mene tiehesi ja anna minun olla vähän aikaa yksin. Minun maailmani on luhistunut sirpaleiksi. Minun täytyy koettaa saada se rakennetuksi uudelleen.

— Ilman mitään Gilbertiä? sanoi Phil ja nousi lähteäkseen.

Maailma ilman Gilbertiä? Annan ajatukset takertuivat

siihen, ja hänen mielensä oli synkkä. Se tulisi olemaan autio ja ikävä paikka. Niin, hän ei voinut sille mitään — se oli yksinomaan Gilbertin syytä. Hän oli turmellut heidän hauskan suhteensa, toveri- ja lapsuudenystäväsuhteensa. Gilbert sai syyttää itseään, ja mitä Annaan itseensä tuli, täytyi hänen oppia elämään sitä vailla.

XXI.

VANHA LAPSUUDENKOTI.

Ne kaksi viikkoa, jotka Anna vietti Bolingbrokessa, kuuluivat hyvin hauskaasti ja kodikkaasti, ja kuitenkin hän tunsu jäytäviä tunnonvaivoja joka kerran kun Gilbert puikahti hänen ajatuksiinsa. Hänellä ei ollut kuitenkaan paljoa aikaa ajatella Gilbertiä. Kaunis, vanha koti, jossa Gordonin suku oli hallinnut monen miespolven ajat, oli iloisen ja viihtyisän seuralähdän keskipisteenä, ja Philin hyvät ystävät, kuuluivatpa he kumpaankin sukupuoleen tahansa, olivat aina sinne tervetulleet. Ajelumatkat, veneretket, tanssiaiset ja ulkoilmajuhlat seurasivat toisiaan katkeamattomana virtana, ja Philin oli mahdotonta viihtyä, ellei hän aina ollut "menossa". Alec ja Alonzo liehittelivät häntä sellaisella touhulla, että Anna alkoi epäillä, ennättivätkö he tehdä hyödyllisempääkin työtä kuin seisoa varpaisillaan Philin edessä. He olivat kumpikin kunnollisia ja siivoja nuoria miehiä, mutta Annakaan ei voinut ratkaista, kummalleko oli annettava etusija.

— Minä luotin niin siihen, että sinä antaisit minulle hyvän neuvon, jotta vihdoinkin voisin päättää, kumpiko minun on otettava, sanoi Phil hieman nuhtelevasti.

— Sen sinä sittenkin saat ratkaista itse, sanoi Anna. Ja sitten hän pisti odottamatta ystävättäreensä pienen terävän okaan lisätessään: — Sinullahan on niin varma ja selvä ajatuksenjuoksu, kun on kysymys muiden ihmisten liittämistä yhteen.

— Se on kokonaan eri asia, julisti Phil ylimielisesti.

Annan suloisimmaksi muistoksi oleskelusta Bolingbrokessa jäi kuitenkin käynti siellä, missä hän ensi kerran oli nähnyt päivänvalon — pienessä viheliäisessä, keltaisessa talossa syrjäisen kadun varrella, josta hän niin usein oli uneksinut. Hän katseli sitä hellästi ja ihastuneesti, astuessaan Philin kanssa portista sisään.

— Se on melkein täsmälleen sellainen, miksi minä olen sen kuvitellut, virkkoi hän. — Eteisen seinillä ei kiertele vuohenkuusamia, mutta nurmikolla on syreenipensas — niin, ja ikkunoissa on ohuet punaruutuiset, kotikutoiset verhot. Iloitsen kovasti siitä, että talo on vielä keltaiseksi maalattu.

Oveen ilmaantui hyvin pitkä nainen, jonka kasvot näyttivät rasittuneilta.

— Kyllä Shirley'n nuori pari asui täällä parikymmentä vuotta sitten, virkkoi hän vastaukseksi Annan kysymykseen. — He asuivat vuokralaisina. Minä muistan heidät kyllä. Kuolivat kuumeeseen kumpikin samalla viikolla — se oli oikein surkeaa. Heiltä jäi pieni vastasyntynyt lapsi, tyttö muistaakseni. Se oli heikko lapsi — se on kyllä jo kuollut aikoja sitten. Ukko Thomas ja hänen vaimonsa ottivat sen huostaansa — niinkuin heillä ei olisi ollut tarpeeksi omia lapsia.

— En minä kuollut, virkkoi Anna hymyillen. — Minä olin se pikku lapsi.

— Älkää, onko se mahdollista? Hyvänen aika, kuinka neiti on kasvanut huudahti nainen, aivan kuin hänestä olisi ollut ihmeellistä, ettei Anna enää ollut pieni, muutaman kuukauden vanha lapsi. — Nyt, kun lähemmin katson, huomaan samannäköiseksi. Punainen tukka on teidän isältänne, vaikka hänen oli tummempi. Mutta silmät ja suu ovat äidiltä. Hän oli kovin kiltti ja herttainen. Hän oli minun tyttäreni opettajana koulussa, ja tyttäreni oli häneen ihmeen ihastunut. Heidät haudattiin samaan hautaan, ja kouluneuvosto pystytti patsaan heidän haudalleen kiitokseksi uskollisesta palveluksesta. Ettekö tahdo käydä sisään?

— Voinko saada katsoa koko talon? pyysi Anna säteilevin silmin.

— Kernaasti, jos tekee mieli. Se ei vie paljon aikaa — asunto ei ole suuri. Minä olen pyytänyt ja rukoillut miestäni rakentamaan uuden keittiön, mutta hän ei ole mikään hätäilijä. Tässä on meillä vierashuone ja kaksi huonetta on tuolla ylhäällä. Olkaa hyvä ja katselkaa kaikkea mielenne mukaan. Minun täytyy mennä pienokaistani katsomaan. Neiti on syntynyt päätyhuoneessa tuolla idän puolella. Minä muistan kuinka teidän äitinne aina sanoi, että hänestä oli hauskaa nähdä auringon nousu, ja sain sitten kuulla teidän syntyneen juuri auringon noustessa taivaanrannan takaa. Teidän äitinne oli maatessaan katsellut, miten se valaisi pienen vastasyntyneen kasvoja.

Anna tunsu hellyyden läikähtävän sydämeensä. Hän nousi kapeita narisevia portaita yläkertaan, idän puolella olevaan pieneen ullakkokamariin. Se oli muuttunut hänelle pyhäköksi. Hänen äitinsä oli uneksunut siinä hiljaiset, suloiset unelmansa pientä lasta odottaessaan, auringonnousu oli luonut punertavan hohteensa heihin molempiin pienen vastasyntyneen herätessä uuteen elämään. Siinä hänen äitinsä oli vaipunut kuolonuneen. Anna katseli hartaana ympärilleen, hänen silmiään himmensivät kyöneleet. Tämä oli hänelle niitä elämän hetkiä, jotka väikkyvät muistissa kirkkaana jalokivenä.

— Ja äiti oli saadessaan minut nuorempi kuin minä olen nyt, kuiskasi hän itsekseen.

Annan astuessa portaita alas tuli talon nykyinen emäntä porstuassa hänen luokseen. Hän ojensi Annalle pienen pölyisen käärön, jonka ympäri oli sidottu haalistunut sininen nauha.

— Tässä on pinkka vanhoja kirjeitä, jotka minä löysin yläkerran kaapista, kun muutin tänne, virkkoi hän. — Minä en tiedä, mitä siinä mahtaa olla — en ole milloinkaan tullut lähemmin katsoneeksi — mutta päällimmäisessä on osoitteena Neiti Bertha Willis, ja se oli teidän äitinne tyttönimi. Voitte ottaa ne, jos mielenne tekee.

— Voi, sitä ei tarvitse epäillä — kiitos, kiitos! huudahti Anna hyvin ihastuneena.

— Mitään muuta ei ollut talossa, jatkoi talon rouva. Kaikki huonekalut oli myyty maksuksi lääkärille, ja rouva Thomas otti äitinne vaatteet ja pikkuesineet. Ne kuluivat aika kyytiä loppuun, siitä pitivät penskat huolen. Ne huristivat yli kivien ja kallioiden kuin vasikat.

— Minulla ei ole ollut ainoatakaan äidiltäni jäänyttä esinettä, virkkoi Anna tukehduttava tunne kurkussaan. — En voi koskaan kyllyiksi kiittää teitä näistä kirjeistä.

— Ei mitään kiittämistä, pikku neiti. Hyvä Jumala, kuinka teillä on ihan äitinne silmät! Hänkin osasi aivan kuin puhua silmillään. Teidän isänne ei ollut juuri minkään näköinen, mutta hän oli tavattoman kunnollinen. Minä muistan sanotun heidän mennessään naimisiin, ettei milloinkaan liene nähty rakastuneempaa paria... Pian heidät, poloiset, temmattiin pois... Mutta he olivat hyvin, hyvin onnellisia sen ajan, jonka saivat elää, ja olihan sitä siinäkin.

Anna paloi halua päästä kotiin lukemaan kallisarvoista kirjepinkkaa, mutta hän teki pienen pyhiinvaellusmatkan sitä ennen. Hän lähti yksin siihen osaan Bolingbroken kirkkotarhaa, jossa puiden vihreät latvat suojaavan tuuheina kaartuvat ja missä hänen vanhempansa lepäsivät maan povessa. Pienen hautakiven ympärille, joka oli paikkaa osoittamassa, asetti hän mukaan ottamansa valkeat kukkaset. Sitten hän kiiruhti takaisin Gordonin huvilaan, sulkeutui huoneeseensa ja luki kirjeet. Toiset oli isä kirjoittanut, toiset äiti. Niitä ei ollut monta — yhteensä vain kaksitoista, sillä Walter ja Bertha Willis eivät olleet paljon erillään kihlusaikanaan. Kirjeet olivat kellastuneet ja haalistuneet, ja käsialasta oli joskus vaikea saada selvää, menneet vuodet olivat tehneet sen hämäräksi. Tahriintuneilta, rypistyneiltä sivuilta ei löytynyt mitään syvän viisauden sanoja, ainoastaan rakkauden ja toivon ilmaisua. Kauan unholassa olleen menneisyyden lempeä tuoksu tuulahti niistä — vainajien lämmin tunne-elämä ja valoisa rakkauden onni. Bertha Shirleyllä oli ollut taito kirjoittaa kirjeitä, jotka kuvasivat elävästi hänen miellyttävää personallisuuttaan, ja hänen ajatuksensa, jotka olivat säteilyä hänen omasta olemuksestaan, tuntuivat lakkaamatta versovan esiin kuin raikkaasti tuoksuvat, kasteiset kukkaset. Annan mielestä kirjeissä oli jotakin pyhää. Hänestä oli kauneinta kaikesta se, mitä oli kirjoitettu isälle jonkun aikaa Annan syntymän jälkeen, isän ollessa lyhyellä matkalla. Kirje oli täynnä ylpeän nuoren äidin kuvauksia pienokaisesta — miten viisas hän oli, miten iloinen ja herttainen ja miten hän jo ymmärsi huvittaa ympäristöään.

"Pidän hänestä äärettömästi, kun hän nukkuu ja tuhisee, mutta vielä enemmän, kun hän herää ja avaa suuret silmänsä", oli Bertha Shirley lisännyt jälkikirjoitukseksi. Tämä lause oli luultavasti viimeinen, jonka hän eläessään oli kirjoittanut. Hänen päivänsä olivat luetut.

— Tämä on ollut elämäni ihanin päivä, sanoi Anna Philille myöhemmin illalla. Minä olen löytänyt vanhempani. Näiden kirjeiden kautta he ovat tulleet eläviksi minulle. En ole enää mikään löytölapsi, vailla isää ja äitiä. Minusta tuntuu kuin olisin avannut kirjan ja löytänyt lehtien välistä eilispäivän ruusuja, ihania ja suloisia.

KEVÄT JA ANNA PALAAVAT VIHERVAARAAN.

Hämärässä varjot karkeloivat seinillä uunivalkean loimutessa Vihervaaran keittiössä; kevätillat olivat vielä vilpoisia. Idänpuoleisesta puoliavoimesta ikkunasta kuiskailivat yön suloiset ja salaperäiset äänet. Marilla seiso i valkean ääressä — ainakin ruumiillisesti. Hänen sielunsa liiteli kauas, hän astui jälleen vanhoja tuttuja polkuja uudelleen nuortunein ja kevyiksi käynein jaloin. Marillalta oli viime aikoina kulunut näin haaveisiin moni tunti, joka hänen oikeastaan olisi tullut käyttää sukkien kutomiseen kaksoisille.

— Kyllä kai on niin, että minä tulen vanhaksi, virkkoi hän.

Ja kuitenkin Marilla oli muuttunut vain aivan vähäisen viimeisten yhdeksän vuoden aikana, tullut ainoastaan hieman ohuemmaksi ja kenties vielä vähän kulmikkaammaksi. Harmaat juovat olivat jonkun verran näkyvämmät hiuksissa, jotka olivat kierretyt samaan kiinteään solmuun kuin ennenkin, ja solmun läpi oli pistetty kaksi luuneulaa — lienevätkö neulat olleet koko ajan samat? Hänen ilmeensä oli kuitenkin aivan toinen kuin ennen. Suun ympärillä oleva piirre, joka ennen oli viitannut sisäiseen huumoriin, oli muuttunut huomattavasti terävämmäksi, silmät olivat hyväntahtoisemmat ja ystävällisemmät, ja lempeä hymy tuli yhä useammin näkyviin.

Marilla ajatteli pitkää elämää, jonka hän oli jättänyt taakseen. Lapsuutta, jolloin häntä oli kohdeltu ankarasti, joskaan hän ei silti ollut onneton, tyttöajan mustasukkaisesti salattuja unelmia ja särkyneitä toiveita, elottoman ja värittömän keski-ian pitkiä, harmaita, yksitoikkaisia vuosia, jotka olivat pinoutuneet päällekkäin. Sitten Anna oli tullut taloon — tuo vilkas, tunteellinen lapsi, jolla oli niin eloisa mielikuvitus, palvoi kauneutta ja janosi rakkautta. Hän toi mukanaan lämpöä ja kevätauringon väikettä, ja elämän autiot ja routaiset erämaat olivat alkaneet vihannoida ja kukkia. Marillasta tuntui kuin hän olisi kuudestakymmenestä ikävuodestaan elänyt vain ne yhdeksän vuotta, jotka olivat seuranneet Annan tultua. Ja Annan piti tulla kotiin huomeniltana.

Keittiön ovi avautui hiljaa. Marilla nosti katseensa odottaen näkevänsä rouva Lynden. Anna seisoikin siinä hentona ja suorana, silmät kirkkaina kuin tähdet. Kädet olivat täynnä kieloja ja aikaisia orvokkeja.

— Kas, Anna! huudahti Marilla. Yllätys sai hänet kerrankin unohtamaan karun ujoutensa. Hän veti tytön syliinsä puristaen sekä häntä että kukkasia sydäntään vasten ja suudellen lämpimästi välkkyvää tukkaa ja lempeitä kasvoja. — Minä odotin sinua vasta huomeniltana. Millä tavoin olet tullut Carmodysta?

— Kävellyt jalkaisin, sinä kuituisin Marilla. Enkö minä ole tehnyt samoin monta kymmentä kertaa loman aikana? Ajuri tuo matka-arkkuni huomenna. Alkoi olla niin kova ikävä kotiin, että minä läksin matkaan päivää aikaisemmin. Ah, miten ihanaa oli kävellä toukokuun hämärässä. Hevossaassa pysähdyin poimimaan nämä kielot ja sitten minä käännysin Orvokkien laaksoon ja sain suuren keltaisen maljakon aivan täyteen. Katso, kuinka kirkaansinisiä ja suloisia ne ovat... Tunnetko, Marilla, miltä ne tuoksuvat, hengitä syvään!

Marilla pisti velvollisuudesta niihin nenänsä, mutta hänestä Anna oli mielenkiintoisempi kuin kukkasten tuoksu.

— Istupas, kultaseni, sinä olet kai hyvin väsynyt. Nyt minä panen sinulle vähän illallista pöytään.

— Kuu on kirkkaana ja kiiltävänä kukkulan takana, Marilla, etkä usko, miten sammakot kurnuttivat koko matkan Carmodysta saakka! Nautin niin niiden soitosta — se on kuin soista kumpuavaa kellojen helinää. Se liittyy erottamattomasti minun parhaimpiin muistoihini entisaikain ihanista kevätilloista. Ja se tuo aina minun mieleeni illan, jolloin tulin tänne ensi kerran. Muistatko sinä sitä, Marilla?

— Kysytkö sitä? vastasi Marilla vakuuttavan pontevasti. — Tuskinpa unhotan eläessäni.

— Sinä vuonna sammakot kurnuttivat kuin hullut suossa ja purossa. Istuin tavallisesti ikkunassa kuuntelemassa niitä hämärässä, ja ihmettelin, miten niiden soitto samalla saattoi kuulua niin iloiselta ja niin surulliselta. Voi, kuinka suloista on olla kotona taaskin! Redmond oli mainio ja Bolingbroke ihastuttava — mutta mikään ei voita Vihervaaraa — täällä on koti.

— Olen kuullut, ettei Gilbert tule kotiin tänä kesänä, virkkoi Marilla.

— Ei tule. — Annan äänessä oli jotain, joka sai Marillan luomaan häneen nopean katseen, mutta

Annan koko huomio näytti olevan kiintynyt orvokkien järjestämiseen maljakkoon. — Katso, eivätkö ne sovi hyvin? jatkoi hän kiireisesti. — Eikö sinusta vuosi muistuta kirjaa, Marilla? Kevään lehdille on kirjoitettu kieloja ja orvokkeja, kesän ruusuja, syksyn punertavia vaahteranlehtiä ja talven rauta-tammia ja mistelejä.

— Kuinka Gilbert suoriutui tutkinnoissa? kysyi Marilla.

— Hän selviytyi mainiosti — paras koko kurssilla. Mutta missä kaksoiset ovat ja Rachel-täti?

— Rachel ja Dora ovat menneet Harrisonille. Davy on leikkimässä Boultersilla. Minusta on kuin hän laukkaisi paraikaa kotiin.

Davy ryntäsi sisään, huomasi Annan, päästi riemuhuudon ja heittäytyi hänen syliinsä.

— Oi, Anna, kuinka kauhean hauskaa, että sinä tulit! Voitko ajatella, että minä olen kasvanut pari tuumaa syksystä! Täti Lynde mittasi minut tänään mittanauhallaan. Ja katsohan, Anna, katso etuhammastani! Se on poissa — siinä on iso aukko. Täti Lynde sitoi nyörin toisen pään siihen ja toisen ovilukkoon ja sitten hän sulki oven. Minä myin sen Miltyle parista sentistä. Milty kokoo hampaita.

— Mitä ihmeessä hän tekee muiden hampailla? kysyi Marilla.

— Niistä hän tekee itselleen kaulanauhan, jota saa pitää, kun leikkii intiaanipäällikköä, selitti Davy kiiveten Annan polville. — Hänellä on jo viisitoista kappaletta ja hän on tilannut kaikki hampaat, jotka jo tuntuvat irtonaisilta. Ei kenenkään muun kannata ruveta keräämään. Boultersit kyllä aina osaavat pitää puolensa.

— Kaiketi sinä olit kiltti Boultersilla? kysyi Marilla ääni jonkun verran epäilevänä.

— Olinhan minä, mutta nyt minä en enää jaksakaan olla kiltti aina vaan, aina vaan.

— Parempi olisi, ellet jaksaisi olla paha, Davy-poju, virkkoi Anna.

— Niin, mutta voisihan olla metkaa pitkän aikaa, arveli Davy. — Voisihan sitten katua, eikö voisikin?

— Onhan katuminenkin hyvä asia, mutta se ei voi tehdä tehtyä tekemättömäksi. Muistatko, Davy, viimekesäistä pyhäpäivää, kun jäit pois pyhäkoulusta ja kirkostakin? Ajattele, kuinka sinusta illalla tuntui pahalta, kun tulit pimeässä minun luokseni ja tunnustit kaikki. No, mitä te olette Miltyn kanssa tänään tehneet?

— Me olemme kalastaneet ja ajaneet takaa kissaa ja etsineet munia ja huutaneet kaiulle vesakossa Boultersin ladon takana. Mitä kaiku oikeastaan on?

— Kaiku on kaunis neitonen, joka asuu kaukana metsissä ja nauraa maailmalle kukkuloittensa ja vuortensa takaa.

— Minkänäköinen hän on?

— Hänen hiuksensa ja silmänsä ovat tummat, mutta kaula ja käsivarret ovat valkeat kuin lumi. Mutta kukaan kuolevainen ei saa milloinkaan oikein nähdä, kuinka kaunis hän on. Hän on kepeäjalkaisempi kuin metsäkauris, ja pilkallinen ääni on ainoa, mitä hänestä kuulemme. Voit kuulla hänen huutavan yöllä ja voit kuulla hänen nauravan tähtien tuikkeessa. Hän pakenee sinua, jos koetat häntä seurata, ja hän nauraa sinulle lähimmästä metsänreunasta.

— Onko tuo kaikki totta? Vai juksaatko sinä vain? kysyi Davy silmät pyöreinä hämmästyksestä.

— Rakas Davy, eikö sinulla ole sen vertaa ymmärrystä, että voit erottaa, milloin kerrotaan satu ja milloin "juksataan".

— Mutta mikä sitten vastaa vesakosta Boultersin ladon takaa? Ja väliin kuuluu siltä kuin se tulisi itse seinästä, tenäsi Davy.

— Kun tulet vähän vanhemmaksi, niin minä selitän sinulle kaikki.

Kun tuli iästä puhe, kääntyi Davyn ajatuksenjuoksu toiseen suuntaan, sillä hän mietti vähän aikaa ja kuiskasi sitten aivan vakavasti:

— Anna, minä menen naimisiin.

— Älä nyt! Onko se mahdollista? virkkoi Anna yhtä vakavasti. — Milloin?

— Sitten vasta kun tulen täysi-ikäiseksi, tietysti.

— Rintani keventyi. Kenen kanssa sinä olet kihloissa?

— Stella Fletcherin kanssa. Hän on samalla luokalla. Hän onkin aika sievä... Hän on kaikin puolin makuuni. Jos minä kuolen ennenkuin tulen täysi-ikäiseksi, tahdotko silloin pitää hänestä huolta?

— Pikku Davy, me emme jaksa kuulla tuollaista hassutusta, huomautti Marilla ankarasti.

— Se ei olekaan hassutusta, virkkoi Davy loukkaantuneella äänellä. — Hän on minun morsiameni, ja jos minä kuolisin, olisi hän minun leskimorsiameni, onhan se selvä. Eikä hänellä ole kissaakaan, joka pitäisi hänestä huolta, vanha isoäiti on ainoa.

— Tule nyt syömään illallista, Anna, kehoitti Marilla, äläkä ylytä poikaa puhumaan lisää roskaa.

XXIII.

PAUL EI LÖYDÄ LUOTOIHMISIÄ.

Elämä kului hyvin viihtyisästi Avonleassa sinä kesänä, vaikka Anna ei päässyt vapaaksi tunteesta, että jotain kuitenkin puuttui. Mutta hän ei tahtonut tunnustaa edes itselleen itsetutkistelun hetkinä, että tämän tunteen aiheutti Gilbertin poissaolo. Kun hän sai yksin astua kotiin kutsuista ja Avonlean Nuorten Yhteiskunnanparantajien iloisista kokouksista Dianan ja Fredin ja monen muun nuoren parin haaveillessa kuutamossa tuuheissa puistokäytäväholveissa, tunsu hän kuitenkin sydämessään hiljaa jomottavaa kipua, jota hän ei voinut selittää. Gilbert ei edes kirjoittanut hänelle, kuten Anna kuitenkin oli toivonut hänen tekevän. Anna tiesi, että Gilbert joskus kirjoitti Dianalle, mutta hän ei tahtonut tehdä mitään Gilbertiä koskevia kysymyksiä, ja kun Diana uskoi Annan luonnollisesti myös saavan tietoja Gilbertiltä, ei hän tuonut milloinkaan terveisiä.

Gilbertin äiti oli hyvántahtoinen ja avomielinen nainen, mutta häntä ei vaivannut liiallinen tahdikkuus. Hänellä oli aika kiusallinen tapa kysellä Annalta, aina hyvin kuuluvalla äänellä ja monen hengen läsnäollessa, oliko tämä äsken "kuullut mitään Gilbertistä". Ja Anna-raukka ei voinut muuta kuin tulla hehkuvan punaiseksi ja kuiskata "ei nyt pitkään aikaan" — mikä kaikkien mielestä, myös rouva Blythestä, todisti vain tyttömaista ujoutta.

Kaikesta tästä huolimatta oli Annan kesä kuitenkin hyvin hupaisa. Priscilla ilahdutti häntä tulemalla kesäkuussa käymään, ja hänen lähdettyään tulivat herra ja rouva Irving, pikku Paul ja Charlotta Neljäs viettääkseen heinä- ja elokuun vanhalla rakkaalla kotiseudulla.

Kaikuranta tuli siis jälleen leikin, rupattelun ja hauskojen pikku tilaisuuksien näyttämöksi, ja joen toisella puolen asustavalla kaiulla oli täysi työ vastata heleäsointuisiin naurunremahduksiin, jotka kuuluivat puutarhasta kuusiaidan takaa.

"Neiti Lavendel" ei ollut muuttunut, ellei ottanut huomioon, että hän oli tullut vielä sievemmäksi ja herttaisemmaksi. Paul jumaloi häntä, ja heidän sydämellinen ja kaunis suhteensa teki miellyttävän vaikutuksen.

— Mutta äidiksi minä en kutsu häntä kuitenkaan, sanoi Paul Annalle. — Se nimihän kuuluu minun omalle rakkaalle pikku äidilleni, enkä minä voi antaa sitä kenellekään muulle. Senhän neiti kyllä ymmärtää. Mutta välistä minä sanon häntä "äiti-Lavendeliksi" ja minä pidän hänestä isän jälkeen eniten. Minä — minä pidän hänestä vielä hitusta enemmän kuin neidistäkin.

— Aivan niin pitää ollakin, virkkoi Anna.

Paul oli nyt kolmentoista vuoden vanha ja hyvin pitkä ikäisekseen. Hänen kasvonsa ja hänen silmänsä olivat yhtä kauniit kuin ennenkin, ja hänen mielikuvitustaan saattoi verrata hiottuun lasiin, josta kaikki kuvastui sateenkaaren värein. Hän teki Annan kanssa ihania kävelymatkoja metsissä ja vainioilla ja pitkin merenrantaa. Ei olisi voinut mistään löytää kahta läheisempää "sukulaissielua".

Charlotta Neljäs oli kehittynyt muhkeaksi ja kukoistavaksi neitokaiseksi. Hän oli jo kauan sitten jättänyt pois hiuksistaan siniset nauhasolmukkeet ja piti tukkansa ylhäällä suurissa pullistuvissa kiehkuroissa. Kasvot olivat kuitenkin yhtä kesakkoiset, nenä yhtä tylppä ja hymy ja suu yhtä leveät kuin

ennenkin.

— En suinkaan minä vaan neidistä ole ruvennut puhumaan niinkuin yankeet, sanokaa neiti? kysyi hän huolestuneena.

— Sitä minä en ole ollenkaan huomannut, Charlotta.

— No, se on hauskaa. Kotona sanoivat, että puhun murretta, mutta kaiketi ne vain tahtoivat tehdä kiusaa, kun en tahdo puhua niinkuin yankeet. Ei sentähden, että minulla olisi mitään yankeeta vastaan, voihan ne kyllä olla kilttejä ja hyviä ihmisiä, mutta Prinssi Edvardin saari se vasta on jotakin ja ne ihmiset kun siellä asuvat.

Paul vietti ensimmäiset pari viikkoa isoäiti Irvingin luona Avonleassa. Anna oli häntä vastassa hänen tullessaan sinne ja näki hänen palavan intoa päästä rantaan — siellähän hänen piti tavata Nora ja Kultainen nainen ja Merimieskaksoiset. Hän tuskin maltoi syödä illallista. Hän luuli varmasti näkevänsä Noran keijukaiskasvot läpikuultavan hunnun takaa niemen toiselta puolen, missä Nora ikävöiden häntä odotti...

Mutta Paul palasi hämärässä verrattain nolona rannalta.

— Etkö löytänyt luotoihmisiä? kysyi Anna.

Paul pudisti surullisena kastanjanruskeita kiharoitaan.

— En, voiko neiti ajatella — eivät Merimieskaksoiset eikä Kultainen nainen tulleet näkyviin, sanoi hän. — Nora oli kyllä siellä — mutta Nora ei ole sama kuin ennen. Nora on muuttunut.

— Voi, pikku mies, sinä olet itse muuttunut, virkkoi Anna. — Sinä olet jo päässyt Luotoihmisistä. Niille kelpaavat vain lapset leikkitovereiksi. Pelkään pahoin, etteivät Merimieskaksoiset tule enää koskaan purjehtien luoksesi helmenhoitoisessa venheessään, jonka purje on kudottu kuunsäteistä, ja ettei Kultainen nainen enää soita sinulle kultaharppuaan. Tuskinpa Norakaan enää viitsii tulla sinua tapaamaan. Nyt saat rangaistuksesi siitä, että olet tullut isoksi pojaksi, Paul. Sinä olet jättänyt satumaailman taaksesi.

— Minun mielestäni herrasväestä kumpikin puhuu yhtäläistä hassutusta kuin ennenkin, sanoi vanha rouva Irving, osaksi suopeasti, osaksi nuhdellen.

— Suuri erehdys, hyvä rouva Irving, virkkoi Anna pudistaen vakavasti päätään. — Me alamme tulla aivan kauhean järkeviksi, ja se on niin ikävää. Me emme ole läheskään yhtä mielenkiintoisia sitten enää, kun olemme oppineet, että kieli on annettu meille, jotta osaisimme peittää ajatuksemme.

— Eiköhän se ole annettu siksi, että voisimme vaihtaa ajatuksiamme, virkkoi isoäiti Irving. Hän ei ollut milloinkaan kuullut puhuttavan Talleyrandista eikä ymmärtänyt paradokseja.

Myöhemmin kesällä Anna vietti pari onnellista ja rauhallista viikkoa Kaikurannassa. Viimeisenä iltana hän istui neiti Lavendelin kanssa kahden puhellen tuttavallisesti.

— On aivan minun makuuni saada tällä lailla lopettaa viehättävä kesäloma, sanoi Anna. — Nyt on jällellä vain kaksi viikkoa, kunnes lähden takaisin Kingsportiin, korkeakouluun ja Karoliinan majaan. Maja on herttaisin paikka, mitä voi ajatella, neiti Lavendel. Minusta tuntuu aivan siltä kuin minulla olisi kaksi kotia — toinen Vihervaara ja toinen Maja. Mutta minne on kesä kadonnut? On aivan kuin vasta viime viikolla olisi ollut se toukokuun ilta, jolloin tulin kotiin kieloja ja orvokkeja käsissä hämmästyttäen Marillaa. Pienenä en voinut nähdä kesää päästä päähän. Se oli minun edessäni kuin loppumattoman pitkä tie. Nyt se lentää kädenkäänteessä ja on yhtäkkiä poissa.

— Sano, Anna, oletteko Gilbert Blythe ja sinä yhtä hyvät ystävät kuin ennen maailmassa? kysyi neiti Lavendel odottamatta.

— Ystävällisiä ajatuksia kulkee usein Gilbertin ja minun välillä, vastasi Anna.

Neiti Lavendel pudisti päätään.

— Minä huomaan, ettei välinne ole sama kuin ennen. Nyt aion tehdä tungettelevan kysymyksen. Oletteko tulleet eripuraisiksi?

— Emme toki ole, on vain niin, että Gilbert on pyytänyt minulta enempiä kuin ystävyyttä, ja sitä minä en voi hänelle antaa.

— Oletko varma siitä, Anna?

— Aivan varma.

— Silloin minä olen hyvin, hyvin pahoillani.

— Onpa kummallista, että kaikki ihmiset näyttävät tehneen yhteisen sopimuksen, että minun täytyy mennä naimisiin Gilbert Blythen kanssa, virkkoi Anna ärtyisästi.

— Siksi, että te olette luodut ja tarkoitetut toisillenne, Anna — siinä on syy. Sinun ei tarvitse heilauttaa nuorta niskaasi. Niin on kuitenkin asia.

XXIV.

UUSI HENKILÖ TULEE NÄYTTÄMÖLLE.

Merituvassa 20 p:nä elokuuta.

"Rakas Anna", kirjoitti Philippa — "koetan pitää silmäluomeni auki, kunnes ehdin saada kokoon sinulle kirjeen. Olen kirjoittanut sinulle kauheasti harvoin tänä kesänä, oma sydänystäväni, mutta jos se on sinulle lohdutukseksi, niin voin sanoa, että olen käyttäytynyt yhtä huonosti kaikkia muita kohtaan, joille olen kirjevelassa. Minulla on tässä kokonainen pinkka odottamassa, joten saan sonnustaa itseni ja sylkeä kouriini. Toivon, että annat anteeksi jonkun verran sekalaisen kuvakieleni.

"Olen kauhean uninen, silmät ovat mennä kiinni. Eilen illalla olin vieraisilla naapuritalossa Emily-serkun kanssa — hänellä on se pensionaatti, jossa asun. Siellä oli paljon muita vieraita, ja heti kun nuo poloiset elivät lähteneet talosta, kyni talon emäntä kolmen tyttärensä kanssa heidät aivan pataluhiksi. Tietysti he iskivät kyntensä meihin heti kun olimme päässeet eteiseen. Kun sitten palasimme kotiin, kertoi eräs täysihoitolainen, että renkipoika samassa talossa, josta juuri olimme tulleet, oli sairastunut tulirokkoon ja oli kuolemankielissä. Mainitun neidin erikoisala on tarjoilla tämänkaltaisia miellyttäviä uutisia. Minä pelkään hirveästi tulirokkoa. Jo se ajatus, että olen voinut saada tartunnan, esti minua nukkumasta. Kääntelin ja vääntelin itseäni sängyssä ja kun hetkeksi uinahdin, näin heti ilkeätä unta. Kello kolme minä heräsin kuumeisena, kaula kipeänä ja päässä jyskyttävä kipu. Tiesin, että minussa oli tulirokko, mutta varmuuden vuoksi nousin vapisevin jaloin katsomaan Emily-serkun 'Kotilääkäristä' taudin tuntomerkkejä.

"Anna, minussa oli ne kaikki. Sitten menin uudestaan nukkumaan ja kauhean tiedon uuvuttamana nukahdin ja nukuin kuin tukki seuraavaan aamuun, keskelle päivää. Olin silloin niin terve kuin pukki, joten minussa luultavasti ei voinut olla tulirokko. Jos olin saanut illalla tartunnan, niin tauti ei varmaankaan ollut voinut kehittyä niin nopeasti. Lääkärikirjasta löysin muuten hyvin tieteellisen sanan, inkubatsioperiodi. No, tuommoisia järkeviä ajatuksia voi kyllä saada päähänsä keskellä päivää, mutta yöllä kello kolme ei ole — miten sanat kuuluivatkaan — niin, ajatuksenjuoksu täysin selvä. Hihii!

"Sinä varmaankin ihmettelet, mitä minä täällä Merituvassa teen. Minusta on aina hauskaa viettää osa lomasta merenrannalla, ja isä lähettää tavallisesti minut silloin Emily-serkun 'matkailijain kesäpensionaattiin'. Pari viikkoa sitten tulin siis tänne, kuten tavallisesti, ja kuten tavallisesti oli minua asemalla vastassa, asemahuoneen edustalla, vanha kuski, setä Mark Miller, vanhoine kieseineen ja jäykkäkoipisine hevosiineen. Mark Miller on herttainen vanha ukko ja hän tarjosi minulle heti kourallisen vaaleanpunaisia piparminttumakeisia. Tuonkaltaiset karamellit tuovat aina mieleeni tukalan kirkonpenkissä-istumisen keskikesällä — luultavasti siksi, että minun isoäidilläni oli aina mukanaan niitä pussillinen. Ne tuoksuivat aina voimakkaasti, ja hän antoi niiden kiertää penkissä. Toisilla oli ajanvietoksi mukanaan piparminttumakeisia ja toisilla suuria rosmariini- ja lavendelikimppuja. En välittänyt juuri erikoisesti setä Markin karamelleista, hän kun onki niitä paljaasta taskustaan. Ne olivat jotakuinkin karvaisia ja hänen täytyi ensin noukkia pois muutamia ruosteisia nauvoja ja yhtä ja toista muuta pientä, ennenkuin tarjosi niitä minulle. Minä en olisi mistään hinnasta tahtonut loukata hänen hyväntahtoisia vanhoja tunteitaan, vaan otin karamellit ja annoin niiden sitten huomaamatta pudota maantielle. Kun viimeinen oli kadonnut, huomautti Mark-setä vähän nuhdellen: 'Ei olisi pitänyt nakertaa kaikkia karamelleja yhtäikää Phil-neiti. Nytpä tulee pikku vatsa kipeäksi!'

"Emily-serkulla on minua lukuunottamatta viisi täysi-hoitolaista — neljä vanhempaa tai puolivanhaa naista ja yksi nuori herra. Ruokapöydässä istuu minun oikealla puolellani eräs rouva Smith. Hän kuuluu siihen lajiin ihmisiä, joille tuottaa tavatonta huvia syventyä ajattelemaan kaikenlaisia tauteja ja vammoja ja niiden inhoittavia yksityiskohtia. Hän pelotti meitä tietysti tulirokolla. Kun vaan

ohimennenkin mainitsee jonkin taudin, niin hän pudistaa päätään ja sanoo: Voi, se on minulle hyvin tuttu — ja siitä aineesta saa sitten kuulla enemmän kuin tarpeeksi. Jonas kertoi, että hän kerran tuli puhuneeksi moottorin pysähtymisestä rouva Smithin seurassa, ja tämä tarttui heti sanaan ja mainitsi, että se tavallisesti on hyvin itsepäinen tauti. Hän oli itse potenut sitä kymmenisen vuotta, mutta vihdoin hän sattui tapaamaan erään matkustavan lääkärin, joka paransi sen.

"Kuka Jonas on? Odota kärsivällisesti, Anna Shirley. Kun oikea hetki tulee, saat kyllä kuulla puhuttavan Jonaksesta. Mutta minulla ei ole vähääkään halua sekoittaa häntä näiden naisten kanssa yhteen.

"Vasemmalla puolella minua istuu pöydässä rouva Phinney. Hän puhuu aina ruikuttavalla ja itkuisella äänellä — oikein pelkää hänen yhtäkkiä alkavan ulista. En tiedä mitä hän suree, mutta hän näyttää pitävän maailmaa surunlaaksona, ja nauru on hänestä mitä tuomittavin kevytmielisyyden ilmaus. Hänen mielestään minä olen ihan hullu, kuten Jamesina-tädinkin mielestä, mutta Jamesina-täti pitää minusta kuitenkin hiukan, ja siinä on hirvittävän suuri ero. Neiti Maria Grimsby istuu vinosti vastapäätä. Samana päivänä, jona saavuin, huomautti neiti Maria, että näytti vähän sateiselta — ja sitten hän nauroi. Kun sanoin, että tie asemalta oli erittäin kaunis, niin hän hihitti sillekin. Sanoin, että nyt näkee vielä muutamia sääskiä — neiti Maria purskahti taas mitä vilkkaimpaan nauruun. Sanoin, että Meritupa on kaunis, kuten aina — taaskin hän hihitti. Jos minä sanoisin Maria-neidille: Minun isäni on hirttänyt itsensä ja äitini on ottanut myrkkyä, minun veljeni on joutunut elinkautiseen kuritushuoneeseen, ja minä tunnen saavani jäykkäkouristuksen neljännestantonin kuluttua — niin Maria-neiti nauraisi täyttä kurkkua. Hän ei voi sille mitään — hän on syntynyt sellaiseksi, ja se on hyvin omituista ja surullista.

"Viides vanha nainen on rouva Grant. Se on herttainen muija, mutta hän ei sano koskaan pahaa sanaa kenestäkään eikä tiedä mitään skandaaleja, joten keskustelu hänen kanssaan on kauhean epäintresanttia.

"Mutta nyt pääsemme Jonakseen.

"Samana päivänä, jona tulin, näin pöydässä vastapäätä itseäni nuoren miehen, joka tarkasteli minua niin hyväntahtoisesti kuin olisi tuntenut minut kehdestä asti. Minä tiesin — sen oli Mark-setä kertonut minulle maantiellä —, että hänen nimensä oli Jonas Blake, että hän oli teologian ylioppilas S:t Columbasta ja että hänen tehtäviinsä kuului sielunhoito Merituvassa ja sen ympäristöllä kesän aikana.

"Hän on oikea rumuus — hän on suorastaan rumin nuori mies, mitä minä olen milloinkaan nähnyt. Hän on iso ja vankka, mutta kuitenkin hoikka, ja hänellä on uskomattoman pitkät jalat. Tukka on harmaankeltainen ja siirrollaan, silmät harmaat — hyvä harmaa väri — suu on iso, ja korvat — niin, niistä on paras olla puhumatta.

"Hänellä on miellyttävä ääni — kun sulkee silmänsä, on mies vallan hurmaava — ja hänellä on varmaankin kaunis sielu ja enkelimäisen hyvä luonne.

"Meistä tuli heti hyvät ystävät. Hän on tietysti opiskellut Redmondissa, joten päästiin heti yhteiselle pohjalle. Me kalastamme ja soutelemme yhdessä ja teemme ihania kävelyretkiä kuutamossa meren rannalla. Hän ei ole niin ruma kuutamossa — ja hyvä Jumala, kuinka kuituinen hän on! Hänestä oikein säteilee kiltteyttä ja hauskuutta. Puolivanhat hupakot — paitsi rouva Grant — eivät hyväksy Jonasta, siksi että hän osaa nauraa ja laskea leikkiä ja ilmeisesti mieluummin kävelee minun ajattelemattoman ja turhamaisen vähäpätöisyyteni kanssa kuin seurustelee heidän kanssaan.

"Niin merkilliseltä kuin kuuluukin, en toivoisi hänen pitävän minua pintapuolisena ja kevytmielisenä. Sehän on oikeastaan naurettavaa. Kuuluuko minuun, mitä tuollainen liinatukka-Jonas, jota en ennen eläessäni ole nähnyt, ajattelee minusta!

"Sunnuntaina Jonas saarnasi kylän kirkossa. Menin tietysti sinne, mutta en voinut ollenkaan kuvitella Jonasta saarnatuolissa. Jonas hengenmiehenä — tahi siksi tulemaisillaan — ei, pila oli mennyt liian pitkälle.

"No, sitten alkoi Jonas saarnata. Kun hän oli puhunut yhtä kyytiä kymmenen minuuttia, tunsin itseni niin pieneksi ja vähäpätöiseksi, että minusta tuntui kuin olisin tullut aivan paljaalle silmälle näkymättömäksi. Jonas ei sanonut sanaakaan nykyajan naisista eikä katsonut kertaakaan minuun päin. Mutta minulle kävi aivan selväksi, kuinka surkean pintapuolinen ja tyhjä ja turhamainen olen luonteeltani ja kuinka rajattoman vähän minun täytyy muistuttaa naista, jonka Jonas on asettanut ihanteekseen. Sen naisen täytyy olla ylevämielinen, jalo ja luja. Jonas tuntui hyvin vakavalta, hellältä ja uskolliselta. Hän oli juuri sitä, mitä pappismiehen tulee olla. Ihmettelin, kuinka olin koskaan voinut pitää häntä rumana — vaikka hän on ruma, Anna! — häntä, jolla on niin kauniit, ilmehikkäät silmät ja ajattelijan otsa, joskin sillä arkioloissa riippuu takkuisia liinasuortuvia.

"Saarna oli ihana, ja minä olisin voinut kuunnella sitä koko elinikäni, mutta lopuksi tunsin vain oman

viheliäisyyteni ja alhaisuuteni. Jospa olisin sellainen kuin sinä, Anna!

"Kotimatalla kirkosta hän sai minut kiinni ja tuntui olevan yhtä vitsikäs kuin tavallisesti. Mutta hänen leikkisyytensä ei voinut enää eksyttää minua. Olin nähnyt oikean Jonaksen. Olisin tahtonut tietää, tulisiko hän koskaan huomaamaan oikean Philin — jota ei kukaan, et sinäkään, Anna, vielä ole nähnyt.

"Jonas', sanoin minä — minä unohdin sanoa häntä herra Blakeksi, eikö se ollut kauheata? Mutta on tilaisuuksia, jolloin tuollainen ei merkitse mitään. 'Jonas', sanoin minä, 'te olette syntynyt papiksi. Mikään muu ei teistä voisi tulla'.

"'Ei voisikaan', vastasi hän hiljaa ja tynesti. 'Yritin kauan muuta — minulla ei ollut ollenkaan halua tulla papiksi. Mutta lopulta havaitsin, että juuri se kutsumus oli annettu minun täytettäväkseni — ja Jumalan avulla koetan selviytyä siinä.'

"Hänen äänensä oli matala ja hyvin harras. Hänestä tulee varmasti hyvä ja arvokas sananjulistaja, ja onnellinen se nainen, jolle on suotu kykyä auttaa häntä hänen elämäntehtävässään. Se nainen ei saa olla mikään tuulihattu, joka kääntyy pienimmänkin tuulahduksen mukaan. Hänen täytyykin nopeasti päättää, minkä hatun hän ottaa päähänsä. Luultavasti hänellä ei tule olemaankaan useampia kuin yksi. Maalla asuvilla apulaispapeilla ei ole koskaan liiaksi rahoja. Mutta hänelle olisi aivan yhdentekevää, vaikka hänellä ei olisi hattua ensinkään, sillä hänellä olisi sen sijaan aina Jonas.

"Anna Shirley, et suinkaan sinä aio uskoa tahi yrittää hengittääkään sanoaksesi, että minä olen tässä rakastunut pastori Blakeen? Voisiko minussa olla hellempää tunteita liinatukkuista rumaa teologia kohtaan, jonka nimi on Jonas? Pois se! Kuten Mark-sedän on tapana sanoa: Se on mahdotonta, eikä näkyllyksi, se on uskomatonta.

Hyvää yötä toivoo Sinun *Philisi*."

"P. S. Se on *mahdotonta* — mutta pelkään hirmuisesti, että se on totta. Minä olen onnellinen ja häpeissäni ja huolestunut. Tiedän, ettei hän kuuna päivänä voi välittää minusta. Uskotko, että koskaan voisinkin kehittyä ja edistyä niin pitkälle, että kelpaisin papinrouvaksi? Tietysti saa muuttaa elämänsä paljon..."

XXV.

LUMOTTU PRINSSI.

Olen tässä hyvin kahden vaiheilla, virkkoi Anna katsellen Majan ikkunasta puiston etäisiin petäjiin ja lehtikuusiin. — Minulla on, Jimsie-täti, varaa omistaa kokonainen iltapäivä suloiseen tehtävään olla kerrassaan mitään tekemättä. Vietänkö minä sen tässä kodikkaasti räiskyvän uunivalkean ääressä, missä on lautasellinen tavattoman punaisia ja herkullisia omenia, kolme liikuttavan yksimielisinä kehräävää kissaa kaksi säädyllystä posliinikoiraa vihertävine kuonoineen? Vai menenkö kävelemään puistoon, missä honkain latvat humisevat ja aallot loiskivat rantaa vasten?

— Jos minä olisin yhtä nuori kuin sinä, valitsisin puiston, vastasi Jamesina-täti kutkuttaen Josefin keltaista korvalehteä sukkapuikollaan.

— Minä luulin sinun pitävän itseäsi yhtä nuorena kuin muutkin, virkkoi Anna leikkillisesti.

— Niin olenkin sielussani. Mutta jalat eivät ole yhtä nuoret kuin teidän. Mene sinä, Anna, ulos hengittämään vähän raitista ilmaa. Minusta sinä olet nyt viime aikoina näyttänyt vähän kalpealta. Aurinko ja tuuli tuovat ruusuja poskille.

— Ehkäpä menen sitten hetkeksi kävelemään, virkkoi Anna haluttomasti. — En ole tänään oikein kotoisten huvitusten tuulella. Tahdon tuntea olevani yksin ja vapaa — astua reippaasti ja täyttää keuhkot. Puistossa ei ole ketään, sillä kaikki ovat katsomassa jalkapalloilua.

— Minkä tähden sinä et ole mennyt sinne.

— Kukaan ei pyytänyt — paitsi pieni äitelä Dan Ranger. Hänen kanssaan en suostu menemään minnekään, mutta jotten olisi loukannut hänen pieniä, hienon hienoja tunteitaan, sanoin, etten ole

ollenkaan aikonut lähteä kilpailuihin. Ja nyt ne saavat jäädä. Jalkapalloilu ei huvita minua tänään rahtuakaan.

— Mene sinä hengittämään raitista ilmaa, kehoitti Jamesina-täti. — Mutta ota sateenvarjo mukaan, luultavasti tulee sade. Reumatismi ahdistaa jalkaparkaani.

— Vanhoilla mummoilla vain on reumatismi, pikku täti.

— Kuka hyvänsä voi saada reumatismia jalkoihinsa, Anna. Mutta ne ovat vanhoja, joilla on reumatismi sielussaan, Jumalan kiitos, en tunne mitään oireita siihen. Jos saa reumatismia sieluunsa, niin on parasta mennä puusepältä tilaamaan ruumisarkku itselleen.

Oli marraskuu — purppuranpunaisten auringonlaskujen ja matkaavien muuttolintujen kuukausi, jolloin meri kohisee surulaulujaan ja honkain latvat huokaavat kiihkeästi. Anna vaelsi edestakaisin harmaiden syyspilvien ajelehtiessä taivaalla, etäältä näki hän vilahduksen värittömänä välkkyvästä merestä. Hän tahtoi antaa raikkaan tuulen puhaltaa puhtaiksi sielun sisimmät sopukat — tuntui siltä, kuin sinne olisi kerääntynyt hämähäkinverkkoa. Annalle hyvin harvinainen tuntemus... Oli miten oli, siitä saakka kun Annan kolmas lukuvuosi korkeakoulussa oli alkanut, ei hän ollut kyennyt voittamaan raskasmielisyyttä, joka väliin valtasi hänet. Häntä eivät askarruttaneet mitkään huolet, mutta huoleton, auringonpaisteinen mieli ei palannut.

Karoliinan majassa vaihtelivat yhtä miellyttävästi kuin ennenkin määrätietoinen työ ja hyvin ansaittu lepo ja virkistys.

Ison, uunivalkean valaiseman vierashuoneen täyttivät aina perjantai-iltaisina kutsumattomat, mutta silti tervetulleet vieraat, ja ilo ja nauru kaikui huoneessa Jamesina-tädin myhäillessä kaikille. Philin kirjeistä tuttu "Jonas" kävi usein, tuli aamupäiväjunalla S:t Columbasta ja matkusti kotiin viimeisellä junalla. Hän oli voittanut kaikkien majan asukkaiden sydämet, vaikka Jamesina-täti pudisteli päätään ja ilmoitti peruuttamattoman mielipiteensä olevan, ettei nykyajan pappismiehiä voinut verrata vanhan hyvän entisajan pappeihin.

— Hän on oikea kunnan mies, kultaseni, sanoi hän Philille, mutta sananjulistajan tulee olla vakavampi ja arvokkaampi olemukseltaan.

— Eikö voi olla kristitty, vaikka nauraakin? ihmetteli Phil.

— Kyllähän tietysti tavalliset ihmiset voivat hyvin hyvästikin. Mutta minä puhuin Herran palvelijasta, virkkoi Jamesina-täti nuhtelevasti. — Ja sinun ei pidä keimailla pastori Blakelle, se nyt ei ole ollenkaan soveliasta.

— Mutta enhän minä ollenkaan keimaile hänelle, väitti Phil.

Kukaan muu ei uskonut häntä kuin Anna. Toiset uskoivat hänen harjoittavan tavallista urheiluaan ja sanoivat hänelle suoraan, etteivät hyväksyneet hänen käytöstään.

— Pastori Blake ei ole Alec- ja Alonzo-rotua, joiden kanssa rankaisematta leikittelee, huomautti Stella ankarasti. — Hän ottaa asian vallan vakavasti. Voit tehdä hänet onnettomaksi koko elämänsä ajaksi.

— Älä, mitä sinä sanot? huudahti Phil. — Uskotko todellakin, että minä voisin? Hyvänen aika kuinka metkaa!

— Philippa Gordon! En ole luullut sinua noin tunteettomaksi. Minä puhun mahdollisuudesta, että rehellinen, kunnan mies tulee onnettomaksi koko elämänsä ajaksi, ja sinä olet ihastunut, kun sinun vallassasi on saada se aikaan.

— Nyt sinä pistät omiasi, pikku kulta. Kun harkitsematta sanoin: hyvänen aika, kuinka metkaa, niin en ollenkaan tarkoittanut, että minä tahtoisin tehdä hänet onnettomaksi, vaikka voisinkin, mikä minusta juuri oli suurenmoista.

— Minusta ei ero ole kovinkaan suuri. Enkä minä ymmärrä sinua, Phil. Sinä narraat hänet juoksemaan perästäsi, ja tiedät, ettei sinun tarkoituksesi ole ollenkaan vakava.

— Minun tarkoitukseni on saada hänet kosimaan, mikäli minä vain voin asiaan vaikuttaa, sanoi Phil tyynesti.

— Sinä olet parantumaton, virkkoi Stella toivottomasti.

Gilbert tuli joskus perjantai-iltaisina. Hän näytti aina olevan hyvällä tuulella, otti koko sielullaan osaa keskusteluun eikä jäänyt milloinkaan vastausta vaille. Hän ei etsinyt eikä välttänyt Annan seuraa. Kun olosuhteet johtivat heidät toistensa kanssa tekemiin, keskusteli Gilbert hänen kanssaan kohteliaasti ja

ystävällisesti, aivan kuin Anna olisi ollut uusi tuttavuus. Entinen toverillinen suhde oli kuin poispuhallettu. Anna tunsikin jonkinlaista katkeruutta tämän vuoksi, mutta koetti uskotella olevansa hyvin iloinen ja tyytyväinen, kun Gilbert niin täydellisesti oli toipunut pettymyksestä, minkä Anna oli hänelle tuottanut. Tuona huhtikuun iltana omenapuiden alla hän oli vakavasti pelännyt tuottaneensa Gilbertille sydän haavan, joka ei moneen aikaan paranisi. Nyt hän huomasi pelkonsa liialliseksi ja aiheettomaksi. Miehen mielellä on myös oma joustavuutensa. Gilbert ei näyttänyt siltä kuin häntä olisi jäytännyt salainen suru. Hän nautti elämästä ja teki tarmokkaasti ja kunnianhimoisena työtä. Hänen suuntaviivojaan ei järkyttänyt se, että nuori tyttö oli kylmä häntä kohtaan. Kun Anna sattui kuuntelemaan Gilbertin ja Philin välillä alituisesti vallitsevaa leikillistä sanasotaa, täytyi hänen epäillä, että hänen silmissään oli kummitellut, kun hän luuli nähneensä synkän epätoivon Gilbertin katseessa sanoessaan hänelle, ettei voisi milloinkaan pitää hänestä sillä tavoin kuin Gilbert toivoi.

Ei puuttunut niitä, jotka halukkaasti tavoittelivat Gilbertin jättämää vapaata paikkaa ja pyrkivät Annan palvelevaksi kavaljeeriksi. Mutta Anna piti heidät loitolla eikä rohkaissut ketään. Jos "se oikea" kerran oli ilmestyvä, saattoi hän kyllä odottaa. Hän ei kaivannut ketään virkaatekevää. Täten varoitteli ja opetti Anna omaa minäänsä kävellessään puistossa tuulisena päivänä.

Jamesina-tädin ennustama sade puhkesi, alkaen rapista ja suhista puiden latvoissa. Anna avasi sateenvarjonsa ja riensi mäkeä ylös. Juuri kun hän pääsi isolle maantielle, pyyhkäisi tuulenpuuska kiivaasti hänen sivuitseen kääntäen hänen sateenvarjonsa nurin. Anna tarttui epätoivoisena varteen ja koetti turhaan saada vastahakoista sateenvarjoa tottelemaan. Silloin kuuli hän äkkiä korvansa juuressa sanat:

— Anteeksi — rohkenenko tarjota sateenvarjoni?

Anna nosti katseensa. Siinä hän seisoi ilmi-elävänä hänen edessään hänen unelmiensa sankari pitkänä, komeana ja ylhäisenä, silmät tummat, surumieliset, salaperäiset ja ääni lempeä, sointuisa ja miellyttävä. Hän ei olisi voinut olla tarkemmin Annan ihanteen kaltainen, vaikka olisi ollut tilauksesta tehty.

— Saan kiittää, sanoi Anna aivan ymmällä.

— Kenties me koetamme pyrkiä tuonne niemellä olevaan pieneen puistomajaan, ehdotti tuntematon.
— Siellä voimme odottaa, kunnes puuska on mennyt ohi. Sade ei tule kestäämään kovin kauan.

Sanat olivat jokapäiväiset, mutta ah, äänensävy!... Ja hymy, joka niitä seurasi. Anna tunsikin sydämensä sykkivän kiivaammin.

He kiiruhtivat puistomajaan ja istuutuivat hengästyneinä suojaavan katon alle. Anna piti nauraen koholla uskotonta sateenvarjoaan.

— Kun tällainen vanha koeteltu ystävä tekee tenän, niin sekä hämmästyttää että suuttuu, virkkoi hän hilpeästi.

Sadepisaroihin välkkyi hänen hohtavassa tukassaan, josta kiemurteli vallattomia kiharoita pitkin otsaa ja ohimoita. Poskilla oli heleä puna, isot silmät muistuttivat tähtiä. Hänen seuralaisensa katseli häntä ihailen. Anna tunsikin punastuvansa hänen katseestaan. Kuka tuo olikaan? Kas — tuossa näkyi vilahdukselta eräs korkeakoulun punavalkea merkki, joka oli nuppineulalla kiinnitetty takinkäänteeseen. Ja Anna oli uskonut tuntevansa ainakin ulkomuodolta kaikki korkeakoulun opiskelijat, vastatulleita lukuunottamatta. Tämä nuori mies, jonka käytös oli sulava ja hieno kuin maailmanmiehen, ei varmastikaan ollut mikään vastatullut.

— Me olemme opiskelutovereita, huomaan minä, virkkoi hän ja hymyili nähdessään Annan heleän punan. — Silloinhan voimme jo katsoa olevamme tuttuja. Minun nimeni on Royal Gardner. Ja te olette varmaankin sama neiti Shirley, joka luki Tennysonia eräänä iltana Kaunokirjallisen liiton kokouksessa?

— Se pitää paikkansa, mutta en tiedä ollenkaan, mihin minun tulee sijoittaa teidät, virkkoi Anna avomielisesti. — Saako kysyä, mikä teidän paikkanne on korkeakoulussa?

— Minusta tuntuu kuin minulla ei vielä olisi oikein mitään paikkaa. Pari vuotta sitten olin "tulokkaana" Redmondissa. Mutta sen jälkeen olen ollut koko ajan Euroopassa. Olen nyt tullut takaisin päättämään taidehistorian ja estetiikan opintoni.

— Tämä on myöskin minun juniorivuoteni, virkkoi Anna.

— Silloinhan me olemme sekä kurssitovereita että korkeakoulutovereita. Ja minä olen täysin leppynyt niihin kahteen vuoteen, joiksi minun täytyi keskeyttää opintoni, virkkoi nuori mies erittäin merkitsevin katsein.

Sade valui yhä edelleen rankasti melkein tunnin ajan. Mutta aika kului hyvin nopeasti. Kun pilvet hajaantuivat ja kalpean marraskuunauringon säde valaisi satamaväylää ja mäntyistutuksia, lähtivät Anna ja hänen seuralaisensa kotimatalle. Heidän tultuaan Majan veräjälle pyysi mies lupaa saada tulla käymään, mikä hänelle myönnettiin.

Anna astui sisään hehkuvien poskien ja jyskyttävien ohimoin. Noita kiipesi hänen polvilleen ja painoi hyväillen päänsä hänen olkaansa vasten, mutta sai vain kylmän vastaanoton. Annan sielu oli ääriään myöten täynnä romantiikkaa, eikä häneltä riittänyt mielenkiintoa tylppäkuonoisen kissan osalle.

Samana iltana tuotiin Majaan paketti neiti Shirleylle. Siinä oli pahvikotelossa kaksitoista ihanaa ruusua. Phil hyökkäsi kuin pieni kotkatar mukaanliitetyn käyntikortin kimppeeseen, joka putosi ruusuista maahan, ja luki nimen sekä runollisen omistuksen, joka oli kirjoitettu toiselle puolelle korttia.

— Royal Gardner! huudahti hän. — Mutta Anna, minä en ole tiennytkään, että sinä tunnet Royal Gardnerin!

— Minä tapasin hänet puistossa nyt iltapäivällä sateessa, selitti Anna kiireisesti. — Minun sateenvarjoni kääntyi nurin, ja hän tarjosi minulle oman sateenvarjonsa.

— Vai sillä tavalla — hm. — Phil katsoi uteliaasti Annaan. — Ja tämä tavattoman jokapäiväinen tapaus antaa aiheen lähettää tusinan pitkäkartaisia ruusuja ja runopukuisen omistuksen? Ja sinulle punastua mitä suloisimmin, kun äsken katselit hänen korttiaan? Anna, kasvosi ilmiantavat sinut.

— Älä puhu roskaa, Phil! Tunnetko sinä herra Gardnerin?

— Minä olen tutustunut hänen molempiin sisariinsa ja olen kuullut hänestä puhuttavan. Kaikki ihmiset tuntevat sen perheen. Gardnerit ovat hienoa ja ylhäistä sukua ja hirmuisen rikkaita. Roy on hyvin kaunis ja hänellä on erittäin hyvä pää. Pari vuotta sitten hänen äitinsä terveys oli vähän heikko, ja Gardner jätti silloin korkeakoulun lähteäkseen hänen kanssaan Eurooppaan, jotta äiti saisi hoitaa terveyttään — hänen isänsä on kuollut. Hänestä kuului tuntuneen hyvin vaikealta keskeyttää opintonsa, jotka olivat erikoisen hienosti suunnitellut. Kuulepas nyt, Anna... Tässä on varmaan jotain intressanttia pelissä. Minä melkein kadehdin sinua, mutta en niin kauheasti kuitenkaan. Katsos, hän ei ole kuitenkaan Jonas.

— Voi, mikä hupakko sinä olet, virkkoi Anna luoden Piliin armollisen silmäyksen. Mutta hän makasi kauan valveilla sinä iltana eikä hän pitänytään unta kovin tärkeänä. Unelmat, joita hän näki valveilla, olivat vielä lumoavimmat ja kiehtovimmat kuin ne kirjavat kuvat, joita hänen oli tapana nähdä suljetuin silmäluomin. Oliko lumottu prinssi — se oikea — vihdoinkin tullut? Kun Anna ajatteli säteileviä tummia silmiä, jotka olivat syvästi katsoneet hänen omiin silmiinsä, oli hän hyvin taipuvainen antamaan sisimmässään myöntävän vastauksen.

XXVI.

UUSI HENKILÖ.

Karoliinan majan työtöt pukeutuivat paraikaa illanviettoon, jonka korkeakoulun juniorit antoivat senioreille eräänä helmikuun iltana ja jossa myös tanssittaisiin. Anna tarkasti itseään tyttömäisen tyytyväisenä sinisen huoneen peilin edessä. Hänellä oli yllään erittäin kaunis puku. Aluksi se oli ollut aikalailla yksinkertainen, kermankeltaisesta silkistä tehty pikku kotelo, päällyshame shiffonista. Mutta Phil oli pyytänyt saada ottaa sen mukaansa joululomaksi ja kirjaillut mitä sievimpiä ruusunnappuja yli koko ohuen valkean kankaan. Philin sormet olivat taitavat ja nopeat ja tuloksena oli puku, jota jokainen tyttö Redmondissa kadehti. Allie Boonekin, joka sai pukunsa Pariisista, loi aina kaihoisia katseita ruusunnappuhameeseen, kun Anna purjehti sen ilmavien verhojen ympäröimänä korkeakoulun isoa porraskäytävää.

Anna koetti, miltä valkea kämmekkä näyttäisi hänen hiuksissaan. Roy Gardner oh lähettänyt hänelle valkeita kämmeköitä illanviettoa varten, ja Anna tiesi, ettei kenelläkään Redmondin työllä tulisi olemaan niitä illalla. Phil tuli huoneeseen ja asettui heti ihailemaan.

— Minun täytyy sanoa, Anna, että sinä tänä iltana olet oikein eduksesi. Yhdeksänä iltana kymmenestä minä helposti himmennän sinut loistollani. Mutta kymmenentenä sinä puhkeat kukkaan loistokasvina, joka täydellisesti saattaa minut varjoon. Millä sinä oikein saat sen aikaan?

— Puku sen tekee, rakas lapsi. Ei lainattuja höyheniä, vaan rehellisesti maksettuja. Mutta kuitenkin höyheniä.

— Eipäs olekaan. Toissa iltana, kun tuolla tavoin puhkesit kukkaan, oli sinulla vanha vaaleansininen villapuserosi, jonka rouva Lynde on sinulle ommellut. Ellei jo se olisi vienyt Roylta sekä pään että sydämen, menettäisi hän ne varmasti tänä iltana. Mutta minusta kämmekät eivät sovellu sinulle, Anna. Ei, se ei ollenkaan johdu kateudesta... Mutta kämmekät sointuvat huonosti yhteen sinun oman olemuksesi kanssa. Ne ovat liian eksoottisia — liian troopillisia — liian ärsyttäviä. Älä ainakaan pane niitä tukkaasi, teepä muuten mitä tahansa.

— En panekaan. Myönnän, etten ole itsekään niin kovin ihastunut kämmeikköihin. Minusta ne eivät ole samaa maata kuin minä. Roy ei lähetäkään minulle usein niitä — hän tietää, että minä pidän eniten kukista, joiden kanssa viihtyy kuin rakkaiden ystävien kanssa, enkä sellaisista, jotka alentuvat tulemaan lyhyelle käynnille kuumasta kasvihuoneestaan ja sitten hyvinkin pian osoittavat, ettei ilmanmuutos heitä miellytä.

— Jonas on lähettänyt minulle muutamia ruusunnappuja täksi illaksi — mutta ikävä kyllä hän ei tule itse mukaan. Hänen piti lähteä kiertoretkelle köyhiin koteihin kauas laitakaupungille. En usko, että häntä haluttaisi tullakaan. Anna, minä pelkään kauheasti, ettei Jonas loppujen lopuksi sittenkään välitä minusta. Ja minä vaivaan nykyään juuri päätäni ratkaistakseni, päästänkö itseni riutumaan ja kuolemaan vai karaisenko itseni ja suoritan tutkintoni ja elän yhä edelleen järkevänä ja hyödyllisenä yhteiskunnan jäsenenä.

— Phil, sinun luonteesi mukaista ei ole ensinkään elää järkevänä ja hyödyllisenä yhteiskunnan jäsenenä. Siis sinun on paras riutua ja kuolla, virkkoi Anna.

— Voi, kuinka sinä osaat olla sydämetön!

— Ja kuinka sinä voit olla hirmuisen typerä! Kyllä sinä varsin hyvin tiedät, että Jonas pitää sinusta!

— No, mutta miksi hän ei sitten voi sanoa suoraan, että hän pitää? Enkä minä voi saada häntä siihen. Hän näyttää kyllä siltä minustakin. Mutta niin kauan kuin hän vain katselee minua hellästi eikä avaa suutaan, on minun vaikea istuutua päärmäämään keittiöpyyhliniinoja ja merkkaamaan lautasliinoja. En voi vakavasti ryhtyä kapiooni ennenkuin olen oikein kihloissa. Sillä vain panisi kohtalon koetukselle.

— Minä sanon sinulle erään asian. Sinun Jonaksesi ei uskalla kosia sinua, Phil. Hän on köyhä eikä voi tarjota sinulle sellaista kotia, johon sinä olet tähän saakka tottunut. Sinä ymmärrät kyllä, että se on ainoa syy, miksi hän ei ole kosinut aikoja sitten.

— Niin taitaa olla, virkkoi Phil olematta vielä täysin vakuutettu. — Mutta — hänen kasvonsa kirkastuivat äkkiä — ellei hän kosi minua, niin minä kosin häntä. Lopputulos on kai hyvä joka tapauksessa. Ei kannata olla huolissaan edeltäkäsin. Asiasta toiseen — Gilbert Blythe on usein kävelemässä Helena Stuartin kanssa. Tiedätkö sen?

Anna koetti kiinnittää hienoa kulta vitjaa kaulalleen. Hänestä lukko tuli äkkiä tavattoman konstikkaaksi. Siinä mahtoi olla jotain hullusti — vai vaivasiko hänen sormiaan jokin?

— En, sanoi hän välinpitämättömästi. — Kuka on Helena Stuart?

— Ronald Stuartin sisar. Hän on Kingsportissa tämän talven soitto-opintoja harjoittamassa. Minä en ole häntä nähnyt, mutta väitetään, että hän on hyvin kaunis ja että Gilbert on häneen oikein ihastunut. Voi, kuinka minua harmitti, kun annoit Gilbertille rukkaset! Mutta oli kai edeltäpäin määrätty, että sinun tulee saada Roy Gardner. Ymmärrän sen nyt. Teit kyllä aivan oikein.

Anna ei punastunut, mikä muulloin tapahtui usein, kun hänen tyttöystävänsä tekivät hänelle kiusaa Roy Gardnerista. Hän tunsu äkkiä olevansa jäähtynyt ja haluton. Philin puhe tuntui hänestä joutavanpäiväiseltä ja typerältä — mieluummin hän olisi jättänyt koko illanvieton sikseen. Hän läimähytti viatonta Noitaa korville.

— Älä siinä tuhraa tyynyä karvaiseksi, kissaheittiö! Ulos paikalla ja pysy siellä, missä tiedät saavasi olla.

Anna otti orkideansa ja lähti portaita alas arkihuoneeseen, missä Jamesina-täti istui kunniapaikalla lämpiämään ripustettujen iltakappojen edessä. Roy Gardner odotti Annaa ja käytti odotusajan Saara-kissan hännämiseen. Saara-kissa ei suosinut Royta. Se käänsi hänelle aina selkänsä. Mutta kaikki muut Karoliinan majassa olivat hyvin suopeita häntä kohtaan. Jamesina-täti, jonka Gardnerin kohtelias ja kunnioittava käytös ja miellyttävä, vastustamaton äänensointu olivat lumonneet, julisti ettei hän ole milloinkaan nähnyt niin erinomaista miestä ja että Annalla oli täysi syy tuntea itsensä hyvin

onnelliseksi. Tällaiset lausunnot ärsyttivät Annaa ja herättivät hänessä vastustushalua. Ensimmäinen tuttavuus Royn kanssa ja se seikka, että Roy oli peittelemättömästi osoittanut ihailuaan, olivat tosin omiaan viehättämään nuorta neitosta, jonka olemukseen oli aina kuulunut suuri taipumus romanttisuuteen, mutta hän toivoi kuitenkin, etteivät Jamesina-täti ja tytöt olisi niin varmoja asiasta.

Auttaessaan päällystakkia Annan ylle kuiskasi Roy hänelle tilaisuuteen soveltuvan kohteliaisuuden, jonka hän oli ottanut heille kummallekin tutusta runosta, mutta se ei herättänyt Annassa yhtä suurta ihastusta kuin tavallisesti, ja Royn mielestä Anna oli verrattain harvapuheinen heidän lyhyellä matkallaan korkeakoulun juhlahuoneistoon. Anna näytti Roysta hieman kalpealta tullessaan naisten pukuhuoneesta, eikä hän erehtynytäkään, mutta kun Anna oli astunut juhlasaliin, palasi puna äkkiä hänen poskilleen ja hän muuttui jälleen säteilevän iloiseksi. Hän kääntyi Royn puoleen välkehtivä ilme kasvoissaan, ja Roy hymyili hänelle ja katsoi häntä syvillä mustilla "samettisilmillään", joiksi Philin oli tapana niitä nimittää. Todellisuudessa Anna ei huomannut Roysta. Kuuma laine tulvi hänen rintaansa, ja hänestä tuntui kuin olisi hän ollut tukehtumaisillaan. Salin toisessa päässä, ison palmuryhmän suojassa seisoi Gilbert puhuen nuoren tytön kanssa, joka ei voinut olla kukaan muu kuin Helena Stuart.

Tyttö oli harvinaisen kaunis, kookas ja komea, ryhti itsetietoinen. Hänellä oli suuret tummansiniset silmät, tasainen, kirkas iho ja pronssinkuulteen hohde sileässä tukassaan. Hän muistutti jotain pohjoismaisen aatelisnaisen muotokuvaa viisitoista- tai kuusitoistasataluvulta.

— Hänellä on sellainen ulkomuoto, jota minä aina olen kovasti toivonut itselleni, ajatteli Anna masentuneena. — Iho ruusua ja liljaa — haaveelliset siniset silmät — metallinhohteiset hiukset — hänellä on kaikki... Ihmeellistä, ettei hänen nimensä ole samalla Cordelia Fitzgerald. Eiköhän hänellä kuitenkin ole vähän kömpelö vartalo, ja ainakin on varmaa, että minulla on parempi nenä kuin hänellä.

Anna tunsi voimansa jonkun verran elpyvän, kun hän oli tehnyt tämän havainnon.

XXVII.

MOLEMMINPUOLISTA LUOTTAMUSTA.

Maaliskuu ei ollutkaan tänä talvena loppumaton ja petollinen siirtymäkausi, jolloin pakkasen värjyy ilmassa ja nurkkia pyyhkäisevät kylmät vihurit. Taivas olikin keväisen valoisa ja auringon lämmittämät päivät vaipuivat kylmään, vaaleanpunertavaan hämäärään, ennenkuin kuu isona ja kirkkaana nousi taivaalle. Merituuli asettui levolle, mutta tuntui siltä kuin olisi vielä voinut kuulla talven viimeisten jäälohkareiden murskautuvan.

Korkeakoululaisilla oli edessään huhtikuun kokeet, jotka loivat varjojaan Karolinan majaan ja sen asukkaihin. Tytöt pänttäisivät kirjoja päähänsä, minkä jaksoivat. Philkin askarteli paksujen nidosten ja hakemistojen ääressä osoittaen intoa, joka tuotti hänen leimahtavalle tarmolleen kunniaa.

— Minun aikomukseni on saada matematiikan stipendi, vakuutti hän eräänä päivänä. — Helposti lähtisi myös kreikankielen stipendi, mutta minä näytän mieluummin mihin pystyn matematiikassa. Silloin Jonas huomaa, miten paljon älyä minussa oikeastaan on.

— Jonas pitää sinusta enemmän siksi, että sinulla on suuret ruskeat silmät ja veitikkamainen hymy kuin kaikkien niiden monimutkaisten aivolokeroiden vuoksi, joita sinulla saattaa olla kiharoittesi alla, virkkoi Anna.

— Kun minä olin nuori tyttö, ei pidetty sopivana, että hyvinkasvatetulla naisella on vihiäkään matematiikasta, sanoi Jamesina-täti. — Mutta ajat muuttuvat, ja me ajan mukana. En osaa sanoa parempaanko päin. Osaatko keittää ruokaa, Phil?

— En, hyvä täti. Kerran olen sekoittanut kakkutaikinan — mutta se ei noussut ollenkaan, ja siitä tuli pannukakku. Kyllä kai täti tietää, millaista tarkoitan — moni muu on leiponut samanlaisia. Mutta sano, pikku herttainen muori-kulta, etkö usko, että minä samalla kirkkaasti säteilevällä älylläni, jonka avulla saavutan matematiikan stipendin, myös voin päästä selville herkkujen salaisuuksista, jos minä nyt jonkun ajan kuluttua vakavasti päätän ruveta oppimaan ruuan valmistusta?

— Jumala tietää — emmehän me voi heittäytyä toivottomuuteen, arveli Jamesina-täti varovaisesti. — Minulla ei ole erikoisen hyvä käsitys nykyajan naisen kasvatuksesta. Minun tyttäreni on suorittanut kandidaattitutkinnon. Hän osaa myös valmistaa ruokaa. Mutta sen minä opetin hänelle ennenkuin hän

sai ryhtyä kuiviin tieteisiin yliopistossa.

Maaliskuun puolivälissä saapui kirje vanhemmalta neiti Spoffordilta, missä tämä ilmoitti, että hän veljentyttärensä kanssa oli päättänyt viipyä Euroopassa vielä vuoden. "Käy siis päinsä jäädä Karoliinan majaan vielä vuodeksi", sanottiin kirjeessä. "Maria ja minä aiomme nyt ryhtyä Egyptiin. Tahtoisin ainakin nähdä sfinksin ennenkuin kuolen."

— On aika hullunkurista ajatella heitä "ryhtymässä Egyptiin", nauroi Stella. — He aikovat varmasti istua sfinksin edessä omilla telttatuoleillaan ja kutoa sukkaa katsellessaan sitä.

— Minä olen hyvin iloinen, kun me saamme jäädä Majaan vielä vuodeksi, virkkoi Stella. Minulla on ollut oikein pelko ja vavistus siitä, että he tulevat pian takaisin. Silloin meidän herttainen pikku kotimme hajaantuisi kaikkiin ilmansuuntiin — ja meidät, linnunpoikaparit, heitettäisiin höyhenettöminä pesästä jälleen täysihoitolarouvien armottomaan ilmapiiriin.

— Nyt minä lähden ulos vetämään nenääni raitista puiston ilmaa, virkkoi Phil heittäen logaritmitaulun menemään. — Uskon olevani vielä kahdeksankymmenvuotisena iloinen siitä, että menin kävelemään puistoon juuri tänä iltana.

— Sinä puhut arvoituksin, sanoi Anna.

— Tule mukaan, kenties saat kuulla jotain, kullannmuru.

Maaliskuun illan tenhoava ja salaperäinen tunnelma valtasi heidät kohta. Ilta oli lauha ja hiljainen, äännettömyyteen vaipunut — äännettömyyteen, josta kuitenkin soi joukko vienoja, hopeankirkkaita ääniä, mutta ne saattoi kuulla vain se, joka kuunteli sielullaan. Tytöt kulkivat honkain reunustamaa puistokäytävää pitkin, joka näytti suoraan johtavan komeaan, tulipunaiseen talviseen auringonlaskuun.

— Menisin kotiin kirjoittamaan runon heti paikalla, jos vain tietäisin, miten se tehdään, sanoi Phil pysähtyen erääseen tienristeykseen, missä ruusuinen hohde peitti honkien tummanvihreät latvat. — Kaikki on täällä niin ihmeellistä — suuri valkea hiljaisuus ja tummat puut, jotka näyttävät kätkevän syviä ajatuksia.

— Metsä oli Jumalan ensimmäinen temppeli, virkkoi Anna hiljaa. — Ei voi muuta kuin olla hartautta ja kunnioitusta täynnä tällaisella paikalla. Kun kuljen honkien alla, tunnen aina olevani Häntä lähempänä.

— Anna, minä olen onnellisin olento auringon alla, pääsi äkkiä Philin huulilta.

— Vai on pastori vihdoinkin puhunut? kysyi Anna tynesti.

— On, kuulepas! Ja minä aivastin kolme kertaa hänen puheensa aikana. Eikö se ollut kamalaa? Mutta minä vastasin 'tahdon' melkein jo ennenkuin hän oli ehtinyt lopettaa — minä pelkäsin niin, että hän katuisi ja jättäisi kesken. Olen suunnattoman iloinen. Minun oli niin vaikea uskoa vakavasti, että Jonas oli tosiaan kiintynyt niin tyhjään ja turhamaiseen ihmiseen kuin minä olen.

— Phil, älä koeta uskotella itsellesi ja muille, että sinä olet tyhjä, virkkoi Anna vakavasti. — Jonkun verran kevytmielisen pintasi alla asustaa lämmin, kiltti, uskollinen ja aito naisellinen sielu. Miksi tahdot itsepintaisesti kätkeä sen?

— Minä en voi sille mitään, Anna. Sinä olet oikeassa — sisin olemukseni ei ole kevytmielinen. Mutta sieluani peittää aivankuin turhamaisuuden ja pintapuolisuuden verho, enkä minä voi repiä sitä pois. Kun tietäisin keinon, miten sen voisi nylkeä... Mutta Jonas tuntee minun oikean minäni ja pitää minusta sellaisena kuin olen verhoineni ja kaikkineni. Ja minä pidän hänestä. En ole koskaan elämässäni ollut niin hämmästyntynyt kuin huomattessani, että niin tosiaan on laita. En ollut milloinkaan ajatellut mahdolliseksi rakastumista rumaan mieheen. Kuule, minä olen nyt vihdoin tehnyt päätöksen ja antanut palttua kaikille keikareille! Ja valittuni nimi on Jonas. Mutta minä aion kutsua häntä Joeksi. Se on niin sievä nimi ja niin helppo sanoa. Alonzoa en olisi koskaan voinut lyhentää.

— No, miten nyt käy Alecin ja Alonzon?

— Heille minä sanoin jo jouluna, ettei meidän välillämme voi koskaan olla mitään. On omituista ajatella, että minä tosiaankin yhteen aikaan vakavasti uskoin toisin. Se koski heihin niin kipeästi, että minä itkin tynyni aivan märäksi heidän tähtensä. Mutta minä tiesin, että koko avarassa maailmassa oli vain yksi ainoa mies, jonka kanssa voin koskaan mennä naimisiin. Nyt minä olet tehnyt päätökseni eikä se ollut hitustakaan vaikea. On ihana tunne olla niin varma asiastaan ja tietää luottavansa vain omaan mielipiteeseensä eikä kenenkään muun.

— Ja sinä uskot pysyväsi tässä päätöksessä?

— Luuletko todella, että minä vielä katuisin, kun minun nyt on näin hyvä? Minäpä kerron sinulle, minkä pienen opetuksen Joe antoi minulle. Hän sanoo, että minun pitäisi epäroidessani ja ollessani kahden vaiheilla toimia niinkuin kahdeksankymmenvuotiaana toivoisin siinä asiassa tehneeni. Joe kuuluu muuten niihin, joilla on jotensakin luja tahto ja päättäväisyyttä, eikä olisi oikein hauskaa, jos samaan taloon joutuisi kaksi hyvin lujaa tahtoa. Silloin on parempi, että hän saa päättää minun puolestani.

— Mitä sinun vanhempasi tulevat sanomaan?

— Isä ei tule sanomaan mitään erikoisesti. Hän hyväksyy kaiken, mitä teen. Mutta äiti kyllä antaa kuulla yhtä ja toista, hän tulee sanomaan erinäisiä totuuksia. Hänellä on hyvin terävä kieli, kun hän kääntää sen puolen näkyviin. Mutta hänen on kaikesti tyydyttävä vähitellen tosiasiaan.

— Sinun on pakko kieltäytyä monesta seikasta, johon tähän asti olet tottunut, Phil, kun menet naimisiin pastori Blaken kanssa.

— Mutta minähän omistan hänet. En tule kaipaamaan muuta. Me menemme naimisiin kesäkuusta vuoden perästä. Joe tulee teologiankandidaatiksi nyt keväällä, kuten tiedät, ja hänet vihitään heti papiksi. Sitten hän ottaa hoitaakseen liittynnäisseurakunnan köyhäin kaupunginosassa. Siellä käyn kodeissa hänen kanssaan — kuuletko? Mutta minä seinään häntä sinne ja vaikka Grönlannin jäävuorille, jos tarvitaan.

— Siinä on tyttö, jolle ei köyhä koskaan saattanut tulla kysymykseenkään, virkkoi Anna nuorelle, tiepuolella olevalle petäjälle.

— Älä nyt pilkkaa minua nuoruuteni tyhmyyksistä. Minä kannan köyhyyteni yhtä helposti ja kevyesti kuin tähän saakka rikkauteni. Saat nähdä, että minä kyllä opin keittämään hyvää kotiruokaa ja korjaamaan kuntoon vanhat hameeni. Nyt, kun meillä on ollut oma talous Majassa, olen oppinut ostamaan ruokaa, ja minä ymmärrän aika hyvin tavarain laadun. Kokonaisen kesän olen opettanut yhtä luokkaa pyhäkoulussa. Jamesina-täti väittää, että minä turmelon Jonaksen virkauran, jos menen naimisiin hänen kanssaan. Sitä en suinkaan aio tehdä. Kun on täynnä vilpittöä hyvää tahtoa, täytyy kai saada jotain aikaan. Bolingbrokeissa on mies, joka ei osaa puhua oikein selvästi, mutta hän esiintyy usein todistajana hartaushetkissä, ja kerran minä kuulin hänen sanovan: rattaat ystävät, pantaa se mieliitte, että me emme voi taitti olla tirttaasti paistavia sähtölamppuja, vaan muutamat saavat tyytyä olemaan talitynttilöitä. Minusta tulee Joen pikku talikynttilä.

— Rakas Phil, minä pidän sinusta niin paljon, etten voi tässä laatia pientä onnittelupuhetta, niinkuin pitäisi. Mutta iloitsen koko sydämeistäni, kun olet onnellinen.

— Minä tiedän sen. Näen sen sinun suurista harmaista silmistäsi, Anna. Jonakuna päivänä jonkun ajan kuluttua katson samalla tavalla sinua. Sillä sinä menet kai naimisiin Royn kanssa, vai miten, Anna?

— Rakas lapsi, en voi antaa hänelle rukkasia enkä vastata myöntävästi ennenkuin hän on kosinut.

— Tietäähän koko korkeakoulu, kuinka ihastunut hän on sinuun, sanoi Phil avomielisesti. — Ja sinä pidät varmaankin hänestä myöskin, etkö pidäkin, Anna?

— Kyllä kai, vastasi Anna vähän haluttomasti.

Hänestä tuntui kuin olisi pitänyt punastua tällaisen tunnustuksen johdosta, mutta puna ei noussut hänen poskilleen. Mutta ottipa kuka tahansa hänen kuullen puheeksi Gilbert Blythen tahi Helena StUARTin, hän tuli heti hehkuvan punaiseksi. Ja kuitenkin olivat Gilbert Blythe ja Helena Stuart hänelle tyhjää — ehdottomasti tyhjää. Anna oli turhaan miettinyt syytä, miksi hän punastui tahi oli punastumatta. Mitä Royhin tuli, oli Anna tietysti rakastunut häneen — hyvin rakastunut... Kuinka hän voisi muuta olla? Eikö Roy ollut hänen unelmiensa ihanne? Kuka voisi vastustaa hänen tummia, ihmeellisiä silmiään? Ja ääntä, joka soi kuin taikakellojen soitto ja houkutteli Annaa yhä kauemmas todellisuudesta. Kuinka muut kadehtivatkaan häntä! Ja miten viehättävän sonetin Roy oli hänelle lähettänyt orvokkikotelon mukana hänen syntymäpäivikseen! Anna osasi ulkoa sen alusta loppuun. Oi, kuinka hienosti se oli kirjoitettu! Kenties se ei ollut aivan Shakespearen tahi Keatsin sonettien tasolla — niin syvästi kuin Anna muuten olikin rakastunut, ei hän kuitenkaan ollut siinä määrin rakkauden sokaisema. Mutta aivan varmasti olisi monikin isoimmista aikakauslehdistä ottanut sen ilomielin... Ja se oli hänelle omistettu — ei Lauralle eikä Beatricelle eikä Ateenan Neitoselle, vaan hänelle, Anna Shirleylle. Olihan toki korkean ja hienostuneen nautinnon huippu saada kuulla sointuvin runomitoin — ja sonettiin puettuna, joka on hyvin vaikea runomuoto, että silmät muistuttavat säteilevää aamutähteä, että poski on saanut purppuransa ruusunpunaiselta Auroralta ja että huulet ovat viehättävämmät kuin paratiisin riemut... Gilbert ei olisi koskaan tullut ajatelleeksikaan lauluin ylistää hänen hienosti piirtyviä kulmiaan...

Mutta Gilbert ymmärsi huumoria. Anna oli kerran kertonut Roylle pienen hauskan jutun — eikä tämä ollut ymmärtänyt pilaa! Hänen mieleensä muistui, miten Gilbert ja hän yhdessä olivat makeasti nauraneet samalle jutulle, ja hän ajatteli jonkinlainen ahdistava levottomuus povessaan, millaista olisi elää pitkän elämän aika miehen rinnalla, joka ei ymmärrä huumoria. Mutta kuinka saattoikaan odottaa, että sankari, jolla on polttava katse ja surumieliset varjot ohimoilla, huomaisi elämässä huumoria? Sehän on sula mahdottomuus.

XXVIII.

KESÄKUUN ILTA.

— Millaiselta inahtaisi tuntua elää sellaisessa maailmassa, missä aina olisi kesäkuu? virkkoi Anna.

Hän tuli autereisen sinisessä hämärässä tuoksuvasta puutarhasta. Portailla istuivat Marilla ja rouva Rachel keskustellen rouva Coateksen hautajaisista, joissa he olivat aikaisemmin päivällä olleet. Dora istui heidän välissään ja pännäsi utterasti päähänsä läksyjään. Mutta Davy istui nurmikolla jalat ristissä ja näytti niin synkältä ja kolkolta kuin posken veitikkamainen kuoppa suinkin salli hänen näyttää.

— Sinä kyllästyisit siihen varmasti, sanoi Marilla huoaten.

— Hyvin mahdollista — mutta juuri nyt minusta tuntuu kuin tarvitsisin hirmuisen pitkän ajan kyllästymiseen, jos kaikki olisi niin ihanaa kuin tänään. Kesäkuussa kaikki riemuitsee ja kukoistaa. Mutta Davy-poju, miksi sinulla on noin happamat kasvot keskellä kukkaskuukautta?

— Kaikki on niin ikävää. Tahtoisin, että kaikki olisi lopussa, virkkoi nuori pessimisti.

— Ja sen sinä sanot kymmenvuotisena! Sepä on todellakin ikävää.

— Minä en juksaa, sanoi Davy arvokkaana. Pelkkiä vastoinkäymisiä, en jaksakaan enää.

— Mitä on sitten tapahtunut? kysyi Anna istuutuen hänen viereensä.

— Uusi opettaja, joka tuli, kun herra Holmes sairastui, on antanut minulle kymmenen laskua maanantaiksi. Saan kytkiä niiden ääressä koko huomispäivän. On väärin, että täytyy tehdä työtä lauantaina, Milty Boulter sanoi, että hän ei ainakaan sitä tee, mutta Marilla sanoo, että minun täytyy. Minä en pidä pennin vertaa neiti Carsonista.

— Sillä tavoin et saa puhua opettajastasi, Davy, sanoi täti-Lynde. — Neiti Carson on oikea kunnan tyttö. Hänessä on pontta ja tarmoa, sen voi sanoa. Ei ole hyvä astua hänen varpailleen.

— Tädin kuvaus kuuluu jotakuinkin peloittavalta, kun on puhe nuoresta tytöstä, joka on suunnilleen minun iässäni, sanoi Anna hyväntahtoisesti. — Mutta minä en ole aivan yhtä mieltä täti Lynden kanssa. Näin eilen neiti Carsonin työhuoneessa, ja hänen silmänsä osaaavat kyllä myhäillä oikein herttaisen ystävällisesti. Rohkaise mieltäsi, Davy-poikani! Huomenna on taas uusi päivä, ja minä autan sinua mielelläni laskennossa. Älä nyt istu tässä turmelemassa tätä suloista hämyhetkeä kiusaamalla itseäsi osoittajilla ja nimittäjillä.

— En minä sitten viitsikään, arveli Davy kirkastuen paikalla. — Jos sinä autat minua laskuissa, niin minä ehdin mennä ongelle Miltyyn kanssa. Kun vanha Atossa-täti vain ei olisi vielä haudattu, ja minä saisin mennä sinne huomenna! Minulla oli kauhea halu mennä sinne tänään, sillä Milty sanoi, että hänen äitinsä oli sanonut, että Atossa-täti varmaankin nousee arkussaan istumaan ja sanoo ilkeyksiä hautajaisvieraille. Mutta Marilla sanoi, ettei hän sitä tee.

— Atossa-parka lepäsi tosiaan hiljaa ja rauhallisesti arkussaan, sanoi rouva Lynde juhlallisesti. — En ole milloinkaan ennen nähnyt hänen kasvoissaan niin ystävällistä ilmettä. Niin, monta kyyneltä ei vuodatettu hänen tähtensä, mummo-paran. Wrightit ovat tyytyväisiä, kun ovat hänestä päässeet, enkä minä puolestani voi sanoa siitä ainoatakaan pahaa sanaa.

— Mahtaa olla kauheata erota maailmasta jättämättä jälkeensä ketään, joka suree meidän kuolemaamme, virkkoi Anna väristen.

— Kukaan muu kuin vanhemmat eivät ole milloinkaan pitäneet Atossa-raukasta, se on varma, sanoi

rouva Lynde. — Ei edes hänen oma miehensä. Atossa oli hänen neljäs vaimonsa. Mies oli jo ikäänkuin tottunut menemään naimisiin. Hän eli vain pari vuotta senjälkeen kun oli mennyt Atossan kanssa naimisiin. Tohtori väitti hänen kuolleen vatsakalvontulehdukseen, mutta minä pysyn lujasti siinä, että hänet tappoi Atossan häijy kieli. Ihmisparha, hän tiesi kaikki lähimmäisestään, mutta miten hänen itsensä laita oli, siitä hän ei koskaan ottanut selkoa. Niin, nyt hän on poissa ja seuraava tärkeä tapaus tässä yhteiskunnassa tulee kai olemaan Dianan häät.

— Minusta on niin hullunkurista ja hirveätä, että Diana aikoo mennä naimisiin, huokasi Anna kiertäen kädet polviensa ympäri ja etsien katseellaan Kummitusmetsän aukeamasta tulta, jolta tuikki Dianan huoneesta.

— Minä en ollenkaan voi käsittää, mitä kauheata siinä on. Eihän hänellä ole muuta kuin hyvää tiedossa, virkkoi rouva Lynde hieman terävästi. — Fred Wrightillä on muhkea kartano, ja hän on erinomaisen kunnollinen nuori mies.

— Hän ei ole ainakaan se raju, uhkarohkea, kiihkeä ja intohimoinen nuori mies, jota Diana ennen maailmassa toivoi sulhasekseen, virkkoi Anna hymyillen. — Fred on mallikelpoinen poika.

— Paras mahdollinen on kai aina tarpeeksi hyvä. Tahtoisitko sinä, että Diana ottaisi paheissa mallikelpoisen pojan? Taikka toivoisitko sinä itse sellaista?

— En mitenkään. En tahtoisu suinkaan mennä naimisiin ilkeän ihmisen kanssa, mutta minä luulisin pitäväni siitä, että mieheni voisi olla ilkeä, mutta ei tahtoisu. Fred on suorastaan toivottoman kiltti.

— Toivottavasti sinunkin järkesi joskus kasvaa, virkkoi Marilla.

Äänessä oli jonkunverran katkeruutta. Marilla suri pettyneitä toiveitaan. Hän tiesi, että Anna oli antanut epäävän vastauksen Gilbert Blyhelle. Avonleassa juoruttiin paljon tästä hämmästyttävästä tosiasiasta, joka oli päässyt ihmisten tietoon, vaikka kukaan ei tiennyt oikein millä tavoin. Kenties Charlie Sloane oli arvaillut ja tehnyt johtopäätöksiä ja levittänyt tietojaan. Ehkäpä Diana myös oli uskonut salaisuutensa Fredilleen, eikä Fred ollut sitä voinut säilyttää. Se vaan oli varmaa, että asia tunnettiin, eikä rouva Blythe milloinkaan enää kysynyt Annalta, ei kahden kesken eikä muiden kuullen, oliko tämä äsken saanut tietoja Gilbertiltä, vaan pyyhkäisi hänen ohitseensa jääkylmästi tervehtien. Anna, joka aina oli pitänyt Gilbertin iloisesta ja nuorekkaasta äidistä, suri sitä hiljaisuudessa.

Marilla ei sanonut mitään suoraan, mutta rouva Lynde pisteli Annaa koko lailla, kunnes hänen korviinsa tuli eräänä kauniina päivänä Moody MacPhersonin äidin välityksellä, että Annaa uskollisesti liehitteli Kingsportissa nuori mies, joka myös opiskeli korkeakoulussa ja oli sekä rikas että kaunis ja kiltti, kaikkea yhtäaika. Siitä päivästä lähtien rouva Lynde oli vaiti, mutta toivoi kuitenkin sydämensä pohjassa, että Gilbert olisi ollut Annan valittu. Olihan rikkauskin hyvä asia, mutta niin käytännöllinen kuin rouva Lynde olikin luonteeltaan, ei hän kuitenkaan pitänyt tätä etua välttämättömänä edellytyksenä. Jos Anna todella "piti" tuosta kauniista tuntemattomasta enemmän kuin Gilbertistä, ei asiasta ollut sen enempiä sanomista, mutta rouva Lyndeä vaivasi kauhea pelko, että Anna erehtyisi menemään rahojen vuoksi naimisiin. Marilla tunsu Annan liian hyvin voidakseen pelätä samaa, mutta hän tunsu myös kauan sitten luodun ja vaalitun suunnitelman särkyneen.

— Mikä on tapahtuva, se tapahtuu, virkkoi Rachel-rouva hiukan masentuneella äänellä, — ja sekin, mikä ei ole tapahtuva, tapahtuu kuitenkin välistä. Saa nähdä eikö Annan käy sillä tavoin, ellei kohtalo aivan erikoisesti sekoitu asiaan.

Ja sitten hän huokasi. Rachel-rouva tuskin uskalsi luottaa mihinkään kohtalon erikoiseen toimenpiteeseen tässä tapauksessa eikä hän omasta puolestaan uskaltanut mihinkään ryhtyä.

Anna oli mennyt Metsänymfin lähteelle ja lyyhistynyt istumaan sananjalkaviidakkoon, ison valkoisen koivun juurelle, missä hän niin usein ennen kesäisin oli istunut Gilbertin kanssa. Gilbert oli korkeakoulun päätyttyä jälleen ottanut toimen sanomalehden toimituksessa, ja Avonleassa tuntui tyhjältä ja oudolta ilman häntä. Hän ei kirjoittanut, ja Anna kaipasi kirjeitä, joita hän ei koskaan saanut. Roy kirjoitti sensijaan pari kertaa viikossa, hänen kirjeensä olivat pieniä taideteoksia, jotka olisivat sopineet erinomaisesti muistelmakirjallisuuteen tahi biografiseen teokseen. Anna tunsu lukiessaan hänen kirjeitään ihailevansa häntä enemmän kuin koskaan, mutta niiden näkeminen ei milloinkaan saanut Annan sydäntä kiivaammin sykähtämään, mikä sen sijaan oli sattunut eräänä päivänä, kun postinhoitajan rouva antoi hänelle kirjekuoren, johon osoite oli kirjoitettu Gilbertin mustalla musteella ja pystykirjoituksella. Anna oli rientänyt kotiin ja syöksynyt päätyhuoneeseensa ja kiihkeästi repinyt sen auki, mutta löysi siitä vain koneellakirjoitetun pakinan erinäisistä korkeakoulua koskevista seikoista, joista hän tunsu olevansa rajattoman kaukana. Anna heitti syyttömän paperin huoneen toiseen päähän ja istuutui kirjoittamaan erikoisen rakastettavaa kirjettä Roylle.

Dianan häiden tuli olla muutaman päivän perästä. Mäntymäen harjulla olevassa harmaassa talossa

antoi oluenpano, leipominen, paistaminen ja keittäminen työtä enemmän kuin tarpeeksi, sillä häiden tuli olla entisaikojen malliin suuret ja komeat. Annan piti tietysti olla morsiuustyttö, minkä tytöt olivat sopineet jo kaksitoistavuotiaina, ja Gilbertin piti ottaa lomaa työstään Kingsportissa ollakseen sulhaspoikana läsnä. Anna seurasi moninaisia valmistuksia iloista mielenliikutusta tuntien, mutta voimakas alakuloisuuden tunne valtasi hänet usein huomaamatta ja turmeli hetken tunnelman. Hänhän oli tavallaan menettävä entisen lapsuudenystävänsä; Dianan uusi koti tuli olemaan parin kilometrin päässä Vihervaarasta, eikä jokapäiväisestä, tuttavallisesta seurustelusta tulisi enää mitään. Anna katseli Dianan ikkunasta välkkyvää valoa ja ajatteli, miten se monena vuonna oli tuikkinut hänelle ja vilkuttanut tervehdyksiään. Muutaman päivän kuluttua ei se enää loistaisi kesäillan hämärään. Pari suurta, polttavan kuumaa kyyneltä nousi hänen silmiinsä.

— Ah, ajatteli hän, kuinka katkeraa on kasvaa — ja mennä naimisiin — ja muuttua!

XXIX.

DIANAN HÄÄT.

— Mitä kukkiin tulee, ei vaaleanpunaisiin ruusuihin voi kuitenkaan verrata mitään, virkkoi Anna sitoessaan valkeata silkkinauhaa Dianan morsiuskukkavihkoon pienessä tyttöhuoneessa Mäntymäen läntisessä päädyssä. — Ne ovat rakkauden ja uskollisuuden vertauskuva.

Diana seisoj hieman hermostuneena keskellä huonetta kauniiseen valkoiseen morsiuspukuun puettuna. Läpikuultavan valkea huntu peitti kevyesti hänen mustia kiharoitaan. Anna oli järjestänyt hunnun moniin poimuihin, kuten vanhemman ajan maku vaati.

— Tästä näyttää tulevan jokseenkin tarkoin se, mitä kuvittelin aikoja sitten, kun itkin välttämätöntä naimisiinmenoasi ja sen aikaansaamaa eroa, nauroi hän. — Sinä olet se unelmien morsian, Diana, jonka huntu on kuin "ilmava pilvi", ja minä olen sinun morsiuustyttösi. Mutta, oi — kohohihoja minulla ei ole! Mutta jos saan sanoa mielipiteeni, niin nämä pitsihihat ovat kauniimmat. Minun sydämeni ei ole myöskään murtua, enkä voi juuri sanoa, että vihaisin Frediä.

— Emmehän me oikeastaan eroa, virkkoi Diana. — Enhän minä muuta kauaskaan. Pitäkäämme toisistamme aivan kuin ennenkin. Olemmehan me aina pitäneet "ystävyyssvalamme", jonka me vannoinme monta vuotta sitten, emmekö olekin?

— Olemme. Me olemme pitäneet sen uskollisesti. Meidän ystävyys on ollut kaunis, Diana. Me emme ole koskaan sitä turmelleet pikkukinastelulla, kylmyydellä tahi epäystävällisillä sanoilla, ja minä toivon että suhteemme edelleenkin pysyy semmoisena. Kaikki ei voi kuitenkaan jäädä ennalleen. Sinulle tulee paljon uusia harrastuksia. Minä jään osaksi niiden ulkopuolelle. Mutta sellaista on elämä, kuten Rachel-tädin on tapana sanoa. Sinä saat tänään erään hänen rakkaista kudotuista "tupakanlehtimallisista" peitteistään, ja hän on jo luvannut minullekin samanlaisen, kun menen naimisiin.

— Mitä sinun häihisi tulee, on ikävintä se, etten voi olla sinun morsiuustyttösi, valitti Diana.

— Vuoden kuluttua, kesäkuussa, tulen olemaan Philin morsiuustyttö, kun hän menee naimisiin pastori Blaken kanssa, mutta sitten se saakin olla lopussa, sillä olet kai kuullut sananlaskun: "kolmasti morsiuustyttö, ei koskaan morsian", virkkoi Anna luoden katseensa ikkunasta puiden latvojen vaaleanpunertavaan ja valkeaan kukkaslumeen. — Taivas varjelkoon, tuossa tulee pappi, Diana.

— Voi Anna, älä nyt, onko se hetki todella jo tullut! huohotti Diana tullen hyvin kalpeaksi ja alkaen vavista. — Anna rakas, tunnen itseni niin merkilliseksi — ei, minä en pysy pystyssä — voi, Anna, minusta tuntuu kuin pyörtyisin...

— Jos sinä pyörryt, niin minä laahaan sinut ison vesitiinin alle ja kastan sinut siinä, sanoi Anna valitettavan tunteettomasti. — Päätä olla luja ja järkevä, niin olet kiltti. Ei suinkaan naimisiinmeno voi olla niin kovin kauheata, kun niin moni ihminen kestää kunnialla tuon tapahtuman. Katso kuinka tyyni ja maltillinen minä olen, ota minusta esimerkkiä!

— Saat nähdä, kun sinun vuorosi tulee, että sinä ehkä et olekaan kovin tyytyväinen itseesi... Voi, Anna, minä kuulen isän tulevan portaissa. Anna minulle kukkavihko! Onko huntu hyvin? Olenko hirmuisen kalpea?

— Sinä olet parahiksi sievästi kalpea. Diana, kullannuru, suutele minua jäähyväisiksi, viimeisen kerran! Diana Barry ei suutele minua enää milloinkaan.

— Mutta Diana Wright suutelee; ja verrattain pian. Kas nyt — äiti huutaa. Tule!

Anna astui portaita alas vierashuoneeseen Gilbertin käsivarteen nojaten. He tapasivat toisensa yläkerran hallissa ensi kerran Kingsportista lähdettyä, Gilbert kun oli saapunut vasta itse hääpäivän aamuna. Hän otti morsius tyttöönsä kohteliaasti kädestä. Hän oli erinomaisen miellyttävän näköinen, mutta Anna ei heti huomannut hänen laihtumistaan. Kalpea hän ei ollut, poskilla hehkui puna, joka oli niille noussut, kun Anna tuli häntä vastaan yläkerran himmeässä hallissa, pehmeä valkea puku hiljaa kahisten, kieloja hohtavassa, runsaassa, tuuheassa tukassaan. Heidän astuessaan sisään täpötäynnä väkeä olevaan vierashuoneeseen kuului hiljainen ihailun humina huoneessa. — Kuinka kaunis pari! kuiskasi helposti haltioituva rouva Lynde Marillalle.

Sulhanen marssi sisään yksin, hyvin punaisena kasvoiltaan, ja sitten ilmestyi morsian isänsä taluttamana. Hän ei pyörtynyt eikä mikään muukaan kiusallinen seikka häirinnyt juhlamenoja. Erittäin loistava hääpäivällinen nautittiin sitten naurun ja ilon vallitessa. Useita onnistuneita tilapääruneja luettiin. Illan varjojen pidentyessä ajoivat Fred ja Diana kuutamossa uuteen kotiinsa, ja Gilbert seurasi Annaa Vihervaaraan.

Vapaan juhlatunnelman vaikutuksesta oli entinen sydämellinen ja toverillinen suhde jonkun verran palannut heidän välilleen. Ah, kuinka hauskaa oli taas kävellä Gilbertin kanssa tuttua tietä...

Yö oli niin hiljainen, että olisi voinut kuulla ruusujen kuiskailut — sinikellojen soiton — sirkkain innokkaan sirtymisen — monet hillityt sointuvat äänet, jotka sulautuivat yhteen hiljaiseksi huminaksi. Kuu oli vähitellen noussut ja koko avaruus tuntui olevan sen loiston kyllästävä.

— Emmekö käänny Rakastavaisten polulle, ennenkuin menet sisään? kysyi Gilbert, kun he astuivat siltaa pitkin Tumman, päilyvän aallokon yli, missä kuu kellui isona kultaisena kukkana.

Anna suostui mielellään Gilbertin ehdotukseen. Rakastavaisten polku oli sinä iltana todellinen satumaailmaan johtava tie, houkutteleva ja salaperäinen, lumoava ja tenhoisa kuutamon välkkyvässä valovuossa. Oli ollut aika, jolloin tällainen kävely Gilbertin kanssa Rakastavaisten polulla olisi ollut aivan liian vaarallinen. Mutta Royn ja Helenan avulla oli tuo vaara nyt torjuttu. Anna huomasi pakinoidessaan Gilbertin kanssa ajattelevansa Helenaa verrattain usein. Hän oli tavannut Helenan useita kertoja ennen lähtöään Kingsportista ja koettanut olla hänelle erikoisen ystävällinen. Helena oli myöskin ollut Annalle hyvin rakastettava. He olivat todellakin mitä sydämellisimmin lähestyneet toisiaan. Mutta miten olikaan, heidän tuttavuutensa ei ollut koskaan muuttunut ystävyudeksi. Helena ei liene ollut sukulaissielu.

— Oletko Avonleassa koko kesän? kysyi Gilbert.

— En. Ensi viikolla matkustan itäänpäin Valley Roadiin. Esther Hawthorne on pyytännyt minut sijaisekseen heinä- ja elokuuksi. Koulussa on kesäkurssit, eikä Esther tunne olevansa oikein terve. Minä menen siksi hoitamaan hänen tointaansa. Minulla ei ole oikeastaan mitään sitä vastaan. Voitko uskoa — olen alkanut nykyään tuntea olevani vähän vieras Avonleassa. Se on surullista — mutta niin on. Tuntuu omituiselta nähdä lapsijoukkoa, joka on varttunut pitkiksi pojiksi ja tytöiksi — niin, melkein jo nuoriksi miehiksi ja naisiksi — vain kahtena viimeisenä vuonna. Puolet minun oppilaistani on täysikasvuisia. Minä tunnen olevani itse kauhean vanha, kun näen heidän olevan sillä asteella johon kuuluvaksi muuten ajattelen sinua ja itseäni ja kaikkia meidän yhdenikäisiä tovereitamme.

Anna nauroi ja huokasi. Hän tunsikin olevansa hyvin vanha ja vakiintunut ja järkevä, mikä parhaiten todistaa, miten nuori hän oli. Hän ajatteli itsekseen, että hän olisi tahtonut siirtyä hyvin mielellään takaisin iloisiin nuoruudenpäiviin, jolloin elämä vielä kangasti toivon ja haaveiden ruusunpunaisessa autereessa, ollen täynnä sanoin ilmaisematonta tenhoa, joka nyt oli ainiaaksi häipynyt. Missä nyt olivat keväisen valoisat unelmat ja värikkään loistavat tuulentuvat?

— Se on jokaisen sukupolven kohtalo, eikä ainoastaan meidän, sanoi Gilbert etäiseltä ja hajamieliseltä tuntuvalle äänelle. Anna olisi tahtonut tietää, ajatteliko hän Helenaa. Kuinka yksinäiseltä ja tyhjältä nyt tuntuisikaan Avonleassa, kun Dianakin oli lähtenyt omille teilleen!

Metsämökissä 1 p:nä heinäkuuta.

"Minun on tosiaan jo aika, rakas Phil, kirjoittaa sinulle ja kertoa millaista minun elämäni täällä on. Olen täällä Valley Roadissa taaskin kunnan koulunopettajana, ja mitä aineelliseen puoleen tulee olen turvautunut neiti Janet Sweetin aika runsaisiin lihapatoihin. Jane on herttainen ja hyvin miellyttävän näköinen nainen, pitkä, mutta ei hintelä — hänellä näyttää päinvastoin olevan jonkun verran taipumusta täyteläisyyteen, jota ehkäisemässä on vastapainona eloisa ja tarmokas sielu. Hänen huolellisesti käherretyissä tukassaan on harmaita juovia, hänellä on auringonpaisteiset kasvot ja punaruusuiset posket, ja hänen kiltit siniset silmänsä tulevat joskus suuriksi ja pyöreiksi lapsellisesta ihmetyksestä. Hän valmistaa kauhean ihanaa ruokaa vanhojen keittoreseptien mukaan eikä hänestä ole mitään, vaikka söisi vatsansa kipeäksi; pääasia on että 'maistuu'. Minä pidän hänestä, ja hän pitää myös minusta — luultavasti etupäässä siksi, että hänellä on ollut sisar, joka kuoli nuorena ja jonka nimi oli Anna. 'Saan toivottaa neidin tervetulleeksi' virkkoi hän, kun kyytimieheni toi minut hänen pihaansa. 'Vaikka ette ole ollenkaan sen näköinen kuin kuvittelin. Olin varma siitä, että te olisitte tumma — sisarvainajani oli tumma. Mutta kun tulette, niin loistaakin punainen tukkanne jo etäältä!'

"Pari minuuttia pelkäsin sympatiani Janetia kohtaan joutuneen jo kankkulan-kaivoon. Sitten huomautin itselleni, että minun tuli pitää itseäni liian hyvänä antaakseni itsessäni valtaa ennakkoluuloille ketään kohtaan vain siksi, että tämä on sanonut hiuksiani punaisiksi. Sana 'kastanjanruskea' luultavasti puuttui Janetin sanakirjasta.

"Tilapäinen kotini, Metsämaja, on hyvin hauska paikka. Tupa on pieni ja valkoinen, isolta maantieltä viettävässä, ihastuttavassa notkossa. Tien ja tuvan välillä hedelmäpuiden alla vaihtelevat hauskasti keskenään vihanneskasvitarha ja kukkasarat. Hiekkakäytävää reunustaa eteisen ovelle saakka isot simpukankuoret, vaaleanpunaiset sisältä ja piikikkäät päältäpäin, villiviini kiemurtelee kuistin ympärillä ja katolla kasvaa sammalta. Huoneeni on soma ja pikkuinen ja siihen tullaan vierashuoneesta. Siihen sopii töintuskin sänkyini ja minä. Sänkyini yläpuolella riippuu teräspiirros runoilija Burnsista, joka on kumartuneena komean halavan varjostamalle Highlandin Maryn haudalle. Runoilijan kasvot ovat niin surumieliset, ettei ole ihme, jos näen kauheita unia. Voitko uskoa, nukkuessani täällä ensimmäistä yötä näin unta, etten voinut nauraa.

"Vierashuone on siro ja sievä. Toista ikkunaa varjostaa iso jalava, joten huoneen täyttää luolamainen tummanvihreä valaistus. Tuoleilla on ihmeellisiä irtopäällisiä ja lattialla koreita matonpätkiä, ja pyöreällä sohvapöydällä on kirjoja ja maisemakortteja sievästi järjestettyinä. Uninreunalla on kuivatettuja ruohoja kukkamaljakoissa. Kukkamaljakkojen välissä on näytteille pantuina joukko jäykkiä, surureunaisia kortteja, pelkkiä kutsukortteja, joissa pyydetään 'läsnäolollaan kunnioittamaan' hautajaisia, missä päähenkilöinä ovat esiintyneet Janetin isä ja äiti, eräs veli, edellämäinittu sisar Anna sekä eräs renkipoika. Jos minut jonakuna päivänä viedään raskasmielisenä ja yhtä ja samaa hautovana johonkin laitokseen, niin ovat kortit siihen syynä.

"Mutta muuten kaikki on oikein kodikasta, ja sen minä olen kyllä sanonutkin emännälleni. Olen sillä voittanut Janetin sydämen, mutta käsitin pian, ettei Esther-parka oikein ollut hänen mieleensä, tämä kun oli sanonut, ettei ole oikein terveellistä, jos asuinhuoneessa on hyvin varjoisaa, ja sitten pyytänyt saada jousimatrassin vuoteeseensa untuvapatjan sijaan. Mutta minäpä puolestani rakastan untuvapatjoja, ja kuta syvemmälle vajoaa niiden epähygienisiin syvyyksiin sitä ihanampaa minusta on. Janetin mielestä on oikea ilo nähdä minun syövän; hän oli kovasti peljännyt, että minä olisin samanlainen kuin neiti Hawthorne, joka söi aamiaiseksi vain hiukan keitettyjä hedelmiä ja joi lasin lämmintä vettä ja koetti estää Janetia paistamasta mitään, kun hänestä sellainen ruoka ei ole hyvä ruuansulatukselle. Esther on kyllä kiltti ja herttainen tyttö, mutta hänellä on muutamia päänäpintymiä. Häntä vaivaa suuressa määrin mielikuvituksen puute ja samalla heikko vatsa.

"Janet ilmoitti minulle, että saan käyttää vierashuonetta, kun nuoria herroja tulisi käymään. Luultavasti niiden lukumäärä on pian laskettu. En ole vielä nähnyt ainoatakaan nuorta herraa paikkakunnalla, lukuunottamatta viereisen talon apumiestä, pitkää, hintelää nuorta miestä, harmaankeltaiset suortuvat otsalla. Hän tuli tänne äskettäin eräänä iltana, en tiedä todellakaan minkä vuoksi, ja kyykötti kyyköttämistään aidalla kuistin vieressä, missä Janet ja minä istuimme käsitöinemme. Hän tarjosi piparminttukarameljeja paperitötteröstä ja antoi meille muutamia vihanneskasvitarhaa koskevia neuvoja. Häntä ei paljoakaan kehoitettu tulemaan toiste.

"Ja kuitenkin, usko tai älä, on täälläkin käynnissä rakkausjuttu. Minun kohtalooni näyttää kuuluvan keikkua kannoilla vanhempien ihmisten eroottisilla rekirekillä. Herra ja rouva Irvingin on tapana sanoa, että minä sain aikaan heidän avioliittonsa. Toistaiseksi olen vain passiivisena katsojana siinä, mitä täällä on tekeillä. Luulen saavani syytä vielä joskus palata tähän aineeseen. En aio kuitenkaan panna kahtakaan kortta ristiin jouduttaakseni tapausten kehitystä. Tavallisesti saa vain

kiittämättömyyttä osakseen, kun työntää nenänsä keittoon, vaikka sen tekisikin mitä parhaimmassa tarkoituksessa."

XXXI.

TEEKUTSUISSA.

Ensimmäisenä torstai-iltana Annan tultua Valley Roadiin pyysi Janet hänet mukaansa viikkosaarnaa kuulemaan. Anna suostui tulemaan, ja Janet ryhtyi pukeutumaan hienommin ja huolellisemmin kuin mitä olosuhteet Annan mielestä oikeastaan olisivat vaatineet. Hän pani ylleen vaaleansinisen, kukikkaisen musliinilingin, jossa oli runsaammin röyhelöitä ja volangeja kuin mitä olisi luullut säästeliään Janetin haluavan hankkia itselleen, ja kaikkea siunaamassa oli leveälierinen italialainen olkihattu, jossa oli reunusteena heleitä ruusuja ja kolme strutsinsuikaa. Anna joutui aivan hämilleen. Vähitellen alkoi hänelle selvitä syy tähän ylellisyyteen, syy, joka on vanha kuin synti.

Valley Roadissa pidettävät viikkosaarnat näyttivät houkuttelevan yksinomaan naiskuulijakuntaa. Tilaisuuteen oli saapunut kolmekymmentäkaksi naista, kaksi puolikasvuista poikaa ja yksi ainoa mieshenkilö pastoria lukuunottamatta. Anna kohdisti pastoriin lähemmän tarkastelunsa. Kaunis hän ei ollut, ei myöskään nuorekas tai notkealiikkeinen. Hänellä oli tavattoman pitkät jalat, niin pitkät, että hänen täytyi sotkea ne läjään tuolin alle, jotta ne eivät olisi tiellä, ja hän oli aika lailla köyryselkäinen. Kädet olivat suuret, hiukset kaipasivat saksia ja viikset olivat hoitamattomat. Mutta Annasta hänen kasvonsa tuntuivat kuitenkin miellyttäviltä, ne kun kuvastivat rehellisyyttä ja hyvyttä ja vielä jotain, mitä Annan oli vaikea määritellä itselleen. Anna teki joka tapauksessa sen johtopäätöksen, että tämä mies oli kärsinyt ja ollut luja kärsimyksessään ja että juuri tuo sitkeä alistuvaisuus oli painanut leimansa hänen kasvoihinsa.

Kun jumalanpalvelus oli päättynyt, meni pastori Janetin luo ja sanoi:

— Saanko tulla sinua saattamaan, Janet?

Janet tarttui hänen käsivarteensa — jäykästi ja ujostellen kuin hän olisi ollut kuusitoistavuotias ja häntä ensi kerran "saatettu kotiin", kertoi sittemmin Anna Majassa tytöille.

— Neiti Shirley, saanko esittää pastori Douglaksen, sanoi Janet samaan jäykkään tapaan.

Pastori Douglaksen kumarrus oli pieni ja lystikäs.

— Minä katselin neitiä kirkossa, ja minusta te näytitte niin ihmeen herttaiselta, sanoi pastori.

Tällainen lausunto olisi yhdeksässäkymmenessäyhdeksässä tapauksessa sadasta tuntunut Annasta kiusalliselta, mutta pastori Douglas lausui sanat sillä tavalla, että Anna huomasi niiden tulleen aivan vilpittömänä ystävyyden ilmaisuna. Anna hymyili kiitollisena pastorille ja vetäytyi hyvin hienotunteisesti parin taa kuutamon valaisemalla maantiellä.

Janet oli siis joutunut huomaavaisen kavaljeerin hoteisiin. Anna oli kovasti ihastuksissaan. Janetista tulisi varmasti mallivaimo — hilpeä, huolehtiva, viisas ja säästäväinen, ja miten ihanan hyvää ruokaa hän tulisikaan laittamaan!... Kyllä luonto tuhlaasi suorastaan anteeksiantamattomalla tavalla, jos niin erinomainen emäntä jäisi vanhaksipiiksi.

— John Douglas pyysi, että minä ottaisın sinut lähipäivinä mukaani hänen vanhan äitinsä luo, sanoi Janet seuraavana aamuna. — Hänen äitinsä on melkein yhtämittaa vuoteen omana eikä voi liikkua enää minnekään. Mutta hän pitää hyvin paljon seurasta ja tahtoo aina tutustua niihin, jotka asuvat minun vuokralaisinani. Menisimmekö sinne tänä iltana?

Anna suostui tähän mielellään, mutta myöhemmin päivällä tuli pastori itse tuoden terveisiä äidiltään ja pyytäen molempia naisia tulemaan teelle lauantai-iltana.

— Miksi et ottanut kaunista sinipunervaa orvokkileninkiäsi, joka sinulla oli torstaina? kysyi Anna kun he olivat lähteneet kotoa. Oli tukahuttavan kuuma päivä, ja Janet-parka, jonka päähän oli noussut veri mieluisasta odotuksesta ja josta korkeakaulainen ja raskas, musta kashmirileninki tuntui tukalalta, oli kasvoiltaan suunnilleen keitetyn hummerin näköinen.

— Minä pelkään että vanha rouva Douglas pitäisi sitä aivan liian nuorekkaana ja sopimattomana.

Mutta John pitää siitä puvusta, lisäsi hän huoaten.

Vanha maakartano, jonne he olivat matkalla, oli kukkulan huipulla, jonne raikkaat tuulet pääsivät puhaltamaan kaikilta suunnilta. Itse asuinrakennus oli tilava ja mukava, ikä oli antanut sille jo eräänlaisen arvokkuuden, ja sen ympärillä humisivat jättiläisvaahterain rykelmät ja satoiset hedelmäpuut. Jonkun matkan päässä oli suuria, täysinäisiä latoja ja eläinten suojia ja kaikki vakuutti varakkuutta. Mikä sitten olikaan tuonut pastorin ilmeeseen kärsivällisen alistuvaisuuden piirteen? Taloudelliset huolet eivät ainakaan, ajatteli Anna hiljaa mielessään.

John Douglas tuli heitä vastaan portaille ja vei heidät vierashuoneeseen, missä hänen äitinsä istui mukavassa nojatuolissaan vieraita vastaanottamassa.

Anna oli kuvitellut rouva Douglaksen pitkäksi ja luisevaksi, kuten tämän poika oli. Mutta hän näkikin naistyllerön, jolla oli vielä raikkaat punaiset posket, lempeät siniset silmät ja suu pehmeä kuin lapsella. Rouvalla oli kaunis, aivan uudenaikaisesti ommeltu musta silkkileninki, olkapäillä kevyt saali, ja lumivalkea tukka osittain sievän pitsimyssyn peitossa, jossa asussa hän muistutti kovasti isoäidin aikuista sirosti puettua nukkea.

— No, hyvää päivää, rakas Janet, sanoi hän hyvin ystävällisellä äänellä. — On oikein hauskaa saada hiukan nähdä sinua. — Hän kurotti eteenpäin vanhat kauniit kasvonsa ja tarjosi poskensa suudeltavaksi. — Ja tässä on meidän uusi opettajattaremme. On hauskaa tutustua teihin, neiti. Minun poikani on toittanut niin teidän ylistystänne, että minä olen tullut miltei kateelliseksi, ja Janetilla on varmasti syytä olla todenteolla kateellinen. Janet-paran korvat kävivät taas kuumiksi. Anna lausui muutamia sovinnaisen kohteliaita sanoja, ja sitten istuuduttiin ja koetettiin saada keskustelu käyntiin. Mutta se kävi kankeasti, eikä Annakaan voinut sitä auttaa, sillä kaikki tuntuivat olevan jäykkiä, paitsi vanha rouva Douglas, jonka näytti olevan hyvin helppo jutella. Hän viittasi Janetin viereensä ja taputteli silloin tällöin hänen kättään. Janet istui jähmettynyt hymy huulilla, hän ei näyttänyt ollenkaan viihtyvän huonosti soveltuvassa puvussaan, ja John Douglas oli juron ja avuttoman näköinen.

Illallispöydässä pyysi vanha rouva hyvin herttaisella äänellä Janetia hoitamaan teen tarjoilua. Janet tuli tummanpunaiseksi, mutta totteli. Anna kuvasi sittemmin tätä ateriaa Stellalle kirjoittamassaan kirjeessä.

"Illalliseksi oli kylmää häränkieltä, kananpoikia, hyötymansikkahilloketta, sitruunatorrtua ja voitaikinakaakkuja, suklaaleipiä, korinttikaakkuja, hedelmätäytteistä sokerikaakkuja ja lopuksi paahtovanukasta. Kun olin syönyt kaksi kertaa niin paljon kuin oikeastaan jaksoin, huokasi rouva Douglas ja sanoi, että minulla oli hyvin huono ruokahalu — eikä hänellä, ikävä kyllä, ollut mitään, jolla sitä kiihoittaisi...

"Minä pelkään, että Janet on aivan hemmotellut teidät pilalle kaikilla herkkulaitteillaan, ja nyt teille ei kelpaa mikään muu ruoka", sanoi hän rakastettavasti. 'Mutta eihän täällä päin voi kukaan yrittääkään kilpailla hänen kanssaan. Saanko tarjota vähän lisää kinkkupiirakasta, neiti Shirley? Tehän ette ole syönyt mitään, lapsukaiseni.' Ja minä olin kuitenkin, Stella, ahtanut itseeni kaksoisannokset sekä kieltä että kananpoikaa ja verottanut osaltani kaikkia seitsemää kaakkulajia sekä vielä ottanut kokonaisia hyötymansikkahillovuoria.

"Teen jälkeen hymyili Douglas-muori hyväntahtoisen merkitsevästi ja pyysi Johnia menemään 'meidän pienen Janetimme' kanssa puutarhaan katsomaan ruusuja. — Neiti Shirley pitää kyllä minulle seuraa, kun te molemmat olette ulkona, teettehän te sen? pyysi hän ja vaipui taas huoahtaen nojatuoliinsa.

"— Minä olen niin raihnas vanha mummo, ettei teillä ole aavistusta, neiti Shirley. Minulla on ollut tämä paha vaivani jo yli kaksikymmentä vuotta. Kaksikymmentä pitkää, tuskallista vuotta olen ollut aivan kuoleman kielissä.

"— Se on hyvin ikävää, sanoi Anna. Hän koetti pakottaa liikkeelle kaiken myötätuntonsa, mutta sanat, joita hän haki myötätuntonsa ilmaisuksi, eivät irtautuneet.

"— Lukemattomina öinä on kotiväkeni ollut vakuutettu, etten minä enää näe päivänkoittoa, jatkoivat vanha rouva juhlallisesti. — Ei kukaan tiedä, mitä minä olen kokenut — ei kukaan, paitsi minä itse. Niin, nythän ei voi enää kestää kovin kauan ennenkuin pyhiinvaeltajan sauva vaipuu minun riutuvasta kädestäni. Minusta tuntuu suurelta lohdutukselta, että John saa niin kunnan vaimon huolenpitäjäkseen, kun minä olen poissa — tähän ymmärrätte, että äiti ei voi muuta tuntea, neiti Shirley.

"— Janet on hyvin harvinainen ihminen, sanoi Anna lämpimästi.

"— Te sanotte: harvinainen? Hän on maailman jaloin luonne. Ja kelpo emäntä — mitä minä en ole milloinkaan ollut. Terveytteni on estänyt siitä, neiti Shirley. Minä olen todella kiitollinen, että John on valinnut niin viisaasti. Minä uskon ja toivon, että hän tulee olemaan onnellinen. Hän on minun ainoa

poikani, ja hänen menestystään ajattelen hartaammin kuin mitään muuta.

"— Se on luonnollista, sanoi Anna, tuntien kuitenkin samalla, että hänen järkensä pysyi liikkumatta. Eikä hän kuitenkaan oikein ymmärtänyt, miksi. Mutta hän ei voinut keksiä mitään, mitä sanoisi tälle lempeästi hymyilevälle vanhalle naiselle, joka taputti ystävällisesti hänen kättään.

"— Tule pian käymään taas minun luonani, armaani, sanoi rouva Douglas hyvin sydämellisesti Janetille, kun molemmat vieraat hyvästelivät lähtiessään talosta. — Sinä et tule läheskään niin usein kuin minä toivoisin. Mutta lähipäivinä tuo John luultavasti sinut tänne, niin että sinä jäät tänne koko elämäksesi.

"Kun vanha rouva lausui nämä sanat, sattui Annan katse olemaan luotuna John Douglassiin, ja hän aivan tyrmistyi. Pastorin kasvoilla oli niin kärsivä ilme kuin olisi tilanne tuntunut hänestä aivan sietämättömältä. Anna oli varma siitä, että pastori oli tullut ruumiillisesti hyvin pahoinvointiseksi, ja hän kiiruhti siksi lähtöä.

"— Eikö vanha rouva Douglas ollut herttainen, sanos? kysyi yhä vielä punoittava Janet, kun he laskeutuivat mäkeä alas.

"— Oli toki, vastasi Anna hajamielisenä. Hän mietti yhä, mikä saattoi olla syynä John Douglassin kummalliseen ilmeeseen.

"— Hän on saanut kärsiä hyvin paljon, jatkoi Janet. — Väliin on hänellä oikeita puuskia. Se on Johnin kauhu. John pelkää lähteä koskaan pois kotoa, hänen äitinsä kun voi milloin tahansa saada kohtauksen, ja silloinhan vain palvelijatar on kotona."

XXXII.

"MITEN KAUAN TÄTÄ KESTÄÄKÄÄN?"

Kolme päivää myöhemmin tuli Anna kotiin koulusta ja tapasi Janetin hillittömästi itkemässä. Kyyneleet ja Janet tuntuivat kuuluvan niin huonosti yhteen, että Anna joutui aivan ymmälle.

— Mikä ihme sinun on? huusi Anna tuskaisesti.

— Voi, voi — minä täytän neljäkymmentä vuotta tänään, nyyhkytti Janet.

— No, mutta olethan sinä tiennyt kauan sitten, että se päivä saapuu. Mitä suremista siinä sitten on? rauhoitti Anna ja koetti olla hymyilemättä.

— Niin, mutta, jatkoi Janet niellen pari kolme nyyhkytystä samalla kertaa, John Douglassin ei kosi milloinkaan.

— Ole nyt, sehän on vain hetken kysymys, sanoi Anna laimeasti. — Ole nyt vain vähän kärsivällinen, Janet.

— Hetken kysymys! sanoi Janet, kuvaamaton ivan ilme äänessä. — Hänellä on nyt ollut kaksikymmentä vuotta aikaa. Miten paljon hän tarvitsee vielä?

— Tarkoitatko, että John Douglas on tällä lailla — hm — kaksikymmentä vuotta seurustellut sinun kanssasi?

— Tietysti. Eikä hän ole milloinkaan edes ottanut puheeksi avioliittoa minun kanssani. Enkä minä enää uskokaan, että hän aikoo siitä puhua. Minä en ole milloinkaan maininnut tästä ainoallekaan elävälle sielulle, mutta nyt pälkähti päähäni, että minun täytyy avata sinulle sydämeni, muuten minä tulen luultavasti ihan höperöksi. John Douglas alkoi kävellä minun kanssani ja saattaa minua kotiin kaksikymmentä vuotta sitten, ennenkuin äiti kuoli. Niin, hän tuli minun luokseni käymään hyvin usein, ja jonkun ajan kuluttua aloin minä toimittaa itselleni liinavaatteita ja liinakankaita ja panna arkun pohjalle, mutta hän ei puhunut milloinkaan häistä, hän tuli vain entiseen tapaansa. Minä en voinut mitenkään ryhtyä toimeen siinä asiassa. Tällaista oli kestänyt kahdeksan vuotta, kun äiti kuoli. Silloin minä otaksuin, että John nyt kenties kosii, kun hän näkee, että minä olen näin yksin maailmassa. Eipäs, kaikkea vielä — kiltti ja osaaottava hän kyllä oli ja teki minun hyväkseni kaiken, minkä voi, mutta että

me menisimme yhteen, sitä ei otettu milloinkaan puheeksi. Tällaista on nyt jatkunut siitä saakka. Minua pidetään siihen syypäänä. Sanotaan, että minä en halua mennä hänen kanssaan naimisiin, kun hänen äitinsä on niin raihnas enkä minä halua kaikkea sitä puuhaa, mitä hänen hoitamisessaan on. Kyllä kai! Minusta olisi vain suuri ilo saada palvella hänen äitiään. Mutta ajatelkoot ihmiset mitä tahansa! Mieluummin he saavat moittia minua kuin sääliä. Minulle on kauhean nöyryyttävää, että John ei saa sitä tehdyksi. Miksi hän ei tahdo? Minusta tuntuu välistä, että jos tietäisin syyn, niin en olisi siitä enää niin pahoillani.

— Ehkä hänen äitinsä tahtoo, että hän ei sido itseään kehenkään.

— Ei ollenkaan, sitä se ei ole. Hänen äitinsä on sanonut minulle lukemattomat kerrat, että hän tahtoi mielellään nähdä Johnin hyvään avioliittoon joutuneena ennenkuin hänen on erottava elämästä. Ja hänhän antaa pojalleen selviä viittauksia — sinähän kuulit itse muutama päivä sitten. Minä luulin vajoavani maan alle.

— Minun järkeni ei liiku, sanoi Anna avuttomana.

— Minä en käsitä sitä. Mutta ehkä sinun pitäisi pitää lujemmin oma pääsi, Janet? Kun hän ei voi rehellisen miehen tavoin sanoa sanottavaansa, olisi sinun pitänyt lähettää hänet tiehensä jo kauan sitten.

— Mutta sitä minä en ole voinut mitenkään tehdä, sanoi Janet-parka, taaskin itkuun purskahtamaisillaan. — Sinähän tiedät, Anna, että minä olen pitänyt Johnista aina ihan kauheasti. Olisi ollut melkein samantekevää, tuliko hän yhä vai eikö, kun en kuitenkaan olisi halunnut ketään muuta.

— Mutta silloin hän olisi kenties tullut päättäneeksi ja kosinut tavalliseen, kunnolliseen tapaan.

Janet pudisti päätään.

— Ties, olisiko se sittenkään ollut oikea tapa... Minä en uskaltanut missään tapauksessa koettaa, sillä minä pelkään, että hän uskoisi minun tarkoittavankin, mitä minä sanon... Minussa pitäisi kai olla enemmän arvokkuutta, mutta minä olen nyt kerta kaikkiaan tällaiseksi luotu... Enkä minä voi muuttaa luontoani.

— Sinä voit kuitenkin muuttaa hiukan menettelytapaasi, Janet. Ei ole vielä liian myöhäistä. Näytä, että et ole pekkoja pahempi. Anna miehen tietää, että sinä olet saanut tarpeeksesi kaikesta tästä juoksemisesta. Hän saa nyt lähteä muille markkinoille. Minä autan sinua.

— Niin, rakas ystävä, kunhan minä vain saan sen verran luontoa itseeni, sanoi Janet neuvottomana. — Tätä tällaista on nyt kestänyt niin kauan, että on vaikea ryhtyä mihinkään. Mutta minä lupaan miettiä asiaa.

Anna tunsu pahasti erehtyneensä John Douglaksen suhteen. Hän oli pitänyt miehestä paljon eikä olisi mitenkään luullut, että tämä panisi kokonaista kaksikymmentä vuotta naisen tunteilla ilveilemiseen. Mutta nyt se mies saisi kuulla kunniansa, ja Anna tunsu itsessään vahingonilon hekumoiden myllertävän, kun hän ajatteli, että hän saa olla näkemässä tuon miehen häviötä. Hän ihastui kovasti, kun Janet heidän kävellessään seuraavana iltana tavanmukaiseen iltasaarnaan uskoi hänelle, että tänä iltana "paukahtaa".

— Nyt minä näytän John Douglakselle, vaikka mikä olisi, ettei minua saa pilkata miten tahansa.

— Hyvä, pysy sanassasi, sanoi Anna hyvin tyytyväisenä.

Kun jumalanpalvelus oli päättynyt, tuli John Douglas heidän luokseen ja esitti tavanmukaisen pyyntönsä.

— Kiitoksia hyvin paljon, mutta se on tarpeetonta, sanoi Janet hyytävän kylmästi. — Tien kotiin minä tunnen mainion hyvästi — minä olen vaeltanut sitä rohkeasti neljäkymmentä vuotta. Minun takiani ei herra Douglaksen tarvitse vaivautua.

Anna katsahti mieheen, jota nyt tituloitiin herra Douglakseksi, ja petollisen kirkkaassa kuutamossa hän huomasi taaskin sen tuskan ja epätoivon ilmeen, jonka hän oli kerran ennen huomannut tämän miehen kasvoissa. Sanomatta sanaakaan pastori kääntyi maantieltä takaisin ja poistui pitkin askelin.

— Pysähtykää, pysähtykää! huusi Anna kiihkeästi, välittämättä vähääkään ympärille kokoontuneista hämmästyneistä katsojista. — Herra Douglas, pysähtykää! Tulkaa takaisin!

John Douglas pysähtyi, mutta ei liikahduttakaan takaisin sinne päin, mistä oli tullut. Anna kiiti alas tietä pitkin, tarttui hänen käsivarteensa ja kuljetti hänet lempeän väkivaltaisesti takaisin Janetin luo.

— Teidän täytyy tulla takaisin, rukoili Anna. — Se oli erehdys, herra Douglas, ja minä olen siihen syypää. Minä narrasin Janetin sanomaan noin. Hän ei itse tahtonut — mutta nythän on kaikki hyvin taas, eikö niin, Janet?

Janet tarttui sanaakaan sanomatta John Douglaksen käsivarteen ja lähti kulkemaan. Anna seurasi heitä hiukan häpeissään ja livahti sisään keittiön ovesta.

— Kyllä sinä autoit minua hienolla tavalla, sanoi Janet, kun he tapasivat toisensa suuressa eteisessä.

— Minä en voinut sille mitään, sanoi Anna katuvana. — Minulla oli sellainen tunne, kuin olisin seisonut murhateon katsojana. Minun täytyi juosta hänen jälestään.

— Olihan oikein hyvä, että teit sen. Kun minä näin John Douglaksen lähtevän yksin kulkemaan tietään, niin tuntui sydämessäni kuin olisi hänen mukanaan mennyt menojaan pieninkin ilon ja onnen tähde, mikä elämässäni vielä oli. Se oli kauhea tunne.

Eikö hän kysynyt, miksi sinä sanoit niin? sanoi Anna.

— Ei, ei ollenkaan. Sitä asiaa ei hän sanallakaan kosketellut, vastasi Janet väsähtäneellä äänellä.

XXXIII.

JOHN DOUGLAS SAA PUHEKYVYN.

Annaa elähytti pieni toivo, että heidän epätoivoinen yrityksensä asian saattamiseksi ratkaisuun johtaisi kuitenkin pian tulokseen. Mutta ei tapahtunut mitään. John Douglas saattoi Janetin kotiin kirkosta ja tuli joskus hakemaan häntä hevosella ajelulle; niin hän oli tehnyt jo kaksikymmentä vuotta, ja näin näytti tulevan jatkumaan toiset kaksikymmentä vuotta. Kesä lähestyi loppuaan. Anna hoiti opetustehtävänsä koulussa, kirjoitti kirjeitä ja harjoitti hiukan omia opinnoita. Hänen kävelyretkensä koululle ja sieltä takaisin tuntuivat virkistäviltä. Hän kulki aina suosimansa suon läpi. Se oli mehevän vihreätä, sammaleista mättäikköä, aaltomaista, käydessä hiljalleen hyllyvää maata. Hopeankirkas puro liris hiljalleen sen läpi, ja siellä täällä huojuu suuria tuuheita sananjalkamättäitä, joiden juurilla heloitti värikäs kainojen metsäkukkien hursti.

Anna ei voinut olla tuntematta elämänsä Valley Roadissa jonkun verran yksitoikkoiseksi. Sattui kuitenkin semmoista, mikä tuntui aika lailla yllättävältä.

Pitkää ja luisevaa piparminttumakeisten tarjoojaa Samuelia ei Anna ollut tavannut sen illan jälkeen, jona tämä istui aidalla, ellei oteta lukuun sitä, että he olivat silloin tällöin kohdanneet toisensa maantiellä. Mutta eräänä lämpimänä elokuun iltana mies ilmestyi ja istuutui hiukan juhlallisesti eteiskuistin ulkopuolella olevalle keinulaudalle. Hänellä oli yllään tavalliset työpukimensa, hyvin paikkaiset housut, sininen pumpulipaita, kyynärpäiden kohdalla reiät, ja rikkinäinen olkihattu. Hän pureskeli ruohonkortta ja jatkoi pureskeluaan antaessaan ruskean koirankatseensa vakavasti kiintyä Annaan. Anna pani huoaten pois kirjansa ja tarttui pieneen lautasliinaan, jota hän paraikaa kirjaili ompeluksilla. Mutta luonnollisestikaan ei hän puolestaan ryhtynyt panemaan alulle keskustelua Samuelin kanssa.

Hetken äänettömyyden jälkeen alkoi Samuel itse puhua.

— Nyt minä muutan tuolta, tokaisi hän ja huiskutti kosteata kortta lähellä olevaa naapuritaloa kohti.

— Vai niin, te muutatte, sanoi Anna kohteliaasti.

— Niin teen.

— Mihin te sitten aiotte ryhtyä?

— Minä olen hiukan tuuminut mennä omiin leipiin ja ostaa paikan itselleni. Siellä olisi Mollersvillessä semmoinen, joka soveltuisi minulle. Mutta jos minä ostan sen, tarvitsen minä naisihmisen taloon.

— Se on kyllä luonnollista, sanoi Anna, ja hänen harrastuksensa laimeni.

— On se.

Uusi pitkä äänettömyys seurasi. Vihdoin otti Samuel uudestaan ruohonkorren suustaan ja sanoi:

— Tahotteko työ minut?

— Tarkoitatteko — mieheksi? kysyi ihmeissään Anna-parka ääni sammuen.

— Justiin niin.

— Mutta minähän olen töin tuskin tuttu teidän kanssanne, sanoi Anna äkäisenä.

— Työ voisija hyvin tutustua minuun sitten jälestäpäin, kun myö ollaan naimisissa, tuumi Samuel.

Anna kokosi kaiken sangen pahaksi kolhiutuneen arvokkuutensa.

— Ei kiitos, olkaa rauhassa, minä en mene milloinkaan teidän kanssanne naimisiin, sanoi Anna ylpeästi.

— Ohoh, hullumminkin voi tehdä, sanoi Sam. — Minä olen aika työntekijä, ja minulla on hiukan rahaa pankissa.

— Te ette saa koskaan enää puhua minulle tästä. Miten ihmeen tavalla teille on juolahtanut semmoinen päähän? kysyi Anna, jonka huumorivaistot nyt olivat pääsemäisillään kiusallisuuden tunteesta voitolle. Tilannehan oikeastaan oli hullunkurinen — mistäpä olisi kannattanut tulla huonolle tuulelle!

— Työ ootta hyvännäköinen ja ketterä jaloistanne, sanoi Sam. — Minä en huoli semmoisesta naisväestä, joka hääää tyhjää eikä saa mitään toimeen. Aatelkaa asiata! Minä pysyn toistaiseksi ehotuksessani. Ei, nyt kai minun onkin jo lähettävä. Minun on mentävä navettaan lypsämään lehmiä.

Annan haaveet, mikäli ne koskivat kosintaa, olivat viime vuosina saaneet niin monta kolahdusta, ettei niistä ollut sanottavia enää jälellä. Siksi saattoi hän makeasti nauraa tälle viimeiselle elämykselleen tuntematta mitään salaista pistoa sydämessään. Illemmällä jäljitteli hän Sam-parkaa Janetille, ja heille molemmille tuotti suurta huvia miehen aiheet hankkia rouva tehokkaaksi avuksi maataloudessa.

Eräänä iltapäivänä, kun Annan oleskelu Valley Roadissa jo oli päättymäisillään, tuli John Douglaksen talon vanha kuski täyttä laukkaa ajaen hakemaan Janetia.

— Neidin on tultava meille niin pian kuin mahdollista, sanoi kuski. — Nyt se on meidän vanha rouvamme kuoleman kielissä; kaksikymmentä vuotta on hän pelihdellyt ja ollut olevinaan.

Janet juoksi hakemaan hattuaan. Anna kysyi, miten vanhan rouvan laita oli.

— Hän ei huuda eikä vaikeroi, sanoi kuski, ja sepä juuri saa minut uskomaan, että nyt onkin leikki poissa. Muutenhan hän aina pitää kauheata elämää, käy ihan mahdottomaksi ja tahtoo heittäytyä pois sängystä. Nyt hän makaa jäykkänä ja kankeana kuin tukki eikä hiiskahdakaan. Ja kun rouva Douglas on kauniisti ääneti, on hän jo hyvin huonossa kunnossa.

— Te ette pidä talon vanhasta rouvasta? kysyi Anna uteliaana.

— Minä pidän oikeista hännällisistä kissoista. Mutta kissat, jotka ovat olevinaan naisihmisiä, ne sais kaikki rötköttää järven pohjassa, kuului vanhan kuskin hiukan oraakkelimainen vastaus.

Janet tuli kotiin hämärissä.

— Nyt siellä on tullut loppu, sanoi hän väsyneenä. — Rouva Douglas kuoli pian senjälkeen kun minä olin tullut. Yhden ainoan kerran puhui hän minulle. 'Nyt sinä kai menet naimisiin Johnin kanssa' sanoi hän. Se vihloi minun sydäntäni, Anna. Miten saattoi Johnin oma äiti luulla, että minä en tahtonut mennä naimisiin Johnin kanssa niin kauan kuin hänen äitinsä oli elossa! Alina en voinut sanoa sanaakaan — hänen ympärillään oli niin paljon muita. Mutta minä iloitsin siitä, että John juuri silloin oli toisessa päässä huonetta.

Janet istuutui ja alkoi itkeä nenäliina kasvojen edessä. Mutta Anna meni keittiöön ja laittoi hänelle mainion yöjuoman kiehuvan kuumasta teestä, inkivääristä ja sitruunamehusta. Anna havaitsi tosin myöhemmin, että hän oli ottanut jauhettua valkopippuria inkiväärin sijasta, mutta Janet ei tullut erehdystä milloinkaan huomanneeksi.

Hautajaisten jälkeisenä iltana istuivat Janet ja Anna auringonlaskun aikana talon julkisivulla olevalla pienellä verannalla. Tuuli oli käynyt levolle metsänlaidan takana, ja kauniit kalevantulet välkehtivät taajaan pohjoisella taivaalla. Janetilla oli yllään rumentava musta leninki, eikä hän muutenkaan juuri esiintynyt edukseen, kun silmät ja nenä olivat itkusta käyneet tulipunaisiksi. Monta sanaa ei vaihdettu,

sillä Janet näytti suorastaan loukkaantuvan Annan lohdutusyrityksistä. Hän tahtoi ilmeisesti mieluummin saada esteettömästi antautua surunsa valtaan.

Yhtäkkiä narahti portin salpa, ja John Douglas tuli pitkin askelin nousten hiekkakäytävää. Hänellä oli niin kiire, että hän tuli lyhintä tietä suoraan geraniumipenkin yli. Janet nousi seisomaan. Samoin teki Anna. Anna oli pitkä ja solakka, ja hänellä oli yllään valkea puku, joka loisti hämärässä, mutta John Douglas ei nähnyt häntä.

— Janet, tahdotko tulla vaimokseni? sanoi tulija.

Sanat syöksähtivät melkein räjähtävästi suusta — aivan kuin hän olisi jo kaksikymmentä vuotta tahtonut sanoa ne ja kuin hänen olisi täytynyt tähän saakka väkisin estää niitä tulemasta kuuluviin. Alutta nyt niiden täytyi päästä purkautumaan ihan ensi työksi.

Janetin turvonneille punaisille kasvoille tuli vielä vahvempi purppuravivahdus.

— Aluksi sinä et ole koskaan ennen sanonut minulle tätä? kysyi hän hitaasti.

— Minä en ole voinut. — Hän — äiti — vaati minulta lupauksen, etten milloinkaan tee väliäni sinun kanssasi lopullisesti selväksi. Kaksikymmentä vuotta on hän maannut kuin noiduttuna, kuin loihdittuna... Minä en saattanut mitenkään luulla, että hän eläisi niin kauan. Ja hän rukoili ja pyysi, että minä en kosisi sinua ennenkuin hän on poissa elämästä. Minä en olisi tahtonut luvata mitään semmoista, en edes silloinkaan, kun me luulimme, ettei hänellä ollut pitkiä aikoja elettävänä — lääkäri vakuutti enintään voivan olla puhetta kuudesta kuukaudesta. Mutta voi — hän pyysi minulta sitä polvillaan, sairaana ja kurjassa tilassa... Minun täytyi luvata.

— Mitä äidilläsi oli minua vastaan, virkkoi Janet.

— Ei mitään — ei mitään, saat olla varma. Mutta hän ei tahtonut, että talossa on ketään muuta naista — ei ketään, olipa se sitten kuka tahansa — niin kauan kuin hän on elossa. Hän sanoi, että ellen minä lupaa, kuolee hän heti paikalla, ja silloin minä murhaisin hänet. Siksi minä lupasin. Ja sen lupauksen pitämisestä ei hän ole vähääkään hellittänyt, vaikka minäkin puolestani olen maannut polvillani hänen edessään pyytäen, että hän päästäisi minut lupauksestani.

— Miksi et ole tätä kertonut minulle? kysyi Janet, joka oli nyyhkytyksiinsä tukehtua. — Jospa minä olisin tiennyt. Olisithan sinä voinut puhua minulle siitä!

— Äiti pakotti minut myöskin lupaamaan, etten mainitse asiasta kenellekään ihmiselle, sanoi John käheänä. — Minun oli pantava sormeni raamatulle ja vannottava. Minä en olisi tehnyt sitä koskaan, jos olisin aavistanut, että kestää näin kauan. Janet, sinä et saa koskaan tietää, miten paljon minä olen kärsinyt näinä yhdeksänatoista vuotena. Minä tiedän, että minäkin olen tuottanut sinulle kärsimyksiä, mutta tahdothan tulla kuitenkin omakseni, eikö niin, pikku Janet? Tahdothan sinä, sano? Minä tulin niin pian kuin suinkin pääsin puhuakseni asiat selviksi ja avatakseni sydämeni.

Hämmästynyt Anna oli nyt jo sen verran toipunut ihmetyksestään, että hän käsitti olevan parasta poistua toiseen päähän rakennusta. Hän hiipi hiljaa pois eikä tavannut Janetia ennenkuin seuraavana aamuna, jolloin ystävätär kertoi hänelle loput jutusta.

— Miten ihminen voi olla niin itsekäs ja tekopyhä ja julma? huudahti Anna.

— Ssh — hän on kuollut, sanoi Janet juhlallisen vakavasti. — Jollei hän olisi — mutta hänhän makaa haudassaan. Me emme siis saa puhua pahaa hänestä. Nyt minä olen siis vihdoinkin onnellinen, Anna. Mutta paljon vähemmän katkeralta olisi odottaminen minusta tuntunut, jos, olisin tiennyt syyn.

— Milloin teidän hääne ovat?

— Ensi kuussa. Ne vietetään luonnollisesti aivan hiljaisesti. Tietysti tämä kaikki antaa kauheasti puheen aihetta — tullaan tietysti sanomaan, että minä iskin Johniin aivan kuin petolintu, heti kun hänen äiti-parkansa oli ummistanut silmänsä. John tahtoi, että asia olisi tullut oikeassa valossa tunnetuksi, mutta minä sanoin: "Ei, John, hän oli kuitenkin sinun äitisi, ja sen me säilytämme omana salaisuutenamme, me emme tahdo tuottaa mitään varjoa hänen muistolleen. Minä en välitä siitä, mitä ihmiset puhuvat, kun minä nyt itse tiedän totuuden. Sillä ei ole pienintäkään merkitystä. Olkoon se kaikki vainajan mukana hautaan laskettuna", sanoin minä Johnille. Ja lopulta minä sain hänet suostumaan siihen.

— Sinussa on totisesti paljon enemmän anteeksiantamusta kuin minussa voisi olla, sanoi Anna hiukan närkästyneenä.

— Kun sinä tulet minun ikäisekseni, alat sinä katsoa toisella lailla useitakin seikkoja, sanoi Janet hyväntahtoisesti. — Niitä seikkoja, jotka me vanhetessamme opimme, on anteeksiantaminen. Se käy helpommin nelikymmenvuotiaana kuin kahdenkymmenen iässä.

XXXIV.

VIIMEINEN VUOSI KORKEAKOULUSSA.

— Täällä me olemme taas kaikki tyynni koolla, viehättävän päivettyneinä ja valmiina lähtemään kilpailuun tiedoista ja saavutuksista, sanoi Phil istuutuessaan helpotuksesta huohtaen matkalaukulle. — Onpa sentään jotain nähdä taaskin tämä mainio vanha Maja! Ja tati Jimsey — ja nuo hellantertun kissat! Minusta näyttää! kuin Noidalta olisi lähtenyt vieläkin yksi liuskale korvasta.

— Noita olisi herttaisin kissa koko kristikunnassa, vaikka se olisi korvaton, vastasi Anna matka-arkultaan, kun Noita hyöri hänen polviensa ympärillä mielettömän iloisenä ystävänsä näkemisestä.

— Etkö ole kauhean iloinen, kun me kaikki taas olemme täällä, pikku tati? tiedusti Phil.

— Olen toki. Mutta minä toivoisin, että te raivaisitte tavaroitanne hiukan järjestykseen vähitellen, sanoi Jamesina-täti valittavalla äänellä ja toivottoman näköisenä katsellen sitä matkakirstujen, -laukkujen ja kapsäkkien ja myttyjen sekamelskaa, joka oli neljän nauravan tytön ympärillä. — Tehän voitte tänä iltana tarinoida niin paljon kuin haluatte. Työ ensin, leikki sitten oli minun mielilauseeni, kun olin tyttö.

— Sen järjestyksen on meidän sukupolvemme kääntänyt aivan nurin, tati-kulta. Meidän mielilauseemme on, että ensin leikitään ja sitten häärätään. Häärääminen käy monta vertaa paremmin, kun ensin on ollut metkaa.

— Jos sinä kerran menet papin kanssa naimisiin, sanoi Jamesina-täti nostaessaan Josefin syliinsä ja ryhtyessään ompelukseensa, näin taipuen välttämättömyyteen rakastettavan miellyttävästi, mikä teki hänet oikeaksi perheenemäntien kruunuksi — jos sinä kerran menet papin kanssa naimisiin, on sinun kokonaan lakattava käyttämästä tuollaisia kauheita sanoja kuin "häärätä" ja "metka".

— Miksi niin? sanoi Phil ihmeissään. — Miksi täytyy papinrouvan ehdottomasti puhua niin kauhean huolellista kieltä? Minä välitän viis semmoisesta. Jokainen perhe meidän kadullamme puhuu tällaista — kuvakieltä, ja heidän mielestään minä olisin sietämättömän säntillinen — minä tarkoitan sinun tähtesi, pikku tati-Jimsey — pöyhistelevä ja ylpeä, jos minä en puhuisi samoin kuin he.

— Oletko ilmoittanut omaisillesi, että olet hankkinut heille vävyajan? kysyi Priscilla, joka istui ruokkien Saara-kissaa aamiaiskoristaan ottamallaan herkkupaloilla.

Phil nyökkäsi päätään. — Olen toki.

— Mitäs asiasta sanottiin?

— Oh, äiti ihan raivostui. Mutta minä pysyin lujana kuin kivikallio — juuri minä, Philippa Gordon, joka en ennen maailmassa voinut koskaan tehdä mitään päätöstä. Isäukko pysyi rauhallisena. Isän oma pappa oli pappi, joten hänen sydämensä joka tapauksessa tuntee pientä hellyyttä pitkätaakkeja kohtaan. Minä otin Jonaksen luokseni kotiin eräänä päivänä, kun äiti oli jonkun verran rauhoittunut, ja Jonas saavutti molempien ihastuksen. Mutta äiti ei voinut kuulemakseen olla pistelemättä häntä, olipa mistä tahansa puhe, että Jonas oli sotkenut hänen suunnitelmansa mitä minun tulevaisuuteeni tulee. Ohhoi, minun kesälomani ei ole juuri ollut ruusujen koristamaa, rakkaat tytöt. Mutta minä olen saanut tahtoni läpi, ja Jonas on minun. Kaikesta muusta vähät.

— Vähät, niin, sinun mielestäsi, sanoi Jamesina-täti purevasti.

— Ja myöskin Joen mielestä, virkkoi Phil. — Onko sinun vielä nytkin sääli häntä? Miksi sitten? Hän saa älyä, kauneutta, sydämen, joka on kultaa — ja kaiken tämän MINULTA.

— On hyvä, että me osaamme arvostella sinun suitsutustasi ansion mukaan, sanoi Jamesina-täti kärsivällisen suvaitsevasti. — Toivottavasti sinä et puhele tuollaista ihmisille, joita sinä et tunne. Mitä he ajattelisivat sinusta?

— Äh, minä vähät siitä, mitä he ajattelevat! Minä en halua ollenkaan nähdä itseäni muiden silmillä nähtynä. Se olisi varmasti oikein ikävää.

Annasta oli viisainta vaihtaa keskustelun aihetta ja hän kertoi Johnin ja Janetin historian, heidän pitkästä odotusajastaan ja lopullisesta yhdistymisestään.

— Kerro nyt meille, mikä se romanttinen kohtaaminen oli, johon sinä viittailit hämärästi eräässä viimeisistä kirjeistäsi, pyysi Phil.

Anna esitti pitkän Samuelin kosintakohtauksen suurta draamallista kykyä osoittavalla tavalla. Tytöt olivat katketa naurusta, ja Jamesina-tädin suu vetäytyi hymyyn.

— Se ei osoita mitään erikoista tahdikkuutta, että voi mennä tekemään pilaa omista kosijoistaan, joille on antanut rukkaset, sanoi hän. — Mutta, lisäsi hän pienen äänettömyyden kuluttua, jos minä olen vilpittönnä, niin täytyy minun myöntää, että minä olen aina itse tehnyt niin.

— Kerro nyt minulle, täti, ketkä kaikki ovat saaneet sinulta rukkaset, rukoili Phil. — Sinä olet luultavasti ajanut ulos kokonaisen pitkän kosijajonon.

— Älä sinä luule, että ne ovat vielä tänäkään päivänä lopussa, sanoi Jamesina-täti. — Niitä ilmestyy vähänväliä. Minun kotiseudullani on kolme vanhaa leskimiestä, jotka pyörivät minun ympärilläni ja joilta minä saan lempiviä silmäyksiä. Älkää te tyttöset luulko, että teillä on kaikki tämän maailman romantiikka ja ettei sitä muilla olekaan.

— Minusta ei ole juuri paljoakaan romanttista hohdetta liehittelevissä leskimiehissä.

— Voi kyllä niin olla, mutta olihan minulla nuoruudessani senkinlaisia ihailijoita, jotka saisivat ehkä teidänkin hyväksymisenne. Kyllä minä nauroin niille, poikaparoille! Niiden joukossa oli esimerkiksi Jim Elwood — hänen tapoihinsa kuului nähdä valveilla unta, joten hän ei milloinkaan tiennyt, mitä hänen ympärillään tapahtui. Hän ei saanut päähänsä, että minä olin antanut hänelle rukkaset, ennenkuin vuoden kuluttua kosimisesta. Kun hän oli mennyt naimisiin, ajoi hän eräänä iltana vaimonsa kanssa reessä kotiin kirkolta, ja rouva vieräsi eräässä tien käänteessä reestä, mutta tietystikään ei mies sitä huomannut... Sitten oli Dan Winston. Hänen pääkopassaan oli tavaton tietomäärä. Hän oli selvillä kaikesta, mikä koski tätä maailmaa, ja suurimmasta osasta tule vankin elämän asioita. Hän osasi vastata jok'ainoiaan kysymykseen, koskipa se sitten vaikka viimeisen tuomion päivää ja hetkeä. Milton Edwards oli oikein kunnon mies, ja hänestä minä pidin, vaikkei meidän välillämme tullut avioliitosta koskaan mitään. Ensiksikin oli hän hiukan liian ahdasalyinen ja hyvin hidas käsittämään mitään pilaa, ja toiseksi ei hän milloinkaan kosinut minua. Horatio Reeve oli kylläkin hauskin minun "tuttavistani pojista". Mutta kun hän kertoi hauskan jutun, — hän oli hyvin halukas kertomaan — höysti hän sen kaikenlaisilla lisillä. Pieni valhe vain koristaa puhetta, sanotaan — mutta hänen puheestaan ei voinut milloinkaan tietää, minkä verran siinä, mitä hän kertoi, oli perää, niin paljon hän sepitti ja keksi omasta päästään.

— No, entäs muut, sinä rakas tätimme?

— Laittautukaa matkaanne ja pakatkaa auki kirstunne, sanoi Jamesina-täti ja huitoi heitä Josefilla, vaikka oli aikonut huitoa sukkapuikolla. — Toiset olivat erittäin kunnollisia, heistä ei sovi tehdä pilaa. Minä säilytän heidän muistonsa kauniina. Sinun huoneessasi on kukkia täynnä oleva rasia. Se saapui suunnilleen tunti sitten.

Ensi viikon kuluttua ryhtyivät Karoliinan majan tytöt pönttämään lukujaan ja he ahtivat tietoja päähänsä minkä ehtivät. He olivat nyt viimeistä vuottaan korkeakoulussa, ja nyt oli koetettava saada suoritetuksi niin paljon kuin mahdollista. Anna keskittyi, kuten ennenkin, Englannin kirjallisuuteen, Priscilla pysyi erottamattoman uskollisesti klassillisten kirjailijainsa kimpussa, ja Philippa ponnisti aivojaan korkeamman matematiikan ongelmassa — Jonaksen iloksi. Väliin heitä väsytti ja kyllästytti kaikki tyynni, väliin he olivat aivan masentuneita ja heistä tuntui, että se, mitä he mahdollisesti saavuttivat, ei ollut hiukkaakaan kaiken tavattoman puuhan ja vaivannäön arvoista.

Tällaisen masentuneen mielialan vallassa oli Stella eräänä sateisena marraskuun iltana kavutessaan rappuja siniseen huoneeseen, missä utteruuden lamppu paloi tavallisesti myöhään yöhön saakka. Anna istui lattialla sen pienen valokehän sisäpuolella, jonka tuo lamppu loi, ja hänen ympärillään oli kasoittain rutistuneita käsikirjoituksia.

— Missä ihmeen työssä sinä nyt olet?

— Oh, minä tarkastelen vähän vanhaa roskaa Historiallisen kerhon ajoilta. Minun täytyi vähän ravistaa itseäni virkeämmäksi — minä olen lukea pöntännyt, kunnes kaikki minun silmissäni alkoi vilistä. Sitten minä tulin tänne ja aloin penkoa kirstuani ja sain nämä käsiini. Ne ovat niin lionneet

kyynelissä ja tragiikassa, että voi nauraa itsensä kuoliaaksi.

— Minä tunnen olevani jokseenkin alakuloinen, sanoi Stella heittäytyen Annan leposohvaan. — Kaikki on ihan hyödytöntä. Miksi me puuhaamme ja ponnistelemme? Minun ajatuksenikin ovat vanhoja. Kaiken sen minä olen jo ennen ajatellut. Kannattaako oikeastaan elää, Anna? Etenkin kun ei ole tuollainen velvollisuudentunnetta säkenöivä luonne kuin sinä.

— Pikku pulmuseni, noin puhutaan silloin kun aivokoneisto on hiukan voitelun puutteessa. Ja toiseksi vaikuttaa ilma. Kun on koko päivän tehnyt työtä ja sitten illalla tulee rankkasade, voi mieli käydä noin synkäksi. Mutta kyllä sinä tiedät, että elämällä on suuri tarkoitus.

— Niin kai, ehkä on. Mutta minun järkeni ei käsitä sitä juuri nyt.

— Ajattele vaan jaloja ja yleviä luonteita, jotka ovat eläneet ja vaikuttaneet maailmassa, sanoi Anna ja silmäili mieltävänä lampun valoa kohti. — Eikö kannata seurata heitä ja ottaa heiltä perinnöksi, mitä he ovat taisteluillaan saavuttaneet? Ja ajattele niitä suuria luonteita, jotka elävät meidän päivinämme ja joiden ajatuksista me voimme tulla osallisiksi! Ja meidän jälkeemme tulevia suuria henkiä! Eikö ole ihana tehtävä saada tehdä työtä, valmistaksemme heille tietä, mikäli kykenemme — vaikkapa vain Tehdäksemme yhden ainoan askeleen heidän tiellään helpommaksi.

— Minun järkiriepuni tunnustaa sinun olevan oikeassa, Anna. Mutta minun sydämeni ei silti kevenny. Minä tulen sadeiltoina aina nyrpeäksi ja kiukkuseksi.

— Joskus iltaisin minä nautin tavattomasti sateesta. Minusta on hauskaa maata hyvässä sängyssä ja kuunnella, miten se ropisee kattoa vasten ja valuu raskaina patsaina honkien latvain välistä.

— Kyllähän sitä vielä tulee toimeen, kun sade pysähtyy kattoon, sanoi Stella. — Niin ei käy aina. Minä sain viettää kaamean yön vanhassa kartanossa viime kesänä. Katto oli harva ja sade valui suoraan minun päälleni sänkyyn. Se oh kaikkea muuta kuin runollista, ja unta antavaa se ei laisinkaan ollut. Keskellä yötä täytyi minun kiivetä sängystä ja ottaa syliini koko tuo epäinhimillisen raskas sänky — se oli noita vanhanaikuisia imperialisänkylä, jotka painavat ainakin pari sataa kiloa — ja siirtää se pahimman vuotopaikan alta. — Niin minä kyllä olin päässyt kuivaan kohtaan, mutta tippumista kesti koko yön, kunnes minun hermoni olivat ihan pois paikoiltaan. Sinä et aavista, miten kaamealta ja aavemaiselta kuuluu, kun sade pursuaa sisään keskellä yötä ja napsahtelee paljasta puulattiaa vasten. Tuntuu kuin kuulisi henkien askelten sipsutusta ja rupeaa kuvittelemaan kaikenlaista. Mitä sinä naurat, Anna?

— Meidän vanhoille tarinoillemme. Ajatteles, miten monet meidän mielenkiintoisimmista henkilöistämme saivat väkivaltaisen lopun — me suorastaan otimme heiltä hengen. Ja miten häikäisevän hienoja meidän sankarittaremme olivat ja miten hienoihin pukuihin me pu'imme heidät. Niillä oli vain silkkiä, samettia, kultakirjovaatteita, pitsiä ja jalokiviä, eikä milloinkaan muuta. Tässä eräs omassa elämässään sangen vaatimattoman Jane Andrews'in kertomuksista, jossa sankaritar uinahtaa vuoteessaan yllään valkeasta silkistä tehty, väärentämättömällä jalokivillä runsaasti koristettu yöpuku.

— Jatka, sanoi Stella. — Minä en ole enää aivan niin haluton, ja minä voin jo nauraa.

— Tässä on minun kirjoittamani kertomus. Minun sankarittareni huvittelee tanssiaisissa, säihkyen kiireestä kantapähän mitä puhtaimman veden värisiä suuria timantteja. Mutta mitä hyödyttivät kauneus ja kalliit vaatteet? "Koreuden tiet johtavat vain hautaan." Kauniiden ja jalosyntyisten naisten täytyy joko joutua salamurhaajan uhriksi tai kuolla sydän särkyneenä. Muuta neuvoa ei ollut.

— Anna minun lukea muutamia kertomuksiasi.

— Tässä saat nähdä minun mestariteokseni. Katsopas, miten virkistävä otsake! "Hautani". Minun silmistäni vuoti kyynelvirtoja, kun kirjoitin kertomuksen, ja muut tytöt ulvoivat, kun luin sen heille ääneen. Jane Andrews'in äiti torui tyttärtään, kun tällä oli sinä viikkona niin paljon nenäliinoja pesussa. Niin, siinä kertomuksessa esitetään sydäntäsärkevä kuvaus erään metodistipapin rouvan harharetkistä. Minä tein naisesta metodistin siksi, että nämähän ovat aina matkoilla. Hän sai haudata yhden lapsistaan kuhunkin asuinpaikkaansa. Lapsia oli yhdeksän, ja heidän hautansa olivat hajallaan eri suunnilla New-Foundlandin ja San Franciskon välisellä alalla. Minä kuvasin lapset ja miten viehättäviä he olivat, kuvasin eri tautivuoteet ja tein selkoa heidän hautakivistään ja niihin piirretyistä hautakirjoituksista, jotka olivat toinen toistaan liikuttavampia. Olin aikonut haudata kaikki yhdeksän, mutta kun minä olin toimittanut pois maailmasta kahdeksan, en voinut enää keksiä mitään uutta kuolettavaa tautia, jonka kaikki kauheat yksityiskohdat olisin tuntenut, vaan annoin yhdeksännen lapsen sairastua verrattain lievään lapsihalvaukseen ja jatkaa elämäänsä kainalosauvain varassa, rautalasta toista jalkaa pitkin asetettuna.

Stellan lukiessa "Hautani"-kertomusta ja hihittämällä ilmaistessa, missä oli traagillisia kohtia, ja Noidan nukkuessa koko yön ulkona juoksentelemassa olleen kissan vanhurskasta unta valitsi Anna vielä yhden lukemisenarvoisen kertomuksen. Sen kirjoittaja oli Jane Andrews ja siinä kerrottiin kauniista viisitoistavuotiaasta tytöstä, joka kävi katsomassa spitaalitautisten siirtolaa, jäi sinne hoitajattareksi ja luonnollisesti juuri kukoistuksensa ihanuudessa joutui tuon kauhistuttavan taudin uhriksi. Sen hän työnsi Stellan polville — he istuivat yhä kyyryssä lattialla — ja sitten Anna rupesi selailemaan muita vanhoja vihkoja ja oli pian siirtynyt siihen iloiseen ja huolettomaan aikaan, jolloin Historiallisen kerhon jäsenten tapana oli istua humisevien honkien tai puron rannalla sananjalkain keskellä saamassa milloin onnellisempaa milloin ala-arvoisempaa inspiratsionia. Kyllä heillä oli ollut hauska! Miten kuluneiden kesäin päivänpaiste ja hilpeys tuntui sädehtivän rivien lomitse, kun hän luki... Eivät Kreikan eikä vanhan Rooman sankaritarujen jännittävyys ja kekseliäisyys pystyneet vetämään vertoja sille naiville huvin ja kyynelten sekamelskalle, jonka Historiallinen kerho oli luonut... Käsikirjoitusten joukosta Anna löysi tuotteen, joka oli kirjoitettu karkeille käärepaperipalasilta. Se rupesi loistamaan hänen harmaissa silmissään, kun hän palautti mieleensä, missä ja milloin se oli syntynyt. Tämän pienen tekeleen hän oli kirjoittanut sinä päivänä, jolloin hänen ja Dianan oli käytävä asialla Copp-neitien luona Kuusikujan varrella jonkun matkan päässä Avon-leasta. Neidit eivät olleet silloin kotona, ja kun Anna oli koettanut kurkistaa sisään ruokakonttorin ikkunasta nähdäkseen, olisiko siellä kenties eräs erikoismallinen vati, joka hänen oli määrä tuoda, oli hän pudonnut hauraasta katosta sisään ankkakarsinaan.

Anna silmäili vanhaa kangistunutta paperia ja alkoi sitten lukea hartaammin, mitä sille oli kirjoitettu. Sievään puutarhaidylliin, jonka hän oli sepustanut sangen epämukavassa asennossa, avatun sateenvarjon alla, sisältyi pieni asterien ja hajuherneiden välinen kaksinpuhelu sekä sireenipensaassa olevien villien kanarialintujen ja puutarhan suojelushengen välinen puhelu. Kun hän oli lukenut sen loppuun, istui hän liikkumattomana ja tuijotti eteensä, ja kun Stella oli lähtenyt, silitti hän rutistuneen paperin tasaiseksi.

— Minäpä taidan tehdä sen, sanoi hän ja ilmeestä päättäen hän oli tehnyt päätöksen.

XXXV.

HIENOJA VIERAITA.

— Tässä on kirje sinulle, Jimsie-täti, ja siinä on intialainen postimerkki kuoressa, sanoi Phil. — Tässä on kolme Stellalle ja kaksi Prissylle ja yksi ihanan paksu minulle minun omalta pikku Jonakseltani. Sinulle, Anna, ei ole mitään, vain koneellakirjoitettu ilmoitus.

Ei kukaan huomannut, että veri syöksähti Annan poskille, kun hän otti käteensä tämän ohuen kirjeen, jonka Phil heitti hänelle huolettomasti. Mutta kun Phil parin minuutin kuluttua nosti katseensa, näki hän Annan aivan loistavan ilosta.

— No mutta, kultuseni, mitä ihmeen hauskaa nyt on tapahtunut?

— "Nuorison ystävä" on ottanut pienen sepustuksen, jonka minä lähetin pari viikkoa sitten, sanoi Anna ja koetti puhua kuin olisi hänelle aivan jokapäiväinen asia, että hänen kirjoituksiaan otetaan aikakauslehtiin. Mutta se ei onnistunut täydelleen.

— Anna Shirley! Mitä sinä puhut! Sepä hauskaa! Mitä se koskee? Milloin se ilmestyy? Oletko saanut rahaa siitä?

— Olen saanut, ne lähettävät minulle postiosoituksena kymmenen dollaria, ja toimittaja kirjoittaa, että hänestä olisi hauska, jos minä kirjoittaisin vastakin. Sitä sinä kyllä tulet saamaan, sinä rakas, kiltti ukko. Se oli vanha sepustus, jonka minä löysin eräästä laatikosta. Minä kirjoitin sen uuteen asuun ja lähetin, mutta en saattanut ollenkaan uskoa, että se hyväksyttäisiin heti, sillä siinä ei ollut minkäänlaista toimintaa, sanoi Anna ja muisteli, miten niukka tulos oli ollut "Semiramiksen sovitushrin" taitavasti sommitelluista intrigeistä.

— Mihin sinä panet kymmenen dollaria, Anna? Lähdetäänpäs ja mennään kaupunkiin kaikkityynni juhlimaan, ehdotti Phil.

— Minä käytän ne johonkin mielettömään hommaan, olipa se sitten mitä hyvänsä, lupasi Anna nauraen. — Nämä eivät ainakaan ole *taikinaisia* rahoja — kuten rahat, jotka minä sain kauheasta Parhaasta hiivapulverijutusta. Niillä minä ostin järkevästi kyllä vaatteita, mutta kun minulla oli ne

vaatteet ylläni, tuntui minusta pahalta.

— Ajatelkaas, että meillä on oikein ilmi elävä kirjailijatar Karoliinan majassa! sanoi Priscilla.

— Siinä on samalla suuri velvoitus, virkkoi Jamesina-täti odottamatta.

— Niin, sen minä myönnän, vakuutti Prissy sama juhlallisuus äänessään. — Siinä on omat vaaransa, kun joudut seurustelemaan kirjallisten henkilöiden kanssa ja tiedät kirjailijan olevan joka hetki kintereilläsi. Et aavistakaan, kun ne tarttuvat johonkin aiheeseen! Mikä estää Annaa jonakin päivänä kuvaamasta meitä?

— Minä tarkoitin, että painettuun sanaan liittyy vastuunalaisuutta, sanoi Jamesina-täti hyvin vakavasti. — Ja toivoakseni Anna ymmärtää sen. Minun tyttäreni sepitti ennen aikaan novelleja ja pikku kertomuksia, ennenkuin hän lähti lähetystyöhön, mutta nyt hän on suunnannut henkensä korkeampiin tehtäviin. Hänen tapanaan oli sanoa: "Älä kirjoita milloinkaan riviäkään semmoista, mitä et toivoisi luettavan omissa hautajaisissasi." Se sopii sinun, Anna, panna mieleesi, jos antaudut kaunokirjallisuuden alalle. Vaikka, kun minä tarkemmin ajattelen, jatkoi Jimsey-täti kauhistunein kasvoin, niin nauroi Elisabeth aina, kun hän sanoi näin. Se tyttö oli niin naurunhaluinen, etten minä voi käsittää, miten hän tuli valinneeksi lähetysalan työmaakseen. Minä olen kiitollinen, että hän teki niin — minä rukoilin Herraa, että hän valitsisi sen alan — mutta voi, miten toivoisin, ettei hän olisi koskaan tehnyt sitä.

Näin puhui Jamesina-täti ja samalla kertaa hän ihmetteli, miksi nuo tyttöletukat kaikki purskahtivat nauruun.

Annan silmät loistivat koko sen päivän samalla kuin kunnianhimoiset kirjalliset suunnitelmat nousivat ja hahmottuivat hänen aivoissaan. Iloinen mieliala siirtyi hänen mukanaan Jennie Cooperin kutsuihin, eikä edes se, että Anna näki Gilbertin ja Helenan kulkevan jonkun matkan päässä hänestä ja Roy Gardnerista, kyennyt synkentämään sitä. Vaikka hän oli kohonnut korkeisiin ilmapiireihin, ei hän ollut kuitenkaan niin paljon maallisten pikkuseikkain yläpuolella, että häneltä olisi jäänyt huomaamatta, miten korkeat, aivan liian korkeat, Helenan kengänkorot olivat ja miten rumasti hän käveli.

— Mutta Gilbert katselee kaiketi vain hänen kasvojaan.
Likinäköisesti, kuten kaikki miehet, ajatteli Anna ivallisesti.

— Oletko sinä kotona lauantaina iltapäivällä? kysyi Roy.

— Olen.

— Minun äitini ja sisareni ovat aikoneet tulla sinua katsomaan, sanoi Roy tynesti.

Omituinen tunne kulki Annan läpi — se muistutti lähinnä vastenmielisyyden tunnetta. Hän ei ollut koskaan ennen ollut kenenkään Royn perheen jäsenen seurassa ja hän ymmärsi, että Royn ilmoitus ei ollut aivan merkityksetön. Ahdistava levottomuus sydämessään aavisti hän ratkaisun hetken nyt kenties olevan tulossa...

— Tulee olemaan hauska saada tutustua heihin, sanoi Anna laimeahkosti — ja sitten hän mietti, mitä hauskuutta siinä oikeastaan oli. Mutta tietysti hänen täytyi olla hyvillään siitä, että sai tutustua Royn lähimpiin omaisiin, ja koettaa esiintyä mahdollisimman paljon edukseen. Nyt oli siis vain koetettava tehdä suotuisa vaikutus... Annan korviin oli tullut jonkun verran juoruja siitä, mitä Gardnerin perheessä ajateltiin pojan ja veljen "sokeasta rakastumisesta". Roy oli varmaankin pannut kaiken kykynsä liikkeelle saadakseen omaisensa taivutetuksi tähän vierailuun. Anna tiesi joutuvansa vaakalaudalle. Mutta siitä seikasta, että äiti ja sisaret olivat ystävällisesti suostuneet tulemaan käymään hänen luonaan, hän ymmärsi, että he olivat selvillä siitä mahdollisuudesta, että Anna tulisi ennemmin tai myöhemmin kuulumaan heidän perheeseensä, olipa tuo tieto heistä sitten mieluisa tai ei.

— Minä olen tarkoin oma itseni. Minä en mielistele heitä enkä tee mitään viehättääkseni heitä, vaikka osaisinkin, ajatteli Anna itsetietoisesti.

Mutta hän harkitsi, minkä puvun ottaisi lauantai-iltana ja punnitsi tarkoin, sopisiko uudenaikainen korkea tukkalaite hänelle paremmin kuin vanha. Jennie Coopersin kutsuihin nähden hän oli käynyt välinpitämättömäksi. Kun hän illalla kävi levolle, oli hänen päätöksensä valmis. Hän panee lauantaina ylleen ruskean chiffonipukunsa, mutta tukka saa olla kammattuna entiseen tapaan niskassa olevalle nutturalle.

Perjantaina iltapäivällä ei korkeakoulussa pidetty mitään luentoja. Stella käytti tilaisuutta ryhtyäkseen toimittamaan pilalehteä Kaunokirjallisuusliiton seuraavaan kokoukseen ja oli istunut

pöydän ääreen vierashuoneen nurkkaan, ympärillään muistiinpano- ja käsikirjoituskasuja, joiden hän oli antanut pudota lattialle. Stella vakuutti aina, ettei hän saa kynästään lähtemään riviäkään, jollei saa työntää jokaista arkkia menemään heti, kun se on valmis. Annalla oli yllään villapusero ja tummansininen hame, ja tukka oli verrattain pörröinen, hän kun oli ollut tulessa kävelemässä. Hän istui räätälimäisesti keskellä lattiaa härnäten Saara-kissaa karanpojanluulla. Josef ja Noita makasivat kumpikin keräksi kääriytyneinä hänen sylissään. Sokerin ja keitettyjen luumujen lämmin tuoksu täytti talon, Priscillan toimintahalu kun oli vienyt hänet tänään keittiön uunin ääreen. Hän tulikin äkkiarvaamatta sisään, valtava keittiöesiliina edessään ja nokipilkku keskellä nenää, näyttämään Jamesina-tädille chokoladipiirakasta, johon hän oli tehnyt hyvin taitavasti kiiltokuoren.

Tänä ylen mielenkiintoisena hetkenä kuului porttisalvan kolahdus. Mutta kukaan ei viitsinyt mennä avaamaan, paitsi Phil. Hän oli saman päivän aamuna ostanut hatun ja syöksyi nyt porttia avaamaan, sillä hän odotti hatun tuojaa. Ulkoportailla oli rouva Gardner tyttärineen.

Anna kapusi kiireesti pystyyn istualtaan, pudisti samalla kertaa molemmat närkeistyneet kissat hameensa helmasta ja siirsi aivan konemaisesti kananpojanluun oikeasta kädestä vasempaan. Priscilla, jonka olisi paluumatkalla keittiöön pitänyt juosta huoneen poikki, menetti kaiken mielenmalttinsa, työnsi chokoladipiirakkaan uunin edessä olevan jakkaran tyynyn alle ja hyökkäsi kuin mieletön portaita ylös. Stella alkoi hermostuneesti poimien kokoilla käsikirjoitustaan. Ainoastaan Jamesina-täti ja Phil suhtautuivat rauhallisesti tilanteeseen. Heidän mielenmalttiaan on kiittäminen siitä, että kaikki istuivat pian sohvalle ja tuoleille asettuneina, Annakin. Priscilla palasi alakertaan ilman esiliinaa, saippuan aikaansaama kiilto äskeisen nokitahran paikalla, Stella oli nurkastaan poistanut kaikki toimitus-huoneen tuntomerkit, ja Phil pelasti tilanteen päästämällä vuolaan juttelun vauhtiin.

Rouva Gardner oli pitkä, solakka ja hyvännäköinen. Hän oli erikoisen huolellisesti puettu ja hänen olemuksensa henki sydämellisyyttä, joka tuntui hiukan teennäiseltä. Aline Gardner oli nuorempi laitos äitiään, sydämellisyys poisluettuna. Hän koetti olla viehättävä ja hauska, mutta ei saanut käytöksestään pois eräänlaista suojelevaisuutta ja ylemmydentuntua. Dorothy oli pieni virkeä rasavilli. Anna tiesi hänet Royn lempisisareksi ja tunsu heti vetovoimaa häneen. Tämä tyttö olisi ollut ulkonaisesti kovasti Royn näköinen, jos hänellä olisi ollut tummat uneksivat silmät, eikä vaaleanruskeat, vilkkaat ja veitikkamaiset. Hänen ja Philin avulla suoriuduttiin vierailusta erittäin hyvin, jollei oteta lukuun eräänlaista mielialan painostavuutta ja kahta jossain määrin häiritsevää seikkaa. Noita ja Josef, jotka saivat tulla toimeen omin, kaikkea muuta kuin väheksyttävien neuvoin, rupesivat hippasille ja ponnahtivat rajusti juostessaan rouva Gardnerin silkipukuiselle polvelle ja siitä alas. Rouva Gardner nosti varsilornjettinsa ja tarkasti niiden livistäviä takakäpäliä ja käpristyneitä häntiä, aivan kuin ei olisi milloinkaan ennen nähnyt kissaa, ja Anna, joka ei voinut pidättää pientä hermostunutta naurahdustaan, koetti parhaansa mukaan puolustaa vallattomia kissoja.

— Pidätkö kissoista? kysyi rouva Gardner, kasvoissa säälivän ihmettelevä ilme.

Anna piti kyllä omasta Noidastaan, mutta mikään pinttynyt kissainystävä ei hän ollut. Häntä pisteli kuitenkin rouva Gardnerin äänensävy, ja nuolennopean miellelyhtymän avulla muisti hän, miten ihastunut Gilbertin äiti oli kissoihin: hänellä oli niitä niin suuri lauma kuin hänen miehensä suinkin saattoi niitä talossa nähdä.

— Ne ovat minun mielestäni viehättäviä elukoita, sanoi hän pelkästään härnätäkseen.

— Minä en ole voinut milloinkaan suosia kissoja, sanoi rouva Gardner hyytävän kylmästi.

— Mutta minä pidän niistä sitä enemmän, sanoi nuorempi sisar Dorothy. — Ne ovat niin herttaisia ja itsekkäitä. Koirat ovat liian kilttejä — ne ajattelevat enemmän herraansa kuin itseään. Minusta tuntuu niiden seura rasittavalta. Mutta kissat ovat ihmeen inhimillisiä.

— Teillä on tuolla kaksi oikein hauskanäköistä posliinikoiraa, sanoi Aline armollisesti. — Ehkä minä saan katsoa niitä vähän lähempää. Aline kulki lattian yli ja pysähtyi uunijakkaran luo, joten hänestä tuli tietämättään uuden onnettomuuden aiheuttaja. Hän nosti Magogin ilmaan ja istuutui tarkastamaan sen vihreätäpläistä kauneutta juuri sille tyynylle, jonka alla Priscillan vasta siloitettu chokoladipiirakka oli piilossa. Priscilla ja Anna vaihtoivat tuskaisia silmäyksiä, mutta eivät voineet asialle mitään. Iso ja muhkea Aline istui tyynyllä ja keskusteli eri kansallisuuksien posliinikoirista, kunnes äiti antoi lähtömerkin.

Dorothy viipyi muutamia silmänräpäyksiä kauemmin puristaakseen Annan kättä ja kuiskatakseen pari sanaa hänen korvaansa.

— Minä tiedän, että meistä kahdesta, sinusta ja minusta, tulee tavattoman hyvät ystävät. Roy on kertonut minulle yhtä ja toista sinusta. Minä olen ainoa kotona, jolle hän voi uskoa asioitaan, poikaraukka — äidille ja Alinelle ei totisesti kukaan tule avaamaan sydäntään. Teillä mahtaa olla täällä

äärettömän hauskaa, teillä työillä. Saanhan minä joskus vastakin tulla tänne, jotta minäkin saisin nauttia vähän teidän hauskuudestanne?

— Tule niin usein kuin sinulla on halua, vastasi Anna, iloisena siitä, että edes toinen Royn sisarista oli miellyttävä. Alinesta hän ei voisi koskaan pitää, se oli aivan selvää, eikä Aline koskaan tulisi pitämään hänestä, vaikka rouva Gardner kenties oli voitettavissa Royn puolelle. Mutta joka tapauksessa päästi Anna pitkän helpotuksen huokauksen, kun tulikoe oli onnellisesti sivuutettu.

— Tästä chokoladipiirakkaasta tuli totisesti pannukakku, sanoi Priscilla murheellisen näköisenä nostaessaan varovasti tyynyä — ja tyyny on luonnollisesti myöskin pilalla. Turhaa on enää koskaan sanoa, ettei perjantai ole onnettomuuksien päivä.

— Kun ilmoituttaa tulevansa lauantaina, niin ei pidä tulla päivää liian aikaisin, sanoi Jamesina-täti.

— Varmasti Roy sotki ja sekoitti mitä hänen piti sanoa.

Se poikahan joutuu aivan pyörälle päästä heti kun hän puhuu Annan kanssa. Mihin Anna on joutunut?

Anna oli paennut yläkertaan. Pidätetty itku kuristi hänen kurkkuaan. Mutta hän pakotti itsensä nauramaan. Noita ja Josef olivat olleet aika hullunkurisia... Ja Dorothy oli herttainen.

XXXVI.

JÄÄHYVÄISET KORKEAKOULULLE.

— Kunpa olisin kuollut tahi kunpa olisi ainakin jo huomenilta, voihi Phil.

— Jos saat elää ja pysyä terveenä niin molemmat toivomuksesi toteutuvat, virkkoi Anna.

— Niin, sinä olet tyyni kuin viilipytty, ja se ei olekaan sinulle vaikeata. Sinulta luistaa logiikka kuin vesi ja sinulla on aika lailla filosofisia taipumuksia. Minulla taas ei ole — ja kun minä ajattelen kamalaa *pro gradu-kirjoitusta*, jäätyy veri suonissani. Kuule, jos minulle kävisi hullusti — mitä Joe silloin sanoisi?

— En tiedä. Mutta kyllä sinä selviydyt. No, miten kreikka meni sinulta tänään?

— Älä kysy ollenkaan! Se saattoi yhtä hyvin olla ihanaa klassillista kreikkaa kuin siansaksaa, joka saa Homeroksen pyörähtämään haudassaan. Minä olen istunut kuukausimääriä kieliopit ja sanakirjat ja kaikenlaiset roomalaiset antikviteetit nenän alla, ja nyt minun on aivan mahdotonta ajatella ainoatakaan itsenäistä ajatusta — jossa olisi tervettä järkeä nimittäin. Kylläpä pikku Phil-parka on kiitollinen, kun hän taas paranee tästä tilapäisestä tutkintotaudistaan. Tytöt, onko teillä selvästi tajunnassa, että päivänne korkeakoulussa pian ovat luetut?

— Minulla ei ole, se on minulle ylivoimaista, virkkoi Anna surullisesti. — Minusta tuntuu kuin vasta eilen olisimme Prissy ja minä seisoneet yksinäisinä korkeakoulun eteisessä "vastatulleiden" tulvassa. Ja nyt olemme senioreja ja erotutkinto on aivan nenän edessä.

— Viisaita, kirjanoppineita ja kunnianarvoisia senioreja, paransi Phil. Uskotteko todella meidän olevan hiukkaakaan viisaampia nyt kuin tänne tullessamme?

— Ei suinkaan aina näytä siltä neitien käytöksestä päättäen, virkkoi Jimsie-täti pisteliäästi.

— Älähän nyt Jimsie-täti, olemmehan me sentään yleensä esiintyneet oikeina ihannetyttöinä niinä kolmena talvena, joina sinä olet ollut meidän mammamme — eikö niin?

— Te olette sievimät, kilteimmät ja herttaisimmat tytöt kaikista korkeakoulua käyneistä, vastasi Jamesina-täti säästämättä sanojaan, kuten aina, kun kerran rupesi kiittelemään. — Epäilen vain, ettei järki vielä ole teissä oikein päässyt täysikasvuiseksi. Sitä ei tietysti voi odottaakaan. Kokemukset vasta tuovat arvostelukyvyyn. Sellaista ei saavuta parilla korkeakoulukurssilla. Te olette, nuoret neitoseni, opiskelleet tuossa korkeammassa oppilaitoksessa neljä vuotta, kun taas minä en ole milloinkaan pistänyt jalkaanikaan sellaiseen laitokseen, mutta sittenkin minä tiedän koko lailla enemmän kuin te.

— Elämäkokemuksesta me kyllä pidämme huolta aikanamme, täti kulta, virkkoi Stella. — Uutteraa hakkailua seuraa lopulta kihlaus, sanoo vanha hyvä sananparsi, ja sitten alkaa heti perästä elämän

vakavuus.

— Oletteko oppineet korkeakoulussa tämän taivaallista muuta kuin kuolleita kieliä ja geometriaa ja muuta senkaltaista roskaa? kysyi Jamesina-täti.

— Tottahan toki. Olemme tietysti, pikku täti, vakuutti Anna kaikkien puolesta.

— Me olemme oppineet antamaan arvoa niille totuuksille, joita saimme kuulla professori Woodleigh'in viime luennolla. Aiheena oli elämisen taito, virkkoi Phil. — Hän sanoi: Huumori on terveellisin maustin niissä ruokalajeissa, joita katetaan elämän pöydälle. Naurakaa erehdyksillenne, mutta ottakaa niistä oppia, laskekaa leikkiä huolistanne, mutta tulkaa niistä lujemmiksi, tehkää pilaa vaikeuksistanne, mutta voittakaa ne. Eikö tämä ole oppimisen arvoista, Jamesina-täti?

— On kyllä, hyvä ystävä, on tietysti. Kun te olette oppineet nauramaan sille, jolle tulee nauraa, ja olemaan nauramatta sellaiselle, mille ei pidä nauraa — olette te päässeet aika pitkälle opissa ja viisaudessa.

— Mitä korkeakoulukausi on antanut sinulle, Anna? kysyi Priscilla matalalla äänellä.

— Uskon todellakin oppineeni ottamaan leikinä jokaisen pienen vastoinkäymisen, ja jokaisen suuremman vaikeuden kykyäni ja toimintahaluani hedelmöittäväksi kasteena. Siinä on luullakseni pääasiassa sanottuna, mitä Redmond on minulle antanut.

— Minun täytynee vielä kerran viitata professori Woodleighin sanoihin, jotta voisin tehdä selkoa siitä voitto-osuudesta, jonka minä olen saanut korkeakoulussa, sanoi Priscilla. — Muistatko, mitä hän sanoi tervehdyspuheessaan? Maailmassa on paljon meille kaikille tarjolla, jos meillä vain on silmät sitä näkemään, sydäntä, joka rakastaa, ja kädet, joilla itse voimme poimia, — paljon meidän ympärillämme olevissa ihmisissä, paljon taiteessa ja kirjallisuudessa, paljon kaikkialla, mistä me voimme iloita ja mistä meidän tulee olla kiitollisia. Vähäsen tätä kaikkea on Redmond minulle opettanut.

— Jos saamme tehdä tästä johtopäätöksen, huomautti Jamesina-täti, niin on loppusumma se, että te kyllä voitte oppia — jos teissä nimittäin on luontaista tarkkapäisyyttä — neljässä vuodessa sen, mihin te kenties olisitte tarvinneet kaksikymmentä vuotta muuten elämässä. No, sitten minun täytyy sanoa, että korkeakoulun arvo huomattavasti nousee minun silmissäni. Tähän asti olen tosiaan suhtautunut siihen vähän epäilevästi.

— Mutta miten käy niiden raukkojen, joilla ei ole luontaista älyä, Jimsie-täti?

— Ihmiset, joilla ei ole luontaista tarkkapäisyyttä, eivät koskaan opi mitään korkeakoulussa enempää kuin elämässäkään, vastasi Jamesina-täti. — He ovat sadan vuoden vanhoina, jos saavat elää niin vanhaksi, yhtä tietämättömiä kuin kehossakin. Se ei ole heidän poloisten vika, vaan huono onni. Mutta niiden meistä, joiden osaksi on tullut tarkkapäisyyttä, tulee olla Herralle hyvin kiitolliset.

— Etkö tahdo tarkemmin määritellä, mikä tarkkapäisyys on, Jimsie-täti, pyysi Phil.

— En kiitos, tyyppikani. Joka itse on tarkkapäinen, se tietää kyllä, mitä sillä tarkoitetaan, joka ei ole, hän ei tule sitä koskaan käsittämään. En aio ryhtyä mihinkään selittelyihin.

Jännittävät ja merkitykselliset päivät lensivät ohi, ja erotutkinto oli suoritettu. Anna sai korkeimman arvosanan Englannin kirjallisuuden historiassa. Priscilla sai lähinnä korkeimman klassillisissa kielissä ja Phil saman matematiikassa. Stellakin sai ilokseen tasaisia, kauniita arvosanoja. Ja sitten tuli korkeakoulun juhlallinen päättäjäisjuhla.

— Tätä olisin ennen maailmassa sanonut elämäni virstantolpaksi, virkkoi Anna nostaen varovasti kotelosta Royn orvokit ja miettivänä niitä katsellen.

Hänen tarkoituksensa oli luonnollisesti korostautua niillä illaksi, mutta hänen katseensa siirtyi toiseen valkeaan pahvikoteloon, joka oli pöydällä. Se oli täynnä kieloja, ja ne olivat yhtä raikkaita ja tuoksuvia kuin kielot, jotka tavallisesti kukkivat Vihervaaran haassa Annan tullessa Avonleahin. Ja niiden vieressä oli Gilbert Blynthen käyntikortti.

Annasta oli ihmeellistä, että Gilbert lähetti hänelle kukkia päättäjäisiin. Hän oli nähnyt Gilbertiä hyvin vähän tänä talvena. Joululoman jälkeen Gilbert oli käynyt vain kerran Karoliinan majassa, eräänä perjantai-iltana, Majan asukkaiden vastaanottoaikana, ja muualla he eivät juuri olleet tavanneet toisiaan. Anna tiesi, että Gilbert oli kokonaan syventynyt opintoihinsa, hänen päämääränään kun oli korkeimmat arvosanat ja Cooperin stipendi, minkä vuoksi hän ei juuri ottanut osaa seuraelämään.

Annalle oli talvi tuonut runsaasti vaihtelua ja virkistystä. Gardnerien perheessä hän oli seurustellut aika utterasti, Dorothy ja hän olivat tulleet läheisiksi ystäviksi. Asiasta perillä olevat odottivat Annan ja Royn julkaisevan kihlauksensa minä hetkenä hyvänsä. Anna odotti itse ratkaisua. Juuri kun hänen tuli lähteä kotoa lopettajaisjuhlaan, siirsi hän syrjään Royn orvokit ja kiinnitti pukuunsa sen sijaan Gilbertin kielot. Hän ei olisi itsekään voinut sanoa, minkätähden hän niin teki. Mutta oli kuin vanha Avonlean-aika unelmineen ja ystävyysuhteineen olisi jälleen tullut häntä lähemmäksi, samalla kuin hänen kauan hautomansa tulevaisuudensuunnitelmat olivat toteutuneet. Hän ja Gilbert olivat kerran, kauan sitten, kuvanneet toisilleen sitä onnellista päivää, jolloin he tutkinnon suorittuaan saisivat rehtorilta lakkinsa ja kunniakirjansa. Nyt oli odotettu suuri päivä tullut, mutta Royn orvokeilla ei ollut sen kanssa mitään tekemistä. Vain lapsuusvuosien vanhan ystävän lahjoittamat kukkaset tuntuivat liittyvän tähän päivään, jolloin kevään hento vehreys ja puhkeavat kukkaset vihdoinkin tuottivat hedelmiä.

Vuosikausia oli tämä päivä kangastanut Annan mielessä houkuttelevin hohtein, mutta kun se nyt koitti, jättikin se jälkeensä vain yhden pysyvän muiston. Tuona muistona ei tullut olemaan jännittävä hetki, jolloin komea korkeakoulun rehtori täydessä virkapuvussaan ojensi hänelle baretin ja diplomin ja kiitti häntä siitä, että hän oli tuottanut Redmondille kunniaa. Ei myöskään kielojen aiheuttama ilon välähdys Gilbertin silmissä, eikä Royn ihmettelevä ja alakuloinen katse hänen kulkiessaan Annan ohi korokkeella. Ei myöskään Aline Gardnerin armolliset onnittelut tai Dorothyyn lämpimät ihastuksen purkaukset. Ei, muistoksi jäi omituinen, selittämätön sydämen kirvely, joka turmeli Annalta kauan odotetun päivän ja jätti jälkeensä kalvavan katkeruudentunteen.

Juhlallisen päivän loppunumerona tulivat olemaan tanssiaiset. Pukeutuessaan tanssiaistilaisuuteen Anna työnsi syrjään helminauhan, jota hän tavallisesti oli käyttänyt, ja otti matka-arkustaan pienen kotelon, joka oli ilmestynyt Vihervaaraan viimeistä edellisenä jouluaattona. Siinä oli hienonhienot kultavitjat, joissa riippui koristuksena pieni vaaleanpunainen, emaljoitu sydän. Korttiin, joka sitä seurasi oli kirjoitettu "Hyvää joulua toivoo vanha toverisi Gilbert". Anna oli nauranut muistolle, jonka emaljisydän hänessä herätti; se liittyi kouluajan onnettomaan päivään, jolloin Gilbert oli huutanut hänestä ja hänen punaisesta tukastaan "tuli on irti!" ja sitten turhaan anteeksiantoa tavoitellessaan lahjoittanut vaaleanpunaisen sokerisydämen, tehden siinä kuitenkin turhaa työtä. Anna oli kirjoittanut sievän kiitoskirjeen Gilbertille. Mutta pientä koristetta hän ei ollut vielä milloinkaan käyttänyt. Hän ripusti sen nyt valkeaan kaulaansa uneksuvasti hymyillen.

Hän lähti Philin seurassa korkeakouluun. Anna kulki vaiteliaana, Phil jutteli yhtä ja toista ja sanoi äkkiä:

— Joku kertoi tänään, että Gilbertin kihlaus Helena Stuartin kanssa julkaistaan heti päättäjien jälkeen. Oletko kuullut mitään siitä?

— En, vastasi Anna.

— Minä luulen, että se on totta, virkkoi Phil kevyesti.

Anna ei puhunut. Hän tunsu poskiensa polttavan pimeässä. Äkkiä hän pisti kätensä takinkauluksensa sisäpuolelle ja tarttui kultavitjoihin. Hän nykäisi voimakkaasti — ja vitjat katkesivat. Anna pisti särkyneen koristeen laukkuunsa. Hänen kätensä vapisivat ja silmiä kirveli.

Mutta hän oli iloisessa juhlapukuisessa parvessa iloisin kaikista, ja tuntematta kaipauksen pistostakaan sanoi hän Gilbertille, että hänen tanssiohjelmansa oli täyteen merkitty, kun Gilbert tuli pyytämään häntä tanssimaan. Ja kun hän myöhemmin istui tyttöjen kanssa punaisena hehkuvan hiilloksen ääressä Karoliinan majassa ja lämmitteli paljaita käsivarsiaan, joita oli kävelyllä kylmäkössä kevätilmassa hiukan paleltanut, ei kukaan jutellut vilkkaammin kuin hän kuluneen vuorokauden tapahtumista.

— Moody Spurgeon MacPherson oli täällä eilen illalla teidän lähdettyänne, sanoi Jamesina-täti, joka oli valvonut istuakseen uunivalkean hoitajana — Hän ei tietänyt, että oli tanssiaiset. Sen pojan pitäisi nukkua kuminauha päänsä ympärillä, jotta korvat jonkun verran pysyisivät oikealla paikallaan. Kehoitin kerran nuoruudessani erästä nuorta herraa, joka vähän hääräili minun ympärilläni, tekemään niin ulkoneville korvilleen, ja ne tulivatkin paljon paremmiksi. Mutta minulle hän ei antanut milloinkaan anteeksi, vaikka oli saanut oikein hyvän neuvon.

— Moody Spurgeon on hyvin vakavamielinen nuori mies, haukotteli Stella. — Hänen ajatuksensa askartelevat paljon tärkeämissä asioissa kuin korvissa. Hän aikoo lukea papiksi, kuten täti tietää.

— No niin, Herra ei pidä niin lukua korvista, virkkoi Jamesina-täti keskeyttäen arvostelunsa Moodyn ulkomuodosta. Jamesina-täti kunnioitti papiksi vihkimättömän teologian ylioppilaankin papinkaapua.

RANTAPAVILJONGISSA.

Onko mahdollista — tästä päivästä viikon kuluttua olen taas kotona Avonleassa, sanoi Anna kumartuen matka-arkkuunsa, johon hän paraikaa pani rouva Lynden koreita patenttikutoisia peitteitä. — Se ajatus on hyvin viehättävä. Mutta viikon perästä olen myös ainiaaksi jättänyt Karoliinan majan! Kauhea todellisuus!

— Kummitteleekohan meidän naurumme sitten Liina-neidin ja Maria-neidin viattomissa tyttönelmissä, virkkoi Phil miettivänä.

Tätiä ja veljentytärtä odotettiin nyt kotiin. He olivat kiertäneet suurimman osan asuttua maapalloa. Äsken saapuneessa kirjeessä neiti Karoliina kirjoitti:

"Olemme kotona toukokuun toisella viikolla. Tiedän jo edeltäpäin, että Karoliinan maja tulee näyttämään aika mitättömältä, kun olemme nähneet pyramiidit ja Kamakin kuningaslinnat, mutta minä olen aina viihtynyt parhaiten siellä, missä katto ei ole ollut erikoisen korkealla. Tulee tuntumaan ihanalta, kun taas saa olla kotona. Kun vasta myöhemmällä iällä lähtee matkoille, tulee rasittaneeksi itseään tarpeettomasti, sillä tietää, ettei käytettävissä ole enää pitkiä aikoja, ja jos missä, niin tässä suhteessa pitää paikkansa se, että ruokahalu kasvaa syödessä. Minä pelkään, ettei Maria tule enää koskaan tyytymään meidän entiseen hiljaiseen elämäntapaamme".

— Aion jättää tänne pieniä päänäpistöjani ja unelmiani tuottamaan viihdytystä sille, joka tulee tänne asumaan minun jälkeeni, virkkoi Anna katsellen kaihoisesti ympärilleen kauniissa sinisessä huoneessa, jossa hän oli viettänyt kolme onnellista vuotta. Ikkunan ääressä hän oli polvistunut rukoilemaan ja hän oli kumartunut siitä katselemaan, miten aurinko sammui purppurahohteeseen honkain taakse. Hän oli kuullut syyssateiden rapisevan taitekattoa vasten ja lausunut kevään ensimmäisen kultarintakertun tervetulleeksi. Eivätköhän ajatukset ja unelmat voineet jäädä asuntoihin? ajatteli hän. Eikö jotain hänen omasta olemuksestaan jäisi ikäänkuin vienosointuisena muistona hänen jälkeensä, näkymättömänä ja tuskin tuntuvana, mutta joka tapauksessa todellisena, kun hän ainiaaksi jättää tämän huoneen, jossa hän oli tuntenut riemua ja tuskaa, nauranut ja itkenyt?

— Minä puolestani uskon, virkkoi Phil, että huone, jossa mieltii ja suree ja silloin tällöin huvittelee, sanalla sanoen elää, liittyy erottamattomasti näihin sielunelämän ilmaisuihin ja saa oman personallisuuden. Olen varma siitä, että jos minä viidenkymmenen vuoden kuluttua astun tähän huoneeseen, huutaa se minulle: "Phil, rakkaani, minä, joka puhun, olen Annan fluidumi. Me, seinät, olemme sillä kyllästytetyt. Muistatko, ah muistatko?" Sillä ajattele sentään, pikku kullannuru, miten rajattoman hauskaa meillä on täällä ollut! Kuinka me olemme täällä kujeilleet ja hupsutelleet! Oi, oi, voisin nauraa ja itkeä yhtäaikaan, kun sitä ajattelen. Menen kesäkuussa naimisiin pikku Jonakseni kanssa ja minä tiedän tulevani sanomattoman onnelliseksi, mutta tällä hetkellä minusta tuntuu kuin tahtoisin elää tätä ihastuttavaa elämää Majassa ja korkeakoulussa ikuisesti.

— Minussakin on niin vähän järkevyyttä, että toivoisin aivan samaa, virkkoi Anna. — Miten suuria ilonaiheita saanemmekin tulevaisuudessa, emme kuitenkaan saa koskaan nauttia samanlaisesta ihanasta ja huolettomasta elämästä kuin täällä. Se on ainiaaksi mennyttä, Phil.

— Mitä sinä teet Noidalle? kysyi Phil, kun mainittu etuoikeutetussa asemassa oleva kotieläin tassutteli huoneeseen.

— Minä otan sen mukaani kotiin Josefin ja Saara-kissan kanssa, julisti Jamesina-täti, joka seurasi Noidan kintereillä. — Olisi kaikkea muuta kuin kaunis teko erottaa kissat toisistaan, kun ne kerran ovat oppineet viihtymään yhdessä. Sitä oppia eivät ihmiset eivätkä eläimet kovinkaan hevillä saavuta.

— Minusta on ikävä, että täytyy erota Noidasta, virkkoi Anna sivellen hellästi kissaansa, — mutta olisi hyödytöntä ottaa se mukaan Vihervaaraan. Marilla ei ole koskaan voinut sietää kissoja, ja Davy kiusaisi sen hengiltä. Muuten en usko viipyväni kotona kovinkaan kauan. Minulle on tarjottu johtajattaren tointa Summersiden korkeammassa yleisessä oppilaitoksessa.

— Otatko sen vastaan? tiedusteli Phil.

— Minä — minä en ole vielä päättänyt, virkkoi Anna punastuen.

Phil nyökkäsi ymmärtävästi. Anna ei luonnollisesti voinut ryhtyä mihinkään määrättyihin suunnitelmiin ennenkuin Roy oli ilmaissut tunteensa. Sen tämä oli pian tekevä — siitä ei ollut epäilystä. Selvää oli myöskin, että Anna vastaisi myöntävästi, kun Roy kysyisi: tahdotko tulla omakseni?

Anna itse tyytyi suhtautumaan asiaan täysin tyynen odottavasti. Hänen tunteensa olivat hyvin lämpimät Royta kohtaan. Hän oli tosin uskonut, että suuri ja syvä rakkaus tuntuisi toisenlaiselta, mutta mieli hieman väsyneenä ja lamassa epäili hän, vastaisiko mikään elämässä käsitystä, jonka mielikuvitus on edeltäkäs in luonut. Hän tuns i samanlaista pettymystä kuin lapsenakin oli tuntenut timantin suhteen — tuota samaa pettymystä, oli hän myös tuntenut nähdessään kylmän vedenkirkkaan välkkeen, kun oli odottanut näkevänsä purppuranpunaisen leimun säteilevän loiston. "En kuvitellut koskaan timanttia sellaiseksi" sanoi hän. Mutta Roy oli herttainen poika, ja he tulisivat onnellisiksi yhdessä, vaikkakin Anna tuns i elämästä katoavan jotain, jota oli sanoin mahdoton ilmaista.

Kun Roy tuli myöhemmin illalla pyytäen Annaa kävelyll e puistoon, tiesivät kaikki Majassa, mitä asiaa hänellä oli, ja kaikki olivat tahi luulivat olevansa selvillä siitä, mitä Anna vastaisi.

— Anna kuuluu niihin, joilla on ollut hyvä onni elämässä, virkkoi Jamesina-täti.

— Siltä näyttää, sanoi Stella kohauttaen olkapäitään. — Roy on kunnollinen ja hauska — epäilemättä. Mutta hänessä ei ole mitään sisäistä.

— Jos hän olisi kosinut sinua, olisit kenties ollut toista mieltä, Stella, sanoi Jamesina-täti lempeän nuhtelevasti. — On olemassa sananlasku ketusta ja pihlajanmarjoista.

— Aivan oikein, mutta sitä ei voi sovelluttaa tähän, vastasi Stella olematta millänsäkään. — Minä rakastan Annaa ja pidän paljon Roysta. Jokainen sanoo Annan tekevän erinomaiset kaupat, ja hän on viime aikoina saavuttanut rouva Gardnerinkin korkean hyväksymisen. Kun panemme kaikki nämä seikat yhteen, niin näyttäisi tosiaankin olevan tulossa sellainen harvinainen avioliitto, joita kuulutaan solmivan taivaassa, ja kuitenkin minulla on epäilykseni. Sinä saat nyt itse lausua tavut ja lukea yhteen, Jamesina-täti.

Niemenkärjen pienessä rantapaviljongissa, jossa he olivat jutellen istuneet sateisena päivänä ensi kertaa tavatessaan, lausui Roy merkitykselliset sanansa. Annan mielestä tuli tilaisuus hyvin tunnelmalliseksi siitä, että Roy oli valinnut juuri tämän paikan. Ja Roy tunnusti rakkautensa niin kauniin sanoin, kuin olisi ottanut ne Rakastavien kirje-oppaasta, kuten eräs Ruby Gilliksen kosijoista oli tehnyt. Koko tunnustus kuului aivan erinomaiselta. Se oli sitä paitsi rehellinen ja vilpitön. Ei ollut vähääkään epäilemistä, ettei Roy tarkoittanut sitä, mitä hän sanoi. Hänen sanoissaan ei ollut mitään sorahtelevaa epäsointua. Annasta tuntui kuin hänen olisi pitänyt sulaa hiljaiseen autuuteen. Mutta hänen tunteensa eivät olleet suinkaan nousseet siihen lämpöasteeseen — hän huomasi olevansa päinvastoin merkillisen viileä. Kun Roy vaiken i odottamaan vastausta, avasi Anna huulensa lausuakseen myöntävän sanan, jonka tuli ratkaista kummankin kohtalo.

Mutta silloin — silloin häntä värisytti aivan kuin katse olisi sattunut kuiluun, mikä sai hänet kiivaasti peräytymään. Hänen elämässään oli tämä hetki niitä, jolloin katse selkenee ja me näemme ikäänkuin häikäisevän salaman valossa enemmän kuin olemme tajunneet koko kuluneen elämäme aikana. Hän veti kätensä Royn kädestä.

— Ei — minä en voi mennä sinun kanssasi naimisiin

— oi, en voi, huudahti hän.

Roy kalpeni ja näytti olevan hyvin ymmällä. Hän oli jo ennakolta ollut asiastaan varma, — mistä ei suinkaan käynyt häntä moittiminen.

— Mitä sinä tarkoitat? änkytti hän.

— Tarkoitan, etten voi tulla sinun vaimoksesi, toisti Anna aivan epätoivoisena. — Luulin voivani — mutta en voikaan.

— Minkätähden et voi? kysyi Roy tyynemmin.

— Sentähden — etten pidä sinusta tarpeeksi paljon.

Royn kasvojen väri muuttui tummemmaksi.

— Sinä olet siis vain tehnyt minusta pilaa näinä kahtena vuotena? sanoi hän hitaasti.

— En, en, sitä minä en suinkaan ole tehnyt, lähätti Anna-raukka. Oi, miten hän voisi selittää? Hän ei voinut selittää. On olemassa semmoista, mille on aivan mahdotonta löytää selitystä. — Uskoin pitäväni sinusta — minä vakuutan, että uskoin — mutta nyt tiedän, ettei niin olekaan laita.

— Sinä olet turmellut elämäni, sanoi Roy katkerana.

— Anna minulle anteeksi, pyysi Anna posket hehkuen ja silmät kyynelissä.

Roy kääntyi muutamaksi minuutiksi tuijottamaan merelle. Kun hän jälleen katsoi Annaa, oli kalpeus palannut hänen kasvoilleen.

— Etkö voi antaa minulle mitään toivoa? kysyi hän.

Anna pudisti päätään äänettömänä ja masentuneena.

— Jää hyvästi siis, sanoi Roy. — Minä en käsitä sitä — minä en voi uskoa, että sinä olet se, jona koko ajan olen sinua pitänyt. Mutta moitteet eivät saa tulla kysymykseen meidän välillämme. Sinä olet ainoa nainen, jota koskaan voin rakastaa. Nyt kiitän sinua ainakin ystävydestäsi. Jää hyvästi, Anna!

— Jää hyvästi, vastasi Anna ääni väristen.

Royn mentyä Anna istui kauan paviljongissa ja näki valkean usvan hiljaa hiipivän satamaan ja verhoavan sen vaippaansa. Tämä hetki oli hänelle nöyryytyksen, häpeän ja itsensähalveksumisen hetki — sen aallot vyöryivät hänen ylitseen ja olivat vähällä tukehuttaa. Mutta sielun syvimmästä tunkeutui outo, jälleen saavutetun vapauden tunne.

Hämärässä hän hiipi Majaan ja pakeni huoneeseensa. Mutta siellä istui Phil jo häntä odottamassa ikkunapenkillä.

— Odota vähän, pyysi Anna, tahtoen välttämättä etukäteen torjua onnentoivotukset. — Odota, kunnes saat kuulla, mitä minulla on sanomista. Phil, Roy pyysi minua vaimokseen, mutta minä annoin kieltävän vastauksen.

— Mitä ihmeessä! — Annoit kieltävän vastauksen? huudahti Phil aivan ymmällä.

— Niin annoin.

— Anna Shirley, oletko enää järjissäsi?

— Enköhän sentään liene, sanoi Anna väsyneesti. — Oi, Phil, älä toru minua! Sinä et ymmärrä.

— En ymmärräkään, se on kyllä totta. Sinä olet jo pari vuotta kaikin tavoin rohkaissut Roy Gardneria — ja nyt sinä kerrot antaneesi hänelle rukkaset. Se on siis ollut pelkkää anteeksiantamatonta hakkailua. Anna, minä en olisi koskaan uskonut sinusta sellaista.

— Se ei ole ollut hakkailua — viime hetkeen asti luulin toden teolla pitäväni hänestä — ja sitten — sitten minulle yhtäkkiä selvisi, etten milloinkaan voisi mennä hänen kanssaan naimisiin.

— Asianlaita oli kai se, että aioit mennä hänen kanssaan naimisiin rahojen tähden, sanoi Phil loukkaavan suoraan, — vaikka sinun parempi minäsi viime hetkenä nousi kapinaan ja esti sinut siitä.

— Jos niin luulet, niin erehdyt. En ole ajatellut hänen rahojaan vähääkään. Oi, en voi selittää sitä sinulle enempää kuin hänellekään.

— No niin, en voi sanoa sitten muuta kuin että olet käyttäytynyt häpeällisesti Royta kohtaan, virkkoi Phil tullen yhä katkerammaksi. — Hän on kaunis, hyväpäinen ja kiltti. Mitä muuta sinä vielä toivot?

— Minä tahdon sellaisen, joka kuuluu minun elämäni. Hän ei kuulu. Ihan ensiksi ihastuin hänen kauniiseen ulkomuotoonsa ja taitoonsa ilmaista ajatuksensa ja lausua hienoja kohteliaisuuksia... Ja hän on paljon lukenut, ja meidän kirjalliset harrastuksemme kävivät hyvin yhteen. Ja lopulta tuntui minusta, että minun täytyi olla häneen rakastunut, koska hän oli minun tummasilmäinen ihanteeni.

— Minä saan aina kuulla siitä, etten tiedä, mitä tahdon, mutta sinun laitasi on senkin seitsemän kertaa hullummin.

— Minä tiedän, mitä tahdon, puolustautui Anna. — Vika on vain siinä, että minun tahtoni vaihtuu, ja sitten minun täytyy uudelleen selvittää itselleni, niitä oikeastaan tahdon.

— Silloin ei kannata ollenkaan keskustella sinun kanssasi.

— Se onkin ihan totta, Phil, ei kannatakaan. Mutta siitä saat olla varma, että olen niin pahoillani ja häpeissäni, että olisin valmis vaipumaan maan alle. En voi koskaan ajatella Redmondin aikaa muistamatta tämän illan surua ja tunnonvaivoja. Roy halveksii minua — ja sinä halveksit minua — ja minä halveksin itseäni.

— Voi, sinä pikku kulta-raukka, kuinka sinua kuitenkin on sääli, huudahti Phil, jonka sydän äkkiä lauhtui. — Tule tänne, jotta saan lohduttaa sinua. Minulla ei ole mitenkään oikeutta torua sinua. Minä

olisin kenties mennyt naimisiin sekä Alecin että Alonzon kanssa, ellen olisi tavannut Jonasta. Huh, minusta on niin sekamelskaista todellisessa elämässä. Romaaneissa tapahtuu kaikki hienosti ja hyvässä järjestyksessä, ja kaikki selviytyy lopulta.

— Nyt on minulla vain toivomus, ettei kukaan minua kosisi koko elämäni aikana, nyyhkytti Anna-raukka uskoen tosiaan tarkoittavansa, mitä sanoi.

XXXVIII.

TOISTEN ONNI.

Elämä tuntui Annasta hiukan värittömältä ensimmäisinä viikkoina hänen tultuaan Vihervaaraan. Hän kaipasi Karoliinan majan iloista toverielämää. Hän oli viime talvena rakentanut loistavia tuulentupia, mutta ne olivat nyt kaikki raunioina. Nykyisessä masennuksen ja itsehalveksumisen tilassa hän ei heti voinut ryhtyä niitä uudelleen luomaan. Ja hän teki sen huomion, että ruusuisten unelmien täyttämä yksinäisyys on ihastuttava mutta unelmaton yksinäisyys on kuivanlainen.

Anna ei ollut tavannut Royta heidän surullisen rantapaviljongissa tapahtuneen eronsa jälkeen, mutta Dorothy tuli häntä tervehtimään, ennenkuin hän lähti Kingsportista.

— Minusta on rajattoman ikävää, ettet tahdo mennä Royn kanssa naimisiin, virkkoi hän. — Minä olisin niin mielelläni tahtonut sinut sisarekseni. Mutta sinä teit aivan oikein. Hän kyllästyttäisi sinut kuoliaaksi, jos olisitte yhdessä koko elämän läpi. Minä pidän hänestä, ja hän on tavattoman herttainen veli, mutta mielenkiintoinen hän ei ole vähääkään. Hän voi kyllä näyttää mielenkiintoiselta, mutta siinä erehtyy.

— Ei suinkaan tämän tarvitse turmella meidän ystävyttämme, eihän Dorothy? oli Anna surullisena kysynyt.

— Kaikkea vielä! Sinusta ei toki luovu mielellään, kuka nyt olisi kultuisempi. Ellen voi saada sinua sisareksi, tahdon kuitenkin yhä olla sinun hyvä ystäväsi. Ja älä sinä rupea olemaan pahoillasi Royn tähden. Hän on nyt kyllä kauhean epätoivoinen — minä saan jok'ikinen päivä kuunnella hänen purkauksiaan... Mutta hän toipuu pian. Niin käy hänelle aina.

— Aina? toisti Anna äänensävy vähän muuttuneena. — Onko hän sitten toipunut tällaisesta ennenkin?

— On toki, sen saat uskoa, virkkoi Dorothy avomielisesti. — Kaksi kertaa ennen. Ja hän suri yhtä kauheasti kummallakin kerralla ja toittoti suruaan minulle korvat täyteen. Niin, ei hän suorastaan saanut rukkasia tyteiltä, he vain julkaisivat kihlauksensa toisen kanssa. Mutta kun hän oli tutustunut sinuun, vakuutti hän tietysti, ettei hän ollut koskaan oikein rakastanut ketään ennen — molemmat edelliset jutut olivat vain olleet koulupoikahaaveilua. Minusta sinun ei pidä kovin paljon surra tätä asiaa.

Anna päätti noudattaa hyväätarkoitettavaa neuvoa. Hän tunsu mielensä keventyneeksi, mutta oli samalla jonkun verran närkästynyt. Roy oli vakuuttanut hänelle pyhästi, että Anna oli ainoa tyttö, jota hän koskaan oli rakastanut. Roy oli epäilemättä itse niin uskonut. Mutta Annasta oli kuitenkin lohduttavaa tietää, ettei hän sentään ollut tuhonnut Royn elämää. Tämä saattoi kohdistaa palveluksensa toisiin jumalattariin — Royhan kuului sisaren väitteen mukaan niihin, joiden ehdottomasti täytyy olla polvillaan jonkun pyhätön edessä. Mutta Annasta tuntui siitä huolimatta kuin elämä olisi köyhtynyt ja menettänyt joukon haavekuvia, ja hänestä se alkoi olla kolkonlainen.

Samana iltana, jona hän oli saapunut kotiin, tuli hän alas päätyhuoneestaan ullakolta kasvot sangen surkeannäköisinä.

— Miten on käynyt vanhalle Lumikuningattarelle, Marilla?

— Ah niin, arvasin että olisit pahoillasi siitä, virkkoi Marilla. — Itkin muutaman kyyneleen itsekin. Se puu on seisonut siinä siitä asti, kun olin nuori tyttö. Myrsky kaatoi sen marraskuussa, kun oli ankara pohjatuuli. Sen sydän oli mädäntynyt.

— Voi, miten kaipaasit sitä, valitti Anna. — Minun vanha tyttöhuoneeni on muuttunut aivan erilaiseksi. En voi koskaan katsoa ikkunasta tuntematta, että jotain on poissa. Ja aina ennen tullessani kotiin Vihervaaraan on Diana ollut minua vastassa ja toivottanut tervetulleeksi.

— Dianalla on paraikaa muuta ajattelemista, virkkoi täti Lynde merkitsevän näköisenä.

— No, kertokaa nyt minulle kaikki, mitä täällä Avonleassa on tapahtunut, pyysi Anna istuutuen portaille, missä ilta-auringon kultainen hohde loi väikettä hänen hiuksiinsa.

— Ei ole tapahtunut juuri muuta kuin mistä me olemme jo kirjoittaneet sinulle, virkkoi täti Lynde. — Mutta kenties sinä et ole kuullut, että Simon Fletcher taittoi jalkansa viime viikolla. Se oli perheelle mainio asia. Nyt he saavat toimitetuksi satoja asioita, joihin heillä aina olisi ollut suuri halu, mutta joihin ei saatu lupaa, kun ukkorähjä tallusteli kaikkialla.

— Mistäpä hänkään olisi erikoisen hyvää perinyt, jatkoi Marilla. — Hänen äidillään oli tapana nousta rukouskokouksissa kertomaan vekarainsa pahimmista tuhmuuksista ja pyytämään seurakunnan esirukousta heidän puolestaan. Penskat olivat jo ennestään mestareita keksimään kujeita — mutta tulivat senjälkeen kahta kauheammiksi. Sinä et ole vielä kertonut Annalle suurta uutista Jane Andreaksista.

— No, ehtihän sen vielä, arveli täti Lynde myhähtäen. — Niin, kuulepas, Jane on tullut kotiin länsirannikolta — hän tuli viime viikolla — ja on kihloissa winnipegiläisen miljoonamiehen kanssa. Kuten arvaat, ei hänen äitinsä viivyttänyt mielenkiintoisen uutisen levittämistä kaikkiin ilmansuuntiin.

— Herttainen vanha Jane! Oli oikein hauska kuulla, sanoi Anna vilpittömästi. — Hän on ansainnutkin pelkkää hyvää.

— Niin, miksei, minulla ei ole mitään Janea vastaan. Hän on kiltti ja hyvä tyttö. Mutta hän ei ole tähän saakka liikkunut miljonäärien piireissä, ja saatpa nähdä, ettei kukaan viitsisi päätänsäkään kääntää tuohon mieheen päin, ellei hänellä olisi rahoja. Hän on muka englantilainen, niin ainakin rouva Andrews väittää, ja hän kuuluu ansainneen rahansa kaivoshommissa, mutta katsotaanpas eikö lopulta sentään yankee pilkistä miehestä esiin. Rahaa hänellä täytyy olla kuin roskaa, sillä hän tuhlailee jalokivikoristeita Janelle aivan kahmalokaupalla. Kihlasormuksessa on niin suuri läjä timantteja, ettei Jane varmaan koskaan enää saa hansikasta lihavaan kypäläänsä.

Verrattain suuri katkeruus värähteli täti Lynden äänessä. Mokomakin Jane Andrews, ruma ja mitätön, asettelee koukkujaan miljoonamiehelle ja eikös vaan saakin hänet, kun taas heidän oma komea Annansa ei ollut vielä lupautunut enempää köyhälle kuin rikkaallekaan. Ja rouva Andrews kopeili niin tyttärensä hyvällä naimiskaupalla, ettei kohta enää voinut olla samassa huoneessa hänen kanssaan.

— Mikä Gilbert Blythelle on tullut korkeakoulussa? kysyi Marilla. — Minä näin hänet, kun hän viime viikolla tuli kotiin, ja hän on käynyt niin laihaaksi ja kalpeaksi, että töin tuskin tunsin.

— Hän hautautui talvella ahtamaan ankarasti tietoja päähänsä, virkkoi Anna. — Kuulittehan, että hän sai korkeimman arvosanan klassillisissa kielissä ja sieppasi sitäpaitsi itselleen Cooper-stipendin. Sitä ei ole annettu viiteen vuoteen. Ei olekaan ihme, jos se alkaa hänessä tuntua. Me olemme vähän väsyneitä jok'ainoa.

— No, sinulla on joka tapauksessa komea korkeakoulututkintosi, ja sitä Jane Andrewsilla ei ole eikä tule koskaan olemaan, virkkoi täti Lynde, äänessä kolkko tyydytys.

Joitakin päiviä myöhemmin Anna meni eräänä iltana tervehtimään Janea, mutta morsian oli matkustanut Charlottetowniin — tilaamaan muutamia "kunnollisia leninkejä", ilmoitti rouva Andrews ylpeänä. — Senjälkeen, mitä oli tapahtunut, piti Janen luonnollisesti hankkia parempi ompelijatar kuin mitä Avonleassa oli saatavissa.

— Minulle kerrottiin äsken hauska uutinen Janesta, virkkoi Anna.

— Niin, niin, onhan se Jane hoitanut hyvin asiansa, vaikkei ole käynytäkään mitään korkeakoulua, vastasi äiti tyytyväisenä heilauttaen vähän niskaansa. — Tuleva vävyni on miljoonien arvoinen, ja he lähtevät häämatkalle Eurooppaan. Takaisin tultuaan he tulevat asumaan pelkästä marmorista rakennetussa isossa huvilassa Winnipegissä. Yhdestä asiasta Jane vain on pahoillaan — hän on niin etevä ruuanlaittaja eikä sulhanen toivo hänen olevan missään tekemisissä ruuan kanssa. Hän on niin rikas että voi hankkia palvelusväkeä miten paljon hyvänsä. Heillä tulee olemaan keittäjätär ja pari muuta palvelijatar ja kuski ja miespalvelija. Entä sinä itse, Anna, mitä sinulle kuuluu? En ole vielä kuullut mitään sulhasesta, vaikka sinä olet ollut niin paljon siellä korkeakoulussa.

— Oh, nauroi Anna, minä olen päättänyt jäädä vanhaksipiiksi. En ole tosiaankaan löytänyt ketään, jonka voisין hyväksyä.

Tämä Annan ilmoitus oli oikeastaan aika lailla häikäilemätön. Hän tahtoi nimenomaan saada sanotuksi rouva Andrewsille, ettei hän sulhasten puutteessa ollut menemättä naimisiin. Mutta rouva

Andrews osoitti heti olevansa tilanteen tasalla.

— Joka ei muuta tee kuin valikoi ja asettaa vaatimuksia, ei saa lopulta mitään, sen olen usein huomannut, virkkoi hän. — Kuulin tässä eräänä päivänä pakistavan, että Gilbert Blythe olisi kihloissa erään neiti Stuartin kanssa. Charlie Sloane väittää, että tyttö on ihmeen kaunis. Onko se totta?

— En tiedä, onko totta, että hän on kihloissa Helena Stuartin kanssa, vastasi Anna säilyttäen oikein spartalaisen mielenmaltin, mutta varmaa on, että tyttö on tavattoman sievä ja viehättävä.

— Ennen maailmassa kuvittelin, että Gilbertistä ja sinusta tulisi pari, jatkoi rouva Andrews. — Varo, Anna, ettet vielä joskus joudu "Kyöpelinvuoren taa"!

Anna päätti olla jatkamatta kaksintaisteluaan rouva Andrewsin kanssa. On turha taistella vastustajataarta vastaan, joka vastaa siroihin floretinlyönteihin kömpelöllä lihahirveellä.

— Kun Jane ei ole kotona, virkkoi hän nousten pää pystyssä, niin sanon kenties hyvästi. Pistäydyn luultavasti joskus, kun hän on tullut takaisin.

— Niin, tule katsomaan, sanoi rouva Andrews hymyillen leveästi ja tyytyväisesti. — Jane ei ole vähääkään ylpeä. Hän aikoo seurustella entisten ystäviensä kanssa aivan kuin ennenkin. Hän tulee kyllä oikein iloiseksi, kun saa nähdä sinut.

Janen miljoonamies saapui toukokuun viimeisenä viikkona ja vei morsiamensa mukanaan kultaaräiskyvässä pilvessä. Rouva Lynde totesi sangen vahingoniloisena, että herra Inglis — se oli sulhasen nimi — oli ruumiiltaan lyhyehkö ja paksu, täyttänyt varmasti neljäkymmentä vuotta, ja että hänen hiuksensa pääläelä olivat harmaat ja harvat. Ja mainituista huomioistaan hän teki erittäin suuren numeron.

— Kyllä tarvitaankin aika annos hänen kultaansa ennenkuin semmoinen pilleri on saatu maukkaaksi, kuului eräs hänen miedoimpia arvostelmiaan. — Jane-raukka — hänelle voi todellakin sanoa: "suu auki ja silmät kiinni!"

— Mies on minusta kiltin ja hyväntahtoisen näköinen, sanoi vilpittömän uskollinen Anna. — Ja minä olen varma siitä, että hän on tavattomasti ihastunut Janeen.

— Rakas ystävä, sen uskosi saat hyvin hyvästi pitää minun puolestani, sanoi täti Lynde.

Seuraavalla viikolla vihittiin Philippa Gordon ja hänen Jonaksensa, ja Anna matkusti Bolingbrokeen ollakseen häissä morsiuustyttöinä. Phil oli kruunuun ja huntuun puettuna kaunis kuin keijukainen, ja vastaleivottu komministeri Jonas oli niin onnesta säteilevä, ettei kukaan olisi raskinut pitää häntä rumana.

— Ensiksi lähdemme pienelle huvimatalle kahden, kertoi Phil, ja sitten me asetumme pieneen asuntoomme kaupungin laitaa — Patterson-kadun varrelle. Äidin mielestä se on hirveätä — hän oli koko ajan toivonut, että Jonas sentään vuokraisi asunnon hienon kadun varrelta, vaikka hänen toimialansa onkin köyhäin kaupunginosassa. Mutta minä asun kuin tuoksuvassa ruusutarhassa katuojien ja savuavien savutorvien keskellä, kun vaan saan olla Jonaksen kanssa. Oi, Anna, minä olen niin onnellinen, että sydämeen oikein koskee.

Anna iloitsi aina ystäviensä onnesta, mutta ajan pitkään tuntuu vähän yksitoikkoiselta nähdä kaikkialla ympärillään onnea, joka on toisen. Ja niin oli laita, kun hän vihdoin palasi Avonleahin. Tällä kertaa Dianaa ympäröi se ihmeellinen autuus, jota nainen tuntee, kun esikoinen lasketaan hänen viereensä. Anna katsoi kalpeata nuorta äitiä jonkinlaisen kunnioittavan kauhun vallassa, jota hän ei milloinkaan ollut tuntenut Dianaa kohtaan. Saattoiko tämä nainen, jonka suun ympärillä vielä näkyi kärsimyksen merkkejä, olla sama pieni mustakiharainen, ruusuposkinen Diana, jonka kanssa Anna oli leikkinyt hyvin kaukaiselta tuntuvana kouluaikana? Anna tunsu outoa orpoutta havaitessaan, että hän suhteessaan Dianaan ikäänkuin pohjasi rakkaisiin lapsuusvuosiin, pysyen sen sijaan verrattain vieraana nykyisyydelle.

— Eikö hän ole ihan kuvankaunis? kysyi Diana ylpeästi.

Pieni, paksu pallero oli suorastaan naurettavasti Fredin näköinen — yhtä lihava, pullea ja punakka. Anna ei voinut hyvällä omallatunnolla sanoa pitävänsä lasta kuvankauniina, mutta hän vakuutti aivan vilpittömästi, että se oli niin sievä ja kultuinen että voisi syödä sen. Ja äiti oli jokseenkin tyytyväinen.

— Ennenkuin se tuli maailmaan toivoin kovasti pikku tyttöä, jotta olisin saanut ristiä sen Annaksi, sanoi Diana. — Mutta nyt, kun pikku Fred on tässä, en tahtoisi vaihtaa häntä miljoonaan tyttöön. Hän on jo oma pikku herttainen minänsä, hänkin.

— Oikea pikku persoonallisuus, erilainen kuin kaikki muut maailman pikkulapset, sanoi rouva Allan sivellen vastasyntyneen lauhkeata poskea. — Ja jokaisen äidin mielestä on hänen vastasyntynyt pikku palleronsa suloisin ja herttaisin kaikista.

Rouva Allan, entinen papinrouva ja Annan opettajatar, oli Avonleassa käymässä ensi kertaa paikkakunnalta muutettuaan. Hän oli yhtä iloinen, ystävällinen ja osaaottavainen kuin ennenkin. Hänen entiset ystävänsä tyttömaailmassa olivat haltioituneina toivottaneet hänet tervetulleeksi. Uudella papinrouvalla oli kyllä erinomaiset puolensa, mutta mikään "sukulaissielu" hän ei ollut.

— Kuinka ikävöin sitä päivää, jolloin hän on niin suuri, että alkaa puhua, huokaili Diana. — Voi sentään, kun saa kuulla hänen sanovan "äiti"! Ja minä olen päättänyt, että hänen ensimmäisen muistonsa minusta tulee olla hyvä ja kaunis. Ensimmäinen muisto, joka minulla on äidistäni, on korvapuusti jostakin pahasta teostani. Olin varmasti sen ansainnut, ja äiti on aina ollut herttainen äiti, ja minä pidän hänestä koko sydämestäni. Mutta olen usein ajatellut, että olisi hauskaa, jos ensimmäinen muistoni hänestä olisi miellyttävämpi.

— Minulla on yksi ainoa muisto äidistäni, ja se on suloisin kaikista muistoistani, sanoi rouva Allan. — Olin viiden vuoden vanha ja olin saanut luvan mennä molempien vanhempien sisarien kanssa kouluun. Kun opetus oli päättynyt, menivät sisareni kotiin, kumpikin omassa seurassaan, ja kumpikin uskoi, että minä olin toisen sisaren kanssa. Mutta minä olin sen sijaan mennyt erään pikkutytön mukana, jonka kanssa olin leikkinyt välitunneilla. Minä menin hänen kanssaan hänen kotiinsa — hän asui lähellä koulua — ja me aloimme siellä leikkiä hiekkakasalla ja leipoa kakkuja. Meillä oli ihmeen hauskaa, kun vanhempi sisareni syöksähti luoksemme hengästyneenä ja suuttuneena.

"Vietävän penska", huusi hän, tarttui minun vastahakoiseen käteeni ja veti minut mukaansa. "Sinun täytyy paikalla tulla kotiin. Ja odotapas! Äiti on kauheasti suuttunut. Saat vitsaa heti kun tulemme kotiin."

En ollut vielä koskaan saanut vitsaa. Alakuloisuus ja kauhu valtasi sydänparkani. En ole koskaan eläessäni tuntenut olevani niin onneton kuin silloin matkalla kotiin. Minä en ollut tahtonut olla häijy. Lizzie Cameron oli pyytänyt minut mukaansa kotiin, ja minä olin mennyt hänen luokseen tietämättä, että oli väärin erota isoista siskoista. Ja nyt odotti minua rangaistus. Kun me olimme päässeet kotiin, laahasi sisareni minut keittiöön, missä äiti istui hämärässä valkean ääressä. Pikku polviraukkani vapisivat niin että tuskin saatoin seisoa. Ja äiti — nosti minut syliinsä sanomatta ainoatakaan epäystävällistä tahi soimaavaa sanaa, suuteli minua ja painoi minut rintaansa vasten. — "Minä pelkäsin, että olit eksynyt, pikku tyyppikani", sanoi hän hellästi. Näin, miten rakkaus loisti hänen silmistään, kun hän katseli minua. Mitään nuhteita tahi läksytystä en saanut siitä, mitä olin tehnyt — hän sanoi minulle lempeästi, etten saa mennä minnekään pyytämättä lupaa. Hyvin pian sen jälkeen hän kuoli. Tämä on minulla hänestä ainoa jotakuinkin selvästi mieleeni painunut muisto. Eikö se ole kaunis?

Anna tunsii itsensä yksinäisemmäksi kuin koskaan kävellessään kotiin pitkin Koivukäytävää, Orvokkien laaksoa ja Kuiski, kuiski pajua. Hän ei ollut kulkenut siitä kuukausiin.. Ilta-aurinko oli sammunut purppurahohteeseen. Ilma oli kukkien tuoksujen kyllästämä — sitä oli melkein raskas hengittää. Polun varrella olevat koivut olivat hennoista vesoista kehittyneet täysikasvaisiksi puiksi. Kaikki oli muuttunut. Annalla oli tunne, että hän olisi iloinen, jos kesä loppuisi ja hän voisi matkustaa tiehensä käydäkseen taas työhön käsiksi. Silloin elämä kenties ei tuntuisi niin tyhjältä. Mutta mihin oli kaikki romantiikka häipynyt?

XXXIX.

ANNA LUKEE ILMESTYSKIRJAA.

Irvingin herrasväki palasi kesäksi Kaikurantaan, ja Anna vietti siellä kolme onnellista viikkoa heinäkuussa. Neiti Lavendel ei ollut muuttunut. Mitä suurimmassa määrässä oli sen sijaan muuttunut Charlotta Neljäs. Hän oli omaksunut täysi-ikäisen nuoren naisen tavat, mutta jumaloi edelleen Annaa vilpittömästi.

— Minä sanon neiti Shirleylle erään asian — en ole Bostonissakaan nähnyt neidin vertaista, sanoi hän kerran ihailunpuuskassa.

Paulkin oli varttunut pitkäksi pojaksi. Hän oli kuudentoista vuoden vanha, vaaleanruskeat kiharat

olivat kadonneet ainiaaksi ja sijaan tullut tiheä tumma tukka, ja häntä huvittivat enemmän jalkapalloilu ja kuulantyohti kuin keijukaiset ja luolaihmiset. Mutta yhdysside hänen ja hänen entisen opettajattarensa välillä oli sitkeä ja säilyi yhä. Sukulaissielut eivät jätä toisiaan, vaikka vuodet vierivät.

Ikävänä ja koleana heinäkuun iltana Anna palasi Vihervaaraan. Kiihkeä etelätuuli, joka välistä kesäisin myllersi merenlahdella, vyörytteli suunnattomia aaltoja. Annan astuessa sisään rapisivat ensimmäiset sadepisarat ikkunoita vastaan.

— Paulko saattoi sinut kotiin? kysyi Marilla. — Minkätähden et pyytänyt häntä jäämään yöksi? Tulee kauhea ilma, myrsky yltyy.

— Minä uskon hänen kyllä ehtivät takaisin Kaikurantaan ennenkuin alkaa sataa oikein rankasti. Ja hän tahtoi ehdottomasti päästä kotiin yöksi. Niin, hauskaa minulla on ollut, mutta kyllä mielellään jälleen näkee teidän kultuiset kasvonne. "Oma maa mansikka, muu maa mustikka". No, Davy, oletko kasvanut pitemmäksi viime aikoina.

— Minä olen kasvanut kokonaisen tuuman senjälkeen kun sinä läksit, vastasi Davy hyvin ylpeänä. — Nyt minä olen yhtä pitkä kuin Milty Boulter, eikä hänen tarvitse enää olla olevinaan. Olen kamalan iloinen. Kuule Anna, tiedätkö että Gilbert Blythe makaa sairaana ja on vähällä kuolla.

Anna jäi seisomaan aivan hiljaa ja liikkumatta, katsoen vain Davyyn. Kaikki väri oli kadonnut hänen kasvoiltaan, ja rouva Lynde luuli hänen pyörtyvän.

— Aina sinun pitää puhua vähän liikaa, poika, sanoi Rachel-täti suuttuneena. — Anna, älä nyt noin... hyvä lapsi, koeta nyt vähän...! Me emme aikoneet kertoa sinulle sitä aivan suoraapäätä.

— Onko se totta? kysyi Anna, mutta ääni ei ollut hänen.

— Gilbert on hyvin sairas, vastasi täti Lynde vakavasti. — Hän sai hermokuumeen heti, kun sinä olit lähtenyt Kaikurantaan. Eikö kukaan ihminen ole kertonut sitä sinulle?

— Ei, vastasi sama tuntematon ääni.

— Tauti näytti olevan heti alusta hyvin ankaraa. Lääkäri sanoi, että Gilbert oli työstä rasittunut ja että hänen vastustuskykynsä on pieni. Heillä on sairaanhoitajatar ja kaikki tehdään, mikä on tehtävissä. Älä nyt noin, pikku Anna! Niin kauan kuin on elämää, on myös toivoa.

— Niin, mutta setä Harrisonhan oli siellä eilen illalla, ja silloin sanottiin, ettei ollut toivoa, muistui Davyn mieleen.

Marilla, joka näytti vanhalta, harmaalta ja väsyneeltä, nousi paikaltaan ja työnsi Davyn edellään keittiöön.

— Rakas lapsi, älä menetä kokonaan toivoa, virkkoi Rachel-täti kietoen ystävälliset vanhat kätensä kalmankalpean tytön ympärille. — Minä en ole ainakaan kadottanut toivoani — se meidän viimeksi pitää tehdä. Hänellä on luja terveys ja vankka, turmeltumaton elimistö — miksi se ei kestäisi nytkin? Saat nähdä, että hän kyllä toipuu.

Anna irtautui hiljaa rouva Lynden käsivarsista ja meni mitään näkemättä keittiön läpi portaita ylös vanhaan huoneeseensa. Hän polvistui ikkunan ääreen ja tuijotti sokeana ulos. Oli hyvin pimeä. Sade valui virtanaan tuulenpieksämään maahan. Kummitusmetsän mahtavat puut valittivat ja vaikerivat myrskyn väenteleminä, ja kuohuvien hyrskyjen pauhu kuului etäältä merenrannalta. Ja Gilbert oli kuolemankielissä.

Jokaisen ihmisen elämässä on ilmestyskirja, aivan kuin raamatussa. Anna luki omaa ilmestyskirjaansa tuona kauheana yönä, jona hän tuskassa ja hädässä valvoi monet tunnit pimeässä, keskellä luonnon kapinaa. Hän rakasti Gilbertiä — hän oli aina rakastanut Gilbertiä. Sen hän nyt tiesi. Hän ymmärsi nyt, että yhtä vähän kuin hän voisi hakata poikki oikean kätensä ja heittää sen luotaan, yhtä vähän hän voisi tästä lähtien erottaa Gilbertiä elämästään. Mutta tietoisuus siitä oli tullut liian myöhään — ei edes niin ajoissa, että hänelle olisi suotu katkera lohdutus saada istua Gilbertin luona viimeiseen saakka... Ellei hän olisi ollut niin sokea — niin auttamattoman mieletön ja sokea — olisi hänellä nyt voinut olla oikeus mennä Gilbertin luo. Mutta Gilbert ei saa nyt koskaan tietää, että Anna rakasti häntä — hän poistuisi elämästä vakuutettuna, että Anna oli häntä kohtaan välinpitämätön. Oi, miten pimeät, autiot vuodet avautuivat Annan eteen! Hän ei voisi niitä kestää — ei voisi. Hän lyyhisty ikkunanpieltä vasten ja toivoi ensi kerran huolettoman, nuoren elämänsä aikana saavansa kuolla hänkin. Jos Gilbert lähtisi hänen luotaan jättämättä hänelle ainoatakaan sanaa, merkkiä tahi tervehdystä, ei hän voisi enää elää. Annasta ei millään ollut arvoa ilman Gilbertiä. Hän kuului Gilbertille ja Gilbert hänelle. Tänä tuskaisena selvänäköisyyden hetkenä häipyivät kaikki hänen epäilyksensä. Gilbert ei pitänyt Helena Stuartista —

hän ei ollut koskaan pitänyt. Voi, mikä umpisokea hupsu hän olikaan ollut, kun ei ollut ymmärtänyt, miten voimakas ja luja side yhdisti hänet Gilbert Blytheen! Ne miellyttävää mairittelua uhkuneet turhamaisuuden tunteet, jotka olivat hänestä säteilleet Roy Gardneriin, eivät olleet milloinkaan olleet rakkautta... Ja nyt hänen täytyi sovittaa mielettömyytensä ja sokeutensa rangaistuksella, niinkuin rikos sovitetaan.

Marilla ja täti Lynde hiipivät hiljaa hänen ovelle, ennenkuin menivät levolle, pudistivat huolestuneina päätään huoneessa vallitsevalle kuolonhiljaisuudelle ja sipsuttivat tiehensä. Myrsky raivosi koko yön, mutta päivän sarastaessa sen voima oli lauennut. Anna näki himmeän valajuovan hopeoivan tummien pilviröykkiöiden reunoja. Idässä välkkyivät metsäiset harjut heleänpunaisina. Pilvet hajaantuivat valkeisiin ajelehtiviin hattaroihin, haihtuen pitkin taivaanrantoja, ja taivas niiden välissä loisti sinisenä ja auringonpaisteisena. Hiljaisuus ja lepo laskeutui yli maailman.

Anna nousi polvistuvasta asennostaan ja meni hiljaa portaita alas. Kosteaa aamutuuli leyhyi hänen kalpeille kasvoilleen, kun hän astui pihalle, jäähyttelemään kuivia, polttavia silmiä. Eräs kulkija vihelteli kimeästi iloista säveltä. Muutaman hetken kuluttua työpukuinen nuori poika tuli näkyviin.

Annasta tuntui äkkiä kuin polvet olisivat pettäneet. Ellei hän olisi tarttunut riippuvaan piilinksaan, olisi hän kaatunut. Nuorukaisen nimi oli Pacifique Buote, hän oli George Fletcherin renki, ja George Fletcher oli Blythein lähin naapuri. Rouva Fletcher oli Gilbertin täti. Pacifiquen täytyi tietää, mitä yleensä oli tiedossa.

Nuori mies astua lönkötti maantien punaista hiekkaa yhä viheltäen. Hän ei nähnyt Annaa. Anna yritti kolmasti turhaan huutaa hänelle. Poika oli melkein ehtinyt ohitse, ennenkuin Anna sai värisevät huulensa sellaiseen asentoon, että ne lausuivat nimen "Pacifique!"

Komean nimen haltija kääntyi leveästi virnistäen ja hyväntuulisesti sanomaan "hyvää huomenta!"

— Pacifique, sanoi Anna heikolla äänellä, tuletteko suoraan kotoa?

— Tulen, vastattiin. — Minulle tuotiin illalla sana, että isä-ukko oli käynyt sairaaksi. Oli niin ilkeä ilma, etten eilen voinut mennä, vaan läksin matkaan nyt aamulla aikaisin Menen metsän kautta, se kun oikaisee.

— Kuulitteko, miten oli Gilbert Blythen laita nyt aamulla?

Täydellinen epätoivo kuvastui kysymyksestä. Mutta totuus, olipa se millainen tahansa, oli joka tapauksessa parempi kuin riuduttava epätietoisuus.

— Hän voi paremmin, sanoi Pacifique. — Ne puhuivat eilen jostain, jota ne sanoivat griisiksi tai kriisiksi, ja että se muka oli tullut ja että se muka oli hyvä. Lääkäri sanoi, että pahin oli nyt ohi, mutta että hän on ollut kauhean sairas. Hän oli jo melkein mennyttä miestä. Ei, kyllä minun on jouduttava. Isä vuoteessaan odottaa minua.

Pacifique lähti taas liikkeelle ja painalsi vihellellä kaikin voimin eteenpäin.

Anna seurasi häntä silmillään, joista ilo oli karkoittamaisillaan yön nääntyneen, tuskaisan ilmeen. Pacifique oli laiha ja hintelä poika, pörröinen ja kömpelö. Mutta Annan silmissä hän oli kaunis kuin taivaan maista tullut sanantuojia. Nähdessään koska tahansa Pacifiquen ruskeaksi paahtuneet kasvot ja pyöreät mustat silmät ei Anna voinut koko elämänsä aikana milloinkaan olla muistelematta lämpimästi hetkeä, jona tuo poika oli tuonut hänelle lohdutuksen balsamia.

Kauan sen jälkeen, kun Pacifiquen huilumaiset lirutukset olivat lakanneet ja häipyneet vaahterain alle Rakastavaisten polun päässä, seisoi Anna vielä halavain juurella nauttien siitä onnen tunteesta, joka täyttää ihmissydämen, kun se on päässyt vapaaksi lamauttavasta pelosta. Aamu oli kuin pikari, joka oli laitojaan myöten raikkautta ja loistetta täynnä. Läheisessä pensaikossa odotti häntä yllätys: kasteiset villiruusut olivat vasta puhjenneet. Laululintujen riemuitsevat kuorot, jotka lauloivat hänen yläpuolellaan korkealla suuressa puussa, ilmaisivat hänen mielestään vain heikosti, mitä hän sisällään tunsu. Hänen huulilleen tulivat sanat eräästä hyvin vanhasta ja omituisesta totuudenkirjasta:

— Itku ja murhe kestäkööt yhden yön, mutta aamulla saapuu lohdutus.

— Olisikohan sinusta hauskaa lähteä minun kanssani pienelle metsäkävelylle, kuten ennen maailmassa? sanoi Gilbert sukeltaessaan odottamatta Vihervaaran eteiskuistiin. — Syyskuu on aina tuntunut minusta erikoisen houkuttelevalta. Jos me kävisimme tutkimassa, minkä näköistä on Hester Grayn puutarhassa.

Anna, joka istui kiviportaiden askelmalla syli täynnä vaaleanvihreitä, puoleksi läpinäkyviä kangaskaistaleita, nosti katseensa, kasvoissa yhtaikaa hämmästynyt ja alakuloinen ilme.

— Ah, kunpa minä voisin! sanoi hän hitaasti. — Mutta se on minulle todellakin mahdotonta, Gilbert. Minut on kutsuttu tänä iltana Alice Penhallow'n häihin, kuten tiedät. Minun täytyy hiukan muuttaa tämän puvun koristelaitteita, ja kun se on tehty, on jo aika ruveta pukeutumaan. Se on ikävää. Minä olisin hyvin mielelläni tullut sinun kanssasi!

— No, etkö voi sen sijaan tulla huomenna iltapäivällä? kysyi Gilbert osoittamatta vähääkään pettymystä.

— Voin luultavasti.

— Siinä tapauksessa minä laukkaan kotiin heti ja teen siellä sellaista, minkä olisin muuten lykännyt huomiseen. Vai niin, Alice Penhallow'n häät! Nyt sinä olet ollut kolmissa häissä samana kesänä, Anna — Philin, Alicen ja Janen. Minä en anna milloinkaan Janelle anteeksi sitä, että hän ei kutsunut minua häihinsä.

— Siitä sinä et saa moittia häntä, jos otat huomioon, mikä ääretön nuotanköysi Andrews sinun suku on. Heidät oli tietysti kutsuttava kaikki. He mahtuivat töntuskin talon neljän seinän sisälle. Minut pyydettiin sulasta armosta — siksi, että minä olen ollut Janen hyvä ystävä kouluajoista saakka; luullakseni oli se ainakin Janen vaikutin. Mutta jos kysytään miksi rouva Andrews pyysi minut — niin oli koko syy se, että minä saisin nähdä Janen suorastaan häikäisevän hienouden loiston.

— Onko totta, että Janella oli niin paljon timantteja, ettei voinut nähdä, missä timantit loppuivat ja missä Jane alkoi?

Anna nauroi.

— Totta on kyllä, että hänellä oli niitä aika joukko. Timantteja ja valkeata silkkiä ja tylliä ja pitsiä ja oranssikukkia ja ruusuja oli niin paljon, että meidän tavallisissa oloissa vaatimaton ja koruton Janemme aivan hukkui niihin. Mutta hän oli hyvin onnellinen, samoin kuin sulhanenkin, mutta onnellisin oli kuitenkin anoppi.

— Tämän puvunko sinä otat yllesi tänä iltana? kysyi Gilbert katsahtaen röyhelöihin ja volangeihin.

— Senpä juuri. Eikö se ole sievä? Ja hiuksissa minulla tulee olemaan tähtimöitä. Koko Kummitusmetsä on täynnä niitä tänä kesänä.

Gilbert näki äkkiä mielessään näyn — Annan, kevyen ja ilmavan vaalean vihreän puvun verhoamana, joka jätti paljaaksi pyöreän valkean kaulan ja myös tyttömäisen hennot käsivarret olkapäistä saakka. Valkeat tähdet loistivat hiusten kuparinvälkettä vasten. Tämä ilmestys sai veren kiertämään nopeammin hänen suonissaan. Hän kääntyi nopeasti pois päin ja sanoi kevyesti:

— Niin, minä kai sitten pistäydyn huomenna. Toivon sinulle oikein hauskaa iltaa!

Anna seurasi katseellaan, kun hän pitkin askelin lähti menemään. Kuinka Gilbert oli kiltti ja kuinka suurta iloa Annalle tuotti nähdä hänen hyvyttä kuvastavat kasvonsa ja kuulla hänen äänensä... Gilbert oli parannuttuaan hermokuumeestaan tullut usein Vihervaaraan, ja heidän suhteeseensa oli jälleen tullut jotain entisestä sydämellisestä ja luontevasta toveruudesta. Mutta se ei enää riittänyt Annalle. Rakkauden tummanpunaiseen ruusuun verrattuna tuntuivat ystävyden kukkaset kalpeilta ja tuoksuttomilta. Ja Anna oli alkanut uudelleen pelätä, ettei Gilbert tuntenut häntä kohtaan muuta kuin ystävyyttä. Päivän arkisessa valossa oli haltioituneen aamutunnelman säteilevä varmuus himmentynyt. Häntä vaivasi alituisesti uusiutuva pelko, että hän sittenkin oli erehtynyt. Oli lopultakin hyvin luultavaa, että Gilbert piti Helenasta. Kenties oli Gilbert suorastaan salakihloissa Helenan kanssa. Anna koetti karkoittaa kaikki petolliset toiveet sydämestään ja alistuvasti suhtautua tulevaisuuteen, jossa rehellinen ja selvään päämäärään tähtäävä työ saisi korvata rakkauden. Opettajana hän ainakin saattoi antaa oman kortensa kekoon ihmiskunnan palveluksessa, ja se, että hänen pienet kirjalliset yrityksensä oli otettu hyvin suopeasti vastaan eräiden aikakauslehtien toimistoissa, lupasi hyvää tulevaisuutta. Mutta — mutta... Anna tarttui jälleen vihreään pukuunsa ja huohti.

Kun Gilbert ilmestyi seuraavana iltapäivänä, odotti Anna häntä raikkaana kuin keväinen tuulenhenkäys ja viehkeänä kuin niittykukkanen, vaikkakin hän oli tullut kotiin sangen myöhään edellisen illan juhlallisuuksista. Hänellä oli yllään vihreä puku — ei sama, joka oli ollut hänellä häissä, vaan vanhempi, josta Gilbert eräässä korkeakoulun tanssiaisissa oli lausunut ihailevan arvostelun. Siinä oli juuri se vihreä väri, joka oli omiaan tuomaan näkyviin välkkyvän tukan vivahdukset, tähtimöjen lempeän harmaan värin ja ihon kukkasvienouden. He lähtivät astumaan varjoisia metsäpolkua, ja kun Gilbert syrjästä katseli Annaa, ei hän ollut mielestään nähnyt tätä milloinkaan niin kauniina ja suloisena. Anna silmäili silloin tällöin Gilbertiä, ja häntä ihmetytti, miten paljon vanhemmalta tämä näytti sairautensa jälkeen. Oli kuin Gilbert ainiaaksi olisi jättänyt nuorukaisvuodet.

Päivä oli ihana, ja kävely tuntui ihanalta. Anna oli miltei pahoillaan, kun he saapuivat perille Hester Grayn puutarhaan ja istuutuivat vanhalle penkille. Mutta sielläkin oli ihastuttavaa — yhtä ihastuttavaa kuin sinäkin päivänä kauan sitten, jolloin tytöt olivat olleet huviretkellä ja Diana, Jane, Priscilla ja Anna tehneet ihmeellisen löytönsä. Vanhassa, autioksi jätetyssä puutarhassa oli maa silloin ollut kokonaan vaikeitten ja keltaisten narsissien peitossa, jotka yltäkylläisen kukkeina huojuivat ilmavissa varsissaan, ja sammaleessa tuoksuivat orvokit. Nyt oli kultapiisku sytyttänyt tulipunaiset soihtunsa nurmettuneiden hiekka käytä vien varsille, ja mehevästä ruohosta kohosi tiheässä tummansinisiä astereita. Puron lorina alhaalta koivujen seppelöimästä notkosta soi yhtä lumoavan viekoittelevana kuin ennen maailmassa, ja etäinen meren pauhina yltyi ja laimeni tuulenhenkäysten mukaan. Puutarhan toiselta puolen aukeni kesäaurion hopeanharmaiksi haalistamat aidat kehyksissään, ja taivaanranta rajoittui kauas ulottuviin harjuihin, joita syyspilvien varjot siellä täällä tummensivat.

— Minä uskon, sanoi Anna hiljaa, että "maa, jossa unelmat toteutuvat", on tuolla kaukana sinisessä autereessa, pienen notkon yläpuolella.

— Onko sinulla unelmia, jotka eivät ole toteutuneet, Anna? kysyi Gilbert.

Gilbertin äänensävyssä oli jotain, jota Anna ei ollut kuullut pitkään aikaan, ei lainkaan onnettoman illan jälkeen, jolloin he olivat olleet omenapuiden alla Majan puutarhassa, ja se sai Annan sydämen kiivaasti sykkimään. Mutta hän vastasi näennäisesti välinpitämättömänä:

— Tietysti minulla on. Onhan kaikilla ihmisillä. Meille ei olisi terveellistä, jos kaikki meidän unelmamme toteutuisivat. Me vaipuisimme hirveään horrostilaan, elleimme voisi mistään uneksia. Tunnetko, kuinka ihanasti asterit ja sananjalat tuoksuivat nyt illalla auringonpaisteessa? Jospa voisimme nähdä tuoksut, eikä vain tuntea! Olen varma siitä, että ne olisivat viehättävän näköisiä.

Mutta Gilbert ei ollut johdettavissa pois asiasta.

— Minulla on unelma, alkoi hän jälleen puhua. — Sen unelman uneksin aina uudelleen ja uudelleen, vaikka minusta on tuntunut siltä kuin se ei koskaan voisi toteutua. Uneksin kodista, jossa takkavalkea räiskyy ja jossa on koira, kissa, ystävien ääniä ja — sinä.

Anna olisi tahtonut puhua, mutta ei löytänyt sanoja. Onni vyöryi laineen tavoin hänen ylitseen. Se melkein pelotti häntä.

— Noin pari vuotta sitten tein sinulle erään kysymyksen. Jos tänään taaskin kysyisin sinulta samaa — vastaisitko minulle toisin?

Vieläkään Anna ei voinut puhua. Mutta hän loi Gilbertiin silmänsä, joissa loisti hellyys ja rakkauden onni, ja katsoi hetken hänen silmiinsä. Muuta vastausta Gilbert ei tarvinnut.

He viipyivät vanhassa puutarhassa, kunnes se peittyi hämärän varjoihin, yhtä pehmoisiin kuin mitä paratiisin yrttitarhan varjot lienevät olleet. Oli hyvin paljon puhuttavaa ja muisteltavaa — semmoista, mitä oli sanottu ja tehty ja kuultu ja ajateltu ja tunnettu ja väärinymmärretty.

— Minä luulin, että sinä olit rakastunut Helena Stuartiin, kertoi Anna hänelle niin soimaavasti kuin ei hän itse olisi antanut Gilbertille täyttä syytä uskoon, että hän piti Roy Gardnerista.

Gilbert nauroi kuin koulupoika.

— Helena on kihloissa jonkun kotipaikkakuntalaisensa kanssa, ja hän tiesi minun olevan asiasta perillä. Kun hänen veljensä oli suorittanut loppututkimuksen, sanoi tämä minulle, että hänen sisarensa seuraavana vuonna tulisi Kingsportiin opiskelemaan musiikkia ja pyysi, että minä vähän koettaisin huolehtia hänestä, kun hän ei tuntenut ennestään ketään ja tulisi olemaan verrattain yksin. Minä teinkin niin. Aloin sitten pitää Helenasta hänen itsensäkin vuoksi. Hän on hausimpia tyttöjä, mitä koskaan olen tuntenut. Tiedän, että meidän nimemme korkeakoulun juoruissa liitettiin yhteen —

väitettiin, että olimme rakastuneet toisiimme. Se oli minusta yhdentekevää. Jonkun aikaa sen jälkeen, kun sinä olit sanonut, ettet koskaan voisi pitää minusta, suhtauduin kaikkeen yhtä välinpitämättömästi. Ketään muuta ei ollut — minulla ei maailmassa voisi olla ketään muuta kuin sinä, Anna. Olen rakastanut sinua siitä päivästä saakka, kun koulussa löit kivitalusi rikki minun päätäni vasten.

— Minä en voi käsittää, kuinka sinä yhä saatoit pitää minusta, vaikka minä useinkin olen käyttäytynyt typerästi ja hupsusti sinua kohtaan, sanoi Anna.

— Koetin kyllä tehdä siitä lopun, sitä en kiellä, vastasi Gilbert aivan avomielisesti, — en sentähden, että olisit käyttäytynyt niin kuin äsken sanoit, vaan siksi, että olin varma siitä, ettei minulla enää ollut mitään toiveita, kun Gardner oli ilmestynyt näyttämölle. En voinut kuitenkaan päästä siitä vapaaksi — enkä voi ollenkaan sanoa sinulle, mitä minulle merkitsi olla kaksi vuotta siinä uskossa, että sinä menet hänen kanssaan naimisiin, ja kuulla joka viikko jos joltakin taholta toivotusta, että kihlauksesi julaistaisiin aivan piakkoin. Ja minä olin tietysti tässä uskossa siihen siunattuun päivään asti, jona sain hetkisen istua ylhäällä hermokuumeen jälkeen. Sain silloin kirjeen Phil Gordonilta — tahi oikeammin Phil Blakelta — ja hän kirjoitti, ettei sinun ja Royn välillä ollut ollenkaan mitään, ja hän neuvoi minua "yrittämään uudestaan". Saman päivän jälkeen tohtori ihmetteli, miten nopeasti aloin parantua.

Anna nauroi — mutta sitten hän värisi kuin vilusta.

— En voi koskaan unohtaa yötä, jolloin luulin sinun olevan kuolemaisillasi, Gilbert. Voi, silloin kaikki selveni minulle äkkiä — silloin ymmärsin — mutta minä luulin sen olevan liian myöhäistä.

— Niin ei kuitenkaan ollut, pikku rakkaani. Anna, nyt me vedämme viivan kaikkien vanhojen väärinkäsitysten yli — nykyhetki korvaa meille kaiken mitä runsaimmin. Ja jos sinä olet samaa mieltä kuin minä, niin me vietämme tätä päivää aina tulevaisuudessa merkkipäivänä. Se on antanut meille ihanan lahjan.

— Tänään on meidän onnemme syntymäpäivä, sanoi Anna vienosti. — Olen aina rakastanut Hester Grayn puutarhaa, mutta nyt se on minulle vielä rakkaampi kuin ennen.

— Mutta minun täytyy pyytää, että sinulla riittäisi kärsivällisyyttä, Anna, sanoi Gilbert äänensävy vakavampana. — Kestää kolme vuotta ennenkuin olen suorittanut lääkärintutkinnon. Eikä senkään jälkeen tule olemaan mitään silkkiä seinäverhoja tahi marmorihalleja.

Anna nauroi.

— Minä en välitä silkkisistä seinä verhoista enkä marmorihalleista. Minä tahdon vain sinut. Sinä näet, että olen yhtä villiytynyt kuin Phil Jonakseensa. Silkkiset seinäverhot ja marmorihallit voivat kyllä olla hyviä, mutta minä osaan rakentaa haavelinnani aivan yhtä hyvin ilman niitä. Ja mitä odotusaikaan tulee, niin mitä siitä! Me tulemme olemaan hyvin onnellisia odottaessamme toisiamme ja tehdessä työtä kumpikin omalla tahollamme. Monta tällaista hämyhetkeä me kuitenkin suomme itsellemme. Ja silloin me haaveilemme yhdessä.

Gilbert veti Annan lujasti itseään vasten ja suuteli häntä. He astuivat sitten kotiin vieretysten varjojen tummentuessa, vastakruunattu kuningas ja kuningatar rakkauden valtakunnassa, pitkin kiemurtelevia polkuja, joita reunustivat suloisimmat kukkaset, mitkä milloinkaan olivat levittäneet tuoksuaan, ja yli lumoavien niittyjen, missä toivon ja muiston hyväilevät henkäykset puhaltelivat heidän ympärillään.

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK ANNAN UNELMAVUODET ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE

THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of

this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, “Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation.”
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain “Defects,” such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the “Right of Replacement or Refund” described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work

is provided to you 'AS-IS', WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™'s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.